

16(4) மூஞ்சிட நித்தி 4842

காலி பாஸ்கு

பொரியல்லாத விவரம்; விவரம்; குறைநீண்ட நித்தி.

അവരുടെ മനസ്സ്

ആധുനികമായി ലൈബ്രറിയിലെ സംസ്കാരത്തിന്റെ പുലർ താരങ്ങളിലോരാളായ വില്യം ജോൺസ് കാളിഭാസഗാക്കന്ത ഉത്തരിന് ഒരു അനുംതലവിവർത്തനാ പ്രകാശനം ചെയ്ത കൊല്പ ചായ 1789 പേരുമുന്നോടു ചേരിയതിൽ എന്നം സമ ചുനീയരായിരിക്കും. സാഹിത്യത്തികളുടെ വിവർത്തനീയ തപം എന്ന മുണ്ടം അവയുടെ ഉത്കഷ്ടം അളക്കാൻമുള്ള അപു മാഡിയായ മാനദണ്ഡങ്ങളിൽ ദന്താബന്ധനം⁹ പേരുമുന്നോടു ഹിത്യുലോകത്തെ അതു സംഭവം ചെറിപ്പിച്ചു. ഹെർഡിനു യും ഗൈമെഡിനു അതുമാക്കളിൽ നിർവ്വതിയുടെ പുള്ളുകൾ എഞ്ചിനീയർ ഉണ്ടാക്കുന്നതിന്റെ തായയെന്ന നിലച്ചിൽ അനുരവാണിയുടെ ദിവ്യതപം അവരുടെ വിശ്വദാപിജിയിൽ പുനഃസ്ഥിരീകരിക്കപ്പെട്ടു. ജോൺസിന്റെ മാർത്തിയിൽ അതു കുത്തർ വെറ്റുവേഴ്ചയുള്ള പല പ്രഗതിക്കും പീനീച്ച് സഖ്യ രീക്കയുണ്ടായി. വിചുലപ്പലോദ്ദൂരകമായ അതു സംവത്സരത്തിനു ശേഷമാണ്¹⁰ അനുംതലവാദിജനരായ ഭാരതീയസംഘയുമാർ സംസ്കാരത്തിലെ കുതികൾക്കും, പലപ്പോഴിനും ദേഹം ഗൃതാഴയാലുതാചിന്ത ക്രാതെയാബനക്കിലും, ഇന്ത്യയിലെ അംത്ര ദേശഭാഷകളിൽ തജ്ജമകൾ ഇരക്കിയുള്ള തുടർച്ചിയുള്ളതു്. “വിവർത്തനാന്തം കവിതപം” എന്ന ഒരു ചുതുമുറ പീനീച്ച് ഭാരതീയ ഭാഷാസാഹിത്യങ്ങളിൽ നിലക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സപതന്ത്ര കവനയന്നനായ വള്ളു ദിനാദി മഹാകവി വാല്മീകുത്തിന്റെ മജത്തുംഗത്തിൽ നിന്നുണ്ടാണ്¹¹ ഔദ്ധോപദബരിഭാഷയുടെ വേദാഭി മഷിക്കപ്പെട്ടിയിൽ തുലികമുക്കി നില്ക്കുന്ന ഇക്കാലത്തും അതു നാശിനിക്കില്ല. അതു¹² മാറ്റാതിരീക്കാതെ.

അംഗീജത്താന്മാക്കന്തളത്തിൻറെ പരിഭ്രാഷ്ട ഇംഗ്ലീഷിനു പദ്ധതിട്ടു് മീറ്റവാറും ഒരു തുറാണ്ടു് കാത്തുനില്ലോടൊക്കെ നു മലയാളത്തിനു് നൈക്കിട്ടവാൻ. 1882ലുണ്ട് കേരളവമ്മ വലിയ കോയിത്തന്നുരാൻറെ തികച്ചും പൂതഃസ്ഥരണീയമായ ഭാഷാശാകന്തളം-പിന്നീടു് മണിപ്രവാളശാകന്തളം ആയി മാറിയ കൃതി-നമ്മക്കു കൈവന്നാതു്. വൈക്കരളിയ്ക്കു് ഈ വഷ്ഠ വും സർപ്പം സമാരാധനീയമായിരിക്കും. ആശു കൈക്കുപ്പുണ്ണു തേതാടുക്കാണു് കേരളവമ്മദേവൻ ശാകന്തളവിവത്തനാബീജം മലനാടിൻറെ മണ്ണിൽ വിത്തുതെന്നോ! അതു വഷ്ഠം ആ ഷാസാഹിത്യത്തിൽ ഒരു ശാകന്തളവിവത്തനപ്രസ്ഥാനം ആ രംഭിച്ചു. അതിലുടെ ഓസാത്സാഹമം സഖ്യരിച്ചുവരാണു് രാജരാജവമ്മ, ആറുരുൾ, വഴുതേതും തുടങ്ങി മറ്റു പലനീലകളിലും ലഘുനാഭക്കലായവർത്തെക്കു് ശാകന്തളവിവത്തനം എന്ന കൃത്യംകൊണ്ടു മാത്രം നാമലഘ്നി ഉണ്ടാവണമെന്ന ആ ഗ്രാമക്കാരായ മറ്റു പലതും വരെയുള്ളൂ ഒരു ദാനനിലയിക്കു എഴുത്തുകാർ. അതിക്കുണ്ടായ അതു വിവത്തനപ്രസ്ഥാനത്തിൽ പാദങ്ങളിലായ്ക്കുന്ന ഉത്സുകമായിരിക്കുന്ന എററവും പുതിയെല്ലാ കൃതിയാണു് ഈ അംഗീജത്താന്മാക്കന്തളംലെയാ കൂപരിഭ്രാഷ്ട.

വീണ്ടെമ്മായ ശാകന്തളിപരിഭ്രാഷ്ട്രോ! വായനക്കാരിൽ നീനു് എക്സപ്രൈസ്യൂട്ടവാനിടയുള്ള ഈ സോഫ്റ്റഗ്രാഫുള്ള തെത്തണാൻ സക്രാന്തത്തിൽ കാണാതെയില്ല. ഈ അവതാരണക്കരിയ്ക്കു് അതു പ്രധിനക്കണ്ടവെന്നതിനു് തെളിവും, അതിനെന്നേറ്റിപ്പാനംജീവി വിനീതോദ്ദേശവും ആണു് പത്രജ്ഞിൽ പ്രതം ശാകന്തളിവിവത്തനങ്ങളെ കണ്ടുകഴിഞ്ഞെങ്കു ഒരു ഭാഷയ്ക്കു് ഇനിയുമെന്നു് കാഴ്ച ചക്കന്ന കീഴു ഗ്രാമകത്താവു് ഭാഷാപ്രോഡക്ഷണം തന്നെയും നിന്ത്യമിക്കന്നാതെന്നും മറ്റും മുൻ്നേചൊടുതെത്തത്തുടരുന്നു് “പല മോബൈലുള്ളം ഉയരാറാടിയുണ്ട്”

പ്രാമാണികങ്ങടതായി ശാകന്തളത്തിന്റെ നാലാമത്തേയോ അഞ്ചാമത്തേയോ തശ്ശേമയ്ക്ക് ശേഷമുള്ള ഒരുപ്പാ തശ്ശേമകളിൽ, സംഖ്യാകുമതതിൽ അവരുടുത്തൊന്നിനുമുള്ള സ്ഥാനം വിചാരിച്ചുകൊണ്ടും, പ്രസിദ്ധീകരിക്കപ്പെട്ടില്ലെങ്കിൽ നന്നായിരുന്ന എന്ന വിചാരിക്കുന്ന വായനക്കാർ തന്നെ ദൃഢം കരവല്ല. അതു നിലയ്ക്ക് “ മുഴും ഭാഷാന്തരീകരണം യത്തിനുള്ളതും, സാധുകരണം എന്നുണ്ടാണ് ? ”

എത്ര “ ഉജ്ജപലപ്രതിഭാശാലിയുടെ വിവരത്തേനാദ്യാഗതത്തും എന്നും ബല്ലുവിളിച്ചുകൊണ്ടു നിക്ഷേപം കാളിഭാസകവിത്തൈ,- അതു നാടകമാവട്ടു മഹാകാവ്യമാവട്ടു വണിയകാവ്യമാവട്ടു-എത്രാമത്തേയാളായി വിവരത്തും ചെയ്യാൻമുള്ള സമാരംഭത്തിനും സാധുകരണം ആവശ്യമാണെന്നു. കേരളവർമ്മയുടെ ശാകന്തളിപ്രഭാഷയ്ക്കുള്ള സാധുത്പം അതിന്റെ പ്രാഥമ്യം തന്നെ. അന്നവരെ തന്നീമല്ലാളിയ്ക്ക് കാളിഭാസശാകന്തളത്തിന്റെ പ്രഭാസണയല്ലം അപ്രാപ്യമായിരുന്നവെന്നു ഹരാത്താൽ കൊ: വ: 1057ലെ ആ പ്രമുഖവിവരത്തേനാവപ്പോരും എത്രമാത്രം യോഗ്യവും എല്ലാവും ആയി അന്നും കൊണ്ടംഭപ്പെട്ടിരിയ്ക്കുമെന്നു നൃക്കിനും ഉമഹിക്കാം. “മഹാകവി മുള്ള തേരുട്ടീഴ്ച അഭിജ്ഞത്വാനശാകന്തളിവും” എന്ന ഒരു ലാലുപ്പാനമത്തിന്റെ കത്താവും, അംഗീവിവരത്തുന്നതിനും ശേഷം മരാറാനും വേണ്ടിയിരുന്നില്ലെന്നു അടക്കത കാലത്തു്, 1953ൽ, പറഞ്ഞുവെച്ചിട്ടുള്ളതിൽ. പ്രാഹസർ രാജരാജവർമ്മയുടെ മലയാളമാകന്തളത്തുപ്പറ്റി പറയാവുന്ന ക്ഷമാപണം അതിൽ തെളിഞ്ഞു കാണുന്ന സംസ്കൃതത്തിന്ത്വവീനിരാസവും മലയാളത്തുമാണും ആറാറു മുള്ളപ്പിശാരടിയുടെ കേരളശാകന്തളിയുള്ള സാധ്യവാദം, അതിനുചുജിവുമായി സ്പീകകന്തളത്തിനുള്ള സാധ്യവാദം, അതിനുചുജിവുമായി സ്പാരസപ്പുവും അത്മനിജ്ഞരിക്കപ്പെട്ട കേരളപാഠത്തിനുള്ള സ്പാരസപ്പുവും അത്മനിജ്ഞപ്പിശാരടിയുമാണും “പരിഭാഷകൻ ‘ആമുഖ’ തിന്തു് പ്രസ്താവിച്ചിപ്പിയുമാണും” പരിഭാഷകൻ ‘ആമുഖ’ തിന്തു് പ്രസ്താവിച്ചിപ്പിക്കണ്ടു്. മഹാകവി വഴി തേരുട്ടിന്റെ വിവരത്തുന്നതിനും അടിഞ്ഞു. മഹാകവി വഴി തേരുട്ടിന്റെ വിവരത്തുന്നതിനും അനുലവമായി അവതാരികാകാരൻ എടുത്തുകാട്ടിയ രൂപായം മുന്നുലവമായി അവതാരികാകാരൻ എടുത്തുകാട്ടിയ രൂപായം മു

ം തുക്കതികളുടെ നൃനാഥാധികുമണ്ണേ. പിന്നൊ പേരുത്തുവന്ന തർപ്പജമകപാദ്മാരോന്നിനും ഇതുതേരാളിമാ ഇതിൽ കറ ഞേതാ ക്രുട്ടതലോ ശക്തങ്ങളായ സാധുകരനാജ്വരം ഇല്ലാതെ വരാൻ തരമില്ല.

പ്രശ്നവിവരത്തിനുന്നു? ശ്രീ. കെ. രാജനാ അക്ഷേ ഇതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണവർഷയത്തിൽ മുൻനിന്താ നിഷ്ഠ ദശയോരം നൃായം തികച്ചും വ്യക്തിഗതമാണ്; ഒരു ലഘുഭാഷയേപ്പാലെ അതു് വ്യാപകമില്ല. ചെറുപ്പും ഇ തങ്കളുടെ വിവരങ്ങൾ കേരളത്തിലെയും കൂസ്സുകിക്കുമായി. വിശ്വേഷിച്ചു് കാളിഭാസത്തികളുമായി-പറമാസപാദനാഡിക ഉായ അന്തർബന്ധങ്ങൾ ഇടാത പുലത്തി വന്ന ഒരു ഭാവുക നു് ആ തുടികളോടും ആരാതിശയം അംഗാളിയുടെ വാലും കുത്തിൽ പല മട്ടിൽ പരിഞ്ഞതി കൊള്ളും. അതുരമൊരു അതിരപരിബന്ധിയുടെ മുത്തപ്പലമാണ് ഇം വിവരത്തം. ത ന്റെ കവിതപ്രകടനത്തിനോ ചാണിതുപ്രകാരമന്തി നോ ഉം ഒരു കൈപ്പിടിയായിട്ടും അംഗുഹം ഇം ധനാർത്ഥ കാണുന്നതു്. വാലുംഭാനമായ തന്റെ സാഹിത്യസംസ്കാരം അവശ്യപ്പെട്ട ഒരു അത്മാസ്പണമാണ് “ഇന്ത്യമഹത്തിനു” ശ്രീപാഠിലെ ഒരു ശ്രീയോഗിച്ചു പറഞ്ഞാൽ “ഒരു സ്ത്രീ ഹക്കം” ആണു് ഇം പരിഭ്രാം. വായനകാർ, ആക്കായി, സ്ത്രീഹസനസൃഷ്ടിമായ ഏതുംതൊട്ടുണ്ടായിരിക്കും ഇതിനെ പ്രാപിക്കുകയുണ്ടു് ഇം ലേവകൾ റാഡ്രേസിക്കുട്ട്.

വിവരത്തനീജത്പാം-വിവരത്തം ചെയ്യപ്പെടാനുള്ള ദേഹ ഗ്രൂത-കവിതയുടെ മഹത്പത്രത്തെ കാറിക്കുമെങ്കിലും മഹത്പത്രമേ റിയ കവിതയ്ക്കു് വിവരത്തനക്ഷമതപാം-വിവരത്തം ചെയ്യപ്പെട്ടാനുള്ള കഴിവു്-എററവും കുറവുയിരിക്കുകയും എംബും. നേരു എഴുന്നോടു മറരിതു് ഇരഞ്ഞുനു. കാളിഭാസൻ തുടങ്ങിയ പ്രതിഭാവിവേഗമാരുടെ കവിതകൾ വിവരത്തനീജത്പാം ക്രുട്ടിയവ

യും അരത്താടൊപ്പം വിവർത്തനക്ഷമതപോം കുറത്തവയും ആക
യാലാണ് അവയുടെ പരിഭ്രാഷ്ടകളുടെ എല്ലാം നാലിലോ അ
ഞിലോ അടങ്കിക്കഴിയാത്തതു്. കുളിഭാസശാകന്തളി
ലെ നാദീപദ്ധതിലെ പ്രമാഖക്യംപോലും മലയാളിയു്
ഇന്നവരെ വേണ്ടവല്ലാം തജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ട കിട്ടിയിട്ടില്ല.
“സ്രൂഷാവിന്റെ അതല്പര്യായ സ്രൂഷി എവളാണോ” എന്ന അ
ത്വമാണല്ലോ “ഈ സ്രൂഷി: സ്രൂഷരംഗം” എന്ന അംഗവാക്യ
തന്ത്രിന്തളിയു് നമ്മടെ പ്രാഥാണികനാൽകെത്തുന്ന വിവർത്തനങ്ങൾ
ഉംലോന്നിലും ഈ ചീന്താമധ്യരമായ അതശയം പകൻ കാണാ
നില്ല. സ്രൂഷാവു്, സ്രൂഷി എന്ന വാക്കുകളുടെ പര്യായപദ
അളളിലേയും മറ്റൊക്കെന്നും കടന്നപോയി കവിപ്രദയം കൈവെ
ടിന്തവയാണു് ആ വിവർത്തനങ്ങളാക്കും.. കവിതയിലും
യോഗിക്കുന്ന പദങ്ങൾക്കു് പുരൂയാജാളിലുണ്ടോ. കുളിഭാസ
ശാകന്തളിത്തിന്റെ അവിവർത്തനക്ഷമതപത്രത്തിന്റെ നേരി
യോരു സ്വീകരിക്കുന്ന ഇതിൽനിന്നും കിട്ടും. ഇതു സാക്കത്തിലെ ആ
ലൃഖംകും തൊട്ടു് തുടങ്കുകയും രേതവാക്കുസീമവരെ തുടന്നു
നിക്ഷേകയും ചെയ്യും. പക്ഷേ, നല്ലായും വിരോധാഭാസം
എന്ന പറയട്ടു, ഈ അവിവർത്തനക്ഷമതപോം തന്നൊയാണു്
അതിനെ തജ്ജമചെയ്യാൻ കവികൾക്കില്ല എററവും പ്രബല
മായ ഫേരുണ്ടു്. അതോടുനിന്നും അജിതഗീഷ്ഠപോം ആനന്ദാണും അതി
ന്റെ ഉച്ചിയിൽ കാൽച്ചാത്ത്‌വാൻ മനസ്സുനെ എന്നും ഒപ്പു
ണ്ടിപ്പിച്ചിട്ടില്ലു്.

കുളിഭാസവാണിയെല്ലാംബന്ധിച്ചുടെതൊളിം. സപ്പാണു
പക്കവും മുന്നിവാരവുമായ ഈ വിവർത്തനാവിഡയക്കപോം ഓ
ം ന്ത്യുളിക്കുക്കും അം. രേതനായരുടെ ഈ പരിഭ്രാഷ്ടയെപ്പു
റ്റി ബഹുംാനുമേ തോനുകയുള്ളൂ. ഇന്നതെത നിലയുംു് ഒരു
നീണ്ട ചാഡഭാടുടെ എററവും ഒട്ടവിലത്തെ കണ്ണിയായി വരു
ന്ന ഈ മുതിക്കു് മുന്നക്കണ്ണികളുടെ പല ഭഞ്ചലതകളും മന:

വ്രൂത്തികളുടെ സുന്നതാധിക്രമങ്ങൾ. പീണാ പേരുത്തുവന്ന തർജ്ജമകൾക്കൊരോന്നിനും ഇതുനേതാളും ഇതിൽ കുറ വേദാ ക്രമതലോ ശക്തങ്ങളായ സാധുകർജ്ജങ്ങൾ ഇല്ലാതെ വരാൻ തരമില്ല.

പ്രശ്നവിവരത്തിനുന്നു? ശ്രീ. കെ. രാജൻ
 യക്ഷു് ഇതിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണവീഴ്ചയ്ക്കിൽ മുൻനിത്തം
 നിലു ദാരോധായ നൃായം തികച്ചും വ്യക്തിഗതമാണ്; മേ
 ളിട്ടാട്ടത്തവയെപ്പോലെ അതു് വ്യാപകമില്ല. ചെറുപ്പും ദ
 തക്ക ഇന്ത്യയിലെയും കേരളത്തിലെയും സ്ഥാപ്പനിക്കുള്ളമായി.
 വിശ്വേഷിച്ചു് കാളിഭാസത്തികളും ഭായി-പഠനാസപാദനാഡിക
 ഭായ അന്തർബന്ധങ്ങൾ മുട്ടാത ചുലത്തി വന്ന ഒരു ഭാവക
 നു് ആ തുടികളേണ്ടിള്ള ആദരാതിശയം അംഗാളിടെ വാലി
 കൃതിൽ പല മട്ടിൽ പരിഞ്ഞതി കൊള്ളിംബു. അന്തരമെന്ന
 ആദരപരിണന്തിയുടെ മുത്തപ്പലമാണ് ഇം വിവരത്തം. ത
 ന്റെ കവിതപ്രകടനത്തിനോ ചാണക്കിത്രപ്രകാശനത്തി
 നോ ഉള്ള ഒരു കൈപ്പിടിയായിട്ടു അംഗീകാരം ഇം യതാത്തേ
 കാണുന്നതു്. വാലിംബനമായ തന്റെ സാഹിത്യസംസ്കാരം
 ആവശ്യപ്പെട്ടു ഒരു ആത്മാപ്പണമാണ് “ഇംഗ്ലീഷ് ഹാംഗ്
 ഗ്ലീഷിലെ ഒരു ശൈലി ഉച്ചയോഗിച്ചു പറഞ്ഞാൽ “ഒരു ദേശ്
 ഹക്കമ്മം” ആണു് മുൻ പരിഭ്രാം. വായനക്കാർ, ആക്കായൽ,
 സ്കൂൾഹസസ്ക്രിപ്റ്റമായ എഴുപ്പരത്താട്ടയായിരിക്കും ഇതിനെ
 പ്രാപിക്കുവയ്ക്കു് ഇം ലേവകൻ റാഡ്രസിക്കട്ട്.

വിവരത്തനീജത്പാദ-വിവരത്തം ചെയ്യപ്പെടാനുള്ള ദോ
 ഗ്രത-കവിതയുടെ മഹത്പത്രത്തെ കാറിക്കമെങ്കിലും മഹത്പത്ര
 റിയ കവിതയു് വിവരത്തനക്ഷമതപാദ-വിവരത്തം ചെയ്യപ്പെ
 ടാനുള്ള കഴിവു്-എററവും കുറവുകുറിക്കുകയും എന്നും. ഓനു്
 എററവോടു മറേറുതു് ഇരഞ്ഞുന്ന. കാളിഭാസന്ന് തുടങ്ങിയ പ്ര
 തിഭാവിഭവനാതുടെ കവിതകൾ വിവരത്തനീജത്പാദ കുടിയവ

യും അരതാടൊപ്പും വിവർത്തനക്കമതപ്പോൾ കരണ്ടവയും ആകയാലാണ് “അവയുടെ പരിഭ്രാഷ്ടകളുടെ എല്ലാം നാലിലോ അഞ്ചിലോ അടങ്കിക്കഴിയാത്തതു്”. കമ്മുറിഭാസശാക്കളുടെ ലൈ നാലീപദ്ധതിലെ പ്രധമവാക്യംപോലും മലയാളിയു് ഇന്നവരെ വേണ്ടവല്ലാം തജ്ജമചെയ്യപ്പെട്ട കിട്ടിയിട്ടില്ല. “സ്രൂഷാവിന്റെ അല്ലയായ സ്രൂഷി എവിളാണോ” എന്ന അത്മാബന്ധപ്പോൾ “യാ സ്രൂഷി: സ്രൂഷരംഭം” എന്ന അംഗവാക്യ തനിനുംതു്. നമ്മുടെ പ്രാഥാണികനാൽക്കെതിരെ വിവർത്തനങ്ങളിലോന്തു് ഇതു ചീനാമധ്യരൂപായ അത്യയാം പകൻ കാണം കൂടിലോന്തു് ഇതു ചീനാമധ്യരൂപായ അത്യയാം പരുായപദനാില്ല. സ്രൂഷാവു്, സ്രൂഷി എന്ന വാക്കുകളുടെ പരുായപദം ആകും മറ്റൊരു കടന്നപോയി കവിയ്യേദയം കൈവെച്ചിനിന്തവയാണു് ആ വിവർത്തനങ്ങളാക്കുക. കവിതയിലും ദയാഗിക്കുന്ന പദങ്ങൾക്കു് പരുായങ്ങളിലുണ്ടു്. കമ്മുറിഭാസശാക്കളുടെ അവിവർത്തനക്കമതപത്രിന്റെ നേരിയായ സ്വച്ചന മുതിൽനിന്നു കിട്ടും. ഇതു നാടകത്തിലെ ആ ചുവാക്കും തൊട്ടു് തുടങ്കകയും ഭരതവാക്കുസീമവരെ തുടൻ റിക്കുകയും ചെയ്യും. പക്ഷി, നല്ലായ വിരോധാഭാസം മുന്നു പറയുക, ഇതു അവിവർത്തനക്കമതപ്പോൾ തന്നായാണു് നാതിനെ തജ്ജമചെയ്യാൻ കവികൾക്കുംതു് എററവും പ്രഖ്യാപനം ആയ ഫ്രേഡൻ. ആരോഹണാനേരു എതിരിട്ടിയുണ്ട് നില്കുന്ന ഗ്രാമരീശങ്കരത്തിന്റെ അജിതഗീഷ്ഠപ്പോൾ അന്നാണു് അതിനും ഉച്ചിയിൽ കാൽച്ചാത്ത്‌വാൻ മനഷ്യനെ എന്നും ഒപ്പു പൂച്ചിട്ടിട്ടുംതു്.

കമ്മുറിഭാസവാണിയെല്ലാംബുദ്ധിയേട്ടുന്തോളം. സപാണാ പരികവും മുന്നിവാരവുമായ ഇതു വിവർത്തനാവിധ്യയെതപ്പോൾ ഓമ്പം വക്കുംതു് അംഗി. ചെരുന്നായതുടെ ഇതു പരിഭ്രാഷ്ടയെല്ലപ്പും നിനി ബഹുമാനേ തോന്നകയുള്ളൂ. ഇന്നതെത നിലയുംതു് ഒരു ചാണകവാട്ടും എടുവിലെത്തെ കണ്ണിയായി വരുന്ന ഇതു കുതിക്കും മുൻകണ്ണികളുടെ പല ഭിന്നപ്രതകളും മന:

പും ശ്രീചുനിത്താൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. മലയാളശാലയിൽ
യെ കുടകൾ ആദരിക്കുന്നതാണ്” ഈ വിവരങ്ങൾ എന്ന റ
മൊത്തത്തിൽ അഭിപ്രായപ്പെട്ടാം. ഇതിൽ ധാരാളമണ്ണ് ത
സംസ്കാരവജ്ഞമായ പലും:

“അടിമടി മുടിപ്പറിയാ-

യുടലശക്രിവാനേഷാതോരിവജൗവജാം, ۱۰

ചിടമടിയുടയവർ നടവിൽ, ۱۱

വാടിക്കൊരിലകരംകിടയ്ക്ക തളിർപ്പോലെ?” (V-13:2)

ഈവിടെ മുലത്തിലെ “തജപായന”നാരെ “ചിടമടിയു”²
യവർ³ ആക്കജാം⁴ വിവരത്തകൾ മലയാളപദപ്പേരുമും കു⁵
കവിഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു. എത്ര സദ്ദേശാവിത്തം!

“ഉൽപക്ഷ്യംനാന്നയന്ത്രണപ്പത്രലവുത്തിം ۱۲

ബാഡ്യം കുരു സ്ഥിരതയാ വിധതാനബന്ധം ۱۳

അസൃതനാലക്ഷിതനഃനാന്നത്രുണിലാഗേ ۱۴

ഹംന്ന് പദാനി വലു തെ വിഷമീ വെന്തി.” ۱۵

എന്നതിന്റെ വിവരത്താം, സംസ്കാരപദബന്ധം⁶ നിമിത്തമാവാം, ചേതോഹരണായിതെത്താനി. നോക്കു. ۱۶

“കണ്ണിന കാഴ്ച തടയംപടി പൊട്ടിവനാ

കണ്ണിരൈഴക്കിനെടക്കക്കയുള്ള രപ്പാൽ;

താജാഡിമപ്പടിയുയൻമെഴനിടംഡി

കാനായ്‌കകുംണിടിടിടാനിടയാം പദ്ധതിം” ۱۷

(IV-1)⁷

ഈതിനോടു മിച്ചരിക്കാൻ ആറുരുരിന്റെ

“ഉൽപക്ഷ്യം മിച്ചിയിൽ വന്ന തടങ്ങുനില്ലും

കണ്ണിതന്നുവെടക്കക ധീരയായ” നീ;

നിമോനോന്നതന്മലിക്കം കണ്ണറിയായ്‌കയാലീ

മാന്നുത്തിൽ നിന്റെ കഴൽവെപ്പിടക്ക തേടുമല്ലോ”

എന്ന പരിഭ്രാംകങ്ങാ, വള്ളുതെതാളിന്റെ

പക്ഷം നിരന്തര തവക്കുകൾ കാണമതിനു
വില്ലോ വരുത്തിവരുമ്പുവടക്കെ ദേഹരൂത്;
മാർത്തിലുള്ള കഴിക്കാവു കണ്ടിടാതെ
ചിക്കൻ നിന്നടക്കിഞ്ചിടറീടുമ്പോ.”

എന്ന പരിശോധയും സാധിക്കുമെന്ന തോന്തിയുമില്ല.
ഈ ലഭിച്ച ശാക്രാന്തിവിവരം നാജുക്കുളിലെല്ലാം ഒരു തുല്യ പ്രത്യയാന്തരം പ്രയോഗം. ഒക്രളുവമ്മയിൽനിന്ന് പ്രത്യയാന്തരം പ്രയോഗം. ഒക്രളുവമ്മയിൽനിന്ന് വള്ളുപ്പെട്ടു തുരിയുണ്ടുന്ന ഒരു വായനക്കാരൻ” ഈ ഭോഷം കുമതിയിൽ തണ്ണീ വരുന്നതു് കാണാമെങ്കിലും, വള്ളുപ്പെട്ടു പോലും തു നമ്മുടെ ഖള്ളത്തിനൊള്ളു കുറന്തിട്ടില്ലെന്ന പറയണം. വരജമായ ഈ വിവരംനത്തിലാവട്ടു അത്തരം പ്രയോഗ ദി എററവും ചൂജകമാണ്. കണ്ണേട്ടേതാളം, മലേം, നീറ, ദീനേലിനേ, അധരസീളി, ഏഡി എന്നിങ്ങിനെ അക്രൂട്ടിയും പെടാവുന്ന അഥവാ പ്രയോഗങ്ങളേ ഇതിൽ ആകെയുള്ളൂ.

അവസാനമായി എന്നിയ്ക്ക് “മേവദ്ധുട്ടത്താനുള്ള സാഷം ഇതിലെ രചനാസൂഷ്മമയെപ്പറിയാണ്. അതിനു ഇവായി രണ്ട് പദ്ധതം മാത്രം ഉല്ലരിച്ച പിന്നവാങ്ങട്ടു.

- “മാലിനിയുടെയല, സരസിജ-
മലരിവ തട്ടിത്തണ്ണു മണമിയലും.
മലയമരത്തിനേ ഉമ്പം-
മാലേരം മാരുക്കാണ്ട പുണരാമേ.” (III-4)

- “ഉരുളശിയിടയുടെ ചാതകങ്ങൾ പറന്നു
ഹരികളിടെ പുറത്തായ് മിനാൽ മിനിപ്പുരനും
ഇരംപുറവടിയീപ്പ് പുണ്ടമേ, നീർപ്പെരം കാർ
നിരയുടെ പുമേ തേരു പോവതായിക്കരിപ്പ്.”

(VII-7)

തെ പുതിയ ശാക്രാന്തിവിവരംനത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധി നാത്തിയിൽ മിക്ക വിമർക്കരും വണ്ണംനോള്ക്കരായിരി

களான் ஹடினுதூருகொள்கு', ஜோஹபுவூபத்தின்' ஹடி-நா
வதாரிகாஸங்கிலெதை உபயோகபூஷ்டத்தைத்தூங் ஹடி
லெ புதூக்குற்றானாலே ஸமாச்சிரியுகொள்கு ஹடி பரிளா
வீணை' ஸமர்வமாய புதூரா உள்ளாவான் ஸந்தேயங்கால் கூ
ங்கரியீடுமென் புதூஶயேயாட எநான் விரமியுகொள்கு
னா.

ஸுகமாற் அஷீக்கொடு,
 மங்஗லாடுதான் } மலயால் சு ஸங்குதா லக்ஷ்மிகு,
 1—2—1955. } ஸெக்காங் ஸாலூஷ்யஸ் கோலேஜு'

ഉപോദ്ധാരണ

I

‘കവിതാകാഖിനിയുടെ വിലാസം’ എന്ന് പുകഴ്ചുപെക്കിലുള്ളതുവായ കാഴ്ചിദാസതുടെ ‘അഭിജ്ഞാനശാക്രമം പോലെ നിതാന്തരമണീയമായ സാരസപതം മറ്റു ഭാഷ ലേഖനാലും, അമരഭാരതിയിൽ തന്നെ വേരെ ഉണ്ടായിട്ടിരിക്കുന്നതു’ അന്നേവസാക്ഷിക്കരായ ഒരു പരമാത്മഭാക്തനും.

സ്ഥൂതമായ ശാക്തത്തിനും അന്താസാരമില്ലാത്ത കുത്രി സ്ഥൂതമായ ശാക്തത്തിനും അന്താസാരമില്ലാത്ത കുത്രി അതാസ്യമല്ലെന്നുള്ള വീക്ഷണം അഭിജ്ഞാനശാക്രമം ഒരു ഇതിരുത്തസ്വീകാരത്തിലും രസാവിജ്ഞാരത്തി ശാക്പാദച്ചുഡം നിയത്രിച്ചട്ടിക്കുണ്ട്. രാജപുർഖനായ ഭനി-നിയമഹത്പത്രത്തെ ആരഭരിക്കുന്ന തപസ്പിമായം ശശ്രദ്ധയാന ദും, പോധനയുടെ നിറുദ്ധത്തേജസ്സുതയെ മാനിക്കുന്ന രാജും ശ്രദ്ധിവും ഇപ്പറവും ഇന്നങ്ങളിൽ ഒരു ലോകജീവിതം യാലത്രും അഭികാശ്യമല്ലേയോ? തപസ്സിന്റെ വീരും അഭ്യാസാണ്ടതനെ, മുഗ്ദയയായ നായികയുടെ പരതന്ത്രത നിർദ്ദൃതനെ, സപർശയത്തെ നിവർത്തിപ്പിക്കവാനാവാതെ മരം നാശകൾ വിവേകിതയും വികാരത്തിന്റെ പ്രഭവി കിക വേണ്ടിവേണ്ടം ഉദാഹരിക്കുന്നു. എകാന്തത്തിൽപ്പോ ധർമ്മക്കണ്ണ ധർമ്മത്തെ നിരോധിച്ചുകൊണ്ട് “പൈഠവ! കുന്നിയം മദനസന്ധപ്പാംപി ന വലപാത്രനിശ്ചലവാമി.” ദരിപ്പുണ്ടാവിക്കുന്ന നായികയുടെ വികാരനിർഭരമായ ശാക്രം ലോകാന്തരമായ കലവയുമാത്രക്കയെ ഉയർത്തിക്കൊണ്ട്. ഇങ്ങനെ ശാക്രന്തിലെ വാരോ പാത്രത്തെക്കു ചുരോരോ പ്രസ്താവണപ്പെല്ലാം സുക്ഷ്മമാക്കി വിചി ചയ്യുമ്പോൾ അവയുടെ പിന്നിൽ നിൽക്കുന്ന കലാ

ഒവ്വേതെന്തു എത്രതുനു വാഴ്ത്തിയാലും അലംഭാവം നാമപ്പി.

II

അഭിജ്ഞത്വാന്വൈക്കന്തളംനാട്കത്തിന് ശ്രീ. ഫെൽഡ് യരാൻ നിർവ്വത്തിത്തമായ ഒരു ഓഷ്ഠാവിവത്തനെത്തു അധികാരിച്ചു ഉപോദ്ധാതത്തുപത്തിൽ ഒരു പ്രഖ്യാന്മാരുമാരുമായി വാനാണ് എന്നും ഇവിടെ ഒരു അനുഭവമാണെന്നും ഒരു അഭിജ്ഞക്ക് മുൻപു് ശ്രീ. ഷട്ടിതൃപ്പൂർണ്ണമാരാർ ‘മാതൃഭൂമി’ ആകുളും തിപ്പിൽ ഒരു ശാക്കന്തളാവിവത്തനെത്തപ്പറ്റി ‘വള്ളങ്ങാ ഹിത്യാ’ എന്ന പഞ്ചക്തിയിൽ നിന്തുപണം ചെയ്യുന്നു അതു കുതിയുടെ ഗ്രന്ഥവെരുളുതെന്തു അനുസ്മരംമാക്കി, വാൾ സ്ഥിരത്വാദം പുതിയ പുതിയ ശാക്കന്തളാവിവത്തനാഭാരം വേർസിറ്റി സ്റ്റാൻസുകളിൽ പാംഗ്രൂബന്മാക്കിക്കിട്ടുവാ വ്യാമോഹരംകൊണ്ട് പ്രകാശിതങ്ങളാക്കുന്നതിനുകൂടി മഹാശിഖിക്കുന്നതായി ഓക്കെനും. അതു കഴിഞ്ഞും രണ്ടു നേനാ ശാക്കന്തളാവിവത്തനാഭാരം പ്രസാധിതങ്ങളായതു തുപദ്ധന്തിയിലൂടെ അറിയുവാൻ കഴിഞ്ഞതിട്ടണ്ട് വക്കണ്ണ് മലബാറിൽ പള്ളിക്കുന്നതുകാരനും ഒരു റിട്ട് മഹാസ്തും മഹാമാസ്തും അതു ശ്രീ. രാജേന്ദ്രൻ

അറിവോരലിനുംിച്ചു-

യറിയാറാക്കു പ്രയോഗനെന്നുപുന്ന
കരളിൽ സംശയമുള്ളവാം

ഒരപോതു പരിശീലനം കഴിഞ്ഞു

എന്ന മട്ടിൽ മനസ്പിദ്ധിഷ്ഠനമായ വിനയത്തോടെ, നുതനമായ ഒരു ശാക്കന്തളാവിവത്തനം അമതിസരംഗം രളീയസഹ്യദയങ്ങുടെ അഭിനവനും പ്രതീക്ഷിച്ചു അവതരിപ്പിക്കുന്നു. ഇതുകൊണ്ടൊന്നും പേരുരാത്തവും ചില വിവരങ്ങളും വിശദവിവ്യാതമാണുകൂടി ഒരു നാടകത്തിനും ഒരു തുള്ളും പരിചിന്നനും ഹാസ്താ

நூல்களின்பீட்டுவான் ஹடயுள்ளெண் தொகையை. அதைகொடு
பூர்வாக விரிக்காதது. யாதொடை உத்துப்பூத்தியை விவரத்தைக்
பெற்று திகழும் விழேஸி கண என்ற ஸமீபத்தை
பொலுத்து பூிபோல்லாஷ்காலிலே புதுவண்ணாய் துதிக்கூட்டு
குறைபாடு முதல் சூதாவிஷ்கரணம் வரை உத்து வரிபொ
தாந்திர அதிகாரிக்கரை சாமிதீஸேவகர் ஏதுத்தான்தி
கூட்டு தாந்திர சம்பாவ்யாக்காக்காது” பூஷேரீகாஷ்கர்மக்
கூட்டு தாந்திர காஷ்கால்லேஸேவத்தை அதிகாரிக்கமென் அதுபேசு
ந் தாந்திர மடிக்கூட்டு. அதிகாரிக்கமென் அதுபேசு
ந் தாந்திர மடிக்கூட்டு. அதிகாரிக்கமென் அதுபேசு
ந் தாந்திர மடிக்கூட்டு. அதுபேசு அதுபேசு

三

நன்றாயும் வெர்வாளியுடேயும் ஸுத்தாவஶேஷமான பரிய
டக், ஸாறுபாலைக்காய் காவுரைப்புப்பால் ஹக்கல்டீ
ஸ்ராய் சுஜகாம் சிலாரக்கிலும் அரங்காலுமினோலும் அனாவ
த்திழுபோன். அதித்த கேரலூபேரே நிழ்மிழு பகு⁹ ஏது
துமும் மஹிதநாவிதங்கவன்¹⁰ நாஞ்சைவக்கி அந்திமாநிக்கொ
வுநாதாளன்¹¹. ஸஂஸ்தத்திலூடெழுஷ்ட ஸுஷ்டிபரங்குாய் புய
தாத்திலும் கேரலூம் டாரதத்திலெல் டாஷாந்தோயில்லிதாந்தாலைய
புவிளாரண்ணல்தித் முனிட்டினிநாக்கங்கள். நாடகாளிக்குாய் ஸ்ரீ
உக்கண்டீடு ரவந்தித் தாமும்பூ, ரங்காபுரோயார் ணதிலு
கேரலீயர் பும்பிப்பிழுட்டிதீடு புரவு¹²தெ ஸவிழுரமாங்
ஏது புவங்கத்தின் தனை விஷயமாகமாடு விழுலமாளன்¹³.
அங்கங்கள் எடுக்காலத்தும் கேரலூஸஂஸ்தாரத்தின்கீர்த்தி ஜிவநா
ஷயங்காயி புவத்திழு ஸஂஸ்தவிஜநாக்கத்தின்¹⁴ அந்தத்
காலத்து¹⁵ ஸஂபவிழு அவங்களங்கள் ஸுயிக்குாடு—அவர்க் கு
ளி ணதித் வழநாரெயாங்காங்கக்கயிலைக்குலும் அவநாக்கா
ஈடுபடுமாயை புதுதாம் தேரைப்பிழுதயைக்குலும் ஸஂஸ்தாரபுவங்க
தயைக்குலும் சுரிதும் ரசிக்கங்கவக்கு¹⁶ எடுரவும் பரிவர்ப்புதா
கிரிக்கங்—ஸஹாவமாயை புதிரோயத்தின்கீர்த்தி அவநாக்கு
தயை வெள்ளுவொலும் கைத்திழுட்டிட்டு¹⁷ அது ஸங்காரங்கத்தித்
கேரலூவம் வபியகோாயிதங்குராள் தாக்கமங்குாலை ணங்க
நூல்விவர்த்தங்க உடல்ஜஸபுவமாயை நேறுத்தப் பகவரிழு.
அந்த அங்கியிலும் பின்னாக்குலீலும் அதுயை ஸஂஸ்தத்திலை
வெநாடக்கண்டீடு மஹாகாவுஜாங்கு¹⁸ லாலுகாவுஜாங்கு¹⁹ ரதகை
ஙாங்கு²⁰ ஸோதுங்கு²¹ மரங்க மரங்க விவர்த்திக்கண்டாலையவ நிர
ங்க எக்கால்கீக்கு²² அந்தநூல்தயை அதுமாருபவெலையிழுவும்
ஙாங்கியநாவங்கு²³ வல்பிப்பிழு. கொஞ்சம்பூர் குஞ்சதிச
தங்குராள் லக்ஷ்மேராகாநாக்கமாயை மஹாலாரதத்தின்கீர்த்தி
ஹுதாவநமாயை வூதாநவூதாவிவர்த்தங்கொட்டு²⁴
வூங்கங்க, வத்திதேநார்ம் நாராயங்கமேநோள் ஹதப
பாஷார்²⁵ அந்தம் உடல்செல்லுங்க வாழ்கிராமாட

என்ற ஸுலக்ஷ்மாய பரிஞாஷகொள்கு^१ கேரல்வாழுகீகீயும் அதை^२ பூரணமாகவெடுத்து விவரத்தின்பூர்ணமாகத்தை அறவும் விகிதமாலானவே. கல்கினாற்று ராமன் மேனோன்றியும் தாமஸ் பாகுனேர்நியும் மரத் பூர்ணாயகத்துத்திற் ஸம்பூர்ணத்திலே சில பூர்ணானால்கூர் உபபூர்ணானால்கூர் உங்கள் ய பரிஞாஷகத்தும் ஹஸ பூத்தத்திற் ஸுரிக்கினாறு^३ அருமாகத் திலை. ராமசுப்ரவீலாஸம், ஒக்மாங்கலசுபரிதம், உமா சுகர்லூ, ஒக்ஶவீரர், பிரதேயாரா ஏரானீ அவை மஹாகா வாஸத்தும் அங்கே தோதிற் மரத் சில மக்காவுபூர்ணத்தும் மனு ரஸங்கரோதிக்கலூய வளைகாவுபூர்ணத்தும் ஸுஞ்சாயகங்ஜயாதி கலூய நாடகங்களும் மலயால்தாட்டிற் ஹ்காலத்து^४ அதுவிருப்பு அதும் ஸம்பூர்ணாகவிடுவத்து அதுமரிசும் உபஜீவிசும் அது ஸெனாஷ்தி து^५ நிராகேஷப்பமானவே.

IV

ஶாக்நதலூத்திரா^६ உபயால்தாஷயிற் வீளெங் வீளெங் வி வத்தங்காலுமங்கல நகநாட்டிளகு^७. வலிய கோயித்தனநுரா என்ற ‘மஹாபுவால்ஶாக்நதலூ’^८ தனை துதீயமாய ஸம்பூர்ணமாகு. கேரல்கால்தாஸநெர் லோகினேஷன் ரீஹு; நம், அஷாகவிதாரவநயிற் செ நூதனபூர்ணமாகத்தினென்ற உபஜனாதாவும் அது ஏது. அது. ராஜராஜவம் கேரயித்த நுராநெர் ‘ஓஷாஶாக்நதலூ’ கைரல்கிழுக்கு லலித்து புதியை த ‘ஶாக்நதலூத்மாழுதபொனபாறு’ மாயிதன். பளையித்தா ஜகவிரதமாய அதுநாரினென்ற ‘கேரல்ஶாக்நதலூ’ அந்தத் திண்ணாலத்தாஸம் புரூக்குப்பத்திற் பூகாஶித்தமாயதெக்கிலும் மனிஷாநென்ற மிக்கொராடும் பூஸ்தித்தமாயத்து^९ ரங்கோ முனோ க நாட ரெஷ்டங்கல முந்பிலாஸென்று^{१०} பூதிஜத்தாத்தமாயிட்டிளகு^{११} ஸுஷ்டிக்கு; தமிழ்ப்பாள் ஸி. ஏப்பூ^{१२} நாயதை அவதாரிக்கை முதியிட்டு. கடுகிழ்ஜுமாராயை ‘ஹியங்வத’ ஏரா டீக்ரோடும் மறை பூகாஶித்தாய வழகு தேநாலூநெர் அலீஜத்தாநாக

നൂറ്റാം ഭാഷാവിവർത്തനവും പ്രചാരത്തിൽ വന്നിട്ടണ്ട്. ഗോ വിദ്യപ്പീളയും ജല്ലിയുടെയും പി. ജി. രാമചുരുക്കേയും പഴയ ശാകന്തളിവിവർത്തനങ്ങൾ ചില ഗ്രന്ഥങ്ങളാലകളിടെ കോൺക്രിറ്റിലെ മാറ്റം നാന്നാം സന്ദൃശ്യങ്ങളും എം. അതർ. വേദപ്പീളയും ശാസ്ത്രിയുടെയും ചെറുഭിയിൽ കത്തുണ്ണി നമ്പി ശന്തൻറയും അവത്തുകൾ നന്ദുതിരിയുടെയും പുതിയ ശാകന്തളിവിവർത്തനങ്ങളിടെ ചില ഉല്ലാരണങ്ങളും മുഴവൻ ഭാഗവും പരിശോധിക്കവാൻ എനിക്ക് സാധിച്ചിട്ടില്ല. കററി പുറത്തു കേശവൻ നായരുടെ ശൈക്ഷണ്യപരിഭ്രാം അച്ചടിയിലിരിക്കുന്നവെന്ന് ശ്രീ. മുഖ്യൻനായരിൽ നിന്ന് അറിയുവാൻ ഇടയായി. ശ്രീ. രഭരനായരുടെ അഭിജ്ഞാനശാക്കന്തളിവിവർത്തനത്തിന് ഉപോച്ചാതമായി സമ്പ്രതിഷ്ഠിക്കുമായ ഇം പ്രഖ്യാതത്തിൽ കേരളവർമ്മ, രാജരാജവർമ്മ, അത്രരുക്ക്, വഴുതനോടു എന്നിവയുടെ ശാകന്തളി വിവർത്തനങ്ങളുടെ മാതൃക എന്നെങ്കിലും പറയുവാനുള്ള ക്രക്കരം എന്നെന്നു കൈവശമുള്ള എന്ന് വിഷയപരമിതിക്കായി പ്രസ്താവിച്ചു. കൊള്ളും.

ശ്രീ. രഭരനായർ അഭിജ്ഞാനശാക്കന്തളിം ഭാഷപ്പെട്ടു തുടർന്നു പത്രകാല്പനക്കിനു മേലാളിരിക്കുന്നും. ഈ ഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ഒരു കൈക്കയഴിയുള്ള പ്രതി എൻ്റെ അഭിവര്ജ്യ നായ പുരുഷത്താവായിരുന്ന ഡാക്ടർ കെ. ഗോപാലവർമ്മ തീരുമണിയുടെ പ്രകാരം പരിശോധനയുള്ളം അവതാരികയുള്ളം ആ കി സമപ്പിത്തമായിരുന്നതു് കണ്ണിട്ടണ്ട് 1948ൽ തൊന്തു തിരുമനീയെ അനന്തരമിച്ച് മല്ലുവേനലുശീവുകാലത്തു് ചിറക്കൽ കോവിലക്കുറ പോയി എത്താനം ആളുകൾ താമസിച്ചതിനിടയ്ക്കാണ് ശ്രീ. രഭരനായരമായി പരിചയപ്പെട്ടതു്. തിരുമനീയുടെ നിർദ്ദേശം അന്താസരീച്ചും ശ്രീ. നായരുടെ സ്നേഹപൂർവ്വകമായ നിർബന്ധങ്ങളും സമാഭരിച്ചും ഈ വിഹ്വലതന്നും നാദമിച്ചതൽ ഭരതവാക്യംവരെ ഒരു പരിിട്ട

നോക്കി നിത്യപണം ചെയ്യുപോകവാൻ എന്നിക്ക് സംഗതി യായിട്ടുണ്ട്. വിവർത്തകരു വിജുംഭിതമായ ഭാഷാലിമാന വും സാധിശ്ചമായ പ്രയോഗവിജ്ഞാനവും സുപ്രതിഷ്ഠമായ സാഹിതീയവീക്ഷണവും തൊന്തരം യദേശവിതം അഭിനന്ദിച്ച തോട്ടകുടി അംബിഡ്ക് ചില പരിഷ്കൃതികൾ നിർദ്ദേശിച്ച തായും ഭാഷണം. എവരും തങ്ങളുടെ സാഹിതീവ്യവസായം മററുള്ളവരുടെ മുമ്പിൽ തുറന്ന വിമർശനത്തിനേന്ന മട്ടിൽ, സ്ക്രിപ്റ്റുകൾ കുറതുക്കുത്താടെ, അവതരിപ്പിക്കാറുണ്ട്. ശ്രദ്ധാതാവു് എത്രതനു ഇന്നരും മാറ്റിയായിരുന്നു കൊണ്ടുകൊണ്ടു, എന്തുകൂടിലും ചില കററങ്ങൾ ചൂണ്ടിക്കാണിക്കുവാൻ പുരുഷപ്പട്ടാലോ രസസിലനേന്നു് സ്വന്തം അഭിമാനിക്കുന്ന കവിയുടെ വാക്കിലും നോക്കിലും അപ്പൂടാട പകൻ കഴിയും ഉം. എന്നാൽ ശ്രീ. രൈതനായർ എൻ്റെ നിർദ്ദേശങ്ങൾ ഇൽക്കിൽ അവഹിതനായി സ്വന്തതിനെ പുനിസംഖ്യാനം ചെയ്യുതു് അഭ്യർത്ഥനയിൽ വിമർശനസഹിഷ്ണുതയ്ക്കും വൈജ്ഞാനിക്കുന്നിരിജനവിജ്ഞാനത്തിനും പ്രതുക്ഷാലക്ഷ്യമായി ഗണിക്കുപ്പടാവുന്നതാണു്.

V

ശ്രീ. രൈതനായരുടെ വിവർത്തനം സ്വർഘമാ നിർഭ്ലാഷ മാണിക്കനാ ഇരുവരു പ്രകാശിതങ്ങളോയ മറ്റു വിവർത്തന ആശ്രിത പാട അധികരിക്കുന്നവരുടും ശ്രീനിക്ക് അഭിപ്രായ മില്ലു. എക്കിലും പദ്ധതിക്കുന്നവരുടും ഗ്രൂപ്പാഗമനരുന്നു ഭേദം മറ്റൊരു പാട ഇരുതനവിവർത്തനയിൽ ഇന്നന മിരൈ സഹാരയസമക്ഷം നിവേദനം ചെയ്യുവാൻ എന്നു മട്ടിതോന്നനില്ല. എനിക്ക് എറബവും സന്തോഷാവയിരിക്കുന്നതു് സ്വന്തം നാടായ ചിരിയ്ക്കുന്നതു് താല്പര്യക്കിലെ ഫാരഭാഷയ്ക്കു് വളരെയെറെ പ്രാഭേശികസ്പാദങ്ങൾ യിരിക്കുവേ കേരളത്തിൽ വടക്കരുന്നു തെക്കരുന്നു നാതെ എവക്കും സുരൂരുമായ ഒരു ഭാഷാരീതിയിൽ

അറി. രേതനായർ ഈ വിവരങ്ങം സാധിച്ചതിൽ പ്രകടമർക്കിയ ഉചിതജ്ഞതയാണ് ഇത്തരത്തിൽ പരാഭിച്ചിയെ അകന്നിട്ടേതാളം മാനിക്കനാ ഒരു സ്വപ്നാവം സാഹിതീയമോ ശാസ്ത്രീയമോ അതു വ്യാപുതിയിൽ എഴുപ്പ് ഫന്ന വ്യക്തികൾ കുഞ്ചിത്താക്കിയിൽ അതുതന്നൊക്കേരൂത്തിൽ പ്രാദേശികലേജിലും അക്കദിശയിൽ അവക്കലാഡിലും പറയത്തക്ക ഉപരേഖ കൈവരത്തുള്ളായിരുന്നു. കേരളത്തിലെ പ്രശ്നശാഖാത നനാ അരംഭായുള്ള മുതികളിൽ ചോലം പ്രാദേശികത്തപംകൊണ്ടോ സാമുഖ്യാദികത്തപംകൊണ്ടോ വംശം ജൈവിയിൽ കടന്നും ടാബിളും വൈലക്ഷണ്യം കുഞ്ചിത്താക്കിലും നിയന്ത്രിച്ചു. ചോലംവേ സുരുമാവും സമാദത്തവും അതു ഒരു ദാഷ്ടാരീതി കൈക്കൊള്ളി നാതായിരിക്കും അഭികാരുമായതു. മലനാടാ കൈ രേരാറു സംസ്ഥാനമായി ഗ്രാംകൊള്ളി നാതിനാളും സാല്പുത തെളിതെരുകാണ്ടന ഇരു ഘട്ടത്തിൽ ഉത്തരമല്ലെങ്കിലും കുഞ്ചിത്താക്കായ ഭാഷാദേശപ്രകല്പനാഡി സാഹിത്യത്രംഖാലിയിൽ എരുക്കുന്ന സമീക്ഷയായ ഒരു നില അവലുംവിശദിച്ച കഴിയു എന്ന് വിശദിച്ചു പറയേണ്ടതില്ലപ്പോ. വിദ്യാഭ്യാസപരമായ സഹായത്തിലൂടെ ഒരുക്കത്രപ്രവൃത്തം പാംഗ്രമമവിശയത്തിലും തല്ലുതയും എറിയേറിവരുന്ന ന്യാതി അവേക്ഷണം ചെയ്യുന്നവക്ക് മതപരമോ ജാതിപരമോ അതു അധിക്കാന ത്രിഖണ്ഡം അവാന്തരദേശങ്ങളെ ഒരു ഭാഷയിൽ അതേപടി വായിച്ചുകൊണ്ടചോക്കനാതിന്റെ അനാശാസ്പതയും തെളിയുന്നതാണ്. സി. വി. റാമൻപാഠിയുടെയും അപ്പൻ തന്നു രാഞ്ചനയും മറ്റും മുതികൾക്ക് കേരളത്തിൽ സാമ്പ്രതികമായ പ്രചാരം സിലവിക്കനാതിനു് കരച്ചുക്കൈ പ്രതിബന്ധമായി നിന്നിട്ടിരു് അവയിലെ ഭാഷാരീതികൾക്ക് തെക്കെന്നും വടക്കെന്നും ഉള്ള ഭേദങ്ങളും ഉള്ളതിവീഘ്നിച്ചുതുകൊണ്ടണ്ടായ വൈലക്ഷണ്യമാണെന്നു് എന്ന് കരുതുന്നു.

VI

അതാംകുത്തിൽ പശ്ചാത്താപാവിഷ്കാര രാജാവു് തന്റെ വിനോദസ്ഥാനമായ ശക്കംളാചിത്രത്തിൽ വരച്ച ഒ

ചുമിപ്പിരക്കണക്കായുള്ള സദ്ദ് ഗവിത്രികളുകൾ തോഴേരോ
ടായി വിവരിക്കുന്നതും അലേപ്പുകലാക്കത്രകികൾക്ക് സംബന്ധം
ഷമതള്ളുന്നതും ആയ ഒറ്റാകമാണാല്ലോ,

“കാരും സൈക്കലീനഹംസമിച്ചുനാ
ഗ്രോഫോവറോ മാലിനി
പാഡാസ്യാമഭിതോ നിഷ്ട്ടാഹരിണാ
ഗംഗരീത്രോ പാവനാ!
ശാഖാലമ്പിബിത വല്ക്കലസ്യച തജരാർ-
നിർമ്മാത്രമിച്ചാമൃദി
മുദ്രേം കൂപ്പിമുഗസ്യ വാമനയനം
കണ്ണധ്യമാനാം മുതീം”

എന്നതും. മഞ്ചനാജിഖായ ഇതു സാരസപത്തിഞ്ചൻറെ പു
ത്രവിവരത്തനങ്ങളും അംഗി. രഭരക്കായതട വിവരത്തനവും യമാ
ക്രമം ഉല്ലരിച്ചു കൊള്ളുന്നു.

1. “അൺപാഠി സൈക്കലീനഹംസമിച്ചുനാ
ലേപ്പാ യുനി മാലിനി
വൺപാഠി ചുറുമതിനു കന്ന ഹിമവത്
പാർശ്വേ മുഗാധ്യാസിതം
കവിത കല്പിതവല്ക്കമായ തയവിൻ
മുലത്തിലായ് രക്ഷവിൻ
കൊമ്പിത കണ്ണുനേചത്രവേച്ചുരസിടം
മാൺപേടയും ഒലവൈയാം”

(കേരളവർമ്മ)

2. “ചാഡല മാലിനിയും, മരംളിമിച്ചുനാ
വാഴം മണംത്തിട്ടുയും,
ചോലയ്ക്കുറ്റുനമായ് മുഗജ്ജംഡിനിയും
ശരശ്വലപ്പുപാദങ്ങളും,
ചീരംചാത്തിന മുക്കംമോന്നാതിനിട
യുംയിട്ടു കാന്ത നന്നറ മെയ്-

പാരിക്കൊന്നിലിട്ടത്തുകളുംസുഖം
മാൻപേടയും വേണ്ടതാം.”

(രാജരാജവമ്മ)

3. “മുൻപിൽ പെങ്ക്കണമാ മാലിനിമണലിലിന
പ്ലൈ ഹംസങ്ങളോടും
പിൻഡാഗതേനഞ്ചാലത്തോട് ഹിമഗിരിതൻ
പുതം പാദത്രം
കൊന്നിനേൽ വല്ലലംതുക്കിയ ദരവുമതിൻ
കീഴിൽ വാഴുന്ന മാനിൻ
കൊന്നിന്തുന്നവത്തിട്ടേതമിഴിയുരസി രസി
ക്കന്ന മാൻപേടയെയും.”

(ആറരക്ക്)

4. “തീങ്ക്കണം എളിനസ്യമഹംസയഗയം
മമ്മാലിനീ സിസ്യവെ-
തതതതീരേ ഹരിനാശംഭവൻ ഹിമവത്
പുന്നപ്രദേശത്തെയും,
ശാഖാലമ്പബിതചീരമായ തദ്ദീപിന്മുഖം
കലക്കാനുമേൽ
വാശക്കുറ്റസുന്ന മാൻപീടയെയും
ചേങ്ക്കണമെന്നാണ്ട് മേ.”

(വള്ളുത്താർ)

5. “അവരാന്നണ്ടിനി മാലിനീനി, മനത്
തിട്ടാനീനാരനാശങ്ങളും,
ചാരത്തായ് ഹരിനാശംഭവൻ ഹിമവാൻ
.തൻ പുണ്ണപാദങ്ങളും,
ചീരംതുക്കിയ ശാഖയെത്ത തദ്ദീപിന്ന
താഴത്തിടംക്കുറ്റകൊ—
ണാരായ തനിനാതൻറ കൊന്നില്ലരസു,
മാൻപേടയും തോഴ്രേ!”

(രൈതനായർ)

ഇവിടെ ആറരുരോഴീകെ മരറല്ലാവയം മുലദ്ദോക
ത്തിലെ വുത്തംതനൊയാണ്' സ്പീകരിച്ചിരിക്കുന്നത്*. ആ
റൂരീസ്റ്റ് വിവർത്തനത്തിൽ 'മുൻപിൽ ചേക്കേണം', 'പിൻ
ഡാഗത്തേണജാലഉത്തൊട്ട്' എന്നീ ഭാഗങ്ങളിലെ 'മുൻപിൽ',
'പിൻഡാഗത്ത്', എന്നിളിൽ ദിം'നിർബ്ലശഞ്ചരം എങ്ങനെ ഉ
പവനാണാക്കവാനാം? രം'ഗംതനന ഹീമവത്'പാദത്രാവാ
ണാല്ലോ! "പാദാല്ലാമഭിത്തഃ" എന്ന മുലത്തിലെ 'താമഭിത്തഃ'
എന്ന ഭാഗം "തസ്യാഃ(മാവിന്യാഃ)ഉഭ്യോഃ പാർശ്വപ്രയോഃ"**
എന്നാണ് സുഖികളാൽ വ്യാഖ്യാതമാക്കിരിക്കുന്നത്. നബി
യുടെ ഖ്രിസ്തവരഹത്തുമാണ് ഗൗരീത്യവിസ്റ്റ് പാവനജാലായ
പാദജാരം (പ്രത്യുമപ്രധ്യത്താദി) ആലോപ്രസ്താക്കേണ്ടത്
'കൊമ്പിനേൽ വൽകലം തുക്കിയമരവും' എന്ന് വേർപെട്ട
ത്തി രചനാത്ത്വവിന്ന് മുടക്കം കുറച്ചു വിവർത്തകൾ അം
പ്രഗല്പം തെരെ തെളിയുകാട്ടുന്നു. 'മാനിനെ ഒരത്തിന് കീഴി
ൽ വാഴിച്ച്'തിനേയും, 'ഹടത്തേമിഴിയുരസു'ന്നത് 'കൊ
മ്പിൻ ത്രസ്യത്തിലാക്കിയതിനേയും, 'രസിക്കുന്ന' എന്ന് മാ
ന്ത്രപേടയെ വിശ്രഷിപ്പിച്ചതിനേയും അനാവസ്കരായ കുട്ടി
ചേർക്കലായിട്ടേ കാവ്യാലാവനാപരിപകപമതികരം പീക്ഷി
ക്കുകയുള്ളൂ.

കേരളകാളിഭാസക്ക് വിവർത്തനത്തിൽ പ്രീതിയാക്ക
രഹ്യാസം സന്ധാരിതമായിട്ടുണ്ട്. എങ്കിലും നന്നാം പദത്തി
ക്ക് ആരംഭിത്തിൽ 'അൻപിൽ' എന്നതും രണ്ടാം പാദത്തി
ക്ക് ആരംഭിത്തിൽ 'വൻപിൽ' എന്നതും വിടവയ്ക്കുവാനെ
ഉതകയിട്ടുള്ളൂ. 'ചുറുഭതിനു' എന്ന് 'താമഭിത്തഃ' എന്ന
ഭാഗത്തെ തജ്ജമചെയ്യുതും പ്രമാദത്താലഭ്രേ. 'സൈക്കതലീന
മഹംസമിച്ചുനാ' എന്നതും മുലത്തിൽനിന്നും അന്തേപടി പക
ത്തിയിരിക്കുന്നു. 'മുഗായ്യാസിതം' എന്ന് കുന്നിനെ വിശ്ര
ഷിപ്പിച്ചതിൽ ആധാരാധേയങ്ങാവത്തിന് സംശയംവരാമെ

* സാരാർമദ്ധീപികാ—(കൊച്ചി പരീക്ഷിത്തു തന്മൂലങ്ങിയും റാമപ്പി
ഷാരടിയുടേയും സംസ്കൃതവ്യാഖ്യാനം.) P. 396

നൂ മാത്രമല്ല, അധികവും കമായ ആസ്യാത്രവിനു” വാസാത്മ ന്തിലാണു് പ്രസിദ്ധിയെന്നുള്ള തിനാൽ കന്നു് മുഗങ്ങളുടെ പാപ്പിടം എന്നുള്ള അത്മദൈ കിട്ടകയുള്ളൂളു്. (‘അധ്യാരോഹി ദേഹം യഥി’,—സിഖാനകത്താഭി). മുഹപദം മരിഞ്ഞപരും യമാ ബണ്ണകിൽത്തന്നെയും സംശാന്നവാചി കുടിയായതുകൊണ്ടു് വി വക്ഷിത്തെത്ത അതിക്രമിക്കുന്നവെന്നും ആരോക്ഷപദം വരാം. ‘ക വിൽ കല്പിതവല്ലുമായ തങ്ക’ എന്നുള്ള പ്രയോഗം ശ്രേഖാ ഭംഗത്തെയാണു് ഉംബാഹരിക്കുന്നതു് ‘രക്ഷ’ കു് ഉള്ളാക്ഷരമാണു കുല്യം. അസുന്ദരമായ തങ്ക പദമാരു. “വാമനയനം കണ്ണുയ മാനാം” എന്ന ഭാഗത്തെ, “കണ്ഠമുന്നേചെത്തുവെച്ചുരസിടം” എന്നു് വിവരംനും ചെയ്തിലും സൂന്തരയും ആധിക്രമവും ആ കുന്ന ഭോഷണമാർ ടിന്നുത്തിട്ടുണ്ടു്

രാജരാജവമ്മയുടെ വിവരംനുത്തിലാക്കട്ട, പാഡാഡിപ്പും അത്തവം പദങ്ങൾക്കു് സംഘ്രഹിച്ചതയും അഭദ്രംഗമായ ശ്രേ ലിവിലാസർവ്വ സഹിതശേഷമായ ദ്രോഹം അർഹരിക്കുന്നു. ഒ നൂൽ മാലിനിയെയും മനക്കത്തിട്ടയെയും വിഭേദിപ്പിച്ചതു് ഉ ചിത്തമായില്ല. ‘മരാളമിച്ചുനും വാഴം മനക്കത്തിട്’ എന്ന പ രംഭതാൽ ആ മനക്കത്തിട്ടയിൽ മാസങ്ങളുടെ തങ്ക മണ്ണയേ ഉള്ളി എന്നും ആ മണ്ണത്തെനു മനക്കത്തിട്ടയിൽ ലയിച്ചിരി ക്കുക (സുവവിത്രമം കൊള്ളുക)യല്ല ആ മനക്കത്തിട്ടയെ അ ക്കുണ്ണിക്കുകയാണുനും ടോന്നിപ്പുംയേക്കും. ‘With couples of swans resting unnoticed on the sandy bank’ എന്നു് ആ സൂത ഭാഗത്തെ ഹംഗ്രീഷിൽ പരിവര്ത്തനും ചെയ്തിട്ടുള്ളതു്* മുഹിതെ ചരിശോധിക്കാവുന്നതാണു് ശ്രേഖലയ്ക്കുപാദങ്ങ കൂടു ചോലയ്ക്കുന്നമാക്കിയതു് വിവരക്കുന്നു ഭാസമായിത യെ ലോതിപ്പിക്കുന്നു. ‘നിഷ്ടന്മാരിണാം’ എന്നതിനു് ‘മു ഗങ്ങൾ നിറയും’ എന്ന തജ്ജമയും ‘ഘൃക്കൻ മട്ടിലായിപ്പും

*Abhijnana Shakuntala of Kalidasa-Edited with exhaustive Introduction, Translation and critical and explanatory Notes-By C. R. Devadhar M. A. and N. G. Saru, M. A., P. 345

യി. ചീരംചാത്തിന രുക്ഷസ് എന്നിങ്ങനെ രുക്ഷത്തിനും ചീരത്തെ ഉടയാട്ടാക്കിയതും മാൻപേടകയെ കാന്തന്നേര മെയ്‌ചാറി നിന്ത്തിയതും അന്വേഷിക്കിത്തുണ്ടാം തന്നെ.

വള്ള തോഴിന്നേര വിവർത്തനത്തിൽ ‘തീക്കേണം’ എന്ന പുറപ്പാട്ടതനെ പീഡിച്ചുപോയി. “പുളിനമ്പദംസയുഗ യാമമാലിനീ സിന്ധുവെ” എന്നാളും റീതിയിൽ ഒരു വിശ്വാശി വിശ്വാശിയിൽ നിന്നും അതുതനെ പ്രശ്നിക്കിക്കും! കല്ലക്കാനും, തത്തീരു, വാമകളും, എന്നിങ്ങനെ മഴച്ചുനില്ക്കുന്ന സമാസങ്ങളിടും ശാകന്തളിവിവർത്തനത്തിൽ സ്ഥാനംപിടിച്ചുതുരു” ശോചനീയമായിരുന്നു.

തൈനായരുടെ വിവർത്തനം രാജരാജവമ്മയുടെ വിവർത്തനത്തനും രഹനാരീതിവിഷയകമായി അനുകരിച്ചു കൂടിയുള്ളതെന്നും തോന്നും. “ചേരാൻബിനീ” എന്ന പ്രാരംഭവും “അതംശ്ശരു” എന്നാളും പല്ലാവസാനവും പ്രതിപാദനത്തിനും വയത്തിയിരിക്കുന്ന അതുകൾക്കു പ്രസ്തുതമാണെല്ലാ. മാലിനീനബിയേയും ‘മണ്ണത്തിട്ടാബന്നാരനാഞ്ഞ’എല്ലാം വെദ്യോറായി നിർദ്ദേശിച്ചവെക്കിലും അതുപ്പും വാഞ്ചിക്കുന്ന സംസ്കർത്തയും” യാതൊരു മറവും ഉണ്ടായിട്ടില്ല. മുലത്തിലെ “സൈക്കലേ നമധാസമിച്ചുന്നു” എന്ന ബഹുലീഹിയെ വേരോരു തരത്തിൽ ഭാഷപ്പെട്ടുത്തുക ഉണ്ടുമാത്രേ. ‘അനാഞ്ഞാം’ എന്നാളും അലിംഗനാമം ഹംസങ്ങളുടെയും ഹംസികളുടെയും മിറ്റനീഭാവ തൈനായാണും പ്രതിപാദിക്കുന്നതെന്നും “വൃംഖവൃംഖിക്കല്ലപ്പടാവന താണും”. ‘ലീന’പദത്തിനും ‘അനൻ’ എന്ന വിവർത്തനം നല്ല പോലെ പോതുത്തപ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നും. ‘ചാരതായ’ എന്നതിനും ‘നദിയുടെ ഇരുക്കരകളിലുമായി’ എന്നും മുലാനാസാരിയായ അത്മം തന്നെയാണുള്ളതും “ഗംഗാഭരണം പാവനാം പാം ദാം” എന്ന കാളിഭാസപ്രയോഗത്തിന്നേരും വ്യാജകത്പര കൂത്രിയെ സ്വാധീനിച്ചാക്കവാൻ യാതൊരു വിവർത്തകനും കൂടി

ഞ്ഞിട്ടിലും എക്കിലും രാജരാജവമ്മ 'ബൈലോറുപാദങ്ങൾ' എന്നം, ആറാർ 'ഹീമഗരിനും ചുതമാം പാദഭ്രവും' എന്നം, വള്ളു തേരാറം 'ഹീമവത് ചുണ്ണപ്രഭേശം' എന്നം ചെയ്തിരിക്കുന്ന വിവരത്തനാജാലുകൾ രേഖനായതുടെ 'ഹീമവാൻതൻ ചുണ്ണപാദങ്ങളും' എന്ന വിവരത്തനം ആശയചുണ്ണിയിൽ മികച്ച നില്കുന്നവെന്നും ഏവക്കും ബോല്സുമാകും. ഉത്തരാലും തിലെ സുന്ദരമായ ആ ആവിശ്ശുരണ്ണം രേഖനായതുടെ പ്രയോഗനിശ്ശേഷ്ടത്തിനും നിബർത്തനമായി പ്രശ്നാഭിക്കുന്നു. 'ചീരംളുക്കിയ ശാവദയാത്ത തദവിന്റതാഴ്തു' എന്ന വിവരത്തന്ത്തിനും 'ശാവാലമ് ബിതവല്ലുപസ്തരോഃ അധി' എന്ന മുലഭാഗത്തിലെ അത്മപത്ശ്രൂലും ഏററക്കരച്ചിൽ കൂടാതെ ആവഹിക്കവാൻ കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു് "ശാവേത്യാദിതരോഹാ ശ്രമസ്ഥപം ചൊയാബാള്ളല്ലും മ ലോതയതി ഇടം നിരന്ത്രാമപി സംഭാഗഗഭാപനേച്ചും വസ്ത്രയതിതി കേച്ചിതു്" എന്നും 'സാരാത്മകപികയിൽ ആവിശ്ശുതമായ വും' ഗ്രാത്മം വിവരത്തനകൊണ്ടു് തിരോഖിച്ചിട്ടിലും. 'ഇടം കണ്ണകൊണ്ടു് അന്തിക്ഷമനായ തന്റെ സഹചരന്റെ കൊമ്പിലുരസുന്ന മാൻപേട' എന്നിങ്ങിനെ ഇടംകണ്ണിനെ 'ഉരസുക' എന്ന ക്രിയയുടെ കരണ്ടെപ്പെടു ഉപാഭാനും ചെയ്തു് ഉചിതരഹം യിട്ടശ്രദ്ധനായു എന്നു അഭിപ്രായം. 'കണ്ഠമുന ചേരുത്തവെച്ചുരസിടു്' എന്ന കേരളവമ്മയുടെ വിവരത്തനമാണു് 'ഇടം കണ്ണകൊണ്ടരസും' എന്ന രേഖനായതുടെ വിവരത്തന്ത്തിനു് ഉപജീവസ്ത്രയിട്ടുള്ളതെന്ന കയറുന്നതിൽ അപാകമിലും. 'ഇടത്തുകണ്ണുരസും,' 'ഇടങ്കമിഴിയുസി രസിക്കുന്നു', 'വാമക കണ്ണരസുന്ന' എന്നിങ്ങനെയുള്ള മറ്റൊരു വിവരത്തനാജാലുഡിയന്നിനും അച്ചുണ്ണം മാൻപേടയുരസുന്നതു് റിരംസയുടെ അഭിവ്യുജകമായിട്ടാണു് നിബേശംഭാരിരിക്കുന്നതെന്നു് ധരിക്കവാൻ വളരെ പ്രയാസം ഇണ്ടു്.

രിരംസാ യത്ര ജാദേജത കണ്ണുതിന്നുത്തു ജാദേതേ
മുഗ്ഗീണാം വാമനയുന്നു ദേശിതാം മദനുല്ലഫയു്,"

എന്നിൽ കാമതരുകാരവചനം പ്രക്തത്തിൽ അന്ന് സേയമത്രേ. “കണ്ണുയമാനേന കടം കദാചിത്” എന്ന് രഹ്യവാംശത്തിലും “വാമനയനം കണ്ണുയമാനാം മുഗിം” എന്ന് ശാക്തഭാഷിലും കാളിഭാസൻ കണ്ണുയന്ത്രിയുടെ കമ്മായിട്ടാണ് കടത്തേയും വാമനയനാന്തയും യോജിപ്പിച്ചി റിക്ഷനാതെനാളിൽ ഇവടെ വിസ്തരിക്കുന്നില്ല. ‘കണ്ണുണ്ണ’ ശാത്രവിലും ദണ്ഡനാം യാത്രപാടത്തിൽ നിർബ്ലിഷ്മായി റിക്ഷനാ അത്മം പരിശോധിക്കുവോടു അനന്തരാവിതകമം കത്പത്രപമായ അകമ്മകതപമാണ് ആ യാത്രവിന് നിണ്ണണിക്കുമ്പോൾ തോന്നുന്ന. ‘കണ്ണുയമാനാം’ എന്ന തിന് ‘ഉരസിടം’ എന്നിങ്ങനെ കേരളകാളിഭാസൻ അഞ്ചുറീ കരിച്ചു സാധാരണനീകരണയയം രാജരാജവമ്മയും അതരുടെ വഴി തേതാഴും ചെരുങ്ങായയും ഒരുചോലെ അനുസരിച്ചിരിക്കുന്നവനാളിൽ തുല്യതയും തുല്യപരമായ ഒരു വസ്തുതയും.

നൊാമകത്തിൽ രാജാവും തന്റെ ശരവൃമാക്കവാൻ ശൈത്യകും പുണ്ട് പിന്തുടക്കനാ തുണ്ണുസാരത്തിന്റെ തത്താ ദിശമായ ഓട്ടത്തെ സപ്രാവോക്തിസ്ഥാനമായി, സൗന്ദര്യം മായി, വസ്ത്രിക്കുന്ന

“ഗീവാദംഗാഡിരാമം മുഹൂരനാപഹാതി

സുന്ദരേ ബല്ലദ്വജിഃ

പദ്മാർധയന പ്രവിഷ്ടഃ ശ്രേപതനഭ്യാദഃ

ശ്രൂസാ പൂർവ്വകായമഃ

ദർബലരംധ്യാവലീബൈശഃ അമവിപുതമുഖ

ഭംഗിഭിഃ കീർണ്ണവർത്തമാ

പദ്മാദഗ്രഹം ത്രിതപാദഃ വിയതിഃ-ബഹുതരം

സ്നേകമുർവ്വഃം പ്രഘാതിഃ”

എന്ന പദ്മത്തിന്റെ വിവരംനാണുണ്ടാണോ താരതമ്പ്രവി വേചനത്തിനായി അടച്ചിയിൽ ഉണ്ടരിക്കുന്നതും.

1. “കണ്ണനാളമഴകിൽ തിരിച്ചുന്നപദം
രമം പിറകിൽ കണാക്കിയും
കണ്ണനായ” ശരഭയേന പുഞ്ചത്ര
പുർവകായഗതമാക്കിയും
ഇണ്ടൽകൊണ്ട് വിവൃതാനുവാൽ പമീചവ
ച്ച ദർശകരം പതിക്കവേ
കണ്ടക്കൊംകു കതികൊണ്ട് കിഞ്ചിത്വന്ന
ഭംഗം നണ്ണി ധാവതി”

(കെരളവമ്മ)

2. “പിന്നിച്ചേരുന്ന തേരിൽ ഗളമഴകിൽ വള—
ചീട്ട് നേരുങ്ങൾ ചേത്തും,
പിൻഡാഗം മികവൊരും ശരവരവു ഭയ
നാളിലേക്കായ് ചുളിച്ചും,
വക്കും വീർത്തുന്ന് വീഴ്ക്കൊന്ത തുന്നക്കബളം
മാർമ്മലേജു പോഴിച്ചും,
ഹാത്താലും പാന്തിച്ചന്ത നേടിയ കതികളാൽ
ഭ്രവിലേക്കാരം നഭസ്സിൽ”

(രാജരാജവമ്മ)

3. “ചേത്തും കണ്ണം തിരിച്ചിട്ടുകിനൊട്ട് തുട
സ്ത്രീമിതേരിൽ നേരും
ചേത്തും പിൻഡാഗമേറും ശരചതനഭയാൽ
മുൻപുതേതെങ്കിന്നും,
അത്തും വക്കും പിളന്നും പമീ പക്തി ചവ-
ചുജൈ പുല്ലാട്ടതിന്നും,
ഹാത്താലും ചാട്ടമേറിളിവി പേരക്കി നില-
തെതാട്ടതൊട്ടോടിച്ചനും”

(ആർഗൽ)

4. “എററും ഒരു ഗൃഹം ചെരിക്കും ഗളമൊട്ടണടക്കം
പിന്നിലേരുന്ന തേർമേൽ

നോട്ട് നട്ടേരെയും പിന്നല്ലവിഷ്യമതിലീ-
 കൊണ്ട് മുൻമെയ്യിലാക്കി
 വാട്ടത്താൽ വാ പിളന്നധപനി പക്തി ചവ-
 ത്തുള്ള ദർശനാദി പിന്നി-
 പ്രാട്ടത്താൽ കാണ്ക വാനിൽപ്പേരുത്തമവനിയിൽ
 ചുറ്റുമായ “വെച്ചടിപ്പ്”
 (വള്ള തന്ത്രാദി)

5. കണ്ണും വെലിയും തിരിച്ചും, പിറകിലണയമി-
തേരരിനെത്തന്നെ നോക്കി--
കൊണ്ടും, പുഞ്ചും ശരം കൊണ്ടിട്ടുണ്ട് ദയമോ--
ചുള്ളിലേയ്ക്കിവെച്ചും,
മണ്ണരേഖാർഡ് വാപിള്ളന്നക്കണ്ണ റക്കതിച്ചവ--
ചുള്ളതിണ്ണാക്കയുന്നും,
കാജാലും നീ കുതിക്കം കുതിയയിക്കരും
ദ്രോവിലോട്ടാട്ട് ഭ്രവിയും.”

ഇവിടെ കേരളവമ്മ മാതൃമേ വിവർത്തനം പുതാന്വയ തമാക്കാതിങ്ങനിട്ടിള്ളി. പ്രകരണങ്ങൾ പ്രതിപാദ്യമോ ചിന്തിക്കാതെ ചൊല്ലുകയോ കുറിക്കുകയോ ചെയ്യുകയാണെങ്കിൽ “കണ്ണനാളുമഴകിൽ” എന്ന തുടങ്ങി കസുമമഞ്ഞരിയിൽ വച്ച് സംശ്ലേഷണുഭവായിരുത്തി അ പലത്തിന് “ബാക്കക്കണ്ണു ന നീം സ്ഥാനത്തെന്ന നൽകപ്പെട്ടേക്കം. എന്നാൽ ‘മലു ഉതിം, മുഡലുളിം, ഇനമിളിം’ എന്ന മട്ടിലും ഒരു അരയന്നനടയുടെ പ്രതീതി മാനിഞ്ഞ പ്രാണരക്ഷണസംഘ ദേഹാടക്കുടിയും നൈട്ടാടത്തിഞ്ഞ ചിത്രീകരണത്തിൽ വരുകയെന്നുള്ളതു റസജ്ഞലോകത്തിന്” അതുകൊണ്ടുമാറ്റിരിക്കുക ഫയ ഉള്ളി. “ക്കണ്ണോ മദ്ദ കുഡിയാസു യദി” എന്ന് “കണ്ണശബ്ദം തിന്” കോശകാരൻ നിർമ്മേശിച്ചിരിക്കുന്ന കുഡിയാശാസ്ത്രപരമായ അത്മം ‘കണ്ണനായ്’ എന്നതിന് പ്രസ്തത്തിൽ തീരു

യോജിക്കുകയീല്ല. “പുണ്ണം പുർവകായഗതമാക്കിയും” ആ ന പ്രസ്താവത്തിന് സദ്ഗതമായ ഒരു അത്മം കല്പിക്കു വാൻ എവതും കഴഞ്ഞുകൂടുന്നു ചെയ്യും. “പമി ചവച്ച ദർക്കു പതിക്കവേ” എന്ന ഭാഗം കേട്ടാൽ ഒരു ‘ഭാവലക്ഷ്യനു സഹി’ പരാവത്തനമാണെന്നൊണ്ട് ഫോനുക.

രാജരാജവമ്മയുടെ വിവർത്തനം നാലുപാദങ്ങളിൽ നി ത്തിയ ഒരു എക്കേശപരാവത്തനത്തിൻറെ സ്വന്തുപരമാണു് അവധിക്കുന്നതു് ‘വക്രം വീത്ത്’ എന്ന ഭാവത്തിനു് ‘ശ്രാസത്തിൻറെ തിരുത്തകോണ്ട്’ വായു് തുറന്ന പോയിട്ടു് എന്നു് വിവർശകന്താനു അടിക്കരിയു് എഴുതിക്കേശവത്തു് ഉപകാരമായി. എതായാലും ‘അഭിവക്തപാട്’ എന്ന കാവു ഭോഷംകോണ്ടു് ഭിഷ്മാണു് അതു പ്രയോഗം. ‘തൃജകബ്യം’ എന്ന പദം ‘ദർബലരഥ്യാവലീഡൈം’ എന്നതിനു് പകരം നിൽക്കുവാൻ അശൈക്തമായും ‘കീണ്ട്വർത്താ’ എന്നതിനു് ‘മാ ധ്രൂമധ്യ പൊഴിച്ചു്’ എന്നാം. ‘നഭസി ബഹുതരം സ്നേഹകമുൻ വ്യാം’ എന്നതിനു് ‘ഭ്രിലേക്കാരം നില്ലും’ എന്നാം ഉള്ള തജ്ജമകൾ കുത്തും കവിക്കമ്പത്തിൻറെ പ്രകടനമല്ല.

ആരക്കരിൻറെ വിവർശനത്തിൽ ‘അംഗകിനോട്’ എന്ന തു് ‘അതിനെന്തുടന്നു് വരുന്ന തുടന്നു് തുട്ടമിന്തേരിൽ’ എന്ന തിനോടാണു് പ്രയവും തുംബം കാണുന്നതു്. ഭാഷയിൽ വിശ്വേഷണം വിശ്വേഷ്യത്തിനു മുൻപുതന്നു പ്രയോഗിക്കുന്ന മെന്നുള്ളതു് അല്ലം ഘനീയമായ നിയമമായും. ‘പിൻഭാഗമേ റാം ശരപതനഭയാൽ മുൻപുതേരുജ്ജംഞ്ചു്’ എന്ന വിവർത്തനം കേരളവമ്മയുടെത്തിനേക്കാഡി കുട്ടത്തൽ വിളുതമായിരിക്കുന്നവുന്നു പറയുവാനുള്ളി. ‘ആത്മം വക്രം പിളിന്നു്’ എന്നാണത്തു് അമ്പരുാമമായി ‘ആത്മി’ പദം പ്രയോഗിച്ചതു് യുക്തമാണിട്ടില്ല. വക്രത്തുപിളിന്നും പ്രശ്നാട്ടതിന്നും വെള്ളേരു അഭിഭാവങ്ങളാക്കിയപ്പോൾ രചന ശിമിലമായുള്ളു് വിവർത്തകൻറെ അഭാവധാനതയാലാലേ! ശരപതനഭയാൽ, അതു

ത്രും, പട്ടി, ദിവി എന്നീ സംസ്കാരവിഭക്തുന്നങ്ങൾ അതി പ്രസിദ്ധശിള്ളാണെങ്കിൽ കുടിയും സുകമാരതരങ്ങളായ ഭാഷാ പദങ്ങളിടെ ഇടയിൽ ഇന്നാണാതെ നില്ക്കുന്നവെന്നതേ എ സ്ത്രീ വിനീതമായ അഭിപ്രായം. ‘ദിവി പെയകി നിലത്തോ ട തൊട്ടോടിട്ടും’ എന്ന ഭാഗത്തിൽ ‘പെയകി’ എന്നതിനെ ‘ബാട്ടക്’ എന്ന കുത്തയുടെ വിശ്രഷ്ടണമായി യോജിപ്പിക്കുവാ നും തെരുക്കമെണ്ടി’

വഴി തോളിഞ്ഞു വിവരംന്നതിൽ ‘എംഗ്രൂ ചേരിക്കം ഗളമെടു’ എന്ന പ്രയോഗത്തിൽ ‘ഒംഗ്രൂ’ എ നാ കുഞ്ചാവിശ്രഷ്ടണത്തിൽ ‘അംഗോടാടു’ എന്ന അത്മമാ ണബ്ലു ഉള്ളിപ്പുമായിരിക്കുന്നതു. “അംഗുഹിരോഹിണീലും സ രേഖ ഒംഗ്രൂ ജനിച്ചും” (അതുപ്പുവരിതം മനിപ്രവാളം) എന്നിങ്ങനെ ചില പ്രയോഗങ്ങളും കണ്ടിട്ടുണ്ട്. പക്ഷേ ഈ തത്രം ലാക്ഷണികപ്രയോഗങ്ങൾ പ്രധാനമായിരിക്കുമെന്നും തൊൻ പരയുന്നതിനോടു ചിലരെങ്കിലും യോജിക്കാതിരിക്കുകയില്ല. ‘നോട്ടം നടു’ എന്നതും ‘വൈച്ഛടിപ്പു’ എന്നതും അയയ്തലളിത്ത മായ വിവരംന്നതിനും ദുഷ്ടാന്തമാണെന്നും ഭരാരെയുംപോ ലെ കാത്തവാൻ തൊൻ സന്നാലുന്നും എന്നാൽ ‘നോട്ടം ചെക്കലും’, ‘നോട്ടം നടലും’ വിഭിന്നങ്ങളായ പ്രകരണങ്ങളിലും സും പ്രയുക്തകങ്ങളുകേണ്ടതും ‘വൈച്ഛടിപ്പു’ എന്നതും ഗ്രാ മൃതാഴ്ചിതമാണെന്നും മാത്രമല്ല, ഉച്ചാസത്തിനുമാണും. ടികാകാരൻ “നോട്ടംനടു”=‘തെർ അട്ടത്തുവോ! അട്ടത്തുവോ!’ എന്ന കണ്ണറപ്പിച്ചുകൊണ്ടു.....വൈച്ഛടിപ്പു=കൊണ്ടുപിടിച്ചു പായുനു” എന്നിങ്ങനെ പ്രിവറ്റം ചമച്ചു് വിവരംന്നതെത്ത മുലഭാഗത്താടു് സംഘടിപ്പിച്ചുകാണിക്കുവാൻ ആയാസപ്പെ ടിട്ടിളിച്ചതു് വിവരങ്കനും ഭ്രഷ്ടണമോ ഭ്രഷ്ടണമോ എന്നും സു ധീകരിം തന്നു നിന്തുച്ചിക്കുടും ‘എബായും പിന്നടലിപ്പുവരി ടികാണ്ടു മുൻമഹയിലാക്കും’ എന്ന ഭാഗത്തിനും താത്പര്യം

വുവം സുഗമമല്ല. അവിടെയും “ശാന്തി” ഇപ്പോൾ വന്ന തന്റെ യൈജി, തന്റെ എന്ന ഭക്തതാൽ, ഉദാഹരിക്കുന്ന പിൻപക്കതി മുൻപക്കതിയിലേക്ക് ആവുന്നതും ചുള്ളണിച്ചുന്ന്” എന്നാൽ ടീകാകാരന്നും പ്രപഞ്ചത്വം മാത്രമാണ് ശരംഗം. ദേഹത്ര തന്റെ ഇഷ്ടപതനത്തിൽനിന്നും ഏടുത്തു് ഇഷ്ടമതിക്കു് നല്കിയതും ഉപപനാമല്ല. ശരത്തിന്നും ഹതി (എഴുൽ) കുർത്തുനിഷ്ഠവും, പതനം (കൊള്ളിൽ) കരംനനിഷ്ഠവും ആക്കയാൽ അവയു് വിവക്ഷാദാം ഉണ്ടപ്പോ!

രൈതനായങ്ങൾ വിവരിച്ചുനൽകുന്ന പ്രത്യേകയും നി ഭാന്ധായി എന്ന് കാണുന്നതു്, “കണാലും നീ കതികംക്കതി യധികതരം ലോവിലോട്ടുകൂട്ടു ഭവിൽ” എന്ന ഭാഗംഭാണം. “പശ്ച മുഖാ ധാവതി” ഇത്രാബി വാക്കുണ്ടും മുഹകർത്തു കമായ ധാവനത്രപവ്യാപാരത്തിനാണ് ദർന്നുകൂടിയാണും തന്റെ എന്നാൽ വൈഡാകരണസില്ലാന്തത്തെ * അന്നസന്ധാനം ചെയ്യു് ഭാഷാഭിൽ അതേ ചെതന്യും സ്ഥൂരിക്കമാറു് റാഡി വത്തനം ചെയ്തു രൈതനായരെ ഏതുതന്നും അഭിനന്ദിച്ചാലും മതിയാകന്നതല്ല. ‘അധികതരംലോവി ലോട്ടുകൂട്ടു ഭവിൽ’ എന്നാൽ തർജ്ജമയാക്കേണ്ടി, വിയതി ബഹുതരം സൗതോക്ക മുർവ്വാം എന്നാൽ മുലഭാഗത്തെ ആശ്വാസം എത്തിയിൽ അതിശയിക്കുന്നു. “പശ്ചാർധന പ്രവിഷ്ടഃ ശരപതനഭ്യാഃ ഭ്രിയാഃ പൂർവകാഡം” എന്ന ഭാഗത്തിന്നും ഭാവാത്മം സ്ഥൂലമാകുന്നതു് “പുണ്യം ശരംകൊണ്ടിട്ടുമായ ദേഹാഭ്യാസിലെ ജീവകിവെച്ചു്” എന്ന വിവരിച്ചുന്നതിൽ മാത്രമാണെന്നും വി ശിഷ്യ പരദേശത്തിലുണ്ടോ. ഇവിടെ ‘പശ്ചാർധ’ തനിനു് ‘പുണ്യം’ എന്നു് കേരളവർമ്മയും ‘പൂർവകാഡം പ്രവിഷ്ടഃ’ എന്ന തനിനു് ‘മാത്രിലേജ്യാധിച്ചുളിച്ചു്’ എന്നു് ആറും വിവരം ചെയ്യും ചെയ്യും വരെ രൈതനായർ സമാവേശിപ്പിച്ചു് കരാങ്കടി

* “മലവ്യാപാരങ്ങാർ ധാതുരാഗ്രായ തു തിംബഃ സ്ഥൂതാഃ

മലേ പ്രധാനം വ്യാപാരസ്ഥിതിമനസ്സു വിശ്രാംഗാം.” (ഭാഗം)

സപാണാവികമായ രീതിയിൽ സപ്രത്യും നിർവ്വഹിച്ചുവെന്ന കാണാം. ‘അത്യാലുമപി വൈദിക്ഷയും ലഭ്യും നിതരാം സങ്കച്ചിതപൂജ്യ ഇന്ത്യത്മഃ’ എന്നാം സാരാത്മബീഖികാഭാഗം ഈ വിടെ ഉല്ലാസ്യമാതെ.

“കിം ശൈത്രാളഃ സ്ഥാവിനോദിലിരാർദ്ദവാതാൻ
സമ്പാദയാമി നളിനീഭളിതാലവുവെന്നെ
അങ്കേ നിധായ കരഭോജ! ധമാസുവം തേ
സംവാഹയാമി ചരണ്ണ കിഴ പദമതാമുറ”

എന്ന പദ്ധതിന്റെ പൂർവ്വവിവർത്തനാശശൈ പല തരത്തിൽ കററപ്പെട്ടതിക്കൊണ്ട് വിപ്രാൻ സി എസ്. നായർ

“വീഘ്രാമോ സ്ഥാമരം കളിർക്കാറ കിട്ടാൻ
നാളീക ശൈത്രാളിവൃജനഃഓളാൽ തോൻ?
അക്കത്തിൽവെച്ചുമ തലോട്ടക ഭവണാമോ, നിന്ത-
ചെന്താമരക്കുഴൽക്കാളിരഭോജ! മരം?” (III, 16)

എന്നാം വള്ളിത്തോളിന്റെ തശ്ജമയെ ഉല്പരിച്ചു “ഇങ്ങനെ വുത്താനവുത്തമായും ശ്രദ്ധാത്മസൗഖ്യവത്തിന് കോട്ടംകുടാതെയും തർജ്ജിമ ചെയ്യാൻ വള്ളിത്തോളിനെപ്പുാലെ വള്ളംപേരുകൾ സാധിയ്ക്കുമെന്ന തോൻ വിച്ചാരിക്കാനില്ല” (അവതാരിക P. 13) എന്ന് തന്റെ അഭിനയനം രേഖപ്പെട്ടതിയിട്ടുണ്ടോ! മുകളിൽ ഏകാട്ടത്തിട്ടിൽ വള്ളിത്തോളിന്റെ വിവർത്തനയാണ്.

“വല്ലായ്യേയേരമടലിനു തണ്ടപ്പണ്ടപ്പാൻ
മെല്ലേനു താമരസപത്രമെട്ടിന്തു വീശാം;
അല്ലെങ്കിലേൻ മടിയിലിന്വബ്ദരററിവെച്ചു
കല്യാണി! നിന്റെ മുഖംവെവടി തോൻ തലോട്ടാം.”

(III, 18)

എന്നാം രേഖനായതുടെ വിവർത്തനത്തെ തരതമതയാ പരിശോധിക്കുവാൻ തോൻ ഭാവുകരമാരോട് അല്ലത്മിക്കനും. സി വിമാർശ പൊയ്ക്കുണ്ടതുകൊണ്ട് ഒരു സംഭവിക്കണംതില്ല

നും, എത്തു തരത്തിലും അവക്കു സമാരാധികവാൻ ഉത്തുകനായി താൻ അരികിൽതന്നെ നീള്ളുന്നബന്ധനം പ്രസ്താവിച്ച് കൊണ്ടാണ് ദ്രോ നായകൻ ശകന്മാളും, താൻ നിർവ്വഹിക്കേണ്ട പ്രത്യേഷയെ നിർബാരണം ചെയ്യുന്നമെന്ന് ‘കീംഗീൽ ലൈഡി’ ഇതും ദ്രോക്കനാൽ പ്രാത്മികക്കന്നതു’ രേഖനായതുടെ തജ്ജമ വുത്താസവുത്തും മാത്രമല്ല, പ്രീതിയാക്കര പ്രാസാദസ്വരവുമാണ്. ഭാഷാകവിതയിൽ പക്ഷാന്തരലോ തക്കായ ഘടകമാണി ‘അമ’ എന്ന് പ്രയോഗിച്ച് ശൈലീഭംഗം വരുത്തിയ വള്ളം-തേനാളിനെ ‘അബ്ലൈക്കിൽ’ എന്ന ഭാഷാഘടകപദം യമാസ്യമാനം വിനൃസിച്ച് മലയാളത്തെല്ലിയുടെ ദൗർജിത്യം വ്യക്തമാക്കിയ രേഖനായർ കവനകലാമ മംജുത്തയിൽ കടന്നനിൽക്കുന്നവെന്ന് പ്രസ്താവിക്കവാൻ എനിക്ക് ചെറു അഭൈന്നരും തോന്നുന്നില്ല. “പീശേഖമോ?”, “ത ഭലാട്ടകവുന്നുമോ?” എന്ന് വർണ്ണനസങ്കോച്ചനസങ്കോച്ച ക്ഷാണിക്കി പൊതുത്തുണ്ട് രചനയിൽ ത്രാഖിക്കനായുകവിയാൽ പരിഹരിക്കപ്പെടുന്നതുണ്ട്. ഇവിടുക്കാണ് ‘പീശാം’, ‘തലോടാം’ എന്ന് ഓരോ അംബ് റിവാസ്ത്രിനേരും അന്തരിൽ തന്നെ പരിചരിക്കപ്പെടുന്നതുണ്ട് രചനയെ വെളിപ്പെടുത്തിക്കൊണ്ട് കുയകളിടുന്ന സമാനത്വം പ്രഭ്രാഗിച്ച് രേഖനായതുടെ ഒഴിവിൽപ്പെടുത്തിപ്പും അന്നമോദനീയമായിരിക്കുന്നതു’ പ്രീതിയപാദത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ ‘സമ്പ്രാരയാമി’ എന്നും ചതുർത്ഥം പാദത്തിന്റെ തുടക്കത്തിൽ ‘സംവാഹയാമി’ എന്നും ആക്കരും തുടക്കവും പ്രസ്താവിക്കുന്ന പദങ്ങളിടുന്ന പ്രയോഗത്തിൽ ബലം ദീക്ഷനായ ആ കവികളും വിശ്വാസിക്കുന്ന മഹിതത്തമായ കൃതിയെടുത്തു’ കൈകാരളം ചെയ്യുന്നവർ ആത്രതോളം അവക്കു രായിരിക്കുന്നുണ്ട് ചുണ്ണിക്കാണിക്കവാൻ തന്നെ മൂന്ന് അവസരം വിനിയോഗിച്ചുകൊള്ളുന്നതു ‘കരഭോതാം’ എന്ന സംബന്ധിക്കുന്ന തർജ്ജമയിൽ ‘കല്യാണി! എന്ന മാററിയതു’ നന്നായെന്നു എനിക്കു തോന്നുന്നുള്ളൂ. ഇംഗ്ലീഷുക്കു അനുസ്വരത്തെ

பெரும் கொழித்தெவும் மாடு தேவுதிப்பிக்கன கருவைதூம் நாயக்கள்ர காமாவிழுத்தழை “குடும்ப அனங்குபமாயிரி க்கைவிலும் ஏர்யதாய் நாயிக்கை வெட்டார நாளிப்பிக்க ந அத்தரம் ஸங்குணோரண்டி பூமமிகவுத்திற சீ சூரியத்தைத்தேயோ கவிக்காலங்கள்” எவுக்கால் பறுா லோ சிக்கெட்டதான்.

“നാൽക്കുമ്പും നബാതി പ്രാതിക്രിയയും
സിലിം ദ ട്രൗട്ടി കന്ധാസു തസ്സാമ്പേരുന്ന സാധ്യങ്ങൾ”
എന്നിളിച്ച വാസ്തവാദിക്കവചനം അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നതു. ‘ചെറാരം
ക്ഷേമക്കുള’ എന്നിട്ടു് ശബ്ദവിഷയകമായ അസ്പാരസ്യം
കടന്ന കുടിയിട്ടുള്ളതു് അവഗണിക്കുന്നതുക്കുതാണോ? ‘യടാ
സുവം’ എന്നതിനു് ‘മദം’ എന്നതിനെക്കാഡം ‘ഹന്തംഞ്ചു്’
എന്നതാണു് കുട്ടതൽ ഫലഭ്യമായ വിവരത്തനെമനു് പറയേ
ണ്ണതുണ്ടോ? ‘സ്ത്രീമരം കളിർക്കാറു കിട്ടാൻ’ എന്ന തർജ്ജമ
യിൽ സ്ത്രീമരം എന്നതു് കളിർക്കാറുണ്ടെന്നു വിശ്വേഷണമായി
ട്ടാണു് തോനുക് മുലത്തിലാക്കുടെ, “സ്ത്രീമരിനോഡിഡിസ്” എന്ന
തു് കരണ്ടുതങ്ങളായ നല്ലിനീഭൂതാലവുത്തങ്ങളിൽ വിശ്വേഷ
ണ്ണമായിട്ടാണു് പ്രയുക്തമായിരിക്കുന്നതു്. “യതിശീതളാ
നി നല്ലിനീഭവാനി പ്രശ്നാനി സ് പ്രശ്നാന്താമ്പാതാനിച സന്തി
സപം സ്ത്രീമരം ചെറിയനീ, തതസ്തുജജന്മോ വായുഃ കമം ന ത
ചുഡ്യാത്യുത്തിതി ഭാവഃ” (സുഖാധിനി). “നാളീകൾിതളിലെ
വ്യജനങ്ങളാൽ”; എന്നിട്ടു് “പ്രതിക്ഷണം ശരീരേംപ്രശ്നാ
ദ്രാനിസംഭവാത് തേഷാം വിനിമയാപേക്ഷാ ബഹുവചനന
ഭ്രാതുരൈ” എന്നു് വ്യാപ്രാതാക്കളാൽ നിത്യപിതമായ ബ
ഹുവചനം സമുച്ചാരത്തായിട്ടുണ്ടുണ്ടിലും ശരീതളിപദം നാളീക
ഭളിവ്യജനങ്ങൾക്കു് വിശ്വേഷണമായി നിബന്ധിക്കാത്തതു്
തന്റെതന്റൊയാണു് “നാളീകൾിതളിലെവ്യജനങ്ങളാൽ
ഞാൻ” എന്നു് വസന്തതിലാക്കുത്തിലെ ഒരു പാദത്തിൽ
രൈക്ഷരൈമാഴികെ ഒരു സമസ്തുപദമായിഭ്രാതുരും ആശാസ്യ
മല്ല. രൈയനായരുടെ തശ്ജമ പദാനപദം നിർവ്വഹിക്കു
പ്പെട്ടിട്ടില്ലെന്നു് ഞാൻ സമരിക്കുന്നു. പേരുക്കു രണ്ടാണ്ടുണ്ട്

മായ പദ്ധതിപ്രവും പ്രസന്നത്തോടു ഭാഷാശലീഖി
ലാസ്വും കൊണ്ട് ആ നിബന്ധത്തിനുള്ള പ്രാരംഭം ഒ
രുറയ വിവർജ്ജനത്തിനും കൈവന്നിട്ടില്ലെന്നുള്ള എൻ്റെ
നിഗമനത്തോട് ആരെങ്ങിലും വിസംവദിക്കുമോ എന്ന് സം
ശയമാണ്.

“ഒർഭാങ്ഗരേന്ന ചരന്തി ക്ഷുത ഇതുകാണു
തന്ത്രപി സ്ഥിതാ കതിച്ചിഡേവ പദാനി ഗതപാ
അസീഡ് വിവൃതവദനാ ച വിമോചയനീ
ശാഖാസു വല്ലുമസക്തമപി ദ്രുമാണാമ്”
എന്ന പദ്ധതിനും രൈതനായർ നിർവ്വഹിച്ചിട്ടുള്ള വിവർജ്ജന
നവും ഇവിടെ ഉല്ലരിക്കുന്നതു് അധികാനത്തിലായിരിക്കു
ക്കുണ്ട്.

“തട്ടിക്കണ്ണാറുമതു കാലു മറിഞ്ഞ പോലെ
പെട്ടു നിന്നിതവഴും നടന്നവാരെ,
കെട്ടിപ്പുണ്ടതു വസനം കവരത്തിലെന്ന—
മട്ടിൽ തിരിച്ചു മുഖമായതു വേർപ്പെട്ടതുണ്ട്.”

‘തന്ത്രപി സ്ഥിതാ അസീത്’ എന്നും “തന്ത്രപി വിവൃതവദനാ
അസീത്” എന്നും ഉള്ള അംബ് ഗിവാക്യാജില്ല ‘അവർ
നിന്നിതു്’ എന്നും ‘അവർ മുഖം തിരിച്ചു്’ എന്നും മി. നായർ
സനിഷ്ടപ്പം ഭാഷാന്തരീകരിച്ചതു് അല്ലെങ്കിൽ. “ചില
യടി നടന്നിട്ട്” എന്നും കുറളുവമ്പും, “ഈ രണ്ട് നാലടി ന
ടന്നതില്ലതിനുംപുതാൻ” എന്നും രാജരാജുവമ്പും, ‘ചില
ചോട് നടന്നു’ എന്ന ആരുരുങ്ങം ‘നാലടി നടന്നു’ എന്ന വ
ള്ളതേതാളിം. വിവർത്തനം ചെയ്തു “കതിച്ചിഡേവ പദാനിഗ
തപാ” എന്ന ഭാഗത്തെ “ഒരു നടന്നവാരേ” എന്നും സുഖചിര
മായി ഭാഷപ്പെട്ടത്തിയ രൈതനായർ ദ്രാഹ്യാർഹന്മല്ലേയോ?
വള്ളതേതാഡി ‘നാലടി നടന്നു’ എന്നും പരിപ്രേക്ഷിച്ചതു് തീ
രെ പത്തിയായിഉം. ‘അകാണും’ എന്ന പദത്തെ അനേപ
ടി നിത്തിയതും “ചീരതെ-വുക്കുവിടപത്തിലുടക്കിക്കില്ലുന്നു

ലും വിട്ടത്ത് വതിനായും മുവവും തിരിച്ചാർ” എന്നിങ്ങനെ കുമകാരകത്തിനും കുമയ്യുള്ള ഇടയ്ക്ക് രഹസ്യവാക്കുത്തെ കുട്ടിപ്പിശ്ചതും വള്ളുതോളിന്റെ വിവരത്തനംവരിചയത്തിനും നിരക്കുന്നവോ?

നാലാമങ്കത്തിലെ പുകഴിപ്പെററ ആ നാലു ദ്രോക്കങ്ങളിൽ അംഗീ. രഹസ്യനായർ,

“പോകനണണിത്രനാം ശകന്തളിതോ
ത്രത്ക്കണ്ണകാർവ്വ മനം,
തുകാതേ മിച്ചിനീർ ഗളം കല്പശമായു്
കണ്ഠമണ്ണിയുംചൂിനയാൽ,
മാഴുകനു വന്നേഗഹനാമിവനമേ
യിമട്ടിരെവനാകിലു്-
ദ്രോകം പത്രികൾ പുത്രനായു്പ്പുിരിയവേ
യെന്നാം ദ്രുഗമ്പക്കേഹാ!”

(IV, 6)

“ദാഹം തീപ്പതിനോപ്പതിലു് സലിലം.
നിങ്ങൾക്കു നല്ലാതെവർം,
സ്നേഹത്താലെവർം ഒള്ളുകീലു് തളിയം
ചൂടാൻ എകാതിചൂടിലു്,
ആക്കാണ്ടാവമിങ്കു നിങ്ങൾം പുത്രതായു്
പുവെററിട്ടേവോ*ളിതാ
പോകനാസ്യവി ഭർത്തുഗൈമമണവാ
നേക്കിട്ടവിൽ സമമതി!”

(IV, 9)

* “ആദ്യ വാ കസുമപ്പുതിസമഭയു്” എന്ന വിഭാഗത്തിനു് വിവഞ്ഞമായി വജ്ജേന്നൊപ്പം ‘നിങ്ങെട കടിഞ്ഞിപ്പുപ്പുരിപ്പു്’ എന്ന പ്രയോഗിച്ചതിൽ കോരാമയിൻക്കൊള്ളിനവർ “നിന്നും പുത്രതായു് പുവെററിട്ടേവോരു്” എന്നുള്ള രഹസ്യനായങ്കട ലളിതനിബന്ധം ആ സ്വദിക്ഷയോരം ഏതെന്നും സാത്താടിക്കണ്ണാവണ്ണരാണു് വിഡേയരാകാത്താളു്!

“ചിന്തിച്ചുണ്ടയിലിത്തപോധനനെങ്കം
പേര്‌പെറ്റ തന്നവംഗവും,
ബന്ധുക്കൾക്കരിവെന്നീ നിന്നിലിവർത്താ-
നൃപ്പിച്ചേംപ്രേമവും,
പന്തിക്കേട്ട വരാതെ പതികളിട-
രെയ്യാനായിവരും മാനൃയാം,
ബന്ധുക്കൾക്കിതിലേരെയീലു പറവാൻ,
ഭരണാക്കങ്ങം ഭാഗ്യമേ”

(IV, 17)

“സേവിക്കു പെരിയോർക്കളും, പ്രിയസവീ-

ത്രാവും സപത്രീജനം
ഭാവിക്കു, പതിഞ്ഞാടിടത്തിടത്തെ
കോപത്തിലാട്ടീടിലും,
അതുപുംപോൽ കനിയേണമാത്രിതരിലും,
ദ്രോയസ്സിലാകാ മദം,
മേരു ശ്രീ ഗ്രഹിണിപദ്ധതിലിത്തുമ,-
ക്ലൈഡിലില്ലപ്പിണി”

(IV, 18)

എന്നിങ്ങനെ സമർപ്പതമമായി വിവരംതന്നു ചെയ്തിട്ടുള്ളതും
ഭാവുകന്നാർ ഗാലമായി പരിശോധിക്കണമെന്നും അപേക്ഷി
ക്കവാൻ എനിക്ക് “അതിരറ്റ അച്ഛുംമുണ്ട്”. കണ്ടപും ശ
കന്തളിയെ അന്നശാസ്നിക്കനാതായുള്ള ഒട്ടവിലത്തെ പദ്ധതിയിൽ
പ്രയുക്തിയായ ‘ഇപ്പപ്പിണി’ എന്ന അപകം മുലത്തിലെ ‘കല
സ്ഥായയഃ’ എന്നതിനൊടു തികച്ചും സംവാദം ഭജിക്കുന്നു.

1. “ഇത്മംവാഴുന ദോഷിത്തുകരം ഗ്രഹിണികളാ-
യന്മാ ശ്രേഹബാധ്യാം”

(ഒക്കരളവമ്മ)

2. “വാണിട്ടിങ്ങനെ കൂപ്പയാർ ഗ്രഹിണിയാ-
മല്ലൈലോ ബാധതാൻ.”

(രാജരാജവമ്മ)

3. “**ഇത്തും താൻ തയ്ക്കിജനം ഗ്രഹിക്കിയാം വംശാധിതാൻ വാമമാർ.**”

(അരുള്)

4. “**എംഗോൾ ഗ്രഹിനീമാർ വയുട്ടികരം;* മറി— ചൂഡാത്തക്കലവ്യാധികരം.**”

(വള്ളത്തോടി)

എന്നാൽ പുംബിവത്തനങ്ങൾ,

“മേരും സും ഗ്രഹിനീപദ്ധതിഭിരുമ- ട്രൈക്കിലിസ്റ്റ്രിനീ”

എന്ന വിവരത്തനത്തിന്റെ കാന്തിപൂരത്തിൽ അസ്ത്രപ്രഭാവിലായിരുന്നുവെന്ന് ഉപന്യസിക്കവാൻ നിഷ്പക്ഷതയാൽ ഞാൻ ഫ്രേരിതനായിപ്പോകുന്നതു് ഇരുജനങ്ങൾ ക്ഷമിക്കണം.

നാലാമക്കത്തിൽ അനന്ത്രപ്രഭാവം ആത്മഗതമായുള്ള ഒരു ഗല്പാഗത്തിന്റെ വിവരത്തനം ചുവടെ ചേക്കുന്നതു് ശ്രീ. കൃഷ്ണനായകരുടെ ഗദ്യരചനാചാത്രരിക്ഷ* ഒരു മാതൃകമായി കണക്കാക്കപ്പെടാവുന്നതാണോ:-

“**ഉന്നന്നിട്ടം എനം ചെയ്യാൻ തോന്നന്നില്ല.. വെയ്യേണ്ട തൃത്യജാളിയിൽ കനാലിലും അവയവങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ കാമൻറെ ഇഷ്ടം സാധിച്ചു.. എന്നെന്നനാൽ, ശ്രൂഖപ്പൂജയയായ ശൈത്യാളിയും* അസ്ത്രപ്രസന്നനായ ആരാജാവിലാണല്ലോ കാമൻ അഭിലാശം ജനിപ്പിച്ചതു്. ഒരപോക്കു ദിർവാസസ്ത്രിന്റെ ക്ഷാവം നിമിത്തമായിരിക്കാം ഈ മാറം സംഭവിച്ചതു്. അപ്പേക്കിൽ അതുകൊ കൈ പറഞ്ഞിട്ടു്, ഇതുയും കാലമായിട്ടു്, ഒരെഴുത്തുകൂടി അയയ്യാതിരിക്കമോ? അതിനാൽ ഇവിടെനിന്നു് ആ മുദ്രാഗ്രഹിയം അലേഹത്തിനു് എത്തിച്ചു കൊടുക്കണം. എന്നാൽ ദിവസാലരായ തപസ്പടികളിൽ ആരോടാണോ ഈ**

* ഇവിടെ വീഡിയം മുൻപിലും ഉദ്ദേശ്യം പിൻപിലും ആശി മുഖ ക്രമായിരിക്കുന്നതു് കാവുദോഷമാണോ.

തിന് “അവയുപ്പേണ്ടതു്? സോമതീത്മത്തിൽ നിന്ന മട്ടാഡിയെത്തിയ താതകാശുപാനോടു് ശക്കളിലെ ഭജ്യ നന്ദി വിവാഹം ചെയ്തും അവർ ഗർഭംയറിച്ചതും മററം അറിയിക്കുവാൻ എനിക്കു് ദൈര്ଘ്യം വരുന്നില്ല. ഇതിൽ ശക്കളിൽ തെറവകാരിയല്ലോ” അറിയാഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. ഈ അവസ്ഥയിൽ ഇത്തുള്ള വക്ഷി് എത്രുചെത്തുാൻ കഴിയും!”

പ്രസ്തുത ഭാഗത്തിന് “വള്ളേതാളിന്റെ തർജ്ജമക്കുടി ഉല്ലരിക്കുന്നതു് അനവാചകങ്ങെ താരത്പൂപംന്ത്തിന് സഹായകമാക്കുന്നോ” വിശ്വസിക്കുന്നു:—

“താൻ ഉണ്ടാക്കുന്നും എങ്കിലും എത്ര ചെയ്യും? എന്റെ കൈകകാലുകൾ പതിവുജോലികളിൽ വ്യാപരിക്കുന്നില്ല. കാമൻ ഇപ്പോൾ പുണ്ണകാമനായിക്കൊള്ളുന്നു. നേരകെട്ട ദൈവക്കു കൊണ്ടാക്കിക്കളിരുത്തുവരുമ്പോൾ തോഴിയുടെ ഘട്ടയത്തെ. അല്ലെങ്കിൽ മുൻവാസസ്ഥിന്റെ കോപാഞ്ചാലംഞ്ചു് ഇം മാറ്റം. അല്ലാത്തപക്ഷം, ആ രാജഷ്ഠി അപ്രകാരമെന്നു കൈ പറഞ്ഞിട്ടു് ഇത്തും ദിവസങ്ങൾക്കിടയിൽ ഒരേഴുത്തു പോലും അയയ്ക്കാതിരിയ്ക്കുമോ? അന്തിനാൽ ബാമ്മവരുന്നതിനു് മോതിരം അദ്ദേഹത്തിനു് അയച്ച കൊട്ടക്കുക്കുത്തനു. ഇ ഷിപ്പുനാരായ തപസ്പികളിൽ ആരോടപേക്ഷിയ്ക്കും! കുറം ശക്കളില്ലെങ്കിൽ എന്നറപ്പേണ്ടുകൂലിലും മറന്നാട്ടിനിന്നു തിരിച്ചേത്തിയ താതകാശുപാനും അടക്കാൻ, ശക്കളിലും ഭജ്യം ചുംബക്കുന്നതാൽ വേം വേം ക്രമപ്പെട്ട് ഗർഭിനിയായിരിക്കുന്നതാണിപ്പും എനിയ്ക്കു ദൈര്ଘ്യം വരുത്തുമീലില്ല. ഇങ്ങിനെയിരിയേണ്ട ഇത്തുള്ള വർക്കു എത്രുചെത്തേണ്ടു്.”

അനന്നുയയെക്കാണ്ടു് തപസിക്കുള്ള ‘മഷിപ്പുനാർ’ എന്നു് വിശ്വഷിപ്പിച്ചു് അനച്ചിതമായിപ്പോയി. വലിയ കോയിത്തന്നുരാനും വിവരത്തന്നുണ്ടിന്നുറം ഭാഷാക്വിൽ യും “ബഹുമവനായ വികാസം കൈ വന്നതു് സമതിക്കാമെ കുംഭം. “ഒഃവശിലേ തപസ്പിജനേ കോല്ലുർമ്മുതാം?” എ

ന ഭാഗം ഭാഷപ്പെട്ടതുമൊരു അതുയേറെ വീക്ഷണവുതി യാനും വരുത്തുന്നതിൽ യാതൊരു സാദ്ദേശത്രവും താൻ കാണണില്ല. “എന്നാൽ തവപ്പുചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കുന്ന ഉണ്ട് സീനും മാരുമാരായ മുഴ അതുമവാസികളിൽ അരാടാണ്” ഈതിനെക്കാണ്ടുചെന്ന കാണിക്കാൻ അപേക്ഷിക്കാവുന്നതു? ” എന്ന കേരളകാളിഭാസംഭവ വിവർത്തനം കുറഞ്ഞതാണ് പരമപോരയക്കിലും അനുസൃതയെയും മാനനീയനിദനമാകുന്ന അപരാധത്തിൽ കുടക്കിയിട്ടില്ല. “എന്നാൽ അതിന് വിരസരായ താപസ്പുരിഷയിൽ അതുരോടാണ് ഫോയ്‌വരാനവേക്ഷിയ്ക്കുക? ” എന്നുള്ള രാജരാജവമ്മയുടെ വിവർത്തനമാണ് “അതു ‘മുത്തപ്രകേടിന്’ വിത്തപാകിയതു” “മുത്തജ്ഞാക്കം മരദം സ്ത്രീഭൂക്തകാണ്ടിരിക്കുന്ന താപസമാരിൽ അതുരോടാണ് പേക്ഷിയ്ക്കുക? ” എന്ന വിവർത്തനം ചെയ്തു അതുരുരിന് യാതൊരു പാക്കപ്പീശയും പററിയിട്ടില്ല. “എന്നാൽ ഭിംബിലരായ താപസപ്രകളിൽ അതുരോടാണ് ഇതിന്” അതുവയ്ക്കുപ്പെടുത്തുന്നതു? ” എന്നിടത്തു ഭിംബിലപദ്ധതിയും താപസപിപാദത്തെയും രൈതനായർ അരങ്ങപഠി നിത്തിയതിൽ വ്യാവസ്ഥാനാപേക്ഷയുണ്ടെങ്കിലും കുറരുമൊന്നും പിണ്ണഞ്ഞിട്ടില്ലല്ലോ!

VII

അ. രൈതനായർ എൻ്റെ ചില മുഴുങ്ഗഡാക്കൾ മുഹൂറിയായി അയച്ച ഒരു കാണ്ണം:-

- i. സപീകരിച്ച പാഠം ബാംബേ edition അതിന് കാഘവഭൂതം വ്യാവസ്ഥാനസഹിതം. കുട്ടിക്കയ്യും കറയ്ക്കയ്യും ചെയ്തിട്ടില്ല.
- ii. എല്ലാം വുത്താനമുത്തുനും തജ്ജമതനും. അതുവും ചില ചികിത്സ റൈതിയായിട്ടണ്ട്. ഇതുവരുത്തും ഉപേക്ഷയും കല്പന്റും ഉപജാതിയും അത്യിട്ടണ്ട്. അതുഡാതും.

- iii പ്രിതീയാക്ഷരപ്രാസം മികവൊരും ചീക്സിച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്. ക്ഷേഗ്രമിഷ്ട ദിക്കിൽ അതു വേണ്ടിനു വെച്ചിട്ടിട്ടുണ്ട്. മറുള്ളതരം പ്രാസങ്ങളിൽ ധാരാളം കാണും.

ഉദാ:— “മാലിനിയുടെയല്ല, സരസിജ്—
മലരിവ തട്ടിത്തണ്ണത്രു മനമിയലും
മലയമരത്തിനെ മനമ—
മാലേരും മാറകോണ്ട പുനരാദ്ദേശം.”

(അംഗം 3, ദ്രോകം 4.)

- iv സംസ്കാരത്തിൽ ചില ദിക്കിൽ ബാധകമായിട്ടുണ്ടായിരുന്നു എന്നായശക (നാഡി?). അതുകൂട്ടാട രിവാക്കകൾ മാത്രമേ സംസ്കാരവിഭക്തിപ്രത്യയഭ്യന്താടക്കുടി ഫ്രേഡാഗിച്ചിട്ടില്ല. P. 5 മണ്ഡ്യ, P. 68 നീത്യാ, P. 105 ദിനേന്ത്രി, P. 122 അധരസീമ'നി, p. 42 എഡി.
- v സംസ്കാരപരമായ മികവൊരും ദ്രോക്കങ്ങളിൽ വളരുകയാണ്. ചില ദ്രോക്കങ്ങളിൽ പല്ലാല്ലം മഴവൻ മുലമലയാളം. ചില ദ്രോകം മഴക്കു മുലം.

“അടിമുടിമുടിറ്റുരിയാ—
യുടലഴക്കിവാനെഴാത്താരിവല്ലവല്ലാം,
ചിടമുടിയുടയവർ നട്ടവിൽ
വാടിയൊരിലകൾക്കീട്ടും തളിക്കേണ്ടോലേ”

(V, 13)

- vi വാക്കിന്നവാക്കായി തഞ്ചമ ചെത്താൻ ശുമിച്ചിട്ടില്ല. കഴിയുന്നതു മലയാളത്തെല്ലായിൽ ലളിതമാക്കാൻ ശുമിച്ചിട്ടും ഉണ്ട്. മുരാനപ്പയം ഭർലണം.”
- വഴു തേരാളിക്കെന്ന തർജ്ജമയെക്കറിച്ചു വിഭ്രാം സി. എസ്സ്. നായർ “മുലദ്രോക്കങ്ങൾ മിക്കതും പുത്രാന്വൃത്യത്തു യിത്തനു വിവർത്തനം ചെയ്യപ്പെട്ടിട്ടില്ലതു” വഴു തേരാളി കുറവു വിവർത്തനത്തിനും മരുന്നായ വിശ്രേഷണം”എന്നു

അസ്സാവിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ ‘മിക്കതു’ എന്നത് അതിരേയോക്കരി സ്‌പ്ലാഷ്മാബംഗം” നോമങ്ങളിൽ അസ്സാവനയുംപെട്ടെട മുപ്പു തു പദ്ധതിയിൽ പതിനൂറു പല്ലാജേഴ്സ് വിഷയത്തിൽ രൂ തന്മ മാറിപ്പുംഡിട്ടണ്ട്. മറരക്കണ്ണുടെ കമയും ഇതിൽനി നു” എന്നെല്ലായിരിക്കുകയില്ല. “മുലവുത്തണ്ണം സപീക രിക്കാൻ സാധിക്കാതെ വന്നിട്ടുള്ള സ്ഥലങ്ങളിൽ അതിനു യോജിച്ച സദ്ദശ്വുത്തണ്ണം ഉപയോഗിച്ചിട്ടണ്ട്” എന്ന അ വത്താരകൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടിട്ടുള്ളതും സത്യത്തോട് പുണ്ണ മായി പൊതുത്തെപ്പുട്ടന്നുണ്ട്.

ମୁକେତଙ୍ଗ ରାଜ୍ଯପାତ୍ର ନିରାୟତପୂର୍ବବକାଳୀ
ନିଷ୍ଠାପନାମରଶିବା ନିର୍ଭରେତାର୍ଥ୍ୟପକଣ୍ଠୀ
ଅତେମାତମିବେତରପାଇ ରଜୋଭିରଲଙ୍ଘମନୀଯା
ଯାବନ୍ତୁମ୍ଭୀ ମୃଗଜବାନ୍ଧମନ୍ୟେବ ରମ୍ଭୀ

എന്ന വസന്തതിലക്കപ്പറ്റത്തിന്,

- വാരങ്ങും കടിഞ്ഞാണ് തുപോഴുതേ
 മുൻമെയും തുലോം നീണ്ട, ന-
 അഭാതായും ക്രൂർവ്വിയ കണ്ണമോടചലമാം
 വെണ്ണചാമരാലുന്തൊട്ടും,
 പാരം തണ്ണളിക്കിനിന്നയൻ പൊടിയാൽ -
 പ്രോലം ചുരാപ്പെളിായും,
 മാനിന്പാളിൽ പോരാത്തപോലിത, കുതി-
 ചുംബനു തേരുവാളിക്കും” (l, 3)

എന്നും ശാർക്കലവികൃിഡിത്തമിലും,

“യദാലോകേ സൃഷ്ടിം പ്രജതി സഹസരാ
തദ്ദീപിവുലതാം
യദർഭേ വിച്ഛിനിം വൈതി കുതസ
സ്യാനമിവ തതു”
പ്രകൃത്യാ യദപത്രം തദ്ദീപി സമരേവം
നയനങ്ങളാർ

ന മേ ദ്രോ കിഞ്ചിത്സ്തുക്ഷണപ്പെടി ന പാർ
ദ്രേപ രമജവാത്”

എന്ന ശിവരിണ്ടിപദ്യത്തിന്,
“പാരാതേ വലുതായ് വരങ്ങ, ചെളുതായ് -
കാണായതെല്ലാം തൊട്ട് -
തതാരാനേച്ചുതുപോലെ കാണംമു നട്ടേവ
വിച്ചുവിനാഡായ് നീനാത്തം;
നേരായ് തതന്നു വലുന്തതുണ്ടുജ്ഞവുമായ് -
തീരുന്നു; തേൻപുംചുംലാൽ -
ഉരത്തില്ലരികത്തുമില്ല മന യാ -
തൊന്നം ക്ഷണംപോലുമേ”

(I, 4)

എന്ന് ശാർഖിലവികൃഥിതത്തിലും,

“തപതി തന്നഗാത്രി! മദന -
സ്ത്രാമനിശം മാം ഘനർ ഭഹത്രൈവ
ഛുപയത്തി യമാ ശ്രാക്കം.

ന തമാ ഹി കമ്പപതീം ദിവസ്യ”

എന്ന ആത്മാപദ്യത്തിന്,

“നിനൊക്കുശാശ്വതി, ചുട്ടവിയുംകയാണ കാമ -
നെന്നൊസ്ത്രാഡ്യോഴി*മെരിയുംകതന്നു ചെയ്യു
ചുറ്റു പറ്റവത്രപോലെ, കമ്പപതിയും
വന്നാത്തിടാ പകലിനാലോര വാട്ടമല്ലോ.” III, 13

എന്ന് വസന്തത്തിലകത്തിലും

“പിന്തു നിവേശ്യ പരികല്പിതസതപദ്യാഗാ
ആപോച്ചയെന മനസാ വിധിനാ കൃതാ ന

*സദാ = സർവസ്യിൻ കാലേ “സർവവൈകാന്ധകിംയത്തഃ കാലേ തു”
എന്ന സൗത്താൽ കാലാത്മത്തിൽ ‘ദാ’ എന്ന തലുത്രമുത്രയും
“സർവസ്യ സേര്യുന്നതരസ്യാം ദി”എന്ന സൗത്താൽ വികല്പ്പാസർ
വശമുത്തിനും ‘സ’ എന്ന ആദ്ദേഹവും വരങ്ങ, ‘സദാഡ്യോഴിം’ എന്ന
തും അവ്യാകൃതം തന്നെ.

സുരിതാസ്പദ്ധിരഹരാ പ്രതിഭാതി സാ മെ
ധാതുർവിഭ്രതപമനച്ചിന്ത്യ വദ്ധം തസ്യാ”
എന്ന വസന്തതിലകപദ്യത്തിന്,

“സപ്ലാവസ്യേമട്ടത്തെട്ടുത്തായ പടം
ചെമേമ വരച്ചിട്ടയിർ-
ക്കൊള്ളിച്ചു; നമവാ രചിച്ചുങ്ങിനാൽ
ധാതാവു ചേതല്ലുണ്ടിനാൽ;
എല്ലാംകൊണ്ടുമിതിഞ്ചു മരറാത്തരം
സുരിതാനിമ്മാണമെ-

നാഡ്രാ നണ്ണ്‌വത്തിശ്രേരം നൽ വിത്തും
തന്റെയുമോത്തിട്ട താൻ”

(II, 9)

എന്ന് ശാർഖലവിക്രീഡിതത്തിലും മറുമുള്ള വള്ളുതേതാഡി
തർജ്ജമകൾ സദർഭത്തിന് ദേശജിച്ച സദ്ഗവുത്തങ്ങളിലു
ളിച്ച വയാബനാന് വാഴ്ന്നുനാവരുടെ വിമർശനരക്തി ഉറക്കത്തി
ലാണിരിക്കുകയാവണം.

വള്ളുതേതാഡി വൃത്താശ്വരവുത്തമായി വിവരം ചെയ്തി
ടുള്ളി

“നനം മിക്കതിഭ്യാട ചെത്തുരിയാടിട്ടനാ-
ഐനാലുംമെന്നാഴിയിൽ വെയ്ക്കുവരുണ്ട് കണ്ണം;
എന്നാനനനാഭിമുഖിയായ് സ്ഥിതിചെയ്യിട്ടനാ-
ഐനാലിവരംക്കയീകമില്ലിതരത്തിൽ നോട്ടം” I, 22

എന്ന പദ്ധതേതാഡം,

“തത്തദ്ദൂത്ത വഴിയ്ക്കുതിന് വരിനെ-
പ്ലണി മരക്കീഴുനില;-

തേതാടൽക്കായ്‌കളിട്ടത്താം ചീല മെഴു-
ക്കേരുന്ന ഹാറ്പും;

വിശ്രാസാൽ നില മാറ്റാതെഭ്യാലി കേരം-
ക്കന്നു കുരങ്ഗപ്രജും;

കാണ്ഠു വല്‌കൾബാമ്പു വീന വരചും
നീരാഴിമാർജ്ജങ്ങളിൽ”

(I, 8)

എന്ന പദ്ധതേതാഡം,

അരുളനായങ്ങട

“ചേക്കണ്ണതില്ല മൊഴിയെൻ്നെമാഴിയോട് നല്ലാർ,
കേരളക്കന്നതിനു കുതുകം കറവല്ലതാണും,
നില്ലനാതില്ല മുഖമിങ്കു തിരിച്ചു, പിന്നു
നോക്കോട് മറ്റു വിഷയത്തില്ലവല്ലിവരാക്കോ”

എന്നും,

(I, 27)

പോട്ടേം കിളി കൊത്തിയിട്ട് വരിനന-
ല്ലിങ്ങൾ മരച്ചുട്ടില്-

ബേജാട്ടുക്കായ് കള്ളടച്ചുവരുന്നയിഴകം
പാറപ്പുറം താനിത്രം,
ബാട്ടേതെ ഹരിനാഞ്ചിലിവമൊടിതു
ശബ്ദം പൊരുക്കുന്നു, നീർ-
പ്പാടബേജാറവഴിക്കലും മരവിരി—

തൃഞ്ഞത്രുനിന്തുന്നതായ്”

(I, 7)

എന്നും ഉംഗി വിവരംനും ഒരു തട്ടിയും നോക്കുന്നതു് ഈ വരുടെയും രഹനാരീതികർക്കും സപാനവത്തെ തിരിച്ചറിയുവാൻ സഹായകമായെന്നും അതുവാൻ ഏതായാലും രഹനായങ്ങളും കാലിഡാ സീതശാക്കത്തുൽത്തിന്നും തുപ്പരാമണീയക്കെത്തു കോട്ടവും കുറവും കുടാതെ കേരളീയക്ക് കണ്ണത്രുവാൻ സർവാത്മനാ പ്രയോജകീഖിച്ചുവെന്നും വസ്തുസ്ഥിതി ഉത്തേപ്പുരും ഉദ്ദേശ്യം രഹാഷ്യിക്കപ്പെടുന്നതായിരിക്കുന്നു.

അരുളനായങ്ങട വിവരത്തന്ത്രിലെ ഭാഷാരീതി ഇന്നോളം മററായ നാടകവിവരത്തന്ത്രിൽ മാത്രമേ ഞാൻ ദർശിച്ചിട്ടുള്ളൂ. അതു് അസ്യാദ്ധരകൾു് പ്രാതസ്യരണീയനായ അതു മഹാനഭാവവെന്നു—ധ്യാക്ഷുർ ഗ്രാമവമ്മ തിരുമേനിയുടെ—‘ഭാഷാകാഡംബരി’* എന്ന മഹാന്മാനിയുമാണു്. സംഗ്രഹിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നതായിരിക്കുന്നു.

* നംസിംഹകവിയുടെ ‘കാദംബാരീകല്യാണം’ എന്ന സംസ്കൃതനാടകത്തിന്നും വിവരത്തും.

ഉമായ ഓഷാകവിതയുടെ സ്റ്റകമാരും അവിജ്ഞരിക്കവാൻ അത്രധികനാവരേവയും പ്രതിഭാഗത്തില്ലോതെ ഓഷാനത രത്തിൽനിന്നും കടങ്കൊള്ളിന്നതു” ഫ്രേയസ്സ് രമ്മല്ലുന്നതു സി ഡി എന്നത്തിനേൽക്കും ഓഷാനതപ്രവേജണാനികനായ ആ പ്രതിഭാഗാലി നിബർഖിപ്പിച്ച രഹസ്യരണിയെ അവലംബിച്ച് പുരോഗമിക്കമെന്നും പ്രതീക്ഷിക്കുന്നതുയോ?

VIII

സംസ്കരകാലേജ്, } മരഹാപാലിസ്ഥായ
 തിരവന്നന്തപുരം } 20-3-1955 } എം. എച്ച്. റാമ്പുരി, ബി. എ.

അരുന്നായങ്ങൾ

“ചെക്കന്നതില്ല മൊഴിയെൻ്നെമാഴിയോട് നല്ലാർ,
കേരംകുന്നതിനു കുറുകും കവല്ലുതാനും,
നില്ലന്നതില്ല മുവമിഞ്ചു തിരിച്ചു, പിന്നു
നോക്കോട്ട് മറു വിഷയത്തിലുമല്ലിവരുക്കോ”

എന്നും,

(I, 27)

പോദേഡം കിളി കൊന്തിയിട്ട് വരിചന-
സ്റ്റിങ്കി മരഞ്ഞാട്ടില്-

ണേഡൽക്കായ് കളിച്ചെള്ളാരെന്നുയിഴകും

പാറ്റുറം താനിത്രും,

ബാഡതേ മരിന്നാഞ്ചുംവെമാടിതാ

ശബ്ദം പോദക്കനും, നീർ-

പുംഞ്ചാറുവഴിക്കലും മരവിരി—

ത്രഞ്ചത്രനിന്നുന്നതായ്”

(I, 7)

എന്നും ഉള്ള വിവരംന്നുണ്ടെങ്കിലും നോക്കൊന്തു് ഈ വഞ്ചെടയും രചനാരീതികർക്കും സ്വന്തമായി യുഖം സഹായകമാറും. എതായാലും രഭക്കായങ്ങൾ സർവ്വവിവരങ്ങൾക്കും കാഴ്ചിക്കാം സീയശാക്കാതുള്ളതിന്റെ അപ്രാഥമണിയകത്തെ കോട്ടവും കാവും ക്രൂഢാതെ കേരളീയക്കു് കണ്ണംതുവാൻ സർവ്വാത്മകാ പ്രയോജകീഖേദിച്ചവെന്നുള്ള വസ്തുസ്ഥിതി ഉച്ചേച്ചുറം ഉദ്ദേശ്യം മുഖ്യമായി കണക്കാണ.

അരുന്നായങ്ങൾ വിവരത്തന്ത്രിലെ ഭാഷാരീതി ഇന്നോളം മററായ നാടകവിവരത്തന്ത്രിൽ മാത്രമേ ഞാൻ ദർശിച്ചിട്ടില്ല. അതു് അസ്ത്രാദശക്കു് പ്രാതസ്യരണ്ണായകായ ആ മഹാനഭാവങ്ങൾ—ഡാക്കർ ഗ്രാമവമ്മ തിരുമേനിയുടെ—‘ഭാഷാകാഡംബരി’* എന്ന രമണീയനിബന്ധമാണു്. സംഗ്രഹിക്കപ്പേണ്ടതായിരിക്കുന്നു.

* നരസിംഹകവിയുടെ ‘കാദംബവാരീകല്യംബം’ എന്ന സംസ്കൃതനാടകത്തിന്റെ പ്രധാനത്താണ്.

ലുമായ ഓഷാകവിതയുടെ സ്തകമാര്യം ആവിജ്ഞ രിക്കവാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നവരേവരും പ്രതിഭാഗത്തില്ലോതെ ഓഷാന്ത രത്തിൽനിന്നും കടങ്കൊള്ളിന്നതു് ഫ്രേയസ്റ്റു രമ്മൈസ്റ്റു സി ലൂന്തത്തിനേയ്ക്കും ഓഷാന്തത്തപ്രവേജ്ഞാനികനായ ആ പ്രതി ഓശാലി നീഡർഗ്ഗൈപ്പിച്ചു രചനാസ്ഥണിയെ അവലംബിച്ചു് പുരോഗമിക്കമെന്നു് പ്രതീക്ഷിക്കുന്നേയോ?

VIII

ആ. രാജേന്ദ്ര ശാക്തല്ലാസ്പാദനക്കുത്തുകവും ഓഷാസേവനാദിനിവേശവും സമജംസമായി സപ്രത്യോഗിക്കും സാധിച്ചു ഈ അഭിനവവിവർത്തനത്തെ ധമാർഹം സമാ ദരിക്കവാൻ “സരസപതീ ശ്രദ്ധമഹതാം മഹീയതാം” എന്നു് ഭരതവാക്യത്തിൽ സമാഖ്യംസിച്ചു് ആ അപേതീയവിശ്വാസ ഹാകവിയുടെ അപ്രമേയശക്തി ഉന്നാരാജാലും വില്ലോച്ചിം ഔർക്കം ഇന്നരുംഹിനിയായ സഹിഷ്ണുംബന്ധവിക്കം വേണ്ട വോളം പ്രചോദനം നൽകംബാറാക്കുടു് എൻ്റെ മാനൃസ്തവി ത്രഞ്ഞം റസിക്കോത്തംസവും ആയ ആ. രാജേന്ദ്രയക്കു് ഉത്തരോത്തരം ഫ്രേയസ്റ്റു നേന്റുകൊണ്ടു് ഈ ഉപോക്തവാതത്തെ പരിസ്ഥാപിപ്പിച്ചുകൊള്ളിനു.

സംസ്കൃതകോളജി[ം],
തിരുവനന്തപുരം
20-3-1955 }

ഇരുമാപാലസ്വായ
എം. എച്ച്. ശാനുറി, ബി. എ.

അഭിജന്താനശോകത്തിൽ ।

1. ഏതോ മന്ദിർ ചമച്ചാൻ വിധി, വിധിഹ്രതമാം
ഹവ്യമേൽക്കന്നതേതോ,
ഹോതാ, കാലംകരിപ്പോരിയവ, രഹവിടെയും
കേരംവി ചെപ്പിപ്പേതേതോ,
യംതൊന്നിസ്സർവ്വബീജത്തിന നില, മെരുതാൻ
ജീവികരംകരിഷ്ട ജീവൻ,
ശ്രദ്ധികായും നിങ്ങളെല്ലാത്തിട്ടിട്ടലിവയെ
ടിന്നേൻ ശ്രൂക്കായ ദേവൻ

(നാമീകണ്ടിഞ്ഞു)

സുത്രധാരൻ:— (അണിയറിയുന്ന നേരെ റോക്കീട്) അതേൻ, അണി
യറയിലെ ഒരു ക്ഷണം ലൈല്ലാമായെങ്കിൽ ഇങ്ങാട്ടാനു
വരിക തന്നെ.

നടി:— അതുപുത്ര, ഇവളിൽ.

സുത:— അതേൻ, പണ്യിതരം നിന്റെതു മഃനാജത്തോയിരി ക്കനു ഈ സദസ്സ്⁹ ഇന്നാകട്ടെ, കാളിഭാസരച്ചിത മായ “അഡിജത്താനശാക്കത്തും” എന്ന പുതിയ നാടകങ്കൊണ്ട്¹⁰ ഈവരെ നാം ദ്രുസാദിപ്പിക്കേണ്ടതാണ്. അതിനാൽ ഓരോ പാതുത്തിലും ഗ്രഖപതി പ്ലിക്ക തന്നെ.

നടി:— പ്രയോഗവൈനമ്പുണ്ടും സിലിച്ചിട്ടുള്ള അത്തുണ്ടും ഒന്നിലും കറവുവരാൻ ഇടയില്ല.

സുത:— അതേൻ, തോൻ ഭവതിയോട്¹¹ വാസ്തവം പറയാം.

2. അരിവോരലിനമിച്ചേ—

യറിയാരാക്കി പ്രയോഗവൈനമ്പുണ്ടും;
കരളിൽ സംശയമുള്ളവാം
മുറപോതു പരിശീലനം കഴിച്ചുംകും.

നടി:— അതു, അതങ്ങിനെ തന്നെ. ഇനി വേണ്ടന്നതു¹² അതുണ്ടും അതജ്ഞാപിച്ചാലും.

സുത:— ഈ സദസ്സിനു¹³ കണ്ണാനും വയത്രുകയെന്നാതൊഴി ചുമരെറാത്തു?¹⁴ അതുകൊണ്ട്¹⁵ ഈയിടെ അരംഭിച്ചതും ഉപഭോഗയോഗ്യവും അതു ഈ മീഡ്യകാലത്തെ കരിച്ചതനെ ഒന്ന് പാടിയാലും. ഇപ്പോഴാകട്ടെ,

3. പ്രക്ഷുബ്ധമണ്ട കളിപ്പാൻ,
ചെരകാറേറുന്ന പാദലസ്തന്യം,
നൃത്യാലിപിലുറന്നും സുഖം,—
മുക്തരമണീയം ദിനാന്തമത്താനം.

നടി:— അങ്ങിനെ തന്നെ. (പാടണ)

4. മധുപാളിക്കിടം മുക്തന്തു
മുടി മുച്ചലഗ്രിരീഷകേസരാഗ്രണ്ണം,

**മദിരാക്ഷികളില്ലാതെ
പത്രതാമപ്പുകൾക്കു കനിവോടെ.**

സുത:— അതേയും, ഗീതം വിശ്വേഷിച്ചായി. ഫൊക്കു, സപരമാ യുറുത്തിൽവരിച്ച് ചീതു നിലവിലുത്തപ്പേരുപോലെ ഇരിക്കുന്ന ഈ റംഗം മുഴുവൻ. അതിനാൽ ഏതു നാടകം പ്രയോഗിച്ചാണ് “നാം ഇപ്പോൾ ഈ നാട സ്ഥിരാ സന്ദേശിപ്പിക്കേണ്ടതു്”?

നട:— “അഭിജ്ഞാനശാക്കതളം” എന്ന പുതിയ നാടകം. പ്രയോഗിക്കേണ്ടതാണെന്നു് അതും തന്നെ അതും അജ്ഞാപിച്ചുവണ്ണോ.

സുത:— അതേയും, ശരിതനും. ഭവതി ഓമ്മപ്പുട്ടത്തിയതു നന്നായി. പെട്ടെന്ന തൊന്തു വിസ്തരിച്ചുപോയി. എത്രുംനാൽ,

5. മാധ്യരൂമേഡം നിൻപാട്ടാ—
പതിവ് എത്തനായി തൊൻ;
കതിക്കും മാനിനാലിബിബു്—
പതിക്രഷ്ണതന്നെന്നപോൽ.

(രണ്ടുപേരും പോയി.)

പ്രസ്താവന

(അന്നത്തോടു കൂടി മന്ത്രിക്കുട്ടി രമത്തിൽ കയറി ശാരീരം പിറ്റുടൻ കൊണ്ടു് കൈയ്ക്കിൽ വില്ലും അന്വും ധരിച്ചു് രാജംവു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സുതൻ:— (രാജാവിനെയും മാനിനെയും നോക്കിക്കൊണ്ടു്)

6. മാനിലും ക്ലവിലേരുതും
നിന്നിലും മിഴി ചേക്കിവേ,
മുന്നിൽ കാണുന്ന തൊൻ മാനിൻ—
പിന്നാലേ പോം പിനാകിയേ.

രാജാവു്:—സുത, ഇം മാൻ നാമമ വളരെ മുറം അക്കഷ്മിച്ചു
കളാരത്യ. ഇതാകട്ടെ ഇപ്പോൾ,

7. കണ്ണം ചേലിൽ തിരിച്ചും, പിരകിലണയുമ

തേരരിനെത്തനെന നോക്കി—

കൊണ്ടും, പുഞ്ചും ശരം കൊണ്ടിട്ടമൊത്തദയംമാ
ടിളിലേക്കുവെച്ചും,

മണ്ണനോഡി വാ പിളന്കണ്ണ പക്കതി ചവ
ചുള്ളതിനേരുക്കയുന്നും,

കണ്ണാലും നീ കതിക്കം കതിയയിക്കര.

ദ്രോവി, ലോക്കോട്ടു ഭ്രവിൽ.

എത്തു! പിന്തുന്നകൊണ്ടിരിക്കേതെനെന ഇതിനെ
എനിക്കു് കാംഗാൻ പ്രധാസമായിത്തീന്നിരിക്കുന്ന
വസ്തി.

സുത:—തിരുമേനി, നിലം കണ്ടും കഴിയുമായിത്തന്നാതുകൊണ്ടു
നോൻ കടിഞ്ഞാൻ മുക്കിപ്പുടിച്ചു രമ്പവഗം കുറ
ച്ച. അതാണു് അകലെയായതു് ഇം മാൻ. ഇ
പ്പോൾ നിരപ്പായ പ്രദേശത്തെന്തിയതുകൊണ്ടു് അ
ങ്ങയുള്ളു് അതിനെ പ്രാപിക്കാൻ പ്രധാസമുണ്ടാക
നന്തിലു.

രാജാ:—എന്നാൻ കടിഞ്ഞാൻ അയച്ചുവിട്ടു.

സുത:— തിരുമേനി കല്പിക്കം പോലെ (രമ്പവഗം നടച്ചിട്ടു്)
തിരുമേനി തുക്കൻപാത്രാലും, തുക്കൻപാത്രാലും.

8. നീട്ടിക്കഴുത്തു-കടിഞ്ഞാൻ വിടവേ-യിളക്കം

തടാകത ചാമരമതിന്മട്ടി, കുത്തുകാതും,

തടിപ്പുന്ന പൊടി മേലണയാരതയും മാൻ—

ചാട്ടത്തിലുറംമൊട്ട് വാജിക്കോട്ടിട്ടുണ്ടു്.

രാജാ:—സുത്രാശൈപ്പദാളും അതിശയിച്ചാട്ടുണ്ടു് ഇം കതിര
കുറി, അതുകൊണ്ടിതെനെ,

9. രമത്തിൻ വേഗത്താൽ ചെറതു വലുതായും
 കാണ്ടു ഞൊടിയിൽ,
 തമാ മദ്ദൈ വേർപ്പെടുവയുമിട്ടു
 ന്നുള്ള വിധമായും,
 സ്പദത്താൻ വകുച്ചുള്ളിവ നടന്നിവ
 ന്നം വിലസിട്,-
 നിന്തോതാമിപ്പോന്നം ക്ഷണമകലേയോ
 യെന്നരികെയോ.

സുത, നോക്കിക്കോഴ്ത്തി ഇതിനീൻറെ കമ കഴിക്കുന്നതും.
 (ശരംതൊട്ടക്കണ്ണതായി നടിക്കുന്ന.)

(അണിയറയിൽ)

അപ്പേരു രാജാവേ, ഇതും അതുമുമ്പുന്നമാണും; കൊല്ലു
 തതേ, കൊല്ലുത്തേ.

സുത:— (കേട്ടിട്ടും—നോക്കിക്കുണ്ടോ) തിരമേനി, ഇതാ അവി
 ചുണ്ടെങ്കിനു കരിക്കുണ്ടെ മാനിനീൻറെ ഇപ്പും
 തായി താപസനാർ എത്തിയിരിക്കുന്ന.

രംജാ:— (സംഭ്രമതൊട്ടുള്ളി) എന്നാൽ കതിരകളെ പിടിച്ചു
 നിന്റുക തന്നെ.

എത്ത:— അണ്ണിനെതന്നെ (രമം നീത്തുന്ന.)

(അനന്തരം ഒണ്ട ശിഷ്യമാരോട്ടുടി വെവബാനസൻ പ്രഖ്യാ
 സിക്കുന്ന.)

വെവബാനസൻ:— (കെടുത്തിപ്പുടിച്ചിച്ചും) രാജാവേ, ഇതും അതു
 മുമ്പുന്നമാണും; കൊല്ലുത്തേ, കൊല്ലുത്തേ.

10. അതിനാൽ കണ ഞാണിയിൽനി—
 സാധുനാ വീണഭട്ടക്കൈ നീ;
 സാധുരക്ഷയ്യുതാൻ, സാധു—
 വായയ്യുല്ലു, തവായും.

രാജാ:— ഇതാ വീണഭട്ടഗുത്തം. (ശലുകാരം ചെയ്യുന്ന.)

വെവ:— പൂരവംഗ്രഹിപ്പഥായ അവിട്ടതേയ്യും ഇതു യുക്തം
 തന്നെ.

11. പുത്രവംശ്യൻ ഭവാന്മാരം

ചേങ്ങമിക്രിയ, തീളു ശർ²
വീരനാം പുത്രനണ്ണായി
വരട്ടെ ചക്രവർത്തിയായോ

മറു രണ്ടുപേരും:— (കൈകരം ഉയർത്തിക്കൊണ്ട്) എപ്പോതുരത്തി
ലും ചക്രവർത്തിയായ പുത്രൻ ഉണ്ടായ്യുരട്ടു.

രാജാ:— (തല കുനിച്ചുകൊണ്ട്) സപീകരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

ഒവൈ:— രാജാവേ, തൈസർ ചട്ടമ ഫേബരിപ്പൂണിൽ വന്നാവരാ
ണോ. കലാതിയായ കണ്ടപെൻറു അതുമുമ്മാണും
ഈ ശാലിനീതിരത്തിൽ കാണുന്നതും. മറു കാഞ്ഞ
തകിനു വിശ്ലേഷണരിച്ചുകയില്ലെങ്കിൽ, അവിടെ ചെ
ന്നും അതിമിറ്റിസർക്കാരം സപീകരിച്ചാലും. കുടാതെ,

12. കരവെന്നിയെ തുട്ടുണ്ണരാ
മരയോർ നിരവേറിട്ടുന്നതിഹ കൂങ്കേ,
അരിയാമിഞ്ഞത്രും എണ്ണും—
കര കലതും നിന്നുകരത്തിനടയ ബലും.

രാജാ:— കലപതി ഇവിടെതന്നെ ഉണ്ടെല്ലോ?

ഒവൈ:— മകരം ശകന്തളയെ അതിമിസൽക്കാരത്തിനും. മുമ്പ്
തലപ്പേട്ടത്തീട്ടും, അവളുടെ ഗഹപ്പിഴയും പരിഹാ
രം ചെയ്യാൻ ഇപ്പോഴാണും സോമതീത്മത്തിലേക്ക്
പോയതും

രാജാ:— അക്കട്ടു, അവലെതന്നെ കാണും എൻ്റെന്നു ഭക്തി
യെ കണ്ടിട്ടും അവരും മഹാഷിഖ്യാട്ട പറയുംണ്ടും.

ഒവൈ:— എന്നാൽ തൈസർ വരട്ടു. (ശിശ്യനാരോധക്കുടുംബ പോയി)

രാജാ:— സുത, കതിരകളും തെളിക്കു. പുസ്താത്രമം ഭർത്തിച്ചും
അത്തമശ്രൂലി വരുത്താം.

സുത:— തീരമേനി കല്പിക്കംപോലെ. (വീണം രമാവഗം, നാ
ടിക്കുന്ന.)

രാജഃ—(നാലുപറവും നോക്കീട്) സുത, പരയാതെത്തന്ന ഇതു
തയോവനത്തിൻറെ ചുറ്റചാണാനും അറിയാം.

സുതഃ— അതെങ്ങിനെ?

രാജാ�—ഭവാൻ കാണുന്നില്ലോ? ഇവിടെയാകട്ട,

13. പോദേം കിളി കൊത്തിയിട്ട വരിന്ന ലീഞ്ഞൈമരച്ചുംടിലു,-

ബോട്ടക്കായ്കളുടച്ചുരണ്ണയിഴക്കം
പാറപ്പറം താനിത്രം,
ജാടാതെ ഹരിണങ്ങളിന്പമാടിതാ
ശ്രൂം പൊരുക്കുന്ന, നീർ-
പാടണാരംഭച്ചിക്കലും മരവിരി
ത്രഞ്ഞയ്യത്രനിന്തുന്നതായും.

സുതഃ— ഏല്ലാം ദത്തിരിക്കുന്ന.

രാജാ�—(കുച്ചിട്ടുടി പോരീട്) തയോവനനിവാസികൾക്കും
തകസ്സുമൊന്നും നേരിട്ടുത്രും ഇവിടെത്തന്ന രദ്ദം
നിത്രക്ക്. തൊൻ ഇരഞ്ഞടക്ക.

സുതഃ— കടിഞ്ഞാൻ മുടക്കി; തിരുമേനി ഇരങ്ങിയാലും.

രാജാ�—(ഇരങ്ങിയിട്) സുത, വിനീതവേഷത്തോടെ വേണും
തയോവനങ്ങളിൽ പ്രജവാക്കാൻ. ഇതു സുക്ഷിച്ചു
കൊള്ളു. (സുതൻറെ പക്കൽ ആഭരണങ്ങളും വില്ലും കൊ
ട്ടക്കുന്ന.) സുത, ആത്രുമവാസികളെ കണ്ടു തൊൻ മട
ങ്ങലേപാദ്ധക്കം കതിരക്കാളും നന്നച്ചു ശരിയാക്കു.

സുതഃ— അങ്ങിനെ തന്ന. (പോകുന്ന.)

രാജാ�— (ചുറ്റിനടന്ന നോക്കീട്) ഇതാ ആത്രുമദ്ദാരം കടക്ക
കതന്ന. (കടന്നിട്ട്—ലക്ഷ്യം സുചിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്)

14. പരമാനുമമിതു ശാന്തം;

കരവും വിറകൊണ്ടിട്ടുന്ന; മലമെന്നോ?

വത്വാനുള്ളതിനമവം

വത്മല്ലോ തുകാളവിടെയുമേ.

(അണിയായിൽ)

ഖതിലെ, ഖതിലെ, സവിമാരേ.

രാജാ:— (ചെവിയോത്തിട്ട്) ഖതാ, ധുക്ഷവാടികയുടെ ഒക്കും നാഭാഗതായി അതുടേയോ സംഭാഷണം കേൾക്കുന്നു. അങ്ങോടു ചെല്ലുകതനു. (കിർശനടന്നോക്കിട്ട്) ഖതാ, ഈ താപസക്രൂകമാർ അവരവരുടെ പ്രായത്തിൽ ഖണ്ണാജായി കടങ്ങളും മേന്തി ചെറുമരങ്ങളും നന്നയുള്ളവാൻ ഇങ്ങോടുകൂടിതന്നുവരുത്തുന്നു. (സുക്ഷിച്ചുനോക്കിട്ട്) അതും, ഇവരുടെ കാഴ്ച രഘായിം!

15. വനവാസിജനത്തിനര—

മനയിലുമില്ലാത്താരിയഴക്കലിക്കിൽ,

വനല്ലതയുപവനലതയെ—

തന്ത്ര പകിട്ടാലകരിനിർത്തിട്ടമേ. १.

ഈ മറവിൽനിന്നു തക്ക അവസരം പ്രതീക്ഷിക്കാം. (നോക്കിക്കാണ്ടു നിൽക്കുന്നു.)

(അനന്തരം ദണ്ഡു സവിക്കളോടുകൂടി മുഖപരംതു കൃതിക്ക് പ്രാപ്തായി ശക്തി മുക്തി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശൈത്യം:—ഖതിലെ, ഖതിലെ, സവിമാരേ.

അനന്തസ്ഥി:—അണ്ണു, ശക്തദാശി, താതകാശ്രൂപസ്ത്രിനിനൊക്കാഡി പ്രിയതരങ്ങളാണ് അതുമരച്ചുടിക്കുള്ളിനും എനിക്കും തോന്നുന്നു. അതണ്ണു പ്രിയക്കൂദ്ധോപാലു മുഖലയായ നിനൊപ്പോലും ഇവയുടെ തടങ്ങളും നിരയുള്ളവാൻ നിയോഗിച്ചതു്?

മക:— അച്ചുനേരു ആശ്വര മാതൃശ്ശു; ഇവയോടു എനിക്കും സഫോററണ്ണുഹംതനു ഉണ്ട്. (ചെടികളും നന്നയുള്ളതായി നടിക്കുന്നു.)

രാജാ:— (ആമുഖത്തിൽ) ഇവർത്തന്നെങ്ങിയോ അതു കണ്ടപ്പെട്ടതു? തത്രവോൺ കാശ്യപൻ^o ആലോചന നന്ദനകരയും. അതാണാല്ലോ ഇവരെ അതുകൊഞ്ചുജുളിൽ നിന്റെയാഗി കണ്ണാതു^o.

16. നിസർ്ഗസൈദ്ധര്യനിധാനമീവച്ച—

സ്സേഹോ! തപസ്സിനു വിഡിച്ചതേവനോ,
ക്ഷേശാധ്യത്തിനിതിലകൊണ്ടവൻ സമി—
തതസംശയം കീഴവതിനേന്നാൽപ്പറ്റിട്ടും.

ഇരിക്കേണ്ട്. മരത്തിനു ടിനാഡി മരാത്തുനിന്നും നിർബാധം ഇവരെ നോക്കാം. (അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്ന.)

ശക:— അല്ലെ അനന്നുഡേ, പ്രിയംവദ മരവിരി വല്ലാതെ മുട്ടക്കിക്കെട്ടിയതുകൊണ്ടു^o എനിക്കു അനന്തരാൻ വയ്ക്കു. ഇതൊന്നും അയച്ചുവിട്ടു.

അനന്നുഡു—അംജലിനെ തന്നെ. (അയച്ചുകെട്ടുന്ന.)

പ്രിയംവദ:—(മീറിച്ചുകൊണ്ടു^o) കുച്ചാടാളെ വള്ളത്തിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്ന സപ്പനം യൈറവനത്തെ ഇക്കാര്യത്തിൽ ശകാരിക്കു.

രാജാ:—ഇവളുടെ പ്രായത്തിനും ഒരു ദിവസിക്കനാണില്ല ഈ ദരിഡരി. എന്നാൽ അലങ്കാരഭാഡയെ വള്ളത്താതെയു മിരിക്കുന്നില്ല. എന്നെന്നൊന്തു,

17. കമലമധ്യികരമ്യം പായൽ ചുഴുനീട്ടിനാല്ലും; ഹിമകിരണനിലകും മോടി ചേപ്പു കുറഞ്ഞും, കമനി മരവിരിച്ചാർത്താന്നമേറം ലസിപ്പും, സുമധ്യരമ്മടലെന്നാലെന്തലങ്കാരമാകും?

ശക:— (മുൻപാൽ നോക്കേണ്ടു^o) ഇതാ, ഈ ഇലഞ്ഞത്തിന്തെട്ടി കാറിൽ ഇളക്കിയ തളിർവിരലുകൾകൊണ്ടു^o എന്നു മാടിവിളിക്കുന്നു. അതിനെ തോൻ അതഭരിക്കേണ്ട്. (എപ്പോഴും ചെല്ലുന്ന.)

വത്വാനുള്ളതിനമവം

വരുമല്ലോ തുകക്കൈവിടെയുമേ.

(ശാഖാധാരായിൽ)

ഇതിലെ, ഇതിലെ, സവിമാരേ.

രാജാ:— (ചെവിയോൽത്തിട്ട്) ഇതാ, മുക്ഷവാടികയുടെ ഒക്കു സാഭാഗത്തായി ആര്യങ്ങയോ സംഭാഷണം കേരംകു നു. അങ്ങോടു ചെല്ലുക്കതനെ. (കിഴുന്നടന്നുനോക്കിട്ട്) ഇതാ, ഈ താപസക്രൂക്കമാർ അവരവതുടെ പ്രായ തതിനോളം അഭ്യന്തരിയ കടങ്ങളുമേന്തി ചെറുമരങ്ങളെ നന്ന യീഴ്വാൻ ഇങ്ങോടുതന്നുവരുന്നു. (സുക്ഷിച്ചുനോക്കിട്ട്) അതുള്ളതം, ഇവരുടെ കാഴ്ച രഹിഡാം!

15. വനവാസിജനത്തിനര—

മനയിലുമില്ലാത്താരീയഴക്കലിക്കിൽ,

വനല്ലതയുപവനലതയെ—

തന്ത്ര പകിട്ടാലകരിനിർത്തിട്ടുമേ.

ഈ മറവിൽക്കിന്ന തക്ക അവസരം പ്രതീക്ഷിക്കാം.

(നോക്കിക്കൊണ്ട നിൽക്കുന്ന.)

(അനന്തരം റണ്ട് സവികളോടുള്ള മന്ദപരവത കൃത്യത്തിൽ വ്യാപ്തായായി ശക്കത്തെ പ്രവേശിക്കുന്ന.)

ശക്കത്തു:—ഇതിലെ, ഇതിലെ, സവിമാരേ.

അനന്തസ്ഥി:—അംഗ്ലു, ശക്കത്തേളി, താതകാല്യപന്നോനിനൊക്കാഡി പ്രതിയതരങ്ങളാണ് അതുമലച്ചട്ടിക്കളുണ്ട് എനിക്കു തോന്നുന്നു. അതേം പിച്ചക്കുപ്പോലെ മുഖലയായ നീനൊപ്പോലും ഇവയുടെ തടങ്ങളെ നിരയുള്ളവാൻ നി യോഗിച്ചതു?

ശക്ക:— അച്ചുനീറ ആജ്ഞയെ മാത്രമല്ല; ഇവയേംട എനിക്കു സഫോറദിന്നുവെംതനു ഉണ്ട്. (ചെടികളെ നന്നയുള്ളതായി നടിക്കുന്ന.)

രാജാ:— (ആമ്പന്തം) ഇവർത്തന്നെയും അ കണ്ടപ്പത്രി? ത തഭവാൻ കാശ്യപൻ^o ആലോചന നന്നാക്കരിയും. അ താന്നല്ലോ ഇവക്കു അത്രമുക്തത്രജ്ഞാഖ്യിൽ നിന്മാറി കണ്ണാതു്.

16. നിസ്ത്രേസൗര്യനിധാനമീവപ്പ്-

സ്സഹോ! തപസ്സിനു വിധിച്ചുതേവനോ,
ക്ഷേശരയത്തിനിതിലകൊണ്ടവൻ സമി—
തന്നുംശയം കീര്വതിനേന്നാത്തങ്ങിട്ടു്.

ഇരിക്കേണ്ട. മരത്തിനു പിന്നാൽ മരംതുനിന്നു് നി രബ്ബാധം ഇവക്കു നോക്കാം. (അങ്ങിനെ മെച്ചുനാ.)

ശക:— അല്ലെ അനന്നുഡേ, പ്രിയംവദ മരവിരി വല്ലുതെ മുട്ടക്കിശ്ചട്ടിയതുകൊണ്ടു് എനിക്ക അന്നങ്ങാൻ വരു. ഇതൊന്നു് അയച്ചുവിട്ടു.

അനന്നുഡൈ—അങ്ങിനെ തന്നൊ. (അയച്ചുകെട്ടുനാ.)

പ്രിയംവദ:—(ചീഠിച്ചുകൊണ്ടു്) കുച്ചാദാശക്കു വള്ളത്തിക്കൊണ്ടാണി രിക്കന സപന്നം ദേശവന്നതെ ഇക്കാര്യത്തിൽ ഒ കാരിക്കു.

രാജാ:—ഇവഴ്തെ പ്രായത്തിനു് ദുഃഖം യോജിക്കൊണ്ടില്ല ഈ ഉറ വിരി. എന്നാൽ അലങ്കാരണശാഖയെ വള്ളത്താതെയു മിരിക്കൊണ്ടില്ല. എന്നെന്നാൽ,

17. കമലമധ്യികരമ്യം പായൽ ചുഴുനീടിനാല്ലും; ഹിമകിരണനിലങ്കും മോടി ചേപ്പു കുറഞ്ഞും, കമനി മരവിരിച്ചാർത്താന്നമേറം ലസിപ്പു, സുമധ്യരമ്പലെന്നാലെന്തലഘാരമാകാ?

ശക:— (മുൻപിൽ നോക്കിട്ടു്) ഇതാ, ഈ ഇലഞ്ഞിത്രേട്ടി കു ററിൽ ഇളക്കിയ തലിർവിരലുകൾകൊണ്ടു് എന്നൊ മാടിവിളിക്കൊ. അതിനെ തോൻ ആഭരിക്കേടു. (എ പോട്ട ചെല്ലുനാ.)

പ്രിയം:—അല്ലെ ശക്താദി, അവിടെതന്നെ കരുത്തുനേരോനി ത്തു. നീ അട്ടത്തു നില്ലുമ്പോൾ മുഴ ഖലഞ്ചിത്തെത്തെ വള്ളിയോട് ചേന്നപോലെ ഖരിക്കുന്നു.

ശക:— അതുകൊണ്ടു തന്നൊഡാണ് “നീ പ്രിയംവദയാകുന്നതു”.

രാജാ:—പ്രിയലൈക്കിലും സത്യമാണ് “പ്രിയംവദ ശകന്തള യോട് പറഞ്ഞത്തു” ഖരാ ഖവള്ളിട,

18. പല്ലവരാഗമെഴും എച്ചാടി,

നല്ലോതവിടപ്പെടി പോലെ കൈരണിം,
സുമമത്രപോൽ ദേഹവനവും
തിമിപ്പ് ദേഹം മൃചക്കു മോഹനമായും.

അനന്തൻ:— അല്ലെ ശക്താദി, ഒത്തൊവിനെന താനേചെന്നു വരി ചുത്തും നീ “വനജ്യാസ്തി”നു എന്ന പേരിട്ടും ആ യ പിച്ചകവള്ളിയല്ലേ മുത്തും? നീ അതിനെ മറന്ന പോയി.

ശക:— എന്നാൽ തൊൻ എന്നൊത്തന്നെ മറക്കും. (അട്ടത്തുവെ നാനോക്കിട്ടും) നോക്കു, വേണ്ടകാലത്തുനെന്നൊഡാം മു ലതയും മുക്കിട്ടും ചേന്നതും. വനജ്യാസ്തിനു പുതുച്ചക്കൊണ്ടു ദേഹവനം പ്രാപിച്ചുവർ. തെ നൂവാക്കട്ട, പുത്തൻ തളിതകൾ ചേന്ന് പുണ്യ വാൻ യോഗ്യൻ. (നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ലുന്നു.)

പ്രിയം:—അനന്നുയേ, ശകന്തള വനജ്യാസ്തിനെയ അള്ളവ റദ നോക്കി നില്ലുന്നതിനെന്ന് സാരം നിനക്കു മന സ്ഥിലായോ?

അനന്തൻ:— എനിക്കു മനസ്സിലായില്ല, പറയു.

പ്രിയം:—“വനജ്യാസ്തിന തനിക്കു യോജിച്ച മുക്കിത്താട്ട കൂടിച്ചേന്നതുപോലെ, എനിക്കും അനാനുചനായ ഒ ത്താവിനെ കിട്ടകയില്ലയോ?” എന്ന്.

ശക:— ഇതു നിന്നും ഉള്ളിലെ വിചാരം തന്നെയാണ്. (വെള്ളം ഒഴിക്കുന്നു.)

രാജാ:— ഒരു പദ്ധതി ഇവിടുമുണ്ടോ? അമുഖം സംശയിക്കാം എന്നമുല്ലിലും;

19. ഹരിക്കയാലേൻവിമലം മനസ്സിവരം
വരിക്കവാൻ ക്ഷത്രിയനർഹ തന്നെയാം;
വരുംപോഴാശ്രൂ സുമാനഷക്ക്—
ക്രാന്തിന കാട്ടം വഴിതാൻ പ്രമാണമാം.

എന്നാലും ഇവക്കു സംബന്ധിച്ച പരമാത്മം നേരിട്ട് അറിയുന്നു.

ശക:— (സംഗ്രഹത്താട്ടി) അദ്ദേഹം, ഇലഞ്ചുചന്ദ്രകാണ്ടി സംഗ്രഹിച്ച ഒരു വണ്ട് നവമാലികയെ വിട്ട് എൻ്റെ മുവത്തിനു നേരെ വരുന്നു. (വണ്ടിന്നും ബാധ നടിക്കുന്നു)

രാജാ:— (ആഗ്രഹത്താട്ടി)

20. കടക്കണ്ണും മെയ്‌വിറയുമയികും
പുണ്ണാരിവള്ള—
തത്താട്ടന്തു, മുള്ളന്തു മുള്ള ചെവിയിൽ;
നമ്മം പറവതോ?
കടപ്പു ഒക്ക വീശ്രൂംപോഴു രതി
സാരം ചൊടി, പരം
മിട്ടക്കൻ നീ പണ്ണേ, പോതും തിരയുമി
ഞാൻ ഹതന്നേഹാ!

ശക:— ഈ ഭജ്ഞൻ വിട്ടുന്നില്ല. താൻ മാറിപ്പോക്കേടു. (കുച്ച മാരി നീനിട്ട് കണ്ണിളിക്കിരിക്കാൻം) എന്തും! ഇവിടെയും വരുന്നോ? ഭർവ്വിനീതനും ഭജ്ഞനമായ ഈ വണ്ടിൽ നിന്നും എന്ന രജ്ജിക്കവിന്നു.

രണ്ടുവേദങ്ങൾ:—(മനസ്സാത്താട്ടകള്) നിന്മ രക്ഷിപ്പാൻ എന്നും അറരാണോ? ഭിഷ്ണവനോട് വിളിച്ചു പറയു. തന്റെ പോവനങ്ങളെ രക്ഷിക്കേണ്ടതു രാജാവല്ലോ?

രാജാ:—ഈ തന്മാ അവസരം അടിത്തു ചൊല്ലാൻ. ഒരപ്പും സ്ത, ഭയപ്പും ദാഡി. (പക്തിപാഠത്തോടു തുല്യമായാണ്) രാജാവും വൈനൗഷ്ഠത്തു വെളിപ്പെട്ടപോകം. ഇരിക്കേണ്ട. ഇംഗ്ലീഷു നേര ചെരുക്കൽ നാശം.

ശക്രാ:— (മാറിനിന കണ്ണിലെക്കാണ്ട്) ഇവിടെയും ഇതും ഒരു നേര ചീരുന്നതുനോ?

രാജാ:—(വേഗം അടച്ചുചെന്നിട്ട്)

21. ആരിവന്നഹിക്കലകന്ധക-

മാരാക്കം മുഖമാരെ ബാധിപ്പോൻ!
കുരജനതെതയടക്കം
വെളരവനിന്നാട് വാഴുവതറിയില്ലോ?

(ഈജാവിനെ കണ്ടിട്ടും എല്ലാവരും കുറഞ്ഞതാനും സംഭവിക്കുന്നു.)

അനന്തൻ:— അതും, വലിയ വിപതെത്താനുമില്ല. തെങ്ങുള്ളട ഇതു തോഴി വാടിഞ്ഞു ഉപദ്രവംകൊണ്ട് ഭയപ്പെട്ട് ഒരു നമാത്രം. (ശക്രന്തിയെ ചുണ്ടിക്കാണിക്കുന്നു)

രാജാ:— (ശക്രന്തിയെ നേരു തിരിഞ്ഞു നിന്നിട്ടും) തപസ്സ് വാല്പിക്കുന്നണംല്ലോ?

(ശക്രന്തി സംശ്രദ്ധം നീമിൽനം ചിണ്ഡാതെ നില്ക്കുന്നു.)

അനന്തൻ:— ഈപ്പോറും ഇതു വിശിഷ്ടനായ അതിമിയെ ലഭിച്ചതു കൊണ്ട് അണ്ണു ശക്രന്തി, പാന്തിശാലയിൽ ചെന്ന ഫലങ്ങളിൽ, ചുജാദ്രവ്യവും കൊണ്ടിരിക്കുന്നു. ഹാല്പുത്തിനും ഈ വെള്ളത്തും മതിയാകം.

രാജാ:—നിങ്ങളുടെ നല്ല വാക്കുകൊണ്ട് തന്മാ ആരിമ്മും ചെയ്യുകഴിത്തു.

പ്രിയം:— എന്നാൽ ഈ എഴിലംപാലയുടെ ചുവട്ടിൽ തണ്ണേ
പൂളിക്കരയിൽ കുച്ചിത്തന്ന് അതുകൂൾ വിത്തുമിച്ചാലും.

രാജാ:— നിങ്ങളും ഈ കൃത്യംകൊണ്ട് തള്ളൻ്തിരിക്കുന്നല്ലോ.

അമന:— അണ്ണേ ശക്രതാളി, അതിമീറ്റിയുടെ ഇഷ്ടം അന്നസരി
ക്കുന്നതു് നമ്മക്ക് ഉചിതമാണോ് ഇവിടെ നമ്മക്ക് ഇരി
ക്കുന്നതു്. (എല്ലാവരും ഇരിക്കുന്നു.)

ശക:— (ആമഹത്യം) എന്നാണോ് ഇംഗ്ലീഷ്യൻ കണ്ണിട്ടു് എ
നിക്കു തവോവന്തതിനു ഒചരാത്ത വികാരം ജനി
ക്കുന്നതു്!

രാജാ:— (എല്ലാവരേയും നോക്കി) നിങ്ങളുടെ വച്ചല്ലിനും ആം
ത്തിനും യോജിച്ചിരിക്കുന്ന അഭ്യന്തരാനുബന്ധമാണ്.

പ്രിയം:— (സപകാർത്ഥായി) അനന്തപുരം, ഇംഗ്ലീഷ്യം ഒരു പ്രദേശം
ബന്നു തോന്നുന്നു. ഗംഭീരമായ അതുകൂടിയും സംസ്കൃ
തിച്ചു പ്രിയസംഭാഷണവും കാണരനില്ലോ?

അമന:— തോഴി, എനിക്കും കൈതുകും തോന്നുന്നുണ്ടോ്. തോൻ
അഭ്യന്തരത്താടി ചോദിക്കും. (പ്രകാശം) അതുകൂൾന്നു
മധുരമായ സംഭാഷണംകൊണ്ടു് ദേഹത്രും വന്ന തോൻ
ചോദിക്കുന്നു. എത്താരു രാജാക്കിവംശമാണോ് അതു
നാൽ അലങ്കരിക്കപ്പെട്ടുന്നതു്? എത്താരു രാജുത്തി
ലെ ജനങ്ങളാണോ് അതുകൂൾന്നു വേർപ്പാടിൽ ഭിംഗിക്കു
ന്നതു്? എന്തിനാണാവോ സുക്ഖാരമായ ഈ ശരീര
തത്ത തവോവന്നുംകൊണ്ട് തള്ളത്തുന്നതു്?

ശക:— (ആമഹത്യം) എല്ലാദിവസം, വെന്നുത്തുകൊള്ളാതിരിക്കുക.
ഈ അനന്തപുര നിന്നും വിചാരംതന്നെന്നാണോ് ചേം
ദിക്കുന്നതു്

രാജാ:— (ആമഹത്യം) തോൻ എങ്ങിനെന്നാണോ് എൻ്നു ചാലു
വം പറയേണ്ടതു്? എങ്ങിനെന്നാണോ് മറച്ചുവെയ്യേ
ണ്ടതും? ഇരിക്കുന്നു. ഇങ്ങിനെ ഇവഞ്ഞാട്ട് പറയാം?

(പ്രകാശം) ഭവതി കേരംക്കണം. പെതരവനായ റംജാ വിനാൽ ധമ്മാധികാരത്തിൽ നിയുക്തനായ ഞാൻ ഈ തപോവനത്തിൽ ധമ്മം ലൈല്ലും നിർവ്വിജ്ഞം നടക്കുന്നുണ്ടോ എന്ന നോക്കിക്കാണാൻ വന്നിരിക്കും.

അനന്ത്:— ഈപ്പോൾ തപോധനയാർ സനാമരായി.

(ശക്കന്തളി ഗ്രൂപ്പാലബജിഷ്യ റട്ടിക്കണ്ണ.)

സവിമാർ:—(ഇതുവക്കെടയും ചൊല്ലുകയും ഉന്നസ്ഥിലാക്കീടും—സപ്രകാശമായി)

അല്ലോ ശക്കന്തളി, ഈവിടെ ഈപ്പോൾ അപ്പുന്നുണ്ടായി തന്നെവക്കിൽ?

ശക്ക:— എന്നാൽ ഏതാണോ?

സവി:—ഈ വിശേഷിപ്പിനായ അതിമീച്ച തന്നെറ ജീവിതസ്ഥ റ്റ്സ്പ്രെക്കാണ്ട് തുതാത്മനാക്കിത്തീക്ഷം.

ശക്ക:— നിങ്ങൾ പോവിൻ! നിങ്ങൾ എന്തോ ഉള്ളിൽവെ ആക്കാണ്ട് സംസാരിക്കുന്നു. നിങ്ങളുടെ വാക്കു കേരം കാണു വിചാരിക്കുന്നില്ല തോൻ.

രാജാ:—നാമും നിങ്ങളുടെ ഭോഗിയെക്കറിയു എന്നേചൊഡിക്കുന്നു.

സവി:—ആണും, ഈ ചോദ്യം തന്നെറക്ക് രഹംഗ്രഹം തന്നു.

രാജാ:—ഒരവാൻ കാര്യപാൽ നിരുപ്പുമാവാരിയാണെല്ലോ. നിങ്ങളുടെ ഈ സവി എങ്ങിനെ അദ്ദേഹത്തിന്നെൻ്റെ പുത്രിയാകും?

അനന്ത്:—ആണും കേരംക്കണം. ഒന്നാതുനാമംകാണ്ട് കെട്ടശിക്കും എന്നോ പ്രസിദ്ധനായി മഹാപ്രഭാവനായ ഒരു രാജാപ്പും ഉണ്ട്

രാജാ:—കേട്ടിട്ടിട്ടും.

അനന്ത്:—തന്നെങ്ങളുടെ പ്രിയസവിയുടെ ജനകൻ അദ്ദേഹമാണെന്ന നാരിയണം. ഉച്ചേക്ഷിക്കപ്പെട്ട ഇവരെ പോററിവ

ഉത്തി താതകാലുപൻ ഇവളുടെ പിതാവായി.

രാജാ:—“ഉപേക്ഷിക്കപ്പെട്ട്” എന്ന ശല്യംകൊണ്ട് എനിക്കു
ജിജ്ഞാസ വല്ലിച്ചിരിക്കും. അപോൾ മുതൽക്കേ കേ
രക്കാൻ ആഗ്രഹമെന്ന്

അനു:—അതുകൂടും കേട്ടാലും. പണ്ടി ഗൈത്യത്വീതീരത്തിൽ ആ റാ
ജപ്പി ഉറുമായ തപസ്സുചെയ്യുകൊണ്ടിരിക്കുന്നോരു
ദേവനാക്കി ശങ്ക ജനിച്ച് അദ്ദേഹത്തിന്റെ തപസ്സി
ഉക്കാൻ മേനുക എന്ന അപ്പരസ്യീയ അവർ പറ
ത്തയച്ചു.

രാജാ:—ദേവനാക്കി ഭരിച്ചുള്ള വയസ്തു തപസ്സിൽ ഇങ്ങിനെ ഒരു
ഭീതപനം ഉണ്ട്.

അനു:—പിന്നു വസന്തം പൂണ്ടിംബായ ആ സമയത്തു് അവളു
ടെ മനോധരമായ ത്രാവംകുണ്ടിട്ടു്-(പക്ഷനി പറഞ്ഞ ല
ഖജകൊണ്ട് നിന്നുണ്ട്.)

രാജാ:—ശേഷം മനസ്സിലായി. എല്ലാംകൊണ്ടും ഇവർ അ
സ്വരസ്സിൽനിന്നും ജനിച്ചവർ തന്നെ.

അനു:—അതേ.

രാജാ:—ചേയുന്നണണ്ടു്,

22. മനസ്സുഡേഹ പെറുണ്ണോ
മനോജതം ത്രാവമിണ്ടിനേ?
മന്നിടത്തിലുണ്ടിച്ചീടാ
മിന്നല്ലിണ്ണരാറിക്കല്ലും.

(ശങ്കന്തളി ഇവംതാഴെ നിൽക്കുന്നു.)

രാജാ:—(ശ്രദ്ധിച്ചതം) എൻ്റെ മനോധരമത്തിനും ഒരു പഴയ കി
ടി. എന്നാലും തോഴിമാർ ചരിഹാസമായി പറ
ത്ത വരല്പാത്മനയെ കേട്ടിട്ടു് എൻ്റെ മനസ്സും ശങ്ക
കൊണ്ടും പത്രനും.

പ്രിയം:— (പുണ്യാരീയ ട്രക്കേറാബ്ദ് ശക്തിയെ നോക്കി നാശകന്റെ
നേരോ തിരിഞ്ഞെ നിന്മ°) അതുൽ ഇനിയും എന്നോ ച
രയാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നതുപോലെ ഭോന്നന.

(ശക്തിയെ സവിശേഷ വിരൽക്കാണ്ട് തജ്ജനംചെയ്യുന്ന.)

രാജാ:—ഭവതി പരംതത്തു ശരിയാണോ° നമുക്ക നല്ല ചരി
തും കേൾപ്പാണാളും ആഗ്രഹം നിമിന്തും എന്നുടി
ചോദിപ്പാണാണ്ട്°

പ്രിയം:—മടിക്കാനില്ലെ. തപസ്പിക്കളോട് ഏതും സ്വാത്രതു
മായി ചോദിക്കാണബ്ലോ.

രാജാ:—ഈപ്രകാരം ഭവതിയുടെ സവിശേഷക്കറിച്ചു° അറിയുവാ
നാഗ്രഹിക്കുന്നു.

23. വൈവാനസം മദനകേളിവിതലുഡ്യർഹം.

കൈക്കൊണ്ടിട്ടേണ്ടതിവരം വേംപ്പും

നാംവരയ്ക്കും?

എക്കാലവും മുതികളാം സവിമാരാടാപ്പും

മെക്കണ്ണിയാളിവിടെ വാഴക്കയെന്നാതാനോ?

പ്രിയം:—അതും, ഇംഗ്ലീഷ് വക്സ് ധമ്മാന്തരജ്ഞാനത്തിൽപ്പോലും
സ്വാത്രതുംബില്ലെ. അപ്പും ഇവരെ അനാഗ്രഹപ്രകാര
വരനു പ്രദാനം ചെയ്യാൻ സക്ഷിപ്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

രാജാ:—(ആമ്പാത്തം) എൻ്റെ ആഗ്രഹം കില്ലാധില്ല.

24. കരളേയാശയ്യു നിന—

കൈക്കിട്ടി, യകനം നംശയവും,

കതതിപ്പുംയീ കനലെ—

നിതിഭാസ്സും സുരതാമൊന്നിനെ നീ.

ശക്ഃ:— (കോപിച്ചപോലെ) അനന്ത്യേ, തൊൻപോകുന്നു.

അനു:—എത്രക്കാണ്ടും?

ശക:— പ്രീയംവദ എത്തല്ലുമോ അസംഖ്യാധി സംസാരി
ക്കന്നവെന്ന് തൊൻ ഗൗതമിയമയോട് ചെന്ന പ
റയട്ട.

അനന്ത:— തോഴീ, ഈ വിശ്വാസത്തിപ്പിയെ സൽക്കരിക്കാതെ
ഇഷ്ടംപോലെ പോകുന്നതു് ടെന്റതന്ന ഉചിതമല്ല.
(ശകന്തള കുംം പറയാതെ പുറപ്പെട്ട)

രാജാ:— (പിടിച്ച നിന്താൻ ആഗ്രഹിച്ചിട്ടു് സപയം അടങ്കിക്കൊ
ണ്ടു്-ആരമ്പിച്ചതം) ആശുപ്പം! കാമിജനജിള്ലട സകല്ലും
ചേഷ്ടിത്തത്തിനു് മുല്ലുമാണു്, എൻ്റെ അവസ്ഥയാ
കട്ട,

25. മനിസുതയുടെ പരിക്കണവാൻ
തുനിയമൊരിവനേ വിലക്കി വിനയം താൻ,
നിന്നിടമതിൽ നിന്നിളക്കി—
ലെന്നാലും ചെന്ന വന്ന പ്രോലായി.

പ്രീയം:— (ശകന്തളയെ തന്ത്തു്) നീ പോകുന്നതു് രഹിയല്ല!

ശക:— (പരികം ചളിച്ചു്) എത്രകൊണ്ടു്?

പ്രീയം:— രൂക്ഷം നന്നയ്ക്കുന്നതിൽ എനിക്കു് രണ്ടു കടം വീട്ടാ
നണ്ടു് നീ. അതുകൊണ്ടു് വരു; കടം വീട്ടിയിട്ടു് പോ
യ്ക്കാളിളി.

(അവരെ ബലംപുരയാഗിച്ചു് പിന്തിരിപ്പിക്കുന്ന.)

രാജാ:— ദിനേ, രൂക്ഷങ്ങൾക്കു നന്നച്ചിട്ടു് വല്ലാതെ ക്കീണിച്ചും പിം
ക്കും ഈ ശ്രീമതി. അതിനാൽ ഇവർക്കു്

26. താണ്ടു തോള്യികും ചുവന്ന ജലകംഡം
പേരിയക്കെത്തലും,
കാണന്നിപ്പുംഫക്ഷപ്പേരം വിനയാ
നേരം കിതപ്പാലവോ!
ചേണിൽ കണ്ണികയാം സുമം കവിളിലോ
ടീടുന്ന ഘർക്കാംബുവാർ,
വേണിബന്ധമയഞ്ഞലഞ്ഞതുമൊത്തു
കീടുന്ന കൈകയോന്നിനാൽ.

അതുകൊണ്ട് ഇവഴ്തട കടം സ്താൻ വീട്ടാം. (മോതിരം കൊടുക്കാൻ ഭാവിക്കുന്ന)

(രണ്ടുപേരും നാമ്പുളാക്കണ്ണം വായിച്ചിട്ട് അനേഗ്യാന്തും നോക്കുന്ന) രാജാ:—നമുക്ക് ഫവരോൺവിധി ശങ്കിക്കേണ്ട. ഇതു് രാജാവു കല്പിച്ചു തനാതാണ് എന്നെ രാജഘട്ടപ്പണന്ന ദ രിച്ചാലും.

പ്രിയം:—ആ സ്ഥിതിക്ക് ഇതു മോതിരം വിരലിൽനിന്നു വേർ പെട്ടതും രാജക്കലും പാടില്ല. ആത്തുണ്ട് വാക്കു കൊണ്ടുതന്നെ ഇവഴ്തട കടം തീന്. (കുറച്ചാനു ചിരിച്ച്) അല്ലോ ശക്കന്തളു, ദയാലുവായ ആത്തും, അമു വാ മഹാരാജാവു്, നിന്നെ മോചിപ്പിച്ചു. ഇനി നീ നക്ക പോകാം.

ശക:—(ആര്യഗതം) എന്നിക്കു സാധിക്കുമെങ്കിലല്ലേ! (പ്രകാശം) നീ ആരാണ് എന്നോടു പോവാൻ പറയാനോ, എന്നു തന്ത്രം നിൽക്കാനോ?

രാജം:—(ശക്കന്തളു നോക്കി ആര്യഗതം) നമുക്ക് ഇവളിൽ തന്നെന്നുംപോലെ തന്നെ ഇവഡാക്കുകും നമ്മിലും തന്നെ സംബന്ധിരിക്കുമോ! അല്ലെങ്കിൽ എന്നും ആത്രം തതിനു് ഒരു അവകാശം ഉണ്ട്. എന്തനുാൽ,

27. ചേക്കുന്നതില്ല മൊഴിയെൻ്നെംബാഴിയോടു നല്ലാൽ, കേരിക്കുന്നതിനു കുറുകും കുറവല്ലതാനും, നിൽക്കുന്നതില്ല ഇവമിൽ തിരിച്ചു, പിന്നെ നോക്കോടു മറ്റു വിഷയത്തിലുമല്ലിവരാക്കോ.

(അണിയരും)

അല്ലയോ താപസന്നാരു, തച്ചോവന്നതിലെ ജന്മക്ക ഒളി രക്ഷിക്കുന്നതിനു് സന്നിഹിതരാക്കവിൻ. ചുഞ്ഞതു മഹാരാജാവു് നായാച്ചിനു് എത്തിയിരിക്കയോണു്

28. ചടചട കുതിരക്കളിലു തട്ടി-

പ്പുംടി ശലഭഭാഗനിം ചെമന്നയൻ
വിടപത്തിയിലാർദ്ദചീരമാത്രം-
ഇളംജത്തക്കളിൽ വന്ന വീണിച്ചനു.

എന്നാതെ,

29. തട്ടിത്താഴ്തീതത്തനിര വലംകൊന്പ്

തോളുററിവെച്ചും,
കൈട്ടിക്കാലിൽ തടയുമൊരു വൻവള്ളി
ചുററിപ്പിണ്ണത്തും,
ഒട്ടിക്കൊണ്ടും ഹരിണ്ണത്തിയേ
യർക്കവിജ്ഞാത്മകതപ്രം
കാട്ടി, തേരർക്കണ്ടുതുയുമൊടേ
കൊന്പന്നണ്ണിയേട്ടപ്പും.

(കേട്ടിട്ട് എപ്പോവും കുരുച്ചാനു ഭയപ്പെട്ട്.)

രാജാ:—(ആമഹതം) മഹയും! അസംചരണാർ നെമെ അനേപ
ഷിച്ചും തപ്പോവന്തെത ആക്രമിക്കുന്നു. ഇരിക്കെട്ട്,
മടങ്ങിത്തുല്പക തന്നു.

സവി:—അതും, ഈ അതരണ്യുക്കുത്താനും കേട്ട് തേങ്ങംപാക്ക
ഡയമായിരിക്കുന്നു. പണ്ണംഗാലയുള്ളിൽ ദോഖാൻ
സമമതം തരുന്നും.

രാജാ:—(സംഗ്രഹത്താട്ട) നിങ്ങൾ പ്രോക്കവിശ്. നാമും അതുറു
മവാസിക്കിടക്കും. സത്യപത്താനും വരാതിരിക്കാൻ സു
ക്ഷിക്കേട്ട്.

(എപ്പോവും ഏഴ്സേപ്പിനും.)

സവി:—അതും, അതിമിസൽക്കാരം വേണ്ടിപ്പോരലെ ചെയ്യാ
ത്തതുകൊണ്ട്, വീണ്ടും അതുറുനെ കാണാണെന്നു കൂ
ണിക്കവാൻ തെണ്ടിക്കും ലജ്ജയുണ്ട്.

രാജാ:—അംഗവിനെയല്ല. നിങ്ങളുടെ ദർശനകൊണ്ടുതന്നു
തോൻ്ന സൽക്കരിക്കപ്പെട്ടവനായി.

(ശക്കത്തു രാജാവിനെ നാക്കിക്കൊണ്ടും വ്യാഘരായി ഒന്നു
താമസിച്ചിട്ടും സവിമാരാട്ടുടക്കി പോയി.)

രാജാ:—നഗരത്തിലേക്കു മടങ്ങാൻ എന്നിക്കും ദൈത്യാധവും
തോന്നുന്നില്ല. അസംചരമാരെ കണ്ണതിനു ഭാഗം ത
പ്പോവന്തെന്നുള്ളതുനു കുടാരുട്ടിക്കാം. ശക്കത
ഉയ്യുടെ ചിന്തയിൽനിന്നും മനസ്സിനെ തിരിക്കാൻ ശേ
ക്കനാക്കന്നില്ല തോൻ്ന. എന്നിക്കാക്കട്ട,

30. മൻപോട്ടുകൾ നീങ്കുന്നു,
പിൻപോട്ടുന്ന എദയമതിലോലം;
സ്ഥാംഭം കാറിനെന്തിരായു്—
പോന്പൊരം പട്ടിന്പതാകയതു പോലേ.
(എല്ലാവകം പോയി)

ര സെ റ റ സി റ

(അനന്തരം വിഷ്ണുഭാവത്തിൽ വിദ്വശകൾ പ്രബുഗിക്കുന്ന.)
വിഴുഷകൾ:—(നിശ്ചപസിച്ചിട്ടു്) എന്നെ വിഷമാം ഈ നായാട്ടകാർൻ രാജാവിന്നും തോഴനായിട്ടു് ഞാൻ കൂട്ടും. ഇതാ മാൻ, ഇതാ പന്നി, ഇതാകട്ടവം, എന്നു് ഈ വെന്തൽക്കാലത്തു്, നാഡിക്കിരിത്ത കാട്ടിൽ, ഒരു ഭാഗത്തുനിന്ന് മറുറാക്ക ഭാഗത്തു്, നട്ടച്ചില്ലുള്ളടച്ചി ചുറിത്തിരിയുന്നു. കടിക്കാൻ ഇലക്കം കൊഴിഞ്ഞ ചവത്തുകയ്യുന്ന അറുരുവെള്ളും; തീനാൻ സമയസ്തേഖിപ്പിച്ചുവരും ചുട്ടമാംസം. കതിരകളിടെ പിന്നാലെ ഓടി സസ്യിക്കെല്ലാക്കെ വേദനിച്ചു് രാത്രിയിൽപ്പോലും മന്ത്രാഞ്ജു് ഉറക്കചില്ല. പിന്നെ പുലയന്നതിനു മാറ്റപേ പുലയാടിമകരം പറവുവെട്ടക്കാർ കാട്ടവളിയുന്ന കോലാഹലം കുകാണ്ടു് ഉറക്കവും പോയി. ഇതുകൊണ്ടാണും ബുദ്ധിച്ചിട്ടു് അവസാനിക്കുന്നില്ല. പിന്നെ തുറിനേരു ഒരു കുമ്പും വന്നിരിക്കുന്നു. തുന്നാലെ ഞാമരാ കുറേ പിന്നിലായ സമയത്തു് തീരുമെന്നി ഒരു മാനിനെ പിൻതുടന്നുകൊണ്ടു് ആത്മഗമസ്ഥാനത്തിൽ കടന്നപ്പോൾ, എൻ്നും കയ്യുകാലംകൊണ്ടു്, താപസകന്ദകയായ ശക്തിലെയെ കണ്ടുപാടും! ഇപ്പോഴാക്കെട്ട്, നഗരത്തിലേക്കെ മടങ്ങുന്ന വിചാരമേയില്ല. ഇപ്പോഴം അവരെ തന്നെന്ന ചിന്തിച്ചു കണ്ണും മിച്ചിച്ചു കിടന്നു് അവിട്ടു് നേരം പുലത്തി. എല്ല നിച്ചുത്തി! രാവിലെത്തു നിയമങ്ങളെല്ലാം കഴിഞ്ഞതു തോഴരെ ചെന്ന കാണുക്കതനെന്ന. (പുറി നടന്ന നോക്കിട്ടു്) ഇതാ വില്ലും ശംസും എടുത്തു് കാട്ടപുമാലക്കം ധരിച്ച യവനികളിടെ നടവിലായി പ്രിയതോശർ ഇംഗ്ലാന്റു നെന്നു. ഇരീക്കെട്ട്, അംഗട്ടംഗരാവകല്ലും നടിച്ചുനാ

ക്കുക്കുതനെ. ഇങ്ങനെനയകില്ലോ കൂദാശ വിനുമം കിട്ടുമോ എന്ന നോക്കേട്.

(വടിയും കുത്തി നിർക്കണ്ട്)

(അനന്തരം മൻപറത്തെ പാശിവാരണം ഒട്ടക്കുടി രാജാർഹിം പ്രവേശിക്കുന്ന.)

രാജാ:—(ആത്മഗതം)

1. മതിചുവി മർപ്പഡ, യവഴിട

മതിഗതിയോരാൻ കതിപ്പു മമ ഹദയം,

രതിപതിവിധി കൂടാതെ

രതി വത്രമിൽവക്ഷമാശയോത്തനാൽ.

(പുണ്യിരീയിട്ട്) ഇങ്ങനെനയാണ് പ്രിയജനങ്ങിൾക്കു മ നോവുത്തി തന്റെ അഭിപ്രായത്തിന് അനുകൂലിച്ചി രിക്കമനു ധരിച്ചു കാമുകൻ വഞ്ചിതനാക്കുന്നതു.

2. നേരേ നോക്കമിട്ടും കൈഞ്ഞുകമൊട

ക്കല്ലേന്നിലപ്പിച്ചതും,

ഭാരിക്കും ജയവന്തതിനാൽ നടപതി

ഭേദരാം ക്ഷണിക്കുള്ളതും,

കൂദാശാം സവിയോട് പോവതു തട

ഞതപ്പോം കയറ്റെന്നതും,

നേരേയോക്കെയുമെന്നിലുന്നി, യെത്രമേ

കാമിക്ക, തന്റെ താൻ.

വിശ്വാസി:—(അഖിനെ തന്നെ നിന്നുകൊണ്ട്) തോഴ്രേ, എൻ്റെ കൈകയും കാലും അനങ്ങളുന്നില്ല. വാക്കുകൊണ്ട് മാത്രം അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു.

രാജാ:—(പുണ്യിരീയിട്ട്) ദേഹത്തിനും മുഴുവൻകുടുംബവി ചുന്ന പറവി?

വിശ്വാസി:—താൻതനെ കണ്ണിൽ കുത്തി കണ്ണിരിൾക്കു കാരണം ചോദിക്കുന്നവോ?

രാജാ:—എനിക്കൊന്നും ഉന്നസ്ഥിലാക്കുന്നില്ല.

വിശ്വാസി:—തോഴ്രേ, ആറുദിവസത്തി മുന്നെൻ്റെ മഴു കാട്ടുന്നതും സ്വ

നും പ്രഭാവംരക്കാണോഡാ, അതല്ലെന്നിയുടെ ഒഴുക്കു
കൊണ്ടോ?

രാജാ:—നമ്മിയുടെ ഒഴുക്കുകൊണ്ട്

വിദ്വാൻ:—എൻറെ ഇതു അവസ്ഥയുള്ളം അവിട്ടനു തന്നെ കൂടു
നോ.

രാജാ:—അതെങ്ങിനെ?

വിദ്വാൻ:— ഇങ്ങനെ രാജ്യകാര്യങ്ങളും വിട്ടു ഇത്തരം കഴ്ചപ്പേ
ശരത്തു് കാട്ടാളവുത്തിയിൽ അവിട്ടനു കഴിക്കുന്നു. സ
ത്യമായും ദിനംപുതി നായാട്ടകായടെ പിന്നാലെ ഓ
ട്ടി സന്ധിബന്ധങ്ങളെല്ലാം അയച്ചരു് എൻറെ ഓ
രോ അവധിയും തളന്നുവശായിരിക്കുന്നു. അതുകൊ
ണ്ടു് ഒരു ദിവസമെങ്കിലും നന്ന വിശ്രമിക്കാൻ എ
ന്നു അനുവദിക്കുത്തക്കു കനിവുണ്ടാക്കും.

രാജാ:—(ആര്യഗം) ഇന്ത്യാളും ഇജാംനെ പറയുന്നു. എന്നി
ക്കാക്കുടെ കാർഘപപുത്രിയെതന്നെ ഓത്തു് നായാ
ടിൽ ഒരു കൈത്തുക്കുവും ഇല്ല. ഏതെന്നും,

3. ശരമത്ര ചരടിൽ തൊട്ടത്ര ചാപം
മഹിണതതിക്കെതിരായു് വലിക്കു വയ്ക്കു;
അരികെയവരോടൊന്നു് പാർത്തിതല്ലോ
തുമിച്ചി മുഖ്യവിലോകനം ഗ്രഹിച്ചു.

വിദ്വാൻ:—(രാജാവിന്റെ മുക്കിച്ചിട്ടു്) തോഴർ എന്തോ മന
സ്ഥിൽ വെച്ചുകൊണ്ടു് ആലോച്ചിക്കുന്നു. എൻറെ വി
ജ്ഞാപനം വന്നോടുന്നമായി.

രാജാ:—(പഞ്ചാംബിയിട്ടു്) മരുഭൂമിലും, എൻറെ ഇഷ്ടാണ്ടു്
വാക്കു തളളാൻ പാടില്ലെല്ലാ എന്ന വിചാരിക്കുക
യാണോ.

വിദ്വാൻ:—നീണാൽ വാണാലും. (പോകാൻ ഭാവിക്കുന്നു)

രാജാ:—സ്നേഹിതാ, നില്ക്കു. എന്നിക്കു് ചിലതുകൂടി പറയാ
നണ്ടു്.

വിളി:—അവിടനു കല്പിച്ചാലും

രാജാ:—ഭവാൻ വിത്രമിച്ച കഴിഞ്ഞാൽ എന്നെ ഒരു പ്രയാസമില്ലാത്ത കാഞ്ഞത്തിൽ സഹായിക്കണം.

വിളി:—കൊഴുക്കട്ട് ഉടയ്യാനാണോ? അതിനും തൊനിതാ തയാർ.

രാജാ:—പറയാം. അതുണ്ടവിനെ?

(പ്രഖ്യാപിച്ചിട്ട്)

ദ്രാവപാലൻ:—(വണ്ണം) തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് കല്പിച്ചാലും.

രാജാ:—രേരവതക, സേനാപതിയോട് ഇപ്പോൾതന്നെ വരാൻ പറയു.

ദ്രാരി:—എന്ന്. (പോയി സേനാപതിയോടുകൂടി വിശദം പ്രഖ്യാപിച്ച്) ഈതാ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എന്നോ കല്പിക്കാൻ ഉത്തരവേണ്ടുകൂടി ഇങ്ങനോട്ടുതന്നെ നോക്കിക്കൊണ്ട് നില്ക്കുന്നു. അതും അടിത്ത ചെന്നാലും.

സേനാപതി:—(ശാജാവിനെ നോക്കി) നായാട്ടിനും ദോഷം പറയാറണംകൂലിലും സപാമിയിൽ അതും മണമായിത്തെന്നു കാണുന്നു. ഈതാ മഹാരാജാവാക്കട്ട്,

4. ഇടയോഴികെ ധനർജ്ജാലുടുന്നാൽ കട്ടിക്കൂടി, കൊടിയവയിൽ പൊരുത്തം സേപ്പമേലുന്നതിലും, ഉടലിനു മലിവേറം തോനാമാരിലും ദൈർഘ്യം തടവി, ദിരിഗജത്താടാപ്പുമുക്കാന്നിട്ടുണ്ട്.

(അടിത്തചെന്നു) സപാമി വിജയിച്ചാലും. നായാട്ടകാർക്കാട് വളരുത്തിരിക്കുന്നു. ഇവിട്ടനും എഴുന്നള്ളുകയേണ്ടോ?

രാജാ:—നായാട്ടിനെ ചുഡിക്കുന്ന ഇന്ത മാഡവ്യുൻ എൻ്റെ ഉത്സാഹത്തെ കുറച്ചുകൂല്ലുതു.

സേനാ:—(സപകാര്യമായി) സദ്വേ, താൻ മക്കടമുള്ള് പിടിച്ചുകൊള്ളു. തോനാകട്ട് സപാമിയുടെ കീത്തവുത്തി

ജ്യോത്ത നിന്നകൊള്ളാം. (അകാശം) ഈ വില്ലുപ്പാൻ
എൻ്റെക്കിലും ജല്ലിക്കെട്ട് ഇവിട്ടന്നതനെ ദിഷ്ടാന്ത
മാനന്തല്ലോ,

5. വ്യാധാമക്ഷമമാം വച്ചു, തുണ്ഡമാം
മേസുവോയ് കക്ഷിയും,
ഭീയും ക്രോധവുമാൻ ചിത്രഗതിയ
സ്ഥതപ്രദാഹിൽ കണ്ണിടാം,
പായും ലാക്കതിലാത്രുന്ന പതിയവേ
വില്ലാളിക്കംക്കണ്ണവം,
നാധാരക്കുങ്ഗിനെ പോഷമാക്ക, മെവിട
നിക്കു കിട്ടം രസം!

വിഴു:—തോഴുകുന്ന മനസ്സു് ഒരു മാതൃരി നന്നായി. ഇന്തി
താൻ കാട്ടിൽ അലഞ്ഞു മുക്ക കടിച്ചുവരിക്കുന്ന വല്ല
കിഴുകരടിയുടെയും മുൻപ് തുണ്ട് ചെന്ന വീണാക്ക.

രാജാ:—എന്നോ സേനാപതി, നമ്മൾ ഇപ്പോൾ ആത്മമത്തി
നാട്ടുതാണോ് ഇരിക്കുന്നതു്. അതുകൊണ്ട് താൻ പ
റയുന്നതിനോടു് തോൻ യോജിക്കുന്നില്ല. അതിനാൽ
ഇപ്പോൾ,

6. ഒന്നായ് പോത്രകൾ കൊട്ടിച്ച വിഹരി
ചീടെട്ട് ചേർപ്പോയ്ക്കുയിൽ,
നന്നായിത്തണ്ണല്ലതു ചേന്നയവിന്
കീടെട്ട് മാൻപററവും,
പനിക്കുറരകൾ കിളച്ചിടെട്ട് ചെളിയിൽ
മുത്തങ്ങ നിർബാധമാ,—
യിന്നേൻ കാമ്പുകവും നിവശന്നാക്കമുറ
ഡ്രൈം ചെട്ട് വിശ്രാന്തിയും.

സേനാ:—തിങ്കുള്ളിംപോലെ

രാജാ:—അതുകൊണ്ട് കാലേക്രമിച്ചുന്ന കാട് വളരത്തിരിക്കുന്നവരെ തിരിച്ചു വിളിക്കു. നമ്മുടെ ഭന്നാർ തപോവനം ആരക്കുമിക്കാതിരിക്കവാൻ സുക്ഷിക്കണം നോക്ക,

7. അടക്കമേറം മനിമാക്കക്കത്തായും
കിടപ്പു ദാഹാത്മകമാത്മവീഴ്മം,
തൊഴന്തിന്നരോരു സുഞ്ചുകാനും
ചുടില്ലയോ മരറാൽ ശക്തിയേററാൽ?

സേനനാ:—അവിടുത്തെ കല്പനപോലെ.

വിദ്വാൻ:—നിന്നു പ്രാഥാധനം കൊണ്ടപോയി ചട്ടം.

(സേനനാപതി പോയി.)

രാജാ:—(പാശനങ്ങളെ നോക്കി) നാഡാട്ടുവേഷം നിങ്ങളിൽ മാറ്റിക്കൊള്ളുവിൻ. രേവതക, നീഡിം നിന്നു ജോലി നോക്കു.

ചരിജനങ്ങൾ:—ഭേദവൻ കല്പിക്കം പോലെ. (പോയി.)

വിദ്വാൻ:— ഇവിടുന്ന് ഇത്തുക്കല്ലെയല്ലോം ആട്ടിപ്പായിച്ചു. ഇനി തോഴർ വളളിപ്പുടപ്പേക്കാണ്ട് മനോഹരമായ ഇന്ത വുക്ക്ഷ്മായയിൽ ഇരുന്നാൽഉണ്ട്. എന്നും ഒന്ന് ഇരുന്ന സുവിക്കെട്ട്.

രാജാ:—മുൻപിൽ നടക്കു.

വിദ്വാൻ:— തോഴർ പോരണം.

(ഉണ്ടപ്പെടാം ചുറീനടന്ന് ഇരിക്കുന്നു.)

രാജാ:—മാംവു, തന്നു കണ്ണിന് സാഹല്യം വന്നില്ല. അൻകാണേണ്ടതു കണ്ണില്ലപ്പെല്ലോ.

വിദ്വാൻ:— ഇവിടുന്ന് എന്നു മുൻപിൽ തന്നു ഉണ്ടപ്പെല്ലോ.

രാജാ:—എല്ലാവക്കം അവനവന്നുരുത്തു നല്ലതു് എന്ന തോന്നും. തോൻ പരയുന്നതു് ആത്മീയത്തിനു് അലങ്കാരമായ ആ ശക്തിയും കിട്ടുണ്ടോ.

വീഴ്ച:— (അത്തമഗതം): ആരക്ക്, ഇതിനു എറാൻ വഴിഈ ആ സ്കോ ട്രക്കകയില്ല. (അകാഡം) തോഴും, അവിട്ടുതെങ്ക താ സുരക്ഷാ പ്രസക്തരുകയിൽ അഭിലാഷം ജന്മിച്ചുപോലെ തോ നന്ന. 1

രാജാ:— സദേ, അംഗൾഹമായ വസ്തുവിൽ പ്രവർത്തവന്നാൽ ഒ നല്ലുംവല്ലക്കയില്ല.

8. ഇന്ത്യനിസ്ത വാൻവെണ്ണണി—

യഹ വെടിഞ്ഞിനു വൻപേന്നവരം പോൻ;
ശ്രദ്ധക്കുണ്ടായിരിക്കിന്നമീതേ,
നന്ദിപ്പുവടനു നിവതിച്ച.

വീഴ്ച:— (പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു) ഇത്തന്ത്പുണം തിന്നു മട്ടത്തവഴി പുളി ഓ, തിനാൻ ആരുഹം ജനകിക്കൂടു ദ്രോലെ ഇരിക്കുന്ന മഹാസുന്ദരികളിൽ വിരസനായിത്തീന് അവിടു തെത ഇള അഭിലാഷം.

രാജാ:— തന്റെ അധിക്കരിക്കുന്ന കാണ്ണാതെത്തരുക്കുണ്ടാണോ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതു.

വീഴ്ച:— തോഴുക്കും ഇതു പിടിച്ചതു നിന്തുക്കുമ്പുയും രംബനീയമാ യിരിക്കുന്നും.

രാജാ:— തോഴു, വിസ്തരിച്ചിടംവരുമില്ല,

9. ചിത്രം വരച്ചയിൽ കൊട്ടത്തരുമാം, വിചിത്ര— വസ്തുക്കുണ്ടായ്തു കരംകൊണ്ടു ചെച്ചതാവാം, ഓർത്താൽ വിരിഞ്ഞവിതരും രംബനീവപ്പുസ്തു— മിത്തനപി പെണ്ണമണികളിൽ പത്രസ്ത്രിതന്നെ.

വീഴ്ച:— ഇങ്ങനെന്നയാണെങ്കിൽ മറ്റു സുന്ദരികളുണ്ടാം തുറം താഴീഫുട്ട്.

രാജാ:— ഇതും ഏനിക്കു തോന്നുന്ന,

10 അരാളിക്ക്ലോൺവിക്രാതതലർ, നബറ്റ്

മേല്പ്പും തെരംയുതുളിൽ;

അഡ്വൈറ്റ് യതിക്കാതുള്ളംരമണി; യുണിവേ

ക്രാതു നദിതേൻ,

നിറംതുംപുണ്ടുതിന്മല, മല

മീതുപ, മെവനാ—

ണിഞ്ചില്ലാ ഭോക്താവിതി വിധി

യണ്ണുന്നതിവിടേ.

വിശ്വി:— അരാളിക്ക്ലോൺവിക്രാതു തൊഴിൽ ഇഷ്ടുള്ള വേഗം രക്ഷിക്കണം. റാഡലേണ്ട് പുരട്ടി പിടപിടിപ്പിച്ച് വല്ല താപസശംരിയും ദേഹക്കയിൽ, അവൾ അടക്കപ്പെട്ടു തിരിക്കുന്ന് സൃഷ്ടിക്കണം.

രാജാ:— അവൾ സപതന്ത്രയല്ല; ഇങ്ങനെയും ഇല്ല.

വിശ്വി:— തേരുംകുടണേക്ക് അവളുടെ നോട്ട് എങ്ങിനെയീരീക്കുന്നു?

രാജാ:— പ്രക്രൃതിനെ മന്ത്രിക്കുകമാർ പ്രഗൽഭകളല്ല. ഒന്നാലും അവൾ,

11 പരമിടവണ്ണതായുള്ളി തിരിച്ചു; പ—

ബീരി ചുപ്പിച്ചിതു മന്ദ നിമിത്തമായു,

മരവിൽ വെച്ചതുമില്ല മനോജനേ—

പുരമെ കാട്ടിയുമില്ല വിനിതിയാൽ.

വിശ്വി:— ക്രാന്തിരപ്പാർ തന്നെ ഭാഗം അരാളിക്ക്ലോൺ കൂദാശയുമുണ്ട്.

രാജാ:— പരിനാ അവൾ, കരുക്കണ്ണത്തിട്ടുടക്കിരുക്കിയില്ലോ, പരി തിരുവ്വേപ്പക്കണ്ണും തന്നെ മനോജനം തല്ലിവണ്ണും വെള്ളിപ്പെട്ടാൽ എത്തിന്തിന്തി എങ്ങിനെയെന്നാൽ,

വിളി:—(ആമ്പംഗതം) അതുടെ ഇതിന് തൊൻ വഴിരെ ഫുംക്കാ ടക്കകയില്ല. (അകാശം) തോഴുറേ, അവിടെനേതക്കു താ കുടംബം ചുണക്കുകയിൽ അലിലാശം ജരിച്ചപോലെ തോ നീനും.

രാജാ:—സദേശ, അഞ്ചലഹമായ വസ്തുവിൽ പ്രവർത്തവന്നാൽക്കുടുംബം നിസ്സാമ്പള്ളുകയില്ല.

8. ഇന്ത്യനിസ്ത്ര വാൻവെണ്ണണി—

യമ വെടിത്തിന്തു വന്നുചേന്നവരും കൊണ്ട്;
ശ്രദ്ധയുണ്ടാക്കിക്കിണ്ടമീതേ
നന്ദിപ്പുവടന്ന നിവതിച്ച.

വിളി:—(പൊട്ടിച്ചിരിച്ചു) ഇത്തന്ത്പ്രശം തിന്നു മട്ടത്തവശം പൂളി അംഗത്വാനും അതുകൂടം ജനിക്കു തുപാലെ ഇരിക്കുന്ന മഹാസുന്ദരികളിൽ വിരിസന്നയിരുത്തിന് അവിടെ തെത ഇള അലിലാശം.

രാജാ:—തുന്ന് അവും കാണാത്തതുകൂടാണാം ഇങ്ങിനെ പറയുന്നതു്.

വിളി:— തോഴക്കി ഇത് പിടിച്ചുതു് നിശ്ചയമായും രംബനീയമായിരിക്കുണ്ടോ.

രാജാ:—തോഴുറേ, വിസ്തുരിച്ചിട്ടാവശ്യമില്ല,

9. ചിത്രം വരച്ചയിൽ കൊട്ടത്തത്തമാം, വിചിത്രം— വസ്തുക്കലോത്തു കരംകൊണ്ട ചെച്ചിച്ചതാവാം, ഓർത്തംഡോ വിരിഞ്ഞവിതതും രമണീവച്ചസ്തു— മിതനപ്പി പെൺമൺകളിൽ പത്രസ്തും തന്നെ.

വിളി:— ഇങ്ങനെന്നയാണെങ്കിൽ മറ്റ സൂഡരിക്കളില്ലോം തുറം താഴീഫ് പൂട്ടു.

രാജാ:—ഈതും എന്നിക്കു തോന്നുണ്ടോ,

10 ഒരുള്ളം പ്രാണിക്കാത്തലർ, അവർ
മേല്ല ദത്തംതുത്തുള്ളിൽ,
യറിക്കാതുള്ളം മഹണി; യഞ്ചുവീ
ക്കാത്ത നടക്കൻ,
നിറംതാപ്പുണ്ടതിന്റെല്ല, മഹല
മീതുപ, മെവനാ—
ണിഞ്ചില്ല ഭോക്താവിതി വിധി
യഞ്ഞുന്നതിവിടേ.

വിശ:— അജ്ഞിഭ്രഥയും സാങ്കിൽ തേരും ഹംഗാം വേഗം ര
ക്ഷിക്കണം. ദാടലെണ്ണ പുരട്ടി ചിടച്ചിടിപ്പിച്ച വ
ലു താപസശ്രദ്ധയം ദൈക്യിൽ അവൾ അക്കച്ചുട്ട
തിരുക്കാൻ സുക്ഷിക്കണം.

രാജാ:— അവർ സപതന്ത്രയിലും, ഉത്തജനവും ഇല്ല.

വിശ:— തേരും തന്നെ കഴിയും അവളുടെ അനാശ്വര എത്തിനെന്തിനിരി
ക്കണാ?

രാജാ:— പ്രത്യുംതന്നെ മന്ത്രികനൃകമാർ പ്രഗതികൊള്ളണം. ഏ
നാലും അവർ,

11 പരമിട്ടഭന്താര്യം ഉജ്ജീ തിരിച്ചു; പ—
ബീതി ചൊണ്ടിച്ചിത്ര മന്ദ നിമിത്തമായും,
മരവിൽ വെച്ചുത്തമില്ല മനോജനെ—
പുരാത കാട്ടിയമില്ല വിനിതിയാൽ.

വിശ:— ക്ഷണംവോടു തന്നെ വന്നു അധികം തന്ത്രം മട്ടിയിൽ
കൂട്ടുക്കുമ്പോൾ

രാജാ:— പിന്നു അവർ, ഭര്ത്താന്തരം ചുക്കിച്ചിലും, പിരി
ചുക്കി ചിരിയുപോക്കേംഡി തന്നെ മനോജനും നല്ലവന്നു
വെള്ളിപ്പുടങ്ങി എങ്ങിനെന്നെന്നും;

12. തക്കിക്കശാഗമതു കാലു മരിഞ്ഞ പോലെ
പെട്ടെന്ന നിന്നിതവശ്ലോട് നടന്നവാരേ,
കെട്ടിപ്പിണ്ണഞ്ഞ വസന്ന കവരത്തിലെന്ന
മട്ടിൽ തിരിച്ചു മുഖായയു വേർപെട്ടതാൻ.

വിറ്റു:— ഇന്തി താമസിക്കേണ്ട. തോഴരിതാ തപോവനത്തെ
ഉപവനമാക്കിക്കഴിഞ്ഞു.

രാജാ:—സവേ, ചില താപസനാർ എന്നെ തിരിച്ചറിഞ്ഞീ
ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് എന്നാണ് “നന്നകുടി അതു
മത്തിൽ ചെല്ലാൻ വഴി എന്ന താൻ ആലോച്ചി
ക്കണം.

വിറ്റു:— രാജാവായ അവിട്ടതേക്ക മററിന്തു “ഉപാധം വേ
ണം” വരിക്കേള്ളിഞ്ഞ അതറിലോന്നു കരം അതവശ്യ
പ്പെട്ട ചെല്ലുക തന്നെ.

രാജാ:—വിപ്പും, ഇവരെ രക്ഷിക്കുന്നതിൽനിന്നു നമ്മകൾ കിട്ട
ന്ന ഭാഗങ്ങളും വേരാന്നാണ്. അതു രത്നസമൂഹ
ത്തിലും വിലപിടിച്ചതാണ്. നോക്കു,

13 പരം വണ്ണം ക്ഷണം നമ്മാക്കു
തന്നെ ദ്രവ്യം വിനശ്ചൈരം,
അതറിലോന്നക്ഷയം പുണ്യം
തന്നേവാരത്തവസ്ഥിക്കരാ.

(ജന്മായറയിൽ)

ഓഹ്യു! നമ്മുടെ കാര്യം സാധിച്ചു.

രാജാ:—(ചെവിയോന്തിട്ട്) അഹോ! ഗംഗിരമായും ശാന്തമായും
സംസാരിക്കുന്നതു തപസ്പികളായിരിക്കേണം.

(പ്രശ്നാച്ഛിട്ട്)

പ്രാരംഭാലൻ:—തിരുമന്നസുകൊണ്ട് ജയിച്ചാലും. ഈന്താ രണ്ട്
പ്രശ്നികളാരന്നാൽ വാതില്ലെങ്കിൽ വന്നു നില്ക്കുന്ന;

രാജാ:—അവരെ വേഗം ക്രടിക്കാണ്ട് വരു.

പ്രാർഹാലൻ:—കല്ലുന്നോലെ. (പോയി പ്രശ്നിക്കമാരാറാട് തുടി അവരിച്ച്) ഭവാനാർ, ഇതിലെ, ഇതിലെ.

(ഉണ്ടപേരും നോക്കുന്നു.)

നോമൻ:—ആയും! തേങ്ങാമയമാണൊക്കിലും. ഇ വച്ചും ആകഷകം തന്നെ. അമ്പവാ പ്രശ്നികളിൽനിന്ന് അധികം വൃത്യാസശില്പാത്ത രാജാവിന്ന് ഇതു ദോജിച്ചതു തന്നെ. എന്തെന്നാൽ,

14 ആക്ഷം ഭോഗക്ഷമമിവന്മണം
 ആമത്തിൽ വസിപ്പു,
 നീക്കം തുടാതനദിനമിവൻ ചെയ്യു
 രക്ഷാതപ്പും,
 സപ്തം തന്തിൽ വരീയിവനേഴം ഏണ്ണ
 രാജഷ്ഠിശ്രൂപം
 കേടാക്കാം വിദ്യാധരമിമുനമേരോദ
 പാട്ടന നേരം.

രഖാമൻ:—ഗൈതതമാ, ഇപ്പേരുമാണോ? ആ ഇന്ത്യസ്വഭാവ കണ്ണുന്നൻ.

നോ:—ശരി.

രഖാ:—അതുകൊണ്ട് തന്നെ,

15 പാരാവാരം ചുഴലുമിള്ളതൻ
 രക്ഷണം മുറുമെരാറാ—
 യീരംട്ടിപ്പോരം നെട്ടളജമതാൽ
 ചെയ്യുതായുംമല്ല;
 നേരനാല്പും ജയമവനിവൻവില്ലിൽ
 ഒരേയെവരം.
 ചേരും വിശ്വർവ്വൻകൊടിക, ഇതുപോരു
 വഞ്ചിതനായ്യത്തിൽ,

രണ്ടുപേരും:—(അടക്കമെച്ചന്) രാജാവു വിജയിച്ചാലും.

രാജാ:—(എഴുന്നോട്) ഭവാന്മാരെ അഡിവാദനം ചെയ്യുകൊഞ്ഞാൽ.

രണ്ടു:— അവിടത്തേക്കു മംഗളം ദൈക്ഷിച്ചെട. (മലങ്ങൾ കാഴ്ച പെയ്ക്കുന്നു)

രാജാ:—(വാസിച്ചുകൊണ്ട് സ്വീകരിച്ച്) കല്പനക്കർബാക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു. കല്പനക്കർബാക്കാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.

രണ്ടു:—ഭവാൻ ഇവിടെ ഉണ്ടെന്ന് അതുമറ്റവാസിക്കുക്കു മനസ്സിലായി. അതുകൊണ്ട് അവിടത്തോട് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

രാജാ:—അവൻ എന്തു കല്പിക്കുന്നു?

രണ്ടു:— കനപമഹാഷി ഇവിടെ ഇല്ലാത്തതുകൊണ്ട് രാക്ഷസമാർ തെങ്ങളിടെ യാഗത്തിലൂ മുടക്കം വരുത്തുന്നു. അതിനാൽ അവിടനു സാമ്രാജ്യാട്കുടി കുറച്ചു നാടം അതുമുതൽ കാത്തരക്ഷിക്കുന്നു.” എന്നു.

രാജാ:—എനിക്ക് അനന്തരമായി.

വിശ്വ:— (സപകാര്യമായി) ഇവിടെ ഇതുപോകുമ്പോൾ അന്തരീക്ഷം അനന്തരമായി അനന്തരമായി.

രാജാ:—(ചീലിച്ച്) ഒരുപുതകു, സാമ്രാജ്യാട്കുടുംബിലൂ വില്ലും അനും സജ്ജമാക്കി മുറിക്കാണ്ടിവുമാണ്. തൊൻ പറഞ്ഞത്താണി പറയു.

ദ്രോഹ:—കല്പന പ്രോബലു. (ഫോക്കൻ)

രണ്ടു:— (സന്തോഷത്തോടുകൂടി)

16. പണ്ടുള്ളാർ ചെയ്യേംത് ചെയ്ത്—
കൊണ്ടുള്ളണ്ണുണ്ടോനോക്കമേ,
ഈഞ്ഞൽ നീക്കിട്ടുവാൻാണീക്കു—
പുണ്ടുള്ളാരല്ലീ വെള്ളവർ?

രാജാ:—(വൗഖ്യം) വോന്താർ മുൻപിൽ നടക്കണം. തോന്ത്
പിന്നാലേ തന്നെ വരുന്നു.

രണ്ട്:—വിജയിത്രാലും. (പോകുന്ന)

രാജാ:—മാംസവും, രക്തത്തും കാണാൻ ഉത്സാഹമുണ്ടോ?

വിഴു:—ആദ്യം നീറഞ്ഞതാഴുകിക്കൊണ്ടിരുന്നു. തീപ്പോരും രാ
ക്ഷസന്ധാരിട്ടു കമ്മക്കുട്ടി ഒരു തൃഷ്ണി പോലും ശേ
ഷിക്കുന്നില്ല.

രാജാ:—ഡേപ്പുടേണി. എൻ്റെ അട്ടത്തല്ലേ ഇരിക്കാൻ ദോ
ക്കുന്നതു?

വിഴു:—ഈതാ തോന്ത് രാക്ഷസന്ധാരിയുണ്ടിനു രക്ഷപ്പെട്ടു.

.. (അവേഗിച്ചു)

പ്രാറ:—രമോ തന്ത്രാധികിരിക്കുന്നു. ഇനി ഇവിടുന്ന് എഴുന്ന
ഇള്ളകയേ വേണ്ടും. പറിനൊ അമമങ്ങുന്നാരെന്ത്
കല്പനയുംകൊണ്ടും കരഭകൻ ഇതാ പിടകൊണ്ടിരി
ക്കുന്നു.

രാജാ:—(സാദരം) അമു അയച്ചിട്ടോ?

പ്രാറ:—എറിയും.

രാജാ:—വരാൻ പറയു.

പ്രാറ:—കല്പന പോലെ.(പോയി കരക്കുന്നുടുക്കി അവേഗിച്ചുട്ടു)
ഈതാ മഹാരാജാവും... അട്ടത്തു ചെല്ലുക.

കരഭകൻ:—മന്ത്രാരാജാവും ജയിച്ചാലും. അമമതന്മുരംകുല്ലി
ക്കുന്നു, “വരുന നാലുംബിവസം തോന്ത് നേനാറ്റുവരുന്ന

മുതം കാലംകൂട്ടണം. അനന്ന് ആയപ്പോൾ ഇവിടെ
എത്താതിരിക്കേതു്” എന്ന്.

രാജാ:—ഈഞ്ച തപസ്പികളുടെ ആവശ്യം; അഞ്ച് അമ്മയുടെ
ആശയ രണ്ടം ഒഴിച്ചുകൂടാതെ. എന്നാണ് ഇതിൽ
ങ്ങ നിറുത്തി?

വിശ്വാസി:— തൃശ്ശൂവിനെപ്പോലെ നടക്ക നില്ലുണ്ട്.

രാജാ:—തോഴിരേ, നേരംപോക്കണ്ണ. വാസ്തവത്തിൽ താൻ
കഴിഞ്ഞി.

17. കൂതൃക്കാളിയഭാഗത്തായു്
ചിത്തം ദിനിച്ചിട്ടും മെ,
അല്ലിക്ക ചെന്ന ഇട്ടിടം
നബിതന്നംഗതി പോലവേ,

(ആലോച്ചിച്ചു്) സദേ, തന്നെ എൻ്റെ അമ്മ പുതു
നായു് തന്നെനായാണു് വിചാരിച്ചിരിക്കുന്നതു്. അതി
നാൽ, ഇവിടെനിന്നു പോയി താൻ താപസകാര്യ
ത്തിൽ എപ്പുട്ടിരിക്കയാണെന്നു് അറിയിച്ചു് അമ്മ
യുടെ പുതുതൃത്യത്തെ. താൻ നിർവ്വഹിക്കണം.

വിശ്വാസി:— രാക്ഷസഭീതവാണെന്നു് എന്നെ കരുതുതു്.

രാജാ:—(ചീരിച്ചു്) ഭോഗെ സംബന്ധിച്ചു് അഞ്ചിനെ കര
താൻ ഇടയുണ്ടാ?

വിശ്വാസി:— എന്നാൽ രാജപുത്രപ്പെട്ടുപോലെ താൻ പോകും.

രാജാ:—(വിചാരം) ആത്രേയത്തിനു് ഉപദേശം തട്ടാതിരിക്കണ
മണ്ണാ. (വെളിവായിച്ചു്) പരിവാരങ്ങളെയെല്ലാം ത
ന്റെ ക്രൈത്തന്നെ താൻ അയച്ചുക്കാം.

വിശ്വാസി:— എന്നാൽ താൻ ഇപ്പോൾ യുവാജാവായിരിക്കുണ്ട്.

രാജാ:—(സ്വന്തം) ഈ വട്ട തെ വിട്ടവായനാണു്. ഏതു പ
ക്കു എൻ്റെ ഇം അഭിലാഷത്തെ അനുകൂലരത്തിൽ

വെച്ച പ്രസ്താവിച്ചുവെന്ന വരാം. അതെടു, ഇത്തന്നു
ശ്രോച്ചു് ഇങ്ങിനെ പറയാം. (വിഴുക്കുന്ന കൈപ്പിടി
ച്ച-പ്രകാശം) തോഴുമേ, തപസ്പികാരും നിമിത്തമാ
ണു് എൻ അത്രുചുത്തിലേക്കു ദോക്കാതു്. സത്യ
മായും എനിക്ക താപസക്രൂക്കയിൽ അദിലാഷം ഈ
ഡി. നോക്കി,

- 18 സൃഷ്ടനെത്തിരിയാതെ മാൻകിടാ—
വരികൈപ്പാപ്പുവളൈ, തീരുത്തു നാം?
വരിഹാസവചല്ലരച്ചു എൻ,
കതതീടായ്ക്കു കാഞ്ഞമായു് സവേ.

(എല്ലാവകം പോയി)

രു നു റ കു റ

(അംപ്പുല്ലക്കളിലും എടുത്തു് യജമാനഗണിപ്പുന്ന പ്രവേശിക്കുന്ന.)

ശിശ്വൻ:—ഒഴുനുംഹാരാജാവിന്നും പ്രഭാവം അത്യുത്തു്!
അദ്ദേഹം അത്രുമത്തിൽ കടനാതേയുള്ളി, നമ്മുടെ
കമ്മമെല്ലാം നിർബാധമായിത്തീന്.

1. ചാപം മുക്കുതി ചെയ്യും പോൽ
ഭ്രവൻ എണ്ണാലി കൂട്ടവേ
അപായമകലു, നീനു—
ബാവന്മ കണയേരുകിൽ!

ഈനി ധാരാത്രിയിൽ വിരിക്കാൻ ഈ ഒംപ്പുല്ലകൾ
ആത്പര്യക്കും കൊണ്ടുവെന്ന കുംഭക്കക തന്നെ.
(ചുറാനിനടന്നു് അകാശാഞ്ചിലേക്കു നോക്കീടു്) പ്രിയംവളേ,
ഈ രംഭച്ചുച്ചാറും തണ്ടു കൂലയാത്ത താമരയിലകളും
കൊണ്ടുപോകുന്നതു് അക്കുംഭവണ്ണിയാണു്? (കേടുപോ
ലെ) എന്തുവരയുണ്ടു്, “വയിൽക്കൊണ്ടു വല്ലാതെ ത
ഉന്നിരിക്കുന്ന ശക്രാളും; അവളുടെ ശരീരതാപം കുറ

യും” എന്നോ? എന്നാൽ ഒരു താമസിക്കേണ്ട. സബീ, അവർ കലപതി കണ്ടപ്പറവാൻറെ ഉയിരാണ് എന്ന് താങ്ങം വൈത്താനിക്കും ശാന്തിജലം അവർക്കുവേണ്ടി ഗൈത്തമിയുടെ കൈയിൽ വേഗത്തിൽ കൊടുത്തയക്കാം. (പോയി)

(വിജ്ഞാംഭം)

(അനന്തരം കാമപരാവരനായ മട്ടിൽ രാജാവു പ്രവേശിക്കുന്ന) രാജാ:—(നെടുവീപ്പിടിച്ച്)

2. അറിയാം താപസതേജ്,-

സ്നേഹവാർമ്മണിയസ്പതന്ത്രയാണെന്നം;

അതതെന്നാലും മമ മന—

മൊരുവിധമവിട്ടു വിന്തിരിച്ചിടാൻ.

(കാമബാധ നടപ്പിലും) മേ അലവനു! അങ്ങം ചന്ദ്രം കാടുകുന്നാരെ വിശപസിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു ചതിക്കുന്ന. എന്നെന്നാൽ,

3. മദന, മലർശരൻ നീ, യിന്ത ശ്രീതാംഗ്രൂ, വെന്നു— ഇതു വിരഹികളാമിക്കുട്ടരിൽ തെററി രണ്ടും; വിധു ശ്രീരകരതാലിങ്ങ തുകനു ചെന്തി, മധുസവ, സുമഖബാണം വജ്രമായും തീപ്പു നീയും.

(ചുറിനടന്നു) യജ്ഞത്കമ്മം അവസാനിച്ചു; സദസ്യരു ദേ അനവാദവും കിട്ടി. ഈന്ന് എവിടെയെഴുന്നാണു് വിത്തും അനാദേവിക്കേണ്ടതു്? (നെടുവീപ്പിടിച്ച്) പ്രിയ കൈ കാണുകയെന്നതല്ലാതെ എന്നിക്കു ഒരുപ്പു ശരണം? അവർ എവിടെയെന്നു് അനേപശിക്കുത്തുനെന്നു. (സുരൂവാനോക്കാൻ) ഇതു കുടുതൽ വെളിലാക്കുന്ന ഫോറ്റു തോഴിമാരോടൊപ്പും ശക്താളുകൾ കഴിച്ചുകുട്ടുന്നാൽ മാലി

നീതിരത്തിലോ വള്ളുകളിലുണ്ടോ. അതിനാൽ അങ്ങനേട്ട് തന്നെ ചെല്ലാം. (ചുറിനടന സ്ഥംഭവം നടപ്പിട്ടും) ഈ പ്രദേശത്ത് എന്നൊരു സുഖമുള്ള കാറഡാണോ!

4. മാലിനിയുടെയലു, സരസിജ് -

മലരിവ തട്ടിരതണ്ണത്തു മണമിയലും

മലയമതത്തിനെ മനമ -

മാലേരം മാരകോണ്ടു പുണ്ടാമേ.

(ചുറിനടന്_നോക്കീടും) ഈ ആറാറുവർത്തി ചുഴുന്ന ഒരു വള്ളുകളിലിൽ അവധി ഉണ്ടാവാൻ ഇടയുണ്ടും. എന്നെന്നാൽ, (നിലന്തു നോക്കീടും)

5. ശ്രോണിയുന്നതാൽ പിന്നിൽ

താണം, മനിൽ കരച്ചിടയുമ്പോൾ,

കാണമനിയു കാലടി വെണ്ട് -

മണലിൽ തെളിവായും ലതാഗ്രഹങ്ങേതാളം.

അതിനാൽ ഈ ശാഖകളിൽ ഇടയിൽ ഉറങ്കുന്ന നോക്കാം. (ചുറിനടന് അഞ്ചിനൈച്ചെല്ലും_സന്ദേശം ആദ്യത്തെ) ഈതാ, കണ്ണിനു നിർവ്വുതി കൈവന്നു. എൻ്റെ മനോരമപ്രായത്തമയ്ക്കു തോഴിമാരുടെ വീജ നുമേറും പൂക്കൾ വിരിച്ചു കയ്ക്കുന്നതിൽ ഇവിടെ ശയിക്കന്നതും! ഇരിക്കേണ്ട, ഇവർ വിപ്പോസപുര്യും പരയുന്നതു തുലിക്കാം. (നോക്കിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്ന.)

(അനന്തരം മുൻപുന്നത്തുപോലെ സവിമാരോട്ടുട്ടി ശക്ക്, തുള പ്രവേശിക്കുന്ന.)

സവി:—(വീശിക്കൊണ്ടു_നേർമ്മിച്ചും) അല്ലെങ്കിൽ ശക്കുണ്ടെങ്കിൽ, ഈ താമരയിലുകൊണ്ടു വീശുവേബാറം നിന്നു സുവം തോന്നുന്നുണ്ടോ?

ശക്ഃ:— അഴുപ്പാർ, സവിമാർ എന്ന വീതുനണ്ട്, അഴേപ്പ്?
ശക്ഃ:— അഴുപ്പാർ, സവിമാർ വിഷദാവത്തിൽ അനേധാരം നോക്കോ.)

രാജാ:— ശക്രന്തളിയും വലിയ അസ്പദാസ്ഥം ഉള്ളതായി കാ
ണാൻ. (സംശയിച്ച്) അതു വെയിൽ നിമിത്തമായി
രിക്ഷേം, അതോ, എൻ്റെ മനസ്സിൽ തോന്നുന്നതു
തന്നെയോ? (അതു ഹതോച്ഛട്ടി നോക്കിയീട്) എന്തി
നു സംശയിക്കുന്നു?

B. സ്വീകരിക്കുന്ന വള്ളയമായ്,
കന്തതിട്ടം താപം, തന സുതന
വിനോ സുഖമേ!
മനോജൻപോൽ വേനൽക്കൂടുതലാലഭക്ഷണം
ചേർത്തിടക്കിലും
ജനികാ ഗ്രീഖ്യതാലഭക്ഷണം
മാക്കിണിത്രവിധം.

പ്രിയം:— (സപകാര്യമായി) അനന്തരയെ, ആ മഹാരാജാവിനെ
കണ്ണതു മതക്കു ശക്രന്തള എററവും ഉത്തേക്കണ്ണിതയാ
യി തീനിരിക്കുന്നു. ഈവഴ്തു ഇം സൗഖ്യങ്ങളെ
ല്ലാം അഭ്യേം നിമിത്തം തന്ന ആയിരിക്കാം.

അനന്ത:— തോഴി, എനിക്കെതുണ്ട് ഈം ആശക. ആകട്ട, ഈവ
ഭോട്ടതനെ ചോദിച്ചു നോക്കാം. (പ്രകാശം) സവി,
എനിക്ക നിനോണടാനു ചോദിക്കണംതുണ്ട്. നീ
നീ തളച്ച് വല്ലിച്ചിരിക്കുന്നവല്ലോ.

ശക്ഃ:— (കീടന ദിക്കിൽനിന്നു കരഞ്ഞുന്ന എഴുന്നേറ്റം) തോഴി,
നീ എന്താണു് പറയുവാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്?

അനന്ത:— അഴേപ്പ് ശക്രന്തളേ, കാമപീഡയെ സംബന്ധിച്ച് കാ
ത്രമാനം ഈയുള്ള വക്ക് നിശ്ചയമില്ല. എങ്കിലും
ഈതിഹാസങ്ങളിലും മറ്റും വണ്ണിക്ക്കൈപ്പട്ടിരിക്കുന്ന

കാമിജനങ്ങളുടെ അവസ്ഥയും സഭശമായ ഒരു അവസ്ഥ നിന്നുണ്ട്. അതിനാൽ നിൻ്റെ സന്താപം എന്നു നിമിത്തമാണെന്ന പറയണം. വിക്കാരസപത്രവം തിട്ടഭാഗി മന്ദിരിലാകാതെ പ്രതിവിധി ചെയ്യാവുന്നതല്ലാണ്.

രാജാ:— എൻ്റെ ഉള്ളാവംതനെ അനുസ്യയയും ഉണ്ടായി. ഒക്കവലം സ്പാദിപ്രായത്തിനൊരു തോൻ നിരീക്ഷിച്ച തല്ലി.

ശക:— (ആര്യഗതം) എൻ്റെ ഉള്ളിലുള്ള ഇം പ്രഖ്യാപനം ആരുഗമം സവിമാരപ്പോലും അറിയിക്കവാൻ എനിക്ക ശക്തി മതിയാകനില്ല.

പ്രിയം:— സവി ശകന്തരേ, ഇവർ പറഞ്ഞതു ശരിയാണ്. നീ സുവക്ഷേഠ വെച്ചുപോരുകയാണോ? നിൻ്റെ അംഗങ്ങൾ നാംതോടു കൂടിയിരുന്നുവെന്നു. നിനു വിടാത്തതു് ആ ലാവണ്യമയമായ ഫോട മരാതു.

രാജാ:— പരമാത്മാണ് പ്രിയംവദ പറഞ്ഞതു്. എൻ്റെ നാൽ,

7. ഒട്ടിക്കാണു കവിസംഗതം, കളിർമ്മല
യും രംക്കട്ടി നിങ്ങളീ, യര—
ക്കൈട്ടറം കൂദാ, യലം വിന്തമായു്
തോഴിം, വിളർത്തു നിരം,
മരം മന്മഹാലിലാഴമിവളേ
ക്കാണാൻ പരം കൈതുകം,
കാറേറ റിട്ടിലയേബൈക്കൈ വാടിയുലയു
നാമല്ലികാവല്ലിപോൽ.

ശക:— സവി, പരിനെ തോൻ ആരോടു പറഞ്ഞാണോ? പ്രക്ഷേ തോൻ നിശ്ചലൈ ഉച്ചത്രവിക്കകയായിരിക്കും.

രണ്ടിലേക്ക്:- അതു കൊണ്ടിതനോയാണ് “ ഈ നിർബന്ധം ദിവസം ഇഷ്ടജനങ്ങളുടെ ഇടയ്ക്ക പങ്കിട്ടാൽ താഴ്വാറാക്കി മണ്ണം.

രാജാഃ—

8. ചോദിച്ചുാരിഷ്ടസവിയോടിവള്ളിലേര—
മാധിക മേരു പരയാതെയിരിക്കയില്ല;
സംത്രഷ്ടയോട് പലവോതവം നോക്കിയിട്ട്—
മോതുന്നതോരുവതിനായുലയുണ്ട് കാരും.

ശകഃ— സപ്തി, തദ്യോഹരണത്തെ രക്ഷിപ്പാൻ വന്ന ആ രാജ സ്ഥിരയെ എന്നാണോ തോൻ കാട്ടൽ അനന്മുതൽ അ ഭ്രംഗത്തെക്കരിച്ചുള്ള അഭിനിവേശം നിമിത്തം തോൻ ഈ അവസ്ഥയെ പ്രാപിച്ചു.

രാജാഃ—(സന്താപംതോട്ടുടർന്ന്) കേളു കേൾക്കേണ്ടതു്!

9. എൻതാവത്തിനുമതിനുടെ
ശാന്തിക്കം മുലമിന്ന മദനൻ താൻ;
ജന്മക്കരിക്കുന്നതിനു—
യേരും നാംപോലെ വേനലോഴിയുംപോരം.

ശകഃ— അതു കൊണ്ട് നിങ്ങൾക്കു സമർത്ഥാണെങ്കിൽ, ആ രാജപ്പിക്കു് എന്നിൽ ഒക്കെതാന്നന്തകവെള്ളം നിങ്ങൾ പ്രവർത്തിക്കണം. അല്ലാത്തപക്ഷം, എൻ്റെ ഉഭക കുയയ്ക്ക വടക്കുട്ടിക്കൊള്ളു വിൻ.

രാജാഃ— ഈ വാക്കു് എപ്പോൾ സംശയവും തീരുത്തു.

പ്രീയം—(സപകാര്യമായി) അനന്നുയേ, ഇവളുടെ കാമം ആതി കുമിച്ചിരിക്കും. ഇന്നി വൈകിച്ചുകുടാ. ഇവർ അന്ന രാഗിനിയായതു പെണ്ഠവമുഖ്യനിഘാണിപ്പാണെല്ലാ. അ തിനാൽ ഇവളുടെ അഭിലാശത്തെ നാം അഭിനന്ദി ക്രണ്ടിതാണ്.

അനന്ത:— നീ പാറയുന്നതു ശരിയാണോ.

പ്രിയം:—(അകാശം) സഖി, നിൻ്റെ അഭിനിവേശം ഭാഗ്യവം അൽ അഹാത്മപംതനന. മഹാന്തി സമുദ്രത്തെയല്ലോ എ പ്രാപിക്കേണോ! തള്ളിത്തു മല്ലവശിശിയെ തേമാവില്ലാതെ താങ്കൾമോ!

രാജാ:—വിശാവനക്ഷത്രങ്ങൾ രണ്ടിം ചാപ്രഭവയെ അന്നവ ത്തിക്കുന്നതിൽ എന്നായുള്ളൂ!

അനന്ത:— ശൈമ്പുത്തിൽ നോഴിയുടെ ആഗ്രഹം നിറവേറാൻ ശ്രദ്ധമായി എന്നൊരുപായമാണ് എടുക്കേണ്ടതുള്ളൂ?

പ്രിയം:—ശ്രദ്ധമായിട്ട് എങ്കിനെയെന്നോ ആലോച്ചിക്കേണ്ട തുള്ളി. ശൈമ്പുത്തിൽ എന്നുള്ള തു പ്രധാസമുള്ളതല്ല.

അനന്ത:—അതെങ്ങിനെ?

പ്രിയം:—അതു രാജംഷി ഇവക്കു ദ്രൗഢത്തോടുകൂടി കടാക്കി കമനാതായും എത്താനാം നാളികുളായി ഉറക്കമീല്ലാത്ത തുകാണാട്ട് ചടവാന്നതായും കാണാനു.

രാജാ:—പരമാത്മമായി എൻ്റെ അവസ്ഥ ഇങ്ങിനെ തന്നെ യാണോ എന്നോന്നാൽ,

10 കടമിഴി തോട്ടം കൈകയിൽ രാവിൽ
 തവിച്ചുമ കണ്ണനീർ
 ചുട്ടുടെയോലിച്ചുറരും മഞ്ഞ
 നീനാരിക്കിണിക്കണം
 ഇടയിടെ മണിക്കെട്ടിനേലോ
 കുയർത്തിനയിപ്പു നോ—
 സടിയുടെ കിണം തക്കാളുരി
 പുതിപ്പുളിവോക്കെയും.

പ്രിയം:—(ആലോച്ചിച്ചിട്ട്) ഇതാ, ഇവിം അദ്ദേഹത്തിനു ഒരു കാഭലേവുനും തയ്യാറാക്കേണ്ട്. അതു ചെവപ്പുസാദാ

എന്ന നാട്ടുത്തിൽ പുജ്ഞങ്ങളുടെ ഇടയിൽവെച്ച്
ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിനു് എത്തിക്കൊം.

ഞന്ന:— ഈ ഉപാധം എന്നിക്കു വോധിച്ചു. ശക്കുള്ള ഏതു
പറയുമോ!

ശക:— നിങ്ങളുടെ നിയോഗരണ്ണിൽ എന്നിക്കൊള്ളു വികസ്തം?

പ്രിയം:—അതുകൊണ്ട് തന്റെ അഭിപ്രായത്തെക്കരിക്കുന്ന ഒ^ര ലളിതപദ്ധത്യനും ആലോച്ചിച്ചിണംബുക്ക.

ശക:— ആകട്ട, ആലോച്ചിക്കൊം. എന്നാൽ തിരസ്സുരിച്ചു
ക്കുന്നോ എന്ന ദയം നിമിത്തം എന്നെന്ന എഴുപയം നട
ഞ്ഞോന്ന്.

രാജാ:—(സന്ദേശത്തോട്)

11 തിരസ്സുരിക്കുന്നാൽ ശക്കെയെന്തു? കൊ-
തിരിപ്പു ഞാൻ തപ്പിപ്രിയനിങ്ങളുള്ള താൻ;
വരികിലോ ശ്രീ വരുമില്ലെയെന്നാം;
ചുരാപനായു് ശ്രീക്കെവനിഷ്ടമെങ്കിലോ?

സഖിമാർ:—സപ്രതം മുന്നം അറിയാത്തവളേ, ശരീരത്തെ സു
വിസ്തുിക്കുന്ന ശരത്കാലചരുതിക്കെയ ആരാണു് മുണ്ട്
കൊണ്ട് മരയുകുന്നതു്?

ശക:— (ചീരിച്ചുകൊണ്ട്) ഇപ്പോൾതന്നെ നിങ്ങൾ പറയും
പോലെ ചെയ്യാം. (ഇങ്ങനെ ആലോച്ചിക്കുന്നു.)

രാജാ:—കണ്ണിമയ്യാതെ പ്രിയതമെയ നോക്കിനീള്ളുന്നതു് എ
നിക്ക യുക്തം തന്നെ. എത്തുകൊണ്ടുനാൽ,

12 കളമാഴിയോൽ പുരികക്കൊടി
തെളിവൊടയർത്തിപ്പുദ്ദേശം തീർത്തീടവേ,
പുളികും പുണഡ കവോലം
വെളിവാക്കുന്നിലേറുമനരാഗം.

ശക:— തോഴീ, ഒരു ഗീതം താൻ ചിന്തിച്ചുവെച്ചിരിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ എഴുതുന്നതിന് ഉപകരണമൊന്നുമില്ലല്ലോ.

പ്രിയം:—കിളിയുടെ വയറുപോലെ മാർക്കുവമേറിയ ഇള താമരയിലയിൽ അക്ഷരങ്ങൾ നബംകൊണ്ടുള്ളതുക.

ശക:— (പരാത്തത്തുപോലെ നടപ്പിട്ടു) നിങ്ങൾ മനസ്സിൽത്തിക്കേണ്ടക്കണം, അത്മത്തിനു ഒച്ചവിത്യും തിക്കണ്ടിട്ടുണ്ടോ എന്നു്

രണ്ടുപേരും:—ഈ, ഒരിം തുല്യിക്കുന്നു.

ശക:— (വായിക്കുന്നു.)

13. നിന്നുടെ മനമറിയുന്നു—

പ്ലീനാൽ മദനൻപക്ഷു് പകലിരവും
നിങ്ങയും നിങ്ങൽ മനോരമ—
മേരുന്നംഗങ്ങളുടെപിപ്പിപ്പു്.

രാജാ:—(ചെട്ടുനു് അടയ്ക്കുമ്പോൾ)

14. എന്നെന്നത്താൻ നീറിവന്തു നിന്നുംചുടോറിട്ടു മദനന്നോ! ഇന്ത്യൻമുള്ളവശത പകൽ— വന്നാലുക്കുണ്ടിനിക്ക കാണബതോ?

സവീ:—(സന്തോഷപൂർവ്വം) കാലവിളംബം വരാത്ത കൈവന്ന
സപ്രീമനോരമത്തിനു സപാനതം.
(ശകന്തളി എഴുന്നേണ്ടിക്കുന്ന തുല്യിക്കുന്നു)

രാജാ:—ധേണി, തുല്യപ്പുടേണി.

15. ചുളിവെഴുമലർത്തലും, പരി— മല്ലമേറം കൂദായമായ ബിസവണ്ണം, വളരെത്തുരുമൊരുക്കലാ— ബലഭൂതലുപ്പചാരമെന്ന തെളിയിപ്പു്.

അനു:—ഈ ശില്പാത്വത്തിന്റെ ഒരു ഭാഗത്ത് വയസ്യൾ ഈ നാലും.

(രാജാവും ഇരിക്കന്ന ശക്തിയിൽ ലജ്ജയോടുള്ള നീല്ലുന്ന.)

പ്രിയം:—നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും പരസ്യരം അനുരാഗം പ്രത്യേകം മാറ്റിരിക്കന്ന. പക്ഷേ, തൊഴിയെക്കരിച്ചുള്ള ദേഹം എന്ന വിശ്വം ചിലതെല്ലാം പറയാൻ ഫേർി പ്രിക്കന്ന.

രാജാ:—ഒദ്ദേ, അതു ശീച്ചു വെയ്ക്കുണ്ട്. പറയുവാനാഗ്രഹിച്ച തു പറയാതിരുന്നാൽ പദ്ധതിയെപ്പറ്റിനും മുടവയ്ക്കാം.

പ്രിയം:—ആവത്തിൽപ്പെട്ട പ്രജകളിടെ ഭിംബം തീക്കടക്കാനാണ് സ്ഥാനാവിന്റെ ധമ്മം.

രാജാ:—അതിലും മീതെ മരുന്നാനില്ല പെഞ്ചരവക്ക്.

പ്രിയം:—ഈതാ തൈജിളിടെ ഈ പ്രിയസവിയെ അജിക്കന്ന നീ മിത്തം കാമദേവൻ ഈ അവസ്ഥയിൽ എത്തിച്ചിരിക്കന്ന. അതിനാൽ ഇവളിടെ പ്രാണരക്ഷണം ചെയ്യാൻ അവിട്ടുന്നതനെ എല്ലാം.

രാജാ:—ഒദ്ദേ, ഈ പ്രാത്മന ഇങ്ങവക്ക് ഒരുപോലെയുള്ളതാണ്. തൊൻ എല്ലാംകൊണ്ടും അനുഗ്രഹീതനായി.

ശക്ഃ:—(പ്രിയംവദയെ നോക്കി) സവീ, അന്തിപ്പുരവും രഹം കൊണ്ട് ഉത്തോക്കന്നീതനായ രാജാവിനെ എന്തിനു തന്ത്രം?

രാജാവും:—

16. അനീശമൻ എഴി നിൻ സ്ഥിതിയെന്തിനീ നിന്നു മറവാവിയം മറിരേക്കുണ്ടോ?

മനസിജൻ കണ്ണയാൽ മതനേന്നു നിൻ—
പ്രണയശ്രൂ ഹനിപ്പിച്ചിരു പിന്നെയും.

അനം:— വയസ്യ, രാജാക്കന്നുമാർച്ച് അനേകകം ഭായ്മാരുണ്ടായി രിക്കമെന്ന ഫേട്ടിട്ടിണ്ട്. അതുകൊണ്ട് തൈജിളിടെ പ്രീയസവിയെ അവളിടെ ബന്ധുജനങ്ങൾക്ക് ഭാവം വരാത്തവിധിം നോക്കിക്കൊള്ളി നേ.

രാജാ:— ഭാദ്ര, അധികക്കൊന്നം പറയുന്നില്ല.

17. ഉണ്ടെറക്കാനതമാരെന്നാൽ
രണ്ട് വംശത്തെ നിത്തംവോർ;
നനാഴി ചുരുമീയുഴി,
വിനെ നിങ്ങെടയില്ലുവി.

രണ്ടുപോതം:— തെങ്ങരിംകു സമാധാനമായി.

പ്രീയം:— (ക്ലാക്കാണിച്ചുകൊണ്ട്) അനന്നുയേ, ഈ മാൻകുട്ടി ത തൃതീയ കാനാതെ ഇരുപ്പാടു നോക്കുന്നു. വദ, അതി നെത്തൃത്തി യുടെ അട്ടക്കലാക്കാം. (രണ്ടുപോതം പുരുഷുട്ടനു)

ശക:— അപ്പേ, എന്നിക്കാരാഗാട്ട്? ദരാം ഇഞ്ചോടു വദ.

രണ്ട്:— ഭ്രഹ്മിക്ക മുഴുവൻ നാമനായുള്ള വൻ ഇല്ലയോ നിന്നെന്ന് അട്ടത്തു? (പോയി)

ശക:— പോയ്ക്കു ശിന്തുവോ രണ്ടാളിം?

രാജം:— ഒരും സംഭ്രമിപ്പേണ്ട. ഏതു? അതായന്തും ചെയ്യാൻ , കയക്കേതോടുകൂടി ഇവൻ വെതിയുടെ അട്ടത്തുണ്ട് സ്ഥി.

18. വല്ലായുമയേരുമടലിനു തണ്ടപ്പുണ്ടപ്പാൻ
മെല്ലുന്ന താമരസപത്രമെട്ടത്തു വീശാം,
അല്ലെങ്കിലെൻ മടിയിലിന്പമോടോറിവെച്ചു
കല്യാണി,നിന്നെന്ന മുളുചേവവടി നൊന്തലേംടാം.

ശക:— മാനുമാർച്ച് നൊന്ന് അപരാധിനിയാകയില്ല (എഴേനു രഡ ചുവക്കാൻ താവിക്കുന്നു.)

രാജാ:—സുന്ദരി, വെയിലിലിൻറെ ചുട് റമിച്ചിട്ടില്ല. വേതിയും ഒരു ശരീരാധാന്യമാണും ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കുന്നു.

19. മലയിണ മുടിയ താമര—

യിലയുംമലർമെത്തയും വെടിഞ്ഞിപ്പോൾ
അലുസൃഷ്മദ്ധം മെഞ്ഞാട്
ബാലേ, പ്രോക്കന്നതെന്നു കൊടുവെയിലിൽ?

(അഭിഭാഷണിത്തുന്ന)

ശക:— പെണ്ഠവ, മത്തും ചിടങ്കേ. മദനപീഡിതയാണെന്ന്
കീലും എനിക്കും ഇഷ്ടംപോലെ നടക്കാൻ പാടില്ല.

രാജാ:—ഭീതവാണ് വേതി. ഇതിൽ ഗുരുജന്നശൈ വേശം.
യർക്കും ഗ്രാഹിച്ച കലപതി വേതിയുടെ ഇം പ്രവർത്തി
യിൽ ഭോഷം കാണുന്നതല്ല. എന്തെന്നാൽ,

20. പണ്ണം ഗാന്ധർവമാം വേളി—

പുണം രാജർഷി കന്യമാർ
ഉണ്ണായിതന്നി, തവരെ—
ക്ഷാണ്ടാടി പോതു പിതാക്കളം.

ശക:— ഇപ്പോൾ എന്ന വിട്ട. ഓന്നുടി തോഴിമാരോടു്
അനന്നതി വാജ്ജട്ടു.

രാജാ:— അക്കട്ട, വിട്ടേണ്ണാം.

ശക:— എപ്പോൾ?

രാജാവ്—

21. മധുവൻ ക്ഷത്മേരിടാതൊരോമത്തു—

‘ പുത്രപുവിന് മധുവെന്നപോലവേ താൻ
അധരാമുത്തമൊട്ടു തുണ്ണുയോടെ
സഭയം തേരുമാഴി ഞാൻ ഒക്കന്മത്തിന്നാൽ,

(അവളുടെ ദിവം ഉയ്ത്തുവാൻ ഭാവിക്കുന്നു. ശക്കന്തള മുഖം തിരിക്കുന്നു.)

(അണിയറയിൽ)

ഹോ, ചക്രവർക്കി, കുടക്കാരനോട് ധാതു പറത്തുകൊ ഇള്ള. രാത്രി അടച്ചത്തുപോയി.

ശക:— (പരിഞ്ചത്തോട്) പെണ്ണരു, എൻ്റെ ശരീരസ്ഥിതി? അറിയാനായി ഗൈതതമിയമു ഇങ്ങോട്ട് വരികയാണ് അതുകൊണ്ട് ഈ ശാഖകൾക്കിടയിൽ മരത്തുനില്ലോ.

രാജാ:—ശരി. (മരണമുന്നിൽക്കുന്ന.)

(ശനന്തരം ഒരു ജലപാത്രത്തോട്ടുടർന്നു ഗൈതതമിയും സവിമാമായം പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സവി:— ഗൈതതമിയമേ, ഇങ്ങോട്ട്, ഇങ്ങോട്ട്.

ഗൈതതമി:—(ശകന്തളയുടെ അടച്ചത്തുചെന്നം) കുണ്ഠത, നിന്റെ ശരീരസ്ഥാപത്തിനു കുറെ ആദ്യപാസമില്ലോ?

ശക:— എനിക്ക ഒദ്ദമണ്ഡ്.

ഗൈ:— ഈ തീര്ത്തം തളിച്ചാൽ നിന്റെ ശരീരത്തിന്റെ താപമെല്ലാം നീജമാം. (തീര്ത്തം ശകന്തളയുടെ ശരീരസ്ഥിതി തളിച്ചിട്ട്) കുണ്ഠത, പകൽ കഴിത്തുപോയി. വയ, അതുമത്തിനാകത്തേക്ക പോകാം.

(എല്ലാവയം പുരുഷം)

ശക:— (ആര്യഗതം) ഏദയ്ക്കു, അല്ലോ നിന്റെ മനോരംം നിഃപ്രയാസം കൈവന്നപ്പോൾ, നീ..കാതരപ്രതി തീ വിട്ടില്ല. ഇപ്പോൾ എന്തിനും വെള്ളതെ കിടന്ന പ്രയ്യാത്തപിക്കുന്നു? (പോകുന്നോടു ഇടക്കി, നീനിട്ട്-അകാശം) എൻ്റെ സന്നാഹം തീര്ത്ത വള്ളിപ്പുട്ടേപ്പ്, ഈ പ്പോൾ താൻ പോകുന്നു. ഇനിയും നിനോട് ചേന്ന

ഈ സുവാം അന്നഭവിഷ്യവാൻ എത്തിക്കൊരുള്ളം. (എല്ലാവരോടുള്ള പണിപ്പേഴ്ച നടന്നപോയി.)

രാജാ:—(ചുമ്പുസ്ഥാനത്തു ചെന്നിട്ടു്-നെടുവീഴ്പ്പാട്) അഹോ! അഡിലാഖസിലിക്ക് പലവഴിക്കം പ്രതിബേദ്യങ്ങൾ വന്ന ചെത്തന എന്നിക്കാക്കെ,

22. വിരലാലയരം മിച്ച നല്ലോ—

രക്തതെന്നോതി മുഖംബുജം തിരിക്കേ,
ക്രമട്ടീലുയർത്തിയെക്കില്ലോ മേ
തരമായില്ല നക്കൻ ധന്യനാവാൻ.

ഇന്തി എവിടേക്കാണിപ്പോം താൻ ഹോക്കേണ്ടതു്!
പ്രിയതമ അന്നഭവിച്ചുപേക്കിച്ചു ഈ വള്ള കൈക്കുതിൽ
തനന കറച്ചുനേരം ഇരിക്കാം. (അവിട ചുറ്റം നോ
ക്കിക്കാണ്ടോ)

23. വണ്ണാർവ്വേണി കിടന നൽ ചുള്ളിവെഴും

ചുമെതയിപ്പാറമേൽ,
തണ്ണാർസാധകലേവനം നല്ലിനപ
ആതിൽ നവത്താൽക്കുതം,
തണ്ണാർത്തണ്ടക്കംകൊണ്ട തീർത്തവലയു
കൈയീന വീണിള്ളതു്.
കണ്ടംകൊണ്ട ലതാഗ്രഹം, വിജനമെ
നാലും, വിടാനായിടം.

(ആകാശങ്ങളിൽ)

മഹാരാജാവേ,

24. സന്യൃഥ്യ വേദികയിലണിയുയർത്തി രഹം.
സന്യിക്കവേ നിശിച്ചരൗഹമണ്ണത്തു ചുറ്റം.
അന്തിച്ചുക്കൂപ്പു കലങ്ങം നിശലിഞ്ചപരപ്പു
ചിന്തിച്ചുരിപ്പു ദേഹാക്കമണ്ണയ്ക്കുമാറായും

രാജാ:—ഈതാ താൻവരുന്ന. (പോകുന്ന)

നാലുന്നി

(പുഖിക്കണ്ണ നാട്യത്തിൽ സവിമാരിയും പ്രവേശിക്കണ്ണ)
അനന്ത്യഃ:—പ്രിയംവദേ, ഗാന്ധർവ്വിയിപ്രകാരം വിവാഹം കഴിത്തെന്ന്⁹ ശക്കന്തളി അനന്ത്രപന്നായ ഭർത്താവിനെ പ്രാപിച്ചുവസ്ഥാ എന്ന്¹⁰ എൻ്റെ ഒരുദയം സംതൃപ്തിയായിരി. എന്നാലും, ഇതുതോളം ചിന്തിക്കേണ്ടതായി ഇണക്ക്.

പ്രിയംവദ:—അതെതന്നാണ്?

അന:— യാഗക്രമം പൂർത്തിയായി മുനിഷാങ്ക അനവാദ തേതാട്ടക്രടി ഇപ്പോൾ മഹാരാജാവു നഗരത്തിലേക്ക് പോയിരിക്കയാണെല്ലാ. അന്തിമപുരത്തിൽ എത്തീച്ചുന്ന് അഞ്ചേം ഇവിടെ നടന്ന മുത്താന്തം ഒരു പ്രക്ഷോഭമോ എന്ന്.

പ്രിയം:—അതു ശജ്ഹിക്കേണ്ട. അത്തരത്തിൽ അപസൗഡാ ശൃംഖല വഴി¹¹ തുണാവൈയയും വരികയില്ല. അച്ചുന്ന് ഇയ വിവരം അറിഞ്ഞാൽ എത്തു പറയുമോ എന്നാനിക്കരിഞ്ഞുകൂടാ.

അന:— അച്ചുന്ന് രാക്കലെല്ലം ഇയ വിവാഹം വിസ്തുതമായി റികയില്ലെന്നാണ്¹² എൻ്റെ അഭിപ്രായം.

പ്രിയം:—അതെത്തുകൊണ്ട്?

അന:— ദേഹാന്തനായ രൂപാക്ഷി¹³ കന്ധകയെ കൊടുക്കേണ്ടെന്നുണ്ടോ ആദ്യമേ നിയുതം. അതു¹⁴ പ്രധാസംശ്രിതാതെ ദൈവഗത്യാ സാധിച്ചതിന്¹⁵ അഭ്യോഹം സംഭവിക്കേണ്ടതല്ലയോ?

പ്രിയം:— (പുഞ്ചനോക്കി) സവീ, പുജയ്യു¹⁶വേണ്ടിതേതാടം പൂക്കൾ ശേവരിച്ചുകഴിത്തെ.

അനു:— ശക്തിയുള്ള് സൗഖ്യത്വവും അച്ചിക്കാറം മും വേണ്ടത്തെല്ല?

പ്രിയം:— ശരീരത്തെന്നു. (വീണ്ടും പുഡിക്കുന്നു.)
(അണിയാറുമാണ്)

അല്ലോ! ഇതാ തോൻ!

അനു:— (ചെവിയോൽത്തിട്ട്) അതിമീകഴിട വാക്കു പോലെ തോന്നുന്നു.

പ്രിയം:— ശക്തിയുള്ള ശാലയിൽ ഉണ്ടാകും. (ആരംഗം) പു കേൾ അവഴിട എടയം ഇപ്പോൾ അടക്കത്താക്കിമല്ല.

അനു:— ആട്ടട, പുഡിത്തു മതി.

(ഒണ്ടപേരും ചുരപ്പുട്ട്)
(അണിയാറുമാണ്)

അല്ലോ അതിമീയ അനാദരിക്കുന്നവരേ,

1. അണാതെതാരിതാപസനാക്കമെന്ന നീ
ക്കണക്കെവയ്യാതെ നിന്തുതാരെയോ
ഉണ്ടത്തിയാലും മുമാൻ പോലുവൻ
നിന്ത്രിടാ തന്കമ മുൻകഴിഞ്ഞതും.

പ്രിയം:— അഞ്ചും! കഷ്ടം! എത്രോ ആവത്രം സംഭവിച്ചു. ഏ നോരാളുത്തിൽ പെടു ശക്തിയു എത്രോ ഒരു പുള്ളുന്ന യ അതിമീയ ദാണിച്ചില്ലെന്ന തോന്നുന്നു. (ചുപ്പോ
ട നോക്കി) മറരാരെയുമല്ല, അ മുൻകൊപ്പി ചുപ്പാസ
സ്ഥിരെന്ന തന്നു. അങ്ങിനെ ശപിച്ചുംകൊണ്ടു കോപം
അടങ്കാതെ വിരച്ച വിരച്ച അതാ അലേഹം മടങ്ങു
നു. അശായിയല്ലാതെ ദഹിപ്പിക്കമേം!

അനു:— റാടിച്ചെല്ലാം. കാലിൽ വീണും അലേഹാതെ തിരിച്ചു
വരുത്തുക. അപ്പോഴേക്കും തോൻ ചെന്നും അർലോ
ഡകും കൊണ്ടിവരാം.

പ്രിയം:—അരങ്ങെന തന്നെ. (പോയാ)

അമന:— (നടക്കവോഡ കാലിട്ടായി നടക്കിച്ച്) അരയേറു! പാരിമുംകൊണ്ട കാൽ തെററി എൻ്റെ കൈയിൽനിന്ന് ഓ ചുക്രു വീണ്ടോയെല്ലാ. (ചുപ്പം പെടുകൾ എടുക്കുന്നതായി നടക്കിക്കൊണ്ട.)

(പ്രവേശിച്ച്)

പ്രിയം:—സബി, വകുപ്പുത്തിയായ അഭ്യേഷത്തെ പ്രസാദി പ്ലിക്കവാൻ ആത്മാണോ? എന്നാൽ അല്ലെമാരനുകൂവ വരുത്തി.

അമന:— (ചുവപിരിയിട്ടംകൊണ്ട്) അഭ്യേഷത്തെ സംബന്ധിച്ച് അതു അധികമെന്ന തന്നെ പറയണം.

പ്രിയം:—മടങ്ങി വരിപ്പോൻ കണ്ണഭ്യോധി എന്നും ഇങ്ങെനെ ഉണ്ടത്തിച്ചു, “ഭഗവൻ, തപഃപ്രഭാവം അറിയാതെ അവിട്ടേതാടു കാണിച്ചു ഇള അപരാധം നോമതേത തന്നെ വിചാരിച്ചു മാറ്റുകൊടുക്കേണ്ടതാണോ.”

അമന:— എന്നാിട്ടും?

പ്രിയം:—എന്നാിട്ടും, “എൻ്റെ വാക്കു മറിച്ചു വരാൻ തരമില്ല. പക്ഷേ, അടയാളമായി വല്ല ആരോഗ്യവും കാണിച്ചു വെന്നാൽ ശാപനിറുത്തി വായം” എന്ന പറഞ്ഞുകൊണ്ട് അവിടെനിന്നും ഫോറ്റൂളിഞ്ഞു.

അമന:— ഇപ്പോൾ ആശപാസത്തിനു വക കിട്ടി. ആ രാജ പ്രി പുറപ്പെട്ടുവോഡ താൻ ദന്ന ആ മുദ്രാംലുലീയം ഓമ്മയ്ക്കാരി ശക്തിയുടെ വിരുദ്ധിൽ ഇടവിച്ചിട്ടുണ്ടെല്ലാ. അതിനാൽ ശക്തിയും ശാപനിറുത്തിക്കു വഴിയുണ്ട്.

പ്രിയം:—സബി, രോഗം. നമ്മുടെ ദേവതാകാര്യം നിറവേണ്ടാം.

(ചുററിനടക്കൊണ്ട.)

പ്രിയം:- (നോക്കീട്) അനന്നുയേ, നോക്കു ഇത്ത് മിട്ടുവെള്ളു
യിൽ മുവവും താങ്ങി ചിത്രത്തിലെന്ന പോലെ അന്ന
ങ്ങാതെ ഇരിക്കുന്ന ശക്തിയും. തെന്താവിനെ വാത്രത്തെക്കാ
ണ്ട് തിരുത്തുന്ന അവർക്ക് മറന്നിരിക്കുന്നു: പിന്നു
യാണോ ഇവർ അതിമുഖ്യമാണ്!

അനന്തര:— പ്രിയംവദേ, ഈ ശാപപ്പുത്താൻനം നമ്മുടെ രണ്ടാഴ്ച
എ ഉള്ളിൽ തന്നെ ഹർക്കേട്ടു. പ്രകൃത്യാ അബലയാ
യ നമ്മുടെ സവിറയ രക്ഷിക്കണമെല്ലാ.

പ്രിയാഃ—മുസ്വജ്ജത കിക്ക് അതരെക്കിലും കാണ്ടവെള്ളിം ശ്രീക്ക
മോ? (രണ്ടുപേരം പോയി)

(വിജ്ഞാനം കഴിത്തു)

(അന്തരം ഉറപ്പം ഉണ്ടാവുമ്പോൾ ഒരു ശീയുന്ന് പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ശ്രീഷ്ടൻ:—പ്രവാസത്തിൽനിന്നു മടങ്ങിയെത്തിയെ ഭവാൻ
കാര്യപാൾ എന്നോട് അതിഥേവിച്ചിരിക്കുന്നു. അതു
കൊണ്ട് പുറത്തേപന്^o ഇനി രാത്രിയെത്തു ശ്രീ
കൃശ്ണനെന്നു കാണുന്നു. (ചുററിനടുന്ന നോക്കീട്) നേരം
പുലർമ്മവള്ളു. ഇതാ ഇപ്പോൾ,

2. തുള്ളുന്നിതിനുചുരുമാറ്റിയില്ലെങ്കാരേം, പോതുന്ന മരാറാരിടമംബുദ്ധവസ്യമീംബും, തുള്ളുന്ന താഴ്യുമയച്ചുയുമസ്തുലേ— മിഞ്ഞാക്കംമെന്നിവ കരിക്കകയല്ലീ രണ്ട്!
 3. സോമൻ മരഞ്ഞളിവു ഹന്തി! കുമ്പപ്രതിക്കു— ഇളംമരുതൽ കണ്ണിബന്നായ സെഡവൃമണ്ണപ്പുതില്ല; മുംബന്നപ്പിയൻ പരിതികില്ലെബലാജനത്തിൽ കാണുന്ന മാലധികക്കുംസഹമാണു ചാർത്താം.

(തിരുള്ളില നീക്കി ബലപ്പെട്ട അവേദിച്ചിട്ടു്)

ശാന്തി:— ഇന്ത്യയുള്ള വക്ഷു് ലേണകികവിഷയങ്ങളുടെ വിവരം കുറവാണെങ്കിലും, ആ രാജാവു് ശകന്തളിയെ സംബന്ധിച്ചേരുന്നതോളംചെയ്യുത്തു് നന്നായെന്നു തോന്നുന്നില്ല

ശ്രീഐഷ്ട്:— ഫോമത്തിനു സമയമായിരിക്കുന്നവെന്നു് ഇങ്ങവിനെ അറിയിക്കുക തന്നെ. (പോയി) 4842

ശാന്തി:— ഉണ്ണൻനിട്ടും ഒന്നും ചെയ്യാൻ തോന്നുന്നില്ല. ചെയ്യേണ്ണെ തുത്യങ്ങളിൽ ദന്തിലും അവധിവജ്ഞം പ്രവർത്തിക്കുന്നീ സ്ഥി. ഇപ്പോൾ കാമൻറു ഇഷ്ടം സാധിച്ചു. എന്നെന്ന നാൽ, മുലുവും തയ്യാറായ ശകന്തളിയു് അസന്തൃസ സ്ഥാനായ ആ രാജാവിലാണെല്ലോ കാമൻ അഭിലാഷം ഇനിപ്പിച്ചതു് ദൈവക്കേഷ ഭർവാസസ്ത്രിന്റെ കോച്ചം നിമിത്തമായിരിക്കാം ഇന്ത മാററം സംഭവിച്ചതു്. അല്ലെങ്കിൽ, ഇതുന്നൊക്കെ പറഞ്ഞിട്ടു്, ഇതുയും കാലം മാറ്റിട്ടു്, ഒരെഴുത്തുകൂടി അയയ്ക്കാതിരിക്കുമോ? അതിനാൽ ഇവിടെനിന്നു് ആ മുദ്രാംതലവീയം അഭ്യേഷ തന്നിനു് എത്തിച്ചു കൊടുക്കണം. എന്നാൽ ഭിഖരീവരായ തവസ്പികളിൽ ആരോടാണു് ഇതിനു് ആവശ്യപൂജയേണ്ടതു്? സോമതീത്മത്തിൽനിന്നു മടങ്ങിയെത്തിയ താതകാല്യപദ്മോട്ടു് ശകന്തളിയെ ഭിഷ്യന്തർ വിവാഹം ചെയ്യുതും അവർ ഗംഗ ധരിച്ചതും മറഞ്ഞും അർത്തിക്കാശവാൻ എനിക്കു ദേഹത്തിൽ വരുന്നും വരുന്നുണ്ടു്. ഇതിൽ ശകന്തളി തെരുവകാരിയല്ലെന്നു് അറിയാത്തിട്ടും അല്ല. ഇന്ത അവസ്ഥയിൽ ഇന്ത്യയുള്ള വക്ഷു് എന്തു ചെയ്യാൻ കഴിയും?

(അവേദിച്ചു്)

പ്രീയം:— (സന്ദേശത്തോടെ) സവി, വത്ര, വയു; ശകന്തളിയെ യാത്രയാക്കുന്നതിൽ ഉത്സാഹിക്കുക തന്നെ.

ശാന്തി:— സവി, ഇതെങ്ങെന്നു്?

പ്രിയം:—കേരളക്ക. ഉറന്തം സുവമായോ എന്ന ചോദിക്കാൻ തോൻ ഇപ്പോൾ ശക്തത്തിലൂടെ അട്ടക്കൈ ഹോയിൽ നാം. അപ്പോൾ ലജ്ജയാൽ മുപം താൽ തിയിരിക്കുന്ന ശക്തത്തിലെ ആരുദ്ധ്രയ്ക്കും കൊണ്ട് താതകാശ്യപാൽ അവക്കോട്ട് ഇങ്ങിനെ അഭിനന്ദിച്ചു പറഞ്ഞു, “പുക കൊണ്ട് കണ്ണകാണാൻ വയ്ക്കാതിരുന്നാണെന്നു ഹോതാവി സ്ത്രീ കൈകുറിക്കിന്ന് ആളുതി ഭാഗ്യവശാൽ ഫോ മക്കണ്ണത്തിൽ തന്നെ പതിച്ചു. കുഞ്ഞേ, അർധമനായ ശിഷ്യനു കൊട്ടതു, വിഭ്രാഡക്കറിച്ചുനാഡോലു നിന്നുന്നു പേരിക്കവാനില്ല. അതിനാൽ ഈ നു തന്നെ ഔഷ്ഠികക്കുള കുട്ടിനിന്നു ഭർത്താവിശ്വസ്തു അടക്കാലേയും പറഞ്ഞതയും നാണു”.

അനന്തൻ:— അപ്പോൾ അതുരാണോ ഈ വിവരം താതകാശ്യപ നു അറിയിച്ചതു?

പ്രിയം:— ഫോമശാലയിൽ ചെന്നപ്പോൾ ചരങ്ങാതുപത്തിൽ ഇങ്ങിനെ ഒരു വാക്ക കേരളക്കാരായി.

4. “ബുഹൻ, ഭഷ്യന്തവീര്യത്തേ,
നമ ഭ്രമിക്കയത്തുവാൻ,
നിന്മപുത്രിയിള്ളിൽ പേരനു,
വഹനിയെറ്റുമിയെനാഡോൽ.”

അനന്തൻ:—(പ്രിയംവദയെ കെട്ടിപ്പിടിച്ചുകൊണ്ട്) സവി, എന്നൊ ഒ സന്നോഷം! എന്നാൽ ഈന്നതനു ശക്തത്തിലെ അയക്കുന്നവപ്പോ എന്ന ഉൽക്കന്നും ഈ സന്നോഷത്തിൽ ഇടക്കലാണ്.

പ്രിയം:—നമ്മുടെ ഉൽക്കന്നു എങ്ങനെന്നെയങ്കിലും നീക്കാം. ആ സാധുവിനു സുപം വരട്ടു.

അനന്തൻ:— അതുകൊണ്ട്, തോൻ ഈ അതുവശ്യത്തിനായും തന്നെ കാലം ചെന്നാലും വാടിപ്പോകാത്ത ഒരു ഇല

எதிமால கு பிரத்தக்கையிலாகவி ஹத தேங்கவி கீர்க கொவுற்ற துக்கியிடுங்கு. நீ அது எடுத்த கொள்க வரு. எனால் அபோஸ்டோல் கோரையாகவும் தீர்த்தமண்டும், கஷ்கங்களும் சேற்று கல்லானக்களி ஞானங்களாகவா.

புரியங்:—அரசுகின தனை.

(அனங்கு போயி. புரியங்கு புஜுமால எடுக்கவாதாயி நடக்குகின.)

(அன்றையிலை)

கெட்டதமி, ஶால்துறவுங்காடும் மரங்க ஶக்குதையை குடு கூவாடு வரான் பராயு.

புரியங்:—(செவ்வியோத்திடு) அனங்குயே, வேறுமாகக்கு. ஹதா ஹஸ்திகாவுரதேதக்க போகானதை ஜெகிக்கூல் வி ஹிக்குன.

(குளிம்பூத்துக்கு புவெளிச்சிடு)

அறங்:—ஸவி, வரு. நழக்கு அரசேங்காடு செல்லுா.

(சுவாரிக்குக்குன.)

புரியங்:—(கோகீடு) ஹதா புலாத்ததில் தனை கூடி கூடி எது ஶக்குதையை தாபுபாகிக்கும் தலயிலரியிடு அ நாருக்கிக்குன. அவுத்துட அந்துத் தாபுக்கு நழக்கு செல்லுா.

(அந்துத் தெவ்வுா.)

(அனங்குதாம் தூங்குவரதை ஸமிதியிலை ஹக்குகொள்கு ஸகு நை புவெளிக்குன.

கு தாபுபாகி:—(ஶக்குதையோடு) மகாலே, தெர்தாவிக்கீர்க அஞ்ச ரங் கரிக்குன பட்டமமிழிஸ்மாங்க லலிக்கெடு!

ஒள்ளும் தாபுபாகி:—குவேத, நினக்க வீராய புதுங்களோ வகு!

ஒள்ளும் தாபுபாகி:—குவேத, நீ தெர்தாவிக்கீர் வெறுமாக ததினா பாறுமாகக்கு!

(அனங்குக்கு புதுமையை கெட்டு மரைப்பூவுக்கு போயி.)

ஸவி மார்க்:—(அந்துத் தெவ்வுா) ஸவி, கூடி ஸுவமாகக்கு.

ശക്ഃ:— സവിമാക്ഷ സപംഗതം, ഇവിടെതന്നെന്ന ഇരിക്കവിൻ.

രണ്ടുപേരും:— (മംഗലപാത്രങ്ങളിൽ എടുത്തുകൊണ്ട് ഇന്നനീട്ട്) തോ ഭീ, ദയങ്ങളിക്കൊണ്ട്, തെങ്ങും മംഗലക്കറിത്താട്ടവിക്കരു

ശക്ഃ:— എന്നിക്ക് ഇതിൽ പ്രത്യേകം ബഹുമാനമുണ്ട്. ഈ ഏപ്പോഴാണ് സവിമാർ എന്നു കരിയിട്ടവിക്കരു? (കണ്ണിൽ പോഴിക്കുന്ന)

രണ്ട്:— സവി, ഈ മംഗലസമയത്തു കരയുള്ളതു? (കണ്ണിൽ തുടക്കളുണ്ട് അലക്കരിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്ന.)

പ്രിയം:— ആദ്ദേണ്ണേഡി അണിയേയാണ് ഈ ഉടലിനെ ആദ്ദേ മത്തിൽ കിട്ടുന്ന അലങ്കാരങ്ങളുംകൊണ്ട് ചുന്നു കൈ ചുന്നുകയ്ക്കാം.

(ദിവ്യാദരണം തോട്ടുകളി പ്രവേശിച്ചു)

രണ്ട് ഔഷധികമാരന്നാർ:— ഈതാ ആദ്ദേണ്ണേഡി, ശൈക്കന്തളുവയെന്ന ലങ്കരിക്കാൻ.

(എല്ലാവത്റു കണ്ട് അഞ്ചുത്തെപ്പുട്ട്.)

ഗൗതമി:— ക്രൈതേ നാരദ്, എവിടുന്നാണിതെല്ലാം?

ദിനാക്രം:— താതകാല്യപ്പേൻറ പ്രംബനാത് തന്നു.

ഗൗതമി:— സക്രാന്തിയോ?

രാജാമൻ:— അണ്ണെന്നയല്ല, കേരിക്കു. ശൈക്കന്തളുവയെ അണിയിക്കാൻ കാട്ടിൽ ചെന്ന പ്രാഥ്യാഖ്യാസം കൊണ്ടുവരാൻ താതകാല്യപ്പേൻ ത്വന്നുള്ള നീയോഗിച്ചു. ത്വന്നും അതിനായി പോയപ്പോൾ,

5 വെള്ളപ്പട്ടടയാട തന്നു തയ്യവോ
നേരിടം ശ്രദ്ധാദേശക്കമായോ,
തള്ളിതന്നീതു മുക്കാമൊന്നടികളിൽ
ചുണ്ണണം ലാക്ഷാരസം,
ഉള്ളടം വന്നേവിമാർ തയ്യത്തി
സ്ത്രിയങ്ങളിൽ പല്ലവം
വെല്ലം കൈകരി പുറത്തു കാട്ടി വിവിധം
നൽകുന്നിനാർ ഭ്രഷ്ടകരം.

ആര്യം:—(ശക്കന്തളിയെ നോക്കി) ഭത്താവിണ്ണൻ മുഹമ്മദിൽ
പ്രീയസവി അന്നഭ്രഹ്മിക്കാൻ പോകുന്ന ഒരു ശപथ്
തെത്താണോ? ഇവയെല്ലാം സുചിപ്പിക്കുന്നതോ.

(ശക്കന്തളി ലഭജ നട്ടിക്കുന്ന)

ബന്നാമൻ:—ഗൈതത്മ, വേഗം വരു. സ്ഥാനത്തിന്നായി ഇറങ്ങി
യിരിക്കുന്ന കാലുപനോട്? വന്നേവർത്തമായെട ഇം
അനന്തരമഹത്ത, അററിയിക്കു തബനാ.

രണ്ടാമൻ:—അങ്ങിനെ തബനാ.

(രണ്ടുപേരും പോയി)

സവിമാൻ:—ഇംയുള്ള വക്ഷഭോഡാ അലഘരജദിൽ കൈകാര്യം
ചെയ്യ ശീലം! എന്നാലും ചിത്രത്തിൽ കണ്ടുള്ള പ
രിചയംകൊണ്ട് പ്രീയസവിയുടെ അംഗങ്ങളിൽ വേ
ണ്ടേപോലെ അണിയിക്കാം.

രക്ഷ:— നിശ്ചിതം ഏനുബന്ധം എനിക്കരിഞ്ഞുകുടു?

(രണ്ടുപേരും അലകരിക്കുന്നതായി നട്ടിക്കുന്ന.)

(അനന്തരം കൂളിക്കഴിഞ്ഞു കാലുപൻ പ്രവേശിക്കുന്ന.)

കാലുപൻ:—

8. പോകുന്നണ്ടിത്രനാം ശക്കന്തളിയെ
അത്തോക്കൾ കൊംബു മനം,
യുകാതേ മിചിനിർ ഗളും കല്പഷമായോ,
കണ്ണ മണ്ണിയും ചുണ്ടയാൽ,
മാഴുകന്തു വന്നേവഹനാമിവന്നമേ
യിമ്മട്ടിലെന്നാകില—

ദ്രോകം ചുത്രികൾ ചുത്തനായോ വിരിയവേ
യെന്നാം ഗ്രഹസ്ഥക്കുഹാ!

(ചുററി നട്ടിക്കുന്ന.)

സവിമാർ:—ശക്കത്തേളി, അതുന്നെങ്ങാം അണിത്തു കഴി തെരു. ഇനി ഈ പട്ടപട്ടവ ഉടക്കം.

(ശക്കത്തെ എഴുന്നോടു ഉടക്കം.)

ഗൈത്തമി:—മക്കേ, നിന്നൊ അനുനാം ഷുകന മിചികളാൽ അതു ദ്രോഷം ചെയ്യുകൊണ്ട് അ പ്ലാനിതാ അട്ടത്തു് എത്തി തയിരിക്കുന്നു. വേണ്ടതുപാലു അ പ്ലാനെ വരുമ്പിക്കു.

ശക:—(ലജ്ജയോടെ) അ പ്ലാ, നമവുംാരം.

കാലു:—ക്കേതെ,

7. ശമ്പിഷ്ട പോൽ യയാതിക്ക
ഹിതയാക പതിക്ക നീ,
സമുദ്രാം പുതുണ്ണണക,—
മവരിഷ്ടു ദൈവന പോൽ.

ഗൈത്തമി:—ഭഗവാനെ, ഇതു വരമാൻ, അശീസ്മാതുമല്ല.

കാശു:—ക്കേതെ, ഇപ്പോൾ തന്നു ഷോമാഗ്നിയെ പ്രദക്ഷി ണം ചെയ്യു.

(എല്ലാവരും ചുറ്റിനടക്കുന്നു.)

കാലു:—(അശീർവ്വാദം ചെയ്യുന്നു.)

8. സ്ഥാനം തന്നിൽ നവദിനേയച്ചു ഫോനാക്കാണ്ടും,
സമിത്രം നിഃക്ഷരിച്ചും ചുറ്റുമാന്നം,
പാപം നീക്കം ഹദ്ദുത്തന്നും വഹിച്ചും,
പോക്കീടും നിന്നുംഓഷ്മാ യാഗവഹനി.

ഇനി പുറപ്പോം. (തീരിത്തുനോക്കു) ശാഖ്യരവനം മ രദ്ദം എവിടെ?

ശിഷ്യൻ:—ഭഗവാനോ, ഇതാ തങ്ങൾ.

കാശ്യ:—നിംബറ സഹാദരിക്ക വഴികാണിച്ച് കൊടുക്ക.

ശാഖ്യരവൻ:—ഭവതി ഇതിലെ വരിക.

(എല്ലാവരം ചുറ്റിനടക്കണം.)

കാശ്യ:—അല്ലയോ സന്നിഹിതരായ തപോവനവുക്കൾക്കേ,

9. ഭാഗം തീപ്പുതിനോപ്പുതില്ല സലിലം
നിംബരംക നൽകാതെവർ,
സ്നേഹത്താലെവർ ഉള്ളകില്ല തളികം
ചുടാൻ കൊതിച്ചീടിലും,
ആക്കാണ്ടാവമിന്തു നിംബരം പുതുതായും
പു പെററിട്ടേം, ഇതാ
പോകന്നാലും ഭർത്രുന്നേഹമണവാ,-
നേകീട്ടവിനു സഹതി.

(കയിൽനാം കേട്ടതായി നടിച്ചിട്ടും.)

10. വനസ്വരഗമഞ്ജിനിവർ—
കനമതി നൽകി ഗമിക്കവാൻ ദ്രശ്യം,
അനഘമിവരിതാ പികാളിതർ—
നിനദമതാൻ പ്രതിവാക്കരച്ചുതെ.

(ആ കാശത്തിൽ)

11. പച്ചല്ലംരോജിനികളേരെയെഴും കൂളിക്കു—
ഒച്ചത്തിലക്കുരണം തടയും തയക്കണം,
ഇച്ചുവടിക്ക പൊടി പുംവൊടിപോലിളംകാ—
റംച്ചുഖ്വാഡി, ലോകവൈഴിയിൽ ശ്രൂമോയുംവരട്ടു

(എല്ലാവരംകേട്ടും അത്തരപ്പുള്ളന)

ഗൈത്തമി:—മകളേ, ഉറേരാരപ്പോലെ നിനോടു് കുറാൻ
വന്നേവതമാർ നിന്നു അനന്തരമിച്ചു് ധാതുജ്ഞനമ
തി നൽകി. ഗ്രവതിമാരെ നമസ്കരിക്കു.

സപ്പിമാർ:—ശക്കത്തേളും, അരുണരണം അല്ലെല്ലാം അണിതെന്നു കഴി
തെ. ഇനി ഈ പട്ടച്ചടവ ഉട്ടുകൾ.

(ശക്കത്തേളും എഴുന്നോടു ഉട്ടുകൾ.)

ഗൈത്തമി:—മകയേ, നിന്നൊ ആനന്ദം മുകുന ഭിഴികളാൽ ആ
ദ്രോഷം ചെയ്യുകൊണ്ട് അച്ചുനിതാ അട്ടഞ്ഞ് എത്തി
യിരിക്കുന്നു. വേണ്ടേം അച്ചുനെന വദിക്കു.

ശക്ക:—(ലജ്ജയോടെ) അച്ചുനും, നമ്മും.

കാലു:—ക്കേരത,

7. ശൈമിപ്പി പോൽ യയാതിക്ക
ഹിതയാക പതിക്ക നീ,
സമുദ്രം പുതുനിബാക,—
മവരം കിപ്പുതുവെന പോൽ.

ഗൈത്തമി:—ഡൈവാനെ, ഇതു വരമാൻ, ആശീസ്തമാതൃമല്ല.

കാലു:—ക്കേരത, ഇപ്പോൾ തന്നെ ഷോമാഗ്നിയെ പ്രക്കു
ണം ചെയ്യു.

(എല്ലാവകം ചുറ്റിനടക്കുന്നു.)

കാലു:—(അശീർവ്വദം ചെയ്യുന്നു.)

8. സ്ഥാനം തന്നീൽ വൈദിയേച്ചുകൂകൊണ്ടും,
സമിത്തം നുംകാരം ചുറ്റുമാൻം,
പംപം നീക്കം ഹദ്ദുതന്നും വഹിച്ചും,
പോക്കീടും നീന്മേംജമീ യാഗവഹി.

ഈ പുരാപ്പുട്ടം. (തിരിത്തുനോക്കാണ്) ശാഖ്യരവനം ദ
രദം എവിടെ?

ശിഷ്യൻ:—ഭഗവാനോ, ഇതാ തെങ്ങൾ.

കാശു:—നിന്നെന്ന സഹോദരിക്ക വഴികാണിച്ച കൊട്ടക്ക.

ശാഖ്യർവൻ:—ഭവതി ഇതിലെ വരിക.

(എല്ലാവകം ചുറ്റിനടക്കമാണ.)

കാശു:—അല്ലയോ സന്നിഹിതരായ തപോവനവുക്കൾക്കുള്ളേ,

9. ഭാഗം തീപ്പതിനോപ്പതിലു സലിലം
നിഞ്ചിക്കു നൽകാതെവർ,
സ്നേഹത്താലെവർ ഒള്ളക്കില്ല തളിതം
ചുടാൻ കൊതിച്ചീടിലും,
ആക്ഷാണ്മസവമിച്ചു നിഞ്ചിരം പുത്രതായും
പു പെരിച്ചേപാ,ളിതാ
പോകന്നല്ലവി ഭർത്തുഗൈഹമണവാ,-
നേകീട്ടവിന് സമ്മതി.

(കയിൽനാം കേടുതായി നടപ്പിച്ചിട്ടും.)

10. വനസ്പരശമങ്ങളിനിവാരണ—
കനമതി നൽകി ഗമിക്കവാൻ ദിശം,
അനഘമിവരിതാ പികാളിതൻ—
നിന്മമതാൽ പ്രതിവാക്കരച്ചുതേ.

(ആ കാശത്തിൽ)

11. പച്ചല്ലരോജിനികളേരായെഴും കൂളിയും—
ഒച്ചതിലക്കിരണം തടയും തയക്കാം,
ഇച്ചവടിക്ക പൊടി പുംപൊടിപോലിളംകാ—
റംച്ചാച്ചി,ലോകവൈഴിയിൽ ശ്രമംയുംവരട്ടു

(എല്ലാവകംകേട്ടും അത്തരപ്പുടുണ്ട്)

ഗൈതമി:—മകളേ, ഉരോാരപ്പോലെ നിന്നോം ക്രാന്ന്
വനദേവതമാർ നിന്നൊ അനന്തരമിച്ചും ധാതുജ്ഞനമ
തി നൽകി. ഗൈവതിമാരെ നമ്മുരിക്കു.

ശക:— (വജീച്ച ചുറിനടന്നകൊണ്ട് സ്വകാര്യമായി) അല്ലെങ്കിൽ പ്രിയംവദേ, അതുപുതരെ കാണാൻ എററവും മോ ഹദശഭക്തിലും വഴശ ഗ്രമപ്പട്ടാണ് എൻ്റെ കാഡുകൾ ആത്മഹ വിച്ച മന്ത്രപോടു നീങ്ങുന്നതു

പ്രിയം:— എൻ്റെ സവി മാത്രമല്ല ഈ തപോവനം വിച്ചപോകനാതിൽ ഭിവിക്കുന്നതു്. പ്രിയസവി വിച്ചപോകനാല്ലോ എന്ന വിചാരിച്ചു് തപോവനം ടുക്കം ഭിവിക്കുന്നതു കാണുന്നീല്ലോ?

12. കൈകികളംടു നിർത്തീ,
മുഗികളിൽത്തിരിച്ച ചവച്ച ക്ഷനായും,
തുകി വെള്ളിലെ ലതകൾ
ശോകത്താൽ കണ്ണനീർ പോലെ.

ശക:— (കാമ്പവനപോലെ) അപ്പു, വനജ്ജൂർഡിസ്സ് എന്ന ഏ സ്റ്റീറ്റ് അതു മല്ലയനജത്തിയോടു് താനൊന്നു യാത്രപരിതൃപ്പക്കാളിള്ള ദ്രോ.

കാശു:— നിഞ്ഞെ അതു സഫോററീസ്സുമും എന്നിക്കു് നല്ലവണ്ണം അറിയാം. അതിനാ നിഞ്ഞെ വലതുഭാഗത്തു്.

ശക:— (ഇപ്പണിച്ചുള്ളചുനു്) വനജ്ജൂർഡിസ്സ്, നീ തേനോവി ഭന്നാട് ചേന്നിരിക്കുന്നവുകും, ഇങ്ങനൊട്ട് വന്ന ചെറു ചീലുകളാകന കൈകർഖക്കാണ്ടു് എന്നു നേരു ആലിംഗനം ചെയ്യുക. ഇന്നു മുതൽ താൻ മുരഡിക്കിൽ താമസിക്കാൻ പോകുകയുണ്ടോ.

കാല്പനികൾ:—

13. താൻ മനമോർത്തപടിയാണ് സുത്രപനായി—
സ്ലൂഷാന്ധനാം പതിയെ നീ സുക്തതരത്തിനാലേ;
തേനോവുതനേരുവമാലികയും വരിച്ചു;
നിഈലമില്ലിവരനിമിത്തവമില്ല വേദം.

ഇള വഴിക്കു നടക്കു.

ശക:— (സവിമാരോട്) ഈ മല്ലയെ തൊൻ നിങ്ങളുടെ കൈയിൽ എല്ലിച്ചിരിക്കുന്നുണ്ട്.

സവിമാർ:— ഈ യൂദ്ധത്തിലെ വരെ നീ ആര്യരെ കൈയിലാണ് എല്ലിക്കുന്നതു്? (കണ്ണനീർ പൊഴിക്കുന്ന.)

കാര്യ:— അനന്ത്രയെ, കരയത്തു്. നിങ്ങളും രക്തം ദാഡിയാണെന്നും തേരണമെന്തു്?

(എല്ലാവകം ചുററിനടക്കുന്ന.)

ശക:— അ മുഖം, ഗംഗാരം നിമിത്തം ആത്മഹത്യിനാട്ടത്തുമായം സമ്പരിക്കുന്ന ഈ മാൻപേട സുഖമായി പ്രസവിച്ചാൽ ഉടനെ ആ സന്ദേശവത്തമാനം എന്നു അറിയിക്കാൻ ഒരാളുണ്ടോ.

കാര്യ:— അതു തൊൻ മറക്കുകയില്ല.

ശക:— (ഗതിക തക്കം നടച്ചു്) ആരാണു് എൻ്റെ വസ്തു തതിൽ വന്ന പരിപൂര്വനുത്തരം തീരിഞ്ഞു നോക്കുന്നു

കാര്യ:— ക്രൈസ്ത,

14. പുൽക്കാണ്ട് വായിൽ മറിവാന്നാൽ പുണ്ണിഞ്ഞു-റാക്കംവരെന്നും പ്രാഥിനേയം പുരട്ടി കൈക്കാണ്ട് ചാമയരി നൽകി വളർത്തിവന്ന നിന്മക്കട്ടിമാൻ വഴിവിടാതെ തുടന്നിട്ടുണ്ട്.

ശക:— ഉണ്ണീ, കുട്ടവിട്ടപോകുന്ന എന്ന എത്തിനു് പിന്നു തന്നു? നിന്നു പെറ്റ ഉടനെ നിന്റെ തിള മരിച്ചു പോയി. അതുമുതൽ തൊന്താബല്ലാ നിന്നു വളർത്തിയതു്. തൊൻ പോകുന്നതുകൊണ്ട് ഇനി അ മുൻ നിന്നു നോക്കിക്കൊള്ളും. മടങ്ങിപ്പോകും. (കരഞ്ഞ കൊണ്ട് നടക്കുന്ന.)

കാല്യപന്ന്:—

15. കണ്ണിനു കാഴ്ത്ത് തടയുംപടി പൊട്ടിവന്ന
കണ്ണിരോധകിനെയടക്കകയുള്ളിപ്പാൽ,
താണിട്ടമപ്പടിയുയൻമെഴുന്നിടങ്ങൾ
കാണായ്ക്കാണിടരിടാനിടയാം പദ്ധതം.

ശാസ്ത്രവന്ന്:—ഉറവാനേ, ബന്ധുകൾക്ക് ഇലാശയംവരെ അന്ന
ഗമിക്കേയന്നാണ്ടെല്ലാ നടപ്പ്^o. ഈതാ തടാകം. എ
നാൽ സന്ദേശം പരാത്യ തിരിച്ചു പോകകയല്ലോ?

കാല്യ:—എന്നാൽ ഈ പാലയുടെ ചുവടിൽ കരച്ചു നില്ക്കാം.
(എല്ലാവകം ചുറിനടനു നിൽക്കുന്ന.)

കാല്യ:—(ആത്മഗതം) മഹാരാജാവായ ഭിഷ്ണുന്നന്നു^o ഉചിതമാ
യി എന്തൊരു സന്ദേശമാണു^o തോൻ അയയ്ക്കുണ്ടോ
തു^o? (ചിന്തിക്കുന്ന)

ശക:—(സപ്രകാഞ്ചമായി) അനന്തപ്പയേ, നോക്ക. ഒരാറര താമ
രയിലകൊണ്ട് മാത്രം മറന്തിരിക്കുന്ന തന്റെ ഇണ
യെ കാണാത്തീട്ടു^o ചക്രവർക്കി ഭിഖിച്ചു നിലവില്ല
ക്കുന്ന. ഈ സുചിപ്പിക്കുന്നതു^o തോൻ ചെയ്യുന്നതു^o ഭ
ജ്ഞരെമന്നാലോ?

അന:— സവീ, അംങ്ങിനെ പറയത്തു^o.

16. ഇക്കോകിയുമശലാലതി—
ദീർഘം നിശ പോകിടന്നിതിണ്ണപിരികേ,
ഉശക്കൈഫമാ വിരഹത്തി—
നാക്കം താങ്ങുന്നിതാശയാം പാശം.

കാല്യ:—ശാസ്ത്രവ, ശകന്തലയെ മുൻപിൽ നിത്തി ആ രാജാ
വിനോദു^o തോൻ പറന്തതായി ഇങ്ങിനെപറയുന്നു.
ശാസ്ത്ര:—ആജതാഹിച്ചുല്ലോ.

കാലുപൻ:—

17. ചിന്തിച്ചണയിലത്തപോധനനെന്നും
പേരപററ തന്മാവംശവും,
ബന്ധകരിക്കാവെന്നി നിന്നിലിവരംതാ
നപ്പിച്ചുരഘ്യേമവും,
പന്തിക്കേട്ട വരാതെ പതികളിട
ജ്ഞാനായിവരം മാന്യയും,
ബന്ധകരിക്കിതിലേരെയില്ല പറവാൻ
മരറാക്കേണ്ണും ഭാഗ്യമേ.

ശാര്ദ്ധര:—സദ്ഗംഗം രഹിച്ചു.

കാലു:—ക്രൈസ്ത, നിന്നോട്ടും ഒന്ന് പറയേണ്ടതായിട്ടിരിക്കു
നു. വന്നതിൽ വസിക്കുന്ന തങ്ങൾക്കും ലൈഖനിക
ജ്ഞാനം ഉണ്ട്.

ശാര്ദ്ധര:—ബുദ്ധിമാന്മാക്ക് എതിലാണ് “പ്രവേശമില്ലാത്തതു”!

കാലു:—ഭർത്തുക്കളത്തിൽ നീ ചെന്ന ഫേന്റാൽ,

18. സേവിക്കു പെരിയോർക്കളും, പ്രിയസവീ
ത്രല്ലും സപത്രിജനം
ഭാവിക്കു, പതിയോടിടങ്ങിടതെ
കോപത്തിലാട്ടീടിലും,
ആവുംപോൽ കനിയേണമാന്ത്രിതരിലും,
ശ്രേയസ്ഥിലാകാ മദം,
മേവും സ്ത്രീ ഗഹിണിപദത്തിലിത്തിരുമും,
ക്ലേഷിലില്ലപ്പിണി.

ഗൈതത്തിയുടെ അഭിപ്രായം എന്തായിരിക്കുമോ?

ഗൈതമി:—ഈതുയേ വധുവിനോട്ട് പറയാനെള്ളു. മക്കളേ,
ഈതെല്ലാം നല്ലപോലെ ധരിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

കാലു്:—ക്കേത്ത, എന്നെന്നും തോഴിമാരെയും ആലിംഗനം ചെയ്യ.

ശക:— അച്ചു, ഇവിടെവെച്ചു തന്നെ പ്രധാനവദയും മറ്റൊന്നും തിരിച്ചു പോക്കേണ്ടോ?

കാലു്:—ക്കേത്ത, ഇവരെയും വേളി കഴിച്ചു കൊടുക്കണം. ഈ വർ അങ്ങോടു വരുന്നതു യുക്തമല്ല. നിന്നും ഗ്രന്ഥം ഗൈത്തമി വരും.

ശക:— (അച്ചുനെ ആലിംഗനംചെയ്യു്) മലയപ്പെട്ടത്തിൽനിന്നു പിഴതെടുത്ത ചട്ടനവള്ളി പോവെ അച്ചുവൻറെ മടി തട്ടിൽനിന്നു വേർപെട്ട തോൻ എങ്ങിനെയാണു് അനുസ്വാരത്തു ജീവിതം കഴിച്ചുകൂടുന്നതു്?

കാലു്:—ക്കേത്ത, ഇങ്ങിനെ എന്തിനു പരിശോധിക്കുണ്ടോ?

19. ഇനിയകലമാളിനാക്കാനൻ.

ഇഹത്തിനു നാമയാം—

യന്ത്രിനമവനേരം കൃത്യങ്ങൾ
തന്നിൽ നിമിശയായു്,
ഇനന്നസമനാം പുതുൻ തന്നെ
സ്വഭവത്താട് പെറ്റ നീ
മനക്കിലിവൻ വേർപെട്ടേണ്ടി
രശ്ച വഴിപ്പുടാ.

(ശകന്തളി അച്ചുവൻറെ പാദങ്ങളിൽ നഘ്സ്വരിക്കുന്നു.)

കാലു്:—ഈനാറുഹിക്കുന്നതൊക്കെയും നിനക്കു സിലിക്കട്ട.

ശക:— (സവിമാരക അടയ്ക്കുചെന്നിട്ടു്) തോഴിമാരെ, നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും എന്നു ദന്തിച്ചു ആലിംഗനം ചെയ്യിൻ.

സവിമാർ:— (അങ്ങിനെ ചെയ്തിട്ടു്) ഒരു സമയം ആ രാജാവു് നിന്നു വല്ലകാരനാത്താലും ഓഷ്ഠനില്ലെന്നു വന്നു കൂടും, അദ്ദേഹത്തിനെ മുന്താംഗലീഡം കാണിക്കുന്നും.

ശക:— നിങ്ങളിടെ ഈ സംശയം എന്നു നടക്കുന്നു.

സവിമാർ:—ഡയപ്പുടാനൊന്നുമില്ല. അതിന്റെയും ആപ്പെട്ടു കയ്യും ആനിപ്പിക്കുന്നും.

ശാര്ത്ത്:—നേരം ചെവകനു. പുറപ്പടാൻ അമാന്തിക്കയതു”

ശക:— (അതുമത്തിനു നോരു തിരിഞ്ഞുവരിനു) അച്ചും, ഇനി എപ്പോഴാണ് സൊൻ വീണ്ടും മുഴ തഹോവനത്തെ കാണുന്നതു”?

കാലുടാൻ:—കേൾക്കു,

20. എന്നോമലേ, ചിരമിള്ളു സപത്രിയായി
മനനം തുല്യനോരു നമക്കെന്നപ്പലർത്തി,
മനിന്റെ ഭാരമവനിൽ കരയേറി വീണ്ടും
വനീച്ചമിങ്ങ വരനൊത്രടച്ചതിൽ നീതാൻ.

ഗൗതമി:—മകളേ, ധാതുമുള്ളതാം കഴിയുന്നു. അച്ചുനെ തിരിച്ചുപോകാൻ അനവദിക്കു. അല്ലെങ്കിൽ ഇവർ
ഇങ്ങിനെ ഓരോനു പറഞ്ഞുകൊണ്ടിരിക്കും. അങ്കു
തനെ തിരിച്ചുപോകുന്നു.

കാലു:—ക്കേതെത, എന്നർ അനിസ്താനങ്ങൾ നീർബന്ധിക്കുന്നു

ശക:— (ചിന്നായും അച്ചുനെ ആലിംഗനം ചെണ്ണിട്ടും) അച്ചുന്റെ
ദേഹം തപസ്സുകൊണ്ട നെന്നു ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു.
അതുനൊരു എന്നുക്കരിച്ചു” അധികം ഭിഖിക്കയെന്നു”.

കാലു:—(ദീർഘഘാസമിട്ടും)

- 21 എങ്കിനെ മാലകലും, നീ—
യന്ത്രടച്ചതിനു മുമ്പിൽ സ്വലിഡാന്തും
ഭംഗിയിൽ വിതരി മുളച്ചതു
വോൺവതം കാഴ്ച സൊൻ കാഞ്ഞേ?

പോകു. വഴിക്കു മംഗളം ഭവിക്കാഞ്ച.

(ശകന്തലയും കൂടുപ്പോകുന്നവങ്ങം നീഷ്ടം കൂടിച്ചു.)

സവിമാർ:— (ശകന്തലയെ നോക്കി) ഒറ കഴും! മാ കഴും! മു
ക്ഷജംകുടെ ഇടയിൽ ശകന്തല മരത്തുപോയയെല്ലാ.

കാല്യു:—കാണേത, എന്നെയും തോഴിമാരെയും ആലിംഗനം ചെയ്തു.

ശക:— അപ്പോൾ, ഇവിടെവെച്ചു തന്നെ പ്രധാനവദയും മറ്റും തിരിച്ചു പോക്കേണാ?

കാല്യു:—കാണേത, ഇവരേയും വേളി കഴിച്ച കൊട്ടക്കണം. ഈ വർഷ അങ്ങോട്ട് വരുന്നതു യുക്തമല്ല. നിബന്ധനക്കുട ഗൈത്തമി വരും.

ശക:— (അപ്പേന ആലിംഗനംചെയ്തു) മലയപ്പെട്ടത്തിൽനിന്ന് പിഴതെട്ടതു ചെന്നവള്ളി പോബെ അപ്പോൾ മടി തട്ടിൽനിന്ന് വേർപ്പെട്ട തോൻ എങ്ങിനെന്നും അനുസരണത്തു ജീവിതം കഴിച്ചുകൂടുന്നു?

കാല്യു:—കാണേത, ഇങ്ങിനെ എന്തിനു പരിശോധിക്കുന്നു?

19. ഇനിയക്കലമാളിനക്കാന്തൻ.

എഹത്തിന നാമയാ—

യന്തിനമവന്നേരം കൃത്യങ്ങൾ
തന്തിൽ നിമിശയായും,
ഇനന്നസമനാം പുതുൻ തന്നെ
സ്ഥാവത്തൊട്ട് പെറ്റ നീ
മനുഷ്ഠതിലിവിവൻ വേർപ്പെട്ടേണ്ടാ
രണ്ട് വഴിപ്പേടാം.

(ശകന്തളി അപ്പോൾ പാദങ്ങളിൽ നമസ്കരിക്കുന്നു.)

കാല്യു:—ഈനാലും ഹിന്ദുത്വാക്കാനും നിനക്ക് സില്പിക്കാട്ടു.

ശക:— (സവിമാങ്കണ അടച്ചുചെന്നിട്ടും) തോഴിമാരേ, നിങ്ങൾ തണ്ടിപ്പെയ്തം എന്നെ നീറിച്ചു ആലിംഗനം ചെയ്തിന്.

സവിമാർ:— (അങ്ങീനെ ചെണ്ടിട്ടും) ഒരു സമയം ആ രാജ്യാദ്യുമാണ് നിന്നെ വല്ലകാരനാത്താലും ഓഷ്ഠനാഡ്യുന്നു വന്നാൽ, അഭദ്രമത്തിനെ മുന്താംഗലീയം കാണിക്കുന്നും.

ശക:— നിങ്ങളിടെ ഇരു സംശയം എന്നെ നടക്കുന്നു.

സവിമാർ:—ഭയപ്പെടാനോന്നമില്ല. അതിന്റെ അലിംഗനം ആലിംഗനം കൈയെ ഇനിപ്പുകിക്കുന്നു.

ശാരീർ:— മനസ്സ് വെവക്കുന്ന. പുറപ്പുടാൻ അമാന്തിക്കേതു⁹

ശക:— (ആഗ്രഹത്തിനു ഭോരാ തിരിഞ്ഞുനിന്നു) അപ്പോൾ, മനി
എപ്പോഴിംബന്നു¹⁰ തൊൻ വീണ്ടും ഇതു തപോവനത്തെ
കാണുന്നതു¹¹?

കാലുചാൻ:— കേൾക്കു,

20. എന്നോമലേ, ചിരമിള്ളു സപത്തിയായി
മനസ്സ് തുല്യനോൽ നമക്കെന്നപ്പുലർത്തി,
മനിന്റെ ഭാരമവനിൽ കരയേറി വീണ്ടും
വനീച്ചമിന്തു വരനൊരുടജ്ജത്തിൽ നിതാൻ.

ഗൈതതമി:— മക്കേ, ധാതുമുള്ളതാം കഴിയുന്ന. അപ്പോന്ന തിരിച്ചുപോകാൻ അനവദിക്കു. അബ്ദിക്കിൽ ഇവർ
ഖണ്ഡിനെ ഓരോനും പരാത്രുകൊണ്ടിരിക്കും. അങ്ങ്
തന്നെ തിരിച്ചുപോകുണ്ട്.

കാലു:— കുറേതെന്നു, എൻ്റെ അനശ്ശാനങ്ങൾ നിർബന്ധിക്കുന്ന

ശക:— (പിന്നോയും അപ്പോന്ന ആലിംഗനം ചെണ്ടിട്ടും) അപ്പേൻറു
ദേഹം തപസ്സുകൊണ്ട് നന്നാ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു.
ശൈത്യനിനാൽ എന്നൊക്കറിച്ചു¹² അധികം ദിവിക്കേതു¹³.

കാലു:— (ദീർഘം പുശ്ചാസചിട്ടം.)

- 21 എന്തിനെ മാലകളും, നീ—
യദ്യുടജ്ജത്തിനു മുമ്പിൽ ബലിയാന്തു
ഭംഗിയിൽ വിതരി മുളച്ചതു
പൊണ്ണിവയം കാഴ്തു തൊൻ കാണേകു?

പോകു. വഴിക്കു മംഗളം ഭവിക്കാട്ട.

(ശകന്തലയിം കൂടുപ്പോകുന്നവയും റിഷു¹⁴ കുമിച്ചു.)

സവിമാർ:— (ശകന്തലയെ നോക്കി) ഒരു കഷ്ടി! മഹാ കഷ്ടി! മുക്കാഞ്ചലിക്കുടെ ഇടയിൽ ശകന്തല മരത്രുപോരയല്ലോ.

കാല്യ:—(നിരപസിച്ചിട്ട്) അനന്തരയെ, നിങ്ങളുടെ സഹകാരി ണി പോയി. വസന്തം അടക്കിരക്കാണ്ട്” എൻ്റെ ഒരു ദിവസം.

രണ്ടുപേരും:—അം ശ്രീ, ശക്തിയും പൊയതുകൊണ്ട് മുന്തിപ്പായമായ തപോവനത്തിൽ തങ്ങളെങ്ങിനെയാണ് ക്രക്കന്നതു്?

കാല്യ:—ഭ്ലൈഹം കൊണ്ടാണ് ഇങ്ങനെന തോന്നനാതു്.

(വിചാരണേതാട്ടിടുടി ചുറ്റിപ്പടന്നു) ആവു! ശക്തിയും തെരുവിന്റെ ഗുഹത്തിലേക്ക് അയച്ചു് എൻ്റെ മനസ്സും സ്വന്നമതയാണ്. എന്തെന്നാൽ,

22 പരന്ന ചെല്ലും പൊതളല്ലി കന്ധു,
വരിച്ചവന്നായവളേയയച്ച;
ചേരുന്നതിക്കിടിത്തളിവിന്ന നന്നായു
നേരേ തിരിച്ചുകിയപോൽ നിസ്പഷ്ടം.

(എല്ലാവരും പോയി.)

അം തന്ത്ര റ റ ഷ റ

(ഞാൻറും ആസന്നമനായി രാജാവും വിദ്വാന്മാരും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

വിദ്വാന്മാർ:—(ചെവിയോൽത്തിട്ട്) തോഴുറേ, സംഗ്രഹാലയിലേക്ക് ചെവി കൊടുക്കു അതിമനോഹരമായ തെപ്പാട്ടു കേരംക്കുന്നു. ധാന്യപദിക വല്ലും സാധകം ചെയ്യാണെന്നു തോന്നുന്നു.

രാജാവു്:—മിശ്രതിരിക്കു, തോൻ ശ്രദ്ധിക്കു.

(ആകാശത്തിൽ—പാട്ട്.)

1. പുത്രമധു നകരാൻ കൊതിച്ചു നീ
മധുപ, മകൻറിൽ ചൂതവല്ലിയേ;
ഇതുവോഴുതവളേ മരന്നതെ—
ന്തിരു നളിനീകലവാസലോലനംയോ?

രാജാ:—എന്നൊരു രാഗവിഷ്ണുദിയായ പാട്ട്!

വിശ്വാസി:—ആട്ടേ, പാട്ടിന്റെ പോതും ദോഷക്ക് മനസ്സിലാ
യോ?

രാജാ:—(ചീരിച്ചുകൊണ്ട്) ഇവളിൽ തൊൻ തൈ കറി പ്രണ
യം കാട്ടിയിരുന്നു. ഇപ്പോൾ അവർ വസുമതിയെ
ഉണ്ടി എന്നു ശകാരിച്ചതായിട്ട് തൊൻ മനസ്സിലാ
ക്കുന്നു. സവേ മാസവൃ, തൊൻ മഹംസപദികയോട്
ചേന്ന പറയു ‘ശകാരം കണക്കിലായി’ എന്നു.

വിശ്വാസി:—കല്പനപോലെ. (എഴുന്നേറ്റ്) തോഴേരു, മഹംസപ
ദികയുടെ പരിചാരികമാർ എൻ്റെ കട്ടമയിൽ
പിടിക്കിയാൽ അപ്പുരഃസ്മീയുടെ കടക്കിൽപ്പെട്ട വി
രക്തനെന്നപോലെ എന്നിക്കു പിന്നെ മോക്ഷം ഇല്ല.

രാജാ:—പോകു. നാഗരികൻറെ മട്ടിൽ അറിയിക്ക.

വിശ്വാസി:—മരാറ്റു ഗതി? (പോയി)

രാജാ:—(അത്യശതം) ഈ പാട്ട കേട്ടിട്ടു്, ഇപ്പുജനവിരഹമി
ല്ലക്കില്ലോ, എന്നോ വലിയ തൈ ഉത്തോക്കണ്ണു തോന്നുനു.
അടമവാ,

2. കേരംക്കല്ലുഗീത, മഴകാന്താരു കാണക്കു, യുണ്ടാ—
മത്തോക്കണ്ണു കാമിതമെഴും മനജനു പോലും,
തത്തോക്കാരണം മരജനല്ലുംപും വേഴ്തു—
യോക്കന്നതാം കരളിൽ, ബോധമെഴാതെ തന്നു.

(എന്നു് അസ്പന്ധമാവത്തിൽ നില്ക്കുന്നു.)

(അവാന്തരം കമ്പുകൾ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കമ്പുകൾ:—അമോ, എൻ്റെ അവസ്ഥ ഇത് മട്ടിലായല്ലോ!

3. അന്തഃപുരത്തിലധികാരമൊടുമെന്നു—
മേന്തിച്ചുരിപ്പുതിനിവന ലഭിച്ചുാരിക്കൊൽ
അന്ത്യത്തിലാണ്ടുകളിനേക്കമകന്നവാരെ
സന്ധിച്ചിട്ടുണിടവമെന്നടിവെപ്പിനുനായു.

‘അമോ! രാജാവിനും ധർമ്മത്തും തെററിക്കാൻ ചാ
ടിപ്പു. എന്നാലും ഇപ്പോൾ തന്നെ ധർമ്മാസന്നത്തിൽ
നിന്നും എഴുന്നേറും അകത്തെഴുന്നാളും തീരിക്കുന്ന രാ
ജാവിനോടും കണ്പശരിപ്പുനാൾ എന്തിയിരിക്കുന്ന
വിവരം അറിയിക്കാൻ തോന്ത് മട്ടിക്കുന്നു. അമ്പവാ രാ
ജുരക്കു എന്ന പ്രവൃത്തിക്കു വിത്രുമെന്നതില്ലപ്പോ.
എന്തുനാൽ,

4. നിരന്തരം തേരിലിരിപ്പു സുരൂൻ,
മതഞ്ഞു വീശ്രൂന മിനക്കെടാതെ,
യരാഭരം നിത്യമനന്തനേൽപ്പു,
യദ്രശനം ധന്മിതേവിയം താൻ.

അന്തിനാൽ ഇപ്പോൾതന്നെ അറിയിച്ചേരുക്കാം. (ചുറി
നടന്ന നോക്കീടു്) ഇതാ മംഗാരാജാവാക്കട്ട,

5. നടത്തി നാട്ടാർക്കളെ മക്കലൈപ്പോ—
ലടങ്ങി വാംശാനു വിജനം വരിപ്പു,
കുട്ടത വൈയുലിൽ നിജയുമല്ലോ.
നടത്തി നല്ലാവിനെ ദന്തിപൻ പോൽ.

(ശട്ടുചെന്നു്) ദേവൻജയിച്ചാലും, ജയിച്ചാലും. മീ
മവാൻ്റെ താഴ്വാരത്തിൽ താഴസിക്കുന്ന തഫോയന

നാർ കാലുപൻറ സദ്ദൈവും വഹിച്ചുകൊണ്ട്
സുരീകളോടുകൂടി ഇതാ വന്നിരിക്കുന്ന, മെത്തവേണ്ടതു
കല്ലുന പോലെ.

രാജം:—(ആരവോടെ) കാലുപൻറ സദ്ദൈവുംകൊണ്ടാഡി
കയുകി:—അന്തേ.

രാജാ:—എന്നാൽ തോൻ പറഞ്ഞതായി ഉപാധ്യായൻ സോ
മരാതനെ അറിയിക്കു, ഈ ആത്രുമവാസികളെ തു
തിവിധിപ്രകാരം സത്കരിച്ചു അലേഹമാതനെ കുട്ടി
ക്കൊണ്ട് വരേണ്ണമെന്ന്. തോൻ താപസമാരെ സ്വന്തി
കരിക്കാൻ ഉചിതമായ സ്ഥലത്തുചെന്ന് അവരെ
കാത്തുനില്ക്കാം.

കയുകി:—കല്ലുന പോലെ. (പോയി)

രാജം:—(എഴേനേറു) വേതവതി, അഗ്നിശാലയിലേക്കു മുൻ
പാൽ നടക്കു.

പ്രതീഹാരി:—ഈതിലെ എഴുന്നാണും.

രാജാ:—(ചുറിനടക്കുന്ന—രാജുചിന്താത്രമം നടീച്ചു) എല്ലാവ
ങം ആത്രുഹിച്ച കാല്യം സാധിച്ചാൽ തുപ്പിയടയുന്ന.
രാജാക്കന്നാക്കുക്കു ചരിതാത്മത ഭിവസമ്മിതമാ
യിത്തനുണ്ടായിരിക്കും.

6. കൈയേറി വൻപദമോഴിഞ്ഞിതു തുപ്പി, പിന്നെ—
കൈയേററതിനും പരിരക്ഷയണ്ണയ്ക്കുവോ;
കൈയിൽ പിടിച്ച കടപോതു ഗ്രുമഹാരി, യെന്നാ
ചെങ്ങുവുമണ്ണഡയികമാം ഗ്രുമവും സ്വപരാജ്യം. [ൽ

(അണിയിരിയിൽ)

ഭേദതാളിക്കനാർ:—മഹാരാജാവു വിജയിക്കുക്കു!

രേഖാമൻ:—

7. ജനഹിതമത്ര മാത്രം നോക്കി നീ ക്ഷേമമേല്പും—
നന്ദിനി, മമവാ നിന്റുത്തിയിമെട്ട് തന്നെ;
കന്തംവെയിൽ തലയിക്കൽ താങ്ങി മംബാററിടനു
തനതകിപണിവോക്കംമാമരം ചരായയാലേ.

രണ്ടാമൻ:—

8. വലമതികളെ നീത്യം ദണ്ഡനം ചെയ്തകൾ—
കലെഹമെത്രമൊത്രക്കിച്ചെയ്യുവു നീ രക്ഷയാക്കം;
അലവലുവിഭവമാനം ചാച്ചു പുണ്ണോറിക്കും
വലമെഴുമൊമ്പിത്രം നാട്ടക്കംത്തു തന്നെ.

രാജാ:—ഈവൻ സ്ഥാനത്മാനസനായ എന്നെന്ന വീണ്ടം ഉത്സാഹി
പ്പിക്കും. (ചുറിനടക്കം.)

പ്രതീക്ഷാരി:—ഈപ്പോൾതന്നെ അടിച്ചുത്തളിച്ചു വെടിപ്പാക്കി
യത്രം ഹോമധ്യേന അട്ടത്ര നില്ക്കുന്നതും ശത്രു ഈ അഗ്നിശാലയുടെ
ഉയൻ വരാന്തരെൽ തിരുമന്നു
കൊണ്ട് കല്പിച്ചു കയറിയാലും!

രാജാ:—(കയറി പാജനത്തിന്റെ തൊഴിൽ താങ്കിനിനാം) വേതുവ
തി, എത്രദ്ദേശിച്ചായിരിക്കും കാശ്യപൻ ഔഷികളെ
എൻ്റെ സർവീപത്രേക്കു അയച്ചിരിക്കുന്നതു്?

9. നല്ലാരക്കുനിമാർത്തപസ്സിനിത്രനാം
വിഷ്ടന്നെപ്പറ്റി നേരിട്ടിതോ?
വല്ലാതം നിഹനിച്ചിതോ മനിവനം
ചേരുന്ന ജന്മക്കേളും?
അല്ലാ നമ്മുടെ വല്ല ഭിഷ്ട്സുതികളാൽ
സസ്യപ്പറ്റി കാണ്ണായ്ക്കും യോ?
വല്ലാതിഞ്ചിനെ ശക്യാന്നകമല
ക്കല്ലാസമില്ലാതെയായും.

പ്രതീക്ഷാരി:—സത്യപ്രവൃത്തിയെ കൊണ്ടാടുന്ന ഔഷധമാർ മഹാരാജാവിനെ കണ്ട് സംഭാവനം ചെയ്യാൻ വന്നിരിക്കയാണെന്ന ഭോഗം.

(ശകന്തളയെ മുൻപിൽ നടത്തി ഗൗതമിയേച്ചുട്ടുടെ മനാർ പ്രവേശിക്കുന്ന; അവക്കുടെ മുൻപിലായി കണ്ണുകിയും പുരോഹിതനും.)

കണ്ണുകി:—ഭവാന്മാർ ഇതിലെ എഴുന്നളിൽ.

ശാഖ്യർ:—ശാരദപത,

10. നടത്തന്തു ഭാഗ്യം തികയുമരചന
നീതിയനിശ്ചം,
അടന്നീടുനില്ലും പതിതനമഹോ
ഭന്നടവടി,
അടങ്ങീടുള്ളില്ലാത്തിടമനഞ്ജിപ്പോ
രിവന തീ—
പ്രീടിച്ചുണം തോനാന്നയിക്കജനമാളിം
സ്വപ്നഗ്രഹം.

ശാരദപതൻ:—ഈ പുരപ്രവേശംകൊണ്ട് അങ്ങയുടെ നില
ഇങ്ങിനെയായി. ഇതാ,

11. ഗ്രൂഖനഗ്രൂഖനെ, ബുദ്ധൻ
സുപ്പിരേന്ന, യദ്യുക്തനെക്കളിച്ചുഭേദിം,
ബദ്ധനെ നിരക്കണൻ താ—
നെത്തര, മത്രപോൽ നിന്നപ്പു വിഷയിയെ താൻ.

ശക:—(ശ്രദ്ധകനും നടപ്പിച്ചു്) അയ്യോ, ഇതെന്നതാണെന്നറ വല
ത്തത കണ്ണു് ഇളക്കന്നതു്?

ഗൈതമമി:—മകളേ, അമംഗലം ശീയട്ട്. ഭർത്തുകലദേവ
തമാർ നീനുക്കു നല്ലതു വരുത്തും. (ചുറി നടക്കുന്ന)

പുരോഹിതൻ:—(രാജാവിനെ കാണിച്ച്) താപസമാരെ, വണ്ണാ
അമ്മദ്ദീടുട രക്ഷിതാവായ മഹാരാജാവു് ഈതാ മുൻ
കുട്ടിതനെന എഴുന്നോറുന്നിനു് നിങ്ങളെ കാത്ത
കൊണ്ടിരിക്കുന്ന; കണ്ണാലു!

ശാർഘ:—മഹാബ്രഹ്മൻ, മഹാരാജാവിൻ്റെ വിനയം എററ
വും അഭിനന്ദനയിയം തനെന. എന്നാലും തഞ്ചാരംകൾ
തിൽ അത്ഭുതമില്ല. എന്തെന്നാൽ,

12. മരം പ്രലം തിങ്ങി നിലയ്ക്കു താഴുമേ,
കരിക്കുകിൽ നീതു നിരഞ്ഞ തുമ്പുമേ,
പെരുത്ത ഭാഗ്യത്തിൽ നമിപ്പു സത്യപുമാൻ,
പരോപകാരിക്കിത്താൻ സ്പഭാവമാം.

പ്രതീഹാരി:—മഹാരാജാവേ, ഇവരുടെ മുഖം തെളിത്തുകൊ
ണ്ണു. അതുകൊണ്ട് ആഷിമാക്ക കായ്യസിലിയിൽ
വിശ്രദാസമ്പണ്ണനു് ഉണ്ടിക്കാം.

രാജാ:—(ശക്തമില്ലയെ കണ്ടിട്ടു്) ഈ യുവതിയാകട്ടെ,

13. അടിമടിമുടിസ്തിരിയാ—
യുടലശകരിവാനെഴാതെന്താരിവാളും,
ചിടമടിയുടയവർ നടവിൽ
വാടിരെയാരിലകരിക്കിട്ടു തളിർപ്പോലെ?

പ്രതീഹാരി:—മഹാരാജാവേ, കൈശ്രൂകം നിമിത്തം ഒന്നം തീ
ച്ചുപ്പെട്ടത്താനാവുന്നില്ല. എന്നാൽ ഇവളുടെ അതു
തി കാണേണ്ടതു തനെ.

രാജാ:—ഈരിക്കാട്ട, പരക്കിരുത്തെന്തെ നീരീക്ഷിക്കുന്നതു യോഗ്യ
മല്ല.

ശക:— (കൈ മാറ്റു വെച്ചു—ശൃംഗാരതം) എത്തുമേ, ഇതെന്നു
ണ്ണാൽ ചാഞ്ചലിപ്പു്! അതുപുതരെന്നു അനുഭേദ സ്ന്യ
ഹമോത്തെങ്കിലും ദൈഡ്യപ്പെട്ടതേനോ?

പുരോധീതന്ന്:—(ഇപ്പോട്ടുചെന്ന്) ഇതു തപസ്പിക്കുമ്പോൾ യദാ വിധി സത്താരാം ചുള്ളി. ഇവരുടെ മുത പരഞ്ഞയച്ചതായ ഒരു സന്ദേശമുണ്ട്. അതു മഹാരാജാവും ഗ്രാമി കിണറാം.

രാജാ:—തൊൻ ഗ്രാമയോട്ടുടർന്നു ഇരിക്കുന്നു.

ഔഷികരം:—(കൈകരം ഉയർത്തി) രാജാവു വിജയിക്കുന്നു.

രാജാ:—തൊൻ എല്ലാവരേയും അഭിവാദനം ചെയ്യുന്നു.

ഔഷി:—ഇഷ്ടസിലാ വരട്ട്.

രാജാ:—എനിലാക്കം തപസ്സിനു വിംഗ്കരമാനുമില്ലപ്പോ?

ഔഷികരം:—

14. അങ്ങു സത്തരെ രക്ഷിക്കു

ഭംഗം ധർമ്മത്തിനെന്തിനെ?

പൊങ്ങിസ്തുരുന്ന് ജപലിക്കുന്നോ—

ഇന്നു കൂരിയും തങ്കുമോ?

രാജാ:—എന്നാൽ എനിക്ക് രാജാഭ്യൂം അത്മവത്തായി. ഒരു വാൻ കാശുപൻ ലോകാന്തരവത്തിനു കശലിയായിത്തന്നെ ഇരിക്കുന്നവക്കും?

ഔഷി:—സിലാമാനാക്കം കശലും സ്പായീനമാണല്ലോ. ഒരു വാൻ കാശുപൻ കശലപ്പുള്ളം ചെയ്തു ഇപ്രകാരം അറിയിക്കുന്നു.

രാജാ:—എന്താണു് ഭഗവാന്റെ അത്മതും?

ശാരീരം:—“അംഗോന്യന്യനിശ്ചയപ്രകാരം ഭവാൻ എൻ്റെ ഏതിയെ പരിഗ്രഹിച്ചതും” തൊൻ സങ്കാപ്പുമും സമതിച്ചിരിക്കുന്നു. എന്തന്നാൽ,

15. പ്രതാപവാൻ സജ്ജനസമുത്തൻ വോൻ,
സദേഹയാം സത്തുകീയ താൻ ശകന്തളി,
വധുവരന്മാരെ മൂണ്ടതിനൊത്തപോൻ
വിധിച്ച തൻകറമകററിനായുവൻ.

അതിനാൽ ഇപ്പോൾ റാഡിഓയായ ഇവരെ സഹയ
മ്മിണിയായി ഭവാൻ സപീകരിച്ചാലും!” എന്ന്

ഗൈതമി:—എത്തു, എനിക്കും ചിലതു പറത്തോൽ കൊള്ളി
മെന്നണ്ടു്. എന്നാൽ പരയാൻ സംഗതി ഒന്നും കാ
ണന്നില്ല. കാരണം, നിങ്ങൾ

16. അന്നെല്ലു വാം മനിയോ
പിനേ ബന്ധുക്കുള്ളൊ ഗഹികാതേ
അന്നോന്നും ചെയ്തുള്ളതി—
ലിനീ താനെന്തുരപ്പു വെച്ചും?

ശക:— (ആമഗതം) എത്തുചുതൻ എന്നാണോയോ പരയുവാൻ
പോകന്നതു്?

രാജാ:—എന്നാണിപ്പരത്തതു്?

ശക:— (ആമഗതം) ഈ പരത്തവാക്കു് തീ പോലെ ഹോ
ഉള്ള നാ.

ശാർഡവൻ:—എന്തെന്നോ? കൊള്ളിം. നിങ്ങൾ തന്നെയാ
ണബ്ലൂ ലോകവുത്താന്തങ്ങളിൽ കുട്ടതൽ പരിചയ
മുള്ള വർ.

17. വരിച്ചവരം ഒന്നുവരത്തിലേരു നാ—
ളിരിക്കിലോതാമവവാദമാളിക്കിം;
നിരാകരിച്ചാലുമയച്ചുകൊള്ളണം
വരനടത്തായവരെ സപ്പബാന്യവർ.

രാജാ:—എത്തു്! ഈ സുന്ദര താൻ മുൻപു് വിവാഹം ചെ
യ്യുവെന്നോ?

ശക്തി:— (വിഷ്വദത്താട—ആത്മഗതം) എങ്യമേ,നിന്നും സം
ശയം ഇപ്പോൾ ശരിയായി.

ശാർഖർവവൻ:—

18. ഡർഹനത്തിൽ വിമുഖത,കൃത-
കന്തത്തിൽ പ്രേഷ,കൈന്തിൽ വെദപ്പോ?

രാജാ:—ഇല്ലാത്തതിനെ സ്ഥാപിച്ച് എന്നാണീ ചൊല്ലും?

ശാർഖർവവൻ:—

ഇക്കുളംമെമ്പട—
ഞ്ചാമത്തനുക്ക് പല വികാരങ്ങൾ.

രാജാ:—എന്ന കാരാക്കിൽ ശക്താരിച്ചു.

ഗൗത്ര:—മകളേ, കുട്ടിട ലജ്ജ വിച്ച. നിന്നും ഈ ദിനവു
ം താനൊന്ന് നീക്കേടു. എന്നാൽ നിന്നു തെറ്റാവു
തിരിച്ചറിയും. (പറഞ്ഞപ്പോലെ ചെയ്യു)

രാജാ:— (ശക്തജീവനുക്കി—ആത്മഗതം)

- 19 അധികമഴക്കുന്നീ വന്നതിൽക്കുന്ന ത്രാവം
പ്രധമമനഭിച്ചാന്നല്ലയോദ്യന്തോക്കേ,
മധുപന്നസ്വി മഞ്ഞത്രുതനു കൂട്ടത്തിനെപ്പോ—
ലിത്രമിവന ഭാഷിപ്പാണ് വയ്ക്കു, തള്ളിടാംഞാ.

(ആലോച്ചിച്ചുകൊണ്ട് നീക്കുന്ന.)

പ്രതീക്ഷാരി:—അംഗോ! ഒമ്മാരാജാവിന്നും ധമ്മനിജ്ഞ അത്ര
തം! സുവല്ലാംകായ ഈ മനോഹരത്രാപനതു കണ്ണി
ട്ട് മറ്റായം ശങ്കിക്കകയില്ല.

ശാർഖർവവൻ:—രാജാവേ, എന്നതാണു് നിണ്ണാതിരിക്കുന്നതു്?

രാജാ:—അല്ലെങ്കാം താപസ, എത്രതനു ആലോച്ചിച്ചിട്ടും
ഈ ഗ്രീമതിനെ സപീകരിച്ച ഓമ്മ വരുന്നില്ല. അ

തിന്നാൽ ഗഭ്രക്ഷണം പ്രത്യുക്ഷമായി കാണുന്ന ഈ വലേ എങ്ങനെയാണ് താൻ ഭാര്യയായി സപീകരിക്കേണ്ടതു്?

ശക:— (ആര്യഗതം) ദത്താവിന്റ് പരിശയംതന്നെ ഓമ്മയി സ്വി. പിന്നെ ഇപ്പോൾ അതിരക്കവിത്തെ എന്നറ ആശയു് എവിടെയാണ് അവകാശം?

ശാർഡഗരവൻ:—വേണ്ട,

20. ഹരിച്ച നീ പുത്രിയെയെക്കിലും സതോ—
കരിച്ചുാരക്കാരനിയാണ് നിസ്യൻ!
ഹരിച്ച വിത്തത്തെയെവൻ നിനക്ക
ചോരന വോൽ നൽക പത്തിനു നേന്ന്.

ശാരദപത്നൻ:—ശാർഡഗരവ, താൻ മനീ മിണ്ണാതിരിക്കുന്ന. ഒക്കന്തേ, തെങ്ങൾ പരയേണ്ടതു പരാത്തു. ഇപ്പോൾ ഇങ്ങിനെയെല്ലാമാണ് പരയുന്നതു് വിശ്വാസം വര തത്ക്ക വാക്കു് നീ തന്നെ പരയു.

ശക:— (ആര്യഗതം) ആ സ്നേഹം ഇങ്ങിനെയാക്കു ആക്കുയി തനിന്ന് നിലയുള്ളു് വാമ്പുട്ടത്തിയിരക്കുന്നുഹലം? ഇം പുസ്തകു് ഇപ്പോൾ ആത്മഭൂവത്തിനു മാത്രം. (അക്കാ റം) ആരുചത്ര-(പക്തി പഠനത്തിട്ടു്) സംശയസ്ഥിതി ക്കു് ഇം സംഖ്യാധന യുക്തമല്ലെല്ലാ-പെണ്ണരവ, ഇ തു് ഉചിതമല്ല അങ്ങങ്ങളു്, അന്നു് നിഷ്കൃഷ്ടവും തായ ഇവരെ ആത്മുത്തീതിവെച്ചു് സത്യംചെയ്തു് ചതിച്ചിട്ടു് ഇം മാതിരി ക്രൂരവാക്കുകൾ പരാത്തു നിരസിക്കുന്നതു്.

രാജാ:—(ചെവിപൊത്തിട്ടു്) ധാപം നശിക്കുന്നു.

21. കലമാവിലമാക്കകയും
നിലത്തെറിച്ചുനേ വീഞ്ഞകയുമെന്നോ,

തെളിനീർ തടതകവിവയേ
മലവെള്ളം കേരിടന പുശ്വോൽ നീ?

ശക:— ഇരിക്കെട്ട്. പരകളിൽമെന്നു് അങ്ങു് എന്ന പരമാ ത്മമായി ശങ്കിച്ചു് ഇങ്ങിനെ പരകയാണെങ്കിൽ ഇംഗ്ലീഷ്യാനംകാണിച്ചു് അങ്ങയുടെ ശങ്കയെ അകറാം.

രാജാ:— വളരെ നല്ലതു്.

ശക:— (അംഗലീയസ്ഥാനം പരിശോധിച്ചു്) അദ്ദോ! വിരല്പിൽ മോതിരം കാണുന്നില്ലപ്പോ. (വ്യസനത്തോടെ ഗൈത്രാ യേ നോക്കുന്നു)

ഗൈത്രാ:— ശങ്കാവതാരത്തിൽ ഇരങ്ങി ശച്ചീതിമാജലത്തെ വന്നിക്കുന്ന സമയം ഉള്ളി വീണപോയതായിരിക്കു ണം മോതിരം.

രാജാ:— (പുണ്ണിരിയിട്ടു്) ഇതാണു് സ്നീകർഷ്ഛു് തക്കത്തി നൊത്തു് ബുദ്ധികെഴുലും തോന്നുമെന്ന പരായനതു്.

ശക:— ഇവിടെയാണു് വിധി തന്റെ ശക്തി കാണിച്ചുതു്. ഇരീക്കെട്ട്, വേരോൽ കാരും പരയാം.

രാജർ:— ഇപ്പോൾ കേരിക്കുന്നുമെന്നായി. ആട്ടേ.

ശക:— ഒരു ദിവസം മലുവള്ളിക്കടിലിൽ നിൽക്കേ അങ്ങു് ഒരു താമരയിലെയിൽ കുറച്ചുവെള്ളം കോരിപ്പിടിച്ചു.

രാജാ:— കേരിക്കെട്ട്, കേരിക്കെട്ട്!

ശക:— അപ്പോൾ എൻ്റെ വളത്തുപുതനായ ദീർഘാവാംഗ നെന്നു മാൻകട്ടി അട്ടത്തുവന്നു. അങ്ങു ദയയോടെ ആ ദൃം അതിനു കടപ്പാൻ വെള്ളം കാണിച്ചുകൊട്ടതു്. എന്നാൽ അതു് പരിചയക്കരവുന്നിമിത്തം അങ്ങയു ദേ കൈയിൻ്റെ അട്ടത്തു വന്നില്ല. പിന്നെ ഞാൻ തന്നെ ആ വെള്ളം വാങ്ങി അതിനു കാണിച്ചപ്പോൾ

അതു സ്നേഹത്തോടെ കടിച്ച അപ്പോൾ അങ്ങ്[”] ഈ ഒരിനെ ചാരണ്ടു എന്നു കളിയാക്കി, “എല്ലാവക്കും കുടകാരിലാണ്” വിശപ്പാസം. രണ്ടുപേരും കാടമാരാണെല്ലോ.”

രാജാ:—ഇങ്ങിനെയാണ്[”] തന്റെ കാര്യം സാധിക്കാൻ വേണ്ടിയുള്ള സ്കീകളുടെ പദ്ധതികളിൽ നിന്നെത്തു മധുരവാക്കുക ഉം വിഷയികൾ ഭേദിച്ചപോകുന്നതു

ഗൗതമി:—മഹാഭാഗ, ഇങ്ങിനെ പറയുകയും. തന്റെ വന്നതിൽ വളർത്തുവന്ന ഇവർക്കു ഇവർക്കു കുളിക്കുന്ന ഒന്നാണെന്നും നിശ്ചയമില്ല.

രാജാ:—വുഡാപസി,

22. കാണുന്ന പെൺപീഠിയിൽ തന്ത്രാം വച്ചതപോതാണെങ്കിൽ ജീവികളിൽ, നാരിയിലെല്ലും പിന്നെ! വാനേരിട്ടും വരെ ശിത്രക്കൈളയക്കയിൽപ്പെട്ടാണെന്നും വളർത്തുവതു കാക്കുഹത്തിലാണോ.

കൈ:—(ആധാരത്തോടെ) അനാറുന്നായ അങ്ങ്[”] തന്റെ ഭർഖവും ലിയാണ്[”] മറബ്ദിയാണും കാണുന്നതു[”]. ധമ്മരക്ഷകൾ വേഷത്തിൽ പല്ലുകൊണ്ടു മരഞ്ഞു കിണർപ്പോലെയിരിക്കുന്ന അങ്ങയുടെ പ്രവൃത്തി മറ്റാണും അനുകരിക്കുകയില്ല.

രാജാ:—(ആദ്യത്തോടെ) സംശയം ഇനിപ്പീക്കമാരം ഇവളുടെ കോപം നിജ്ഞൈക്കുമെന്ന തോന്നാണ്. ഇവളുടെ കോപം

23. താവും രഹഃപ്രണയവിസ്[”]ത്രതിയാൽ കുട്ടത്താവത്തിലെണ്ണമരിയാപ്പടി ഞാനിരിക്കേ, കോപം വളർന്നു, നയനങ്ങൾം ചുവന്നു, മാരച്ചാപം മരിപ്പു വളയും പരിക്കച്ചളിപ്പാൽ.

(അകാണ്ടം) ഉദേ, ദിഷ്ടന്തങ്ങൾ ചരിത്രം പ്രസിദ്ധമായും. എന്നാൽ ഇത് താൻ അറിയുന്നില്ല.

ശക:— ഇപ്പോൾ എന്ന ഒരു കലടയാളി കല്പിച്ചു. നിലവായിൽ തെന്നും എഴുത്തിൽ വിഷയം ചേന്ന് ഇത് ചില്ലാൻറെ കൈയിൽ, പുരവംഗ്രാമത്തെക്കരിച്ചും വി ശ്രോസംകാണ്ട്, അകപ്പെട്ടപോയപ്പോൾ താൻ! (വസ്തുതിന്റെ തുന്നുകാണ്ട് ഇവം മറച്ചു കരയുണ്ട്.)

ശാർഖ്:— ഇങ്ങിനെയാണ് “ആലോച്ചിക്കാതെ ചെയ്യ പ്രവൃത്തി ഭിംബിപ്പിക്കുന്നതു”, അതുകൊണ്ട്,

**24. ’ ഓരേതു ചേമ്പ് തൃപ്പണാവു
പ്രത്യേകിച്ചും രഹ്യാഗ്രഹം;
ചിത്തമോരാതെയുള്ളാക്ക്—
അനിതമം വേഴ്തു വെരുത്തിട്ടം.**

രാജാ:— അല്ലയോ മററത്തുക്കളേ, ഈ സൗംഘ്യം വാക്കിനെ മാത്രം വിശദപ്പിച്ചും നമുക്ക് ഇങ്ങിനെ ശകാരിക്കുന്ന തെന്നാണോ?

ശാർഖ്:— (ആക്ഷേപംത്വാട) കീഴുംമേലായി പറയുന്നതു നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലയോ?

**25. പിറപ്പിലേ കൂളിമറിഞ്ഞിടാത്താം
പരഞ്ഞതെനാനും പരമാത്മമല്ല!
ആരഞ്ഞസിക്കുന്ന ചതിപ്രയോഗം
നേരോത്തവോരായവർ തന്നെയാണ്ടു!**

രാജാ:— അല്ലയോ സത്കാവാദിന്, ഈ പറയുന്നതു താൻ സ മതിച്ചു. പക്ഷേ ഇവരെ ചതിച്ചിട്ടിട്ടു നമ്മെങ്ങന്തു കാരും?

ശാർഖ്:— ധർമ്മാദാനം തന്നെ.

അതു സ്നേഹത്തോടെ കടിച്ചു. അപ്പോൾ അങ്ങ് ഈ അദിനെ പറത്തു എന്ന കളിയാക്കി, “എല്ലാവർഷം കുട്ടകാരിലാണ്” വിശ്വാസം. രണ്ടുപേരും കാടമാരാ സാമ്പാ.”

രാജാ:—ഈദിനെയാണ് തൻകാരും സാധിക്കാൻ വേണ്ടിയു ഒരു സ്മൃതികളുടെ പച്ചക്കുളം നിറന്തര മധുരവാക്കക ഉം വിഷയികൾ ഭേദിച്ചവോകന്തു

ഗൗതമി:—മഹാഭാഗ, ഈദിനെ പറയുകയും. തപോവന തതിൽ വളർന്നവനാ ഈവർഷം കഴിയും എന്താണെന്നു നിശ്ചയമില്ല.

രാജാ:—വുഡാപസി,

22. കാണണ്ട വെൺപരിപാലിയിൽ തന്ത്രാം പട്ടപചം താണഞ്ചു ജീവികളിൽ, നാരിയിലെള്ളു പിന്നൊ! വാനേരിട്ടം വരെ ശിത്രക്കൈളയക്കയിൽപ്പെട്ടു നുനം വളർത്തുവതു കാക്കുഹത്തിലാണ്ടു.

കേക:— (ശ്രാധത്തോടെ) അനാരുന്നായ അങ്ങ് തന്റെ ചിൽബി ദിഡാണി മറവളുള്ളവരിലും കാണാനുതു. ധമ്മരക്ഷ കന്നറ വേഷത്തിൽ പുല്ലേക്കാണ്ട മറന്ത കിണറ പോലെയിരിക്കുന്ന അംശങ്ങൾ പ്രവൃത്തി മറാഞ്ഞ അനകരിക്കകയില്ല.

രാജാ:—(ആദ്യത്തോടെ) സംശയം ജനിപ്പിക്കമാണുള്ള ഈവളിടെ കോപം നിഷ്ടിളുക്കമെന്ന തോന്നാനു. ഈവളാക്കട,

23. താവും റഹിപ്പുണ്യവിസ്തൃതിയാൽ കടത്ത ഭാവത്തിലെണ്ണമരിയാപ്പടി താനിരിക്കേ, കോപം വളർന്നു, നയനങ്ങളിൽ ചുവന്നമാര—ചാവും മരിപ്പു വളയും പുരികച്ചുളിപ്പാൽ.

(അകാശം) ഭേദം, ദിഷ്ടന്തങ്ങൾ ചരിത്രം പ്രസിദ്ധമായും. എന്നാൽ ഈ താൻ അറിയുന്നില്ല.

ശക:— ഇപ്പോൾ എന്നെ ഒരു കലടയാക്കി കല്പിച്ചു. നില്കും. വായിൽ തേനും ഏതെന്തിൽ വിഷചും ചേന്ന് ഈ ദിഷ്ടങ്ങൾ കൈയിൽ, പൂരവംശത്തക്കറിച്ചുള്ള വിശ്വാസംകാണ്ട്, അകപ്പെട്ടവോയ്ക്കും താൻ! (വസ്ത്രത്തിന്റെ തുഡികാണ്ട് മാവം മരം കരയും.)

ശാർഥ:— ഇങ്ങിനെയാണ് “ആദ്ദോഹിക്കാതെ ചെയ്യ പ്രവൃത്തി ദിവിപ്പിക്കുന്നതും”. അതുകൊണ്ട്,

24. ‘ഓരേ ചേര്ച്ച ത്രക്കാവു
പ്രത്യേകിച്ചും രഹോഗതം;
ചിത്തമോരാതെയുള്ളാക്ക—
ഞിതമം വേഴ്ച വെരുത്തിടം.

രാജാ:— അപ്പേയോ ഒരിത്രക്കലേ, ഇം ഗൃഹിക്കുന്ന വാക്കിനു മാത്രം വിശ്വസിച്ചും നമേം ഇങ്ങിനെ ശകാരിക്കുന്ന തന്ത്രാണം?

ശാർഥ:— (ആക്ഷേപംതാട) കീഴുമേലായി പറയുന്നതു നിങ്ങൾ കേട്ടില്ലയോ?

25. പിറപ്പിലേ കളിക്കിടാത്താം
വാഞ്ഞതെതാനം പരമാത്മമല്ല!
ആരഞ്ഞസിക്കുന്ന ചതിപ്രയോഗം
നേരോത്തവാരായവർ തന്നെയാടു!

രാജാ:— അപ്പേയാ സത്യവാദിൻ, ഈ പറയുന്നതു താൻ സമതിച്ചു. പക്ഷേ ഇവരെ ചതിച്ചിട്ടും നമ്മെന്തുകാരും?

ശാർഥ:— ധമ്മംഉംശം തന്നു.

രാജാ:—പെത്രവനാർ യമ്മംഗലത്തെ കാംക്ഷിക്കുന്നവുന്നതു
തുണ്ടായാലോ.

ശാരദപത്രൻ:—ശാരീരവ, വാഗ്പാദങ്കാണ്ഡത്തു ഫലം? തുര
വിന്റെ സന്ദേശം അനുഭിച്ചു കഴിഞ്ഞു. ഇനി നമ
ക്ക്: തിരിച്ചുപോകാം. (രാജാവിനെ നോക്കു)

26. അകയാലിവം നിന്മകാന്ത,
കൈക്കൊള്ളാം തള്ളകുന്നമാം;
അകാമല്ലോ, ഭാര്യമാരിൽ
കൈകാര്യം സേച്ചുപോലവേ.

ഗൗതമി, മന്ത്രേ നടക്കു. (പറപ്പുന്ന.)¹

ശക:— എന്തു! ഈ ധൂത്തനോ എനോ ചതിച്ചു. നിങ്ങളും
എനോ വെടിയുന്നവോ? (പിന്നാലെ പറപ്പുന്ന.)

ഗൗതമി:— (തിരിഞ്ഞനീന്) ശാരീരവ, വല്ലുതെ കരഭരതും
കൊണ്ടിതാ ശകന്തള നമ്മുടെ പിന്നാലെ വരുന്നു.
കൂദായ തെത്താവു് ഉപേക്ഷിച്ചാൽ പിന്ന എന്തുന്നു
മകൾ എന്തു ചെയ്യും?

ശാരീര:—(കോപത്തോടെ—തിരിഞ്ഞനീന്) എന്താണിതു്? ഒരാ
നൃംഖ കാടുനോ?

(ശകന്തള ദയപ്പെട്ട വീരിയ്യുന്ന)

ശാരീര:—ശകന്തളേ,

27. ക്ഷിതിവനോതുവള്ളുയത്തുകിലോ
പതിതയെന്തിന നീ ഇനകുന്നഹോ!
അമ പതിയുതയെക്കിലവനിസ്യമാം
പതികലത്തിലടിച്ചതളിക്കലും.

നിഛ്യു. തെങ്ങിൽ ദോക്കും.

രാജാഃ—അല്ലയോ ആദ്യ, ഈ സുരീയ എന്തിനാണീങ്ങിനെ
വ്യാമോഹിപ്പിക്കുന്നതു്?

28. ശ്രദ്ധയർന്നക്കമുട്ടെത്തയു—

മണിശിരകരനംബുജത്തെത്തയുമുണ്ടാൽ;
വശിക്കിക്കുന്നുരീകളു—
യാദ്ദേഹിക്കം സ്വപ്നാവമണാമോ?

ശാർഖ്ഗരവൻഃ—കഴിഞ്ഞ കാര്യം മറുവല്ലതും നിമിത്തം
മറന്നപോയ അങ്ഗു് അധ്യംഭിനീചവാക്കനാതെങ്ങിനെ?

രാജാഃ—(പുരോഹിതനോട്) ഈതിൽ എറാക്കിച്ചും തോന്ത
ഭവാനോട് തന്നെ ചോദിക്കുന്നു.

29. ഉള്ളിക്കെൻ മോഹമാന്തനാം, കളളം ചൊൽക്കെനമാമിവരം; കൈഉള്ളിക്കെനാ പരസ്യീയേ,— തള്ളിക്കെനാ സ്വപ്നാരൂപ്യേ?

പുരോഹിതൻഃ—(ആലോച്ചിച്ചു്) എന്നാൽ ഈങ്ങനെ ചെയ്യാം.
രാജാഃ— അനന്തരാസിച്ചാലും.

പുരോഹിതി—ഈ സുരീയ പ്രസവദവര എൻ്റെ ഗ്രഹത്തിൽ പാ
ക്കട്ടു. എന്നാണീങ്ങിനെ പറയുന്നാതെന്നുവെച്ചാൽ,
മുമ്പു് അങ്ങേയ്ക്കു് ചക്രവർത്തിയായ ഒരു പുതു ജനി
ക്കുമെന്ന സിംഹമാർ പറത്തിട്ടിട്ടില്ലോ. ഈ മുനീപു
ത്രി ചക്രവർത്തിലക്ഷ്യന്തെന്നും ചക്രവർത്തിയ ഒരു പുതുനെ
പ്രസവിക്കുന്നപക്ഷം, ഇവളെ ബഹുമാനിച്ചു് അന്തഃ
പുരത്തിൽ പ്രവേശിപ്പിക്കാം. അല്ലാത്തപക്ഷം ഇവ
കൂടുതും സമീപത്തുനെന്ന അയയ്ക്കാം.

രാജാവു്—പുരോഹിതൻ്റെ ഇഷ്ടംപോലെ.

പുരോഹിതി—ക്കേതു, എൻ്റെക്കുടെ പോതു.

ശക്കളളി:- ഭ്രാഹ്മി, എനിക്കൊരു പഴതു തരണേ. (കരണ്ടുകൊം
എ പോകിനു. തപോധനയാൽ പുരോഹിതനും പോയി.)

(രാജാവു് ശാപശക്തിയാൽ കാമ്പക്കേടാട്ടുടി ശക്കളളിയെ
കണിച്ചു ചിന്തിച്ചുകൊണ്ടതനു ഇരിക്കുന്നു.)

(അണിയറയിൽ)

ആയുരും!

രാജാവു്:—(കെട്ടിട്ടു്) എന്നതായിരിക്കും അതു്?
(പ്രവേശിച്ചു്)

പുരോ:— (ആയുരുത്തോടു) മഹാരാജാവേ, ഒരു അത്യുഖ്യ
രൂപം സംബിച്ചു.

രാജാ:— എന്നതു്?

പുരോ:— മഹാരാജാവേ, കണ്പരിപ്പുമാർ തിരിച്ചു പോയ
പ്ലാസ്റ്റിം,

30. സ്വന്തം ഭാഗ്യം തന്നെ നിലിച്ചവർ കൈ-
പൊന്തിച്ചുറാറും താപമോടെ കരണ്ടാം.

രാജാ:— പിനെ!

പുരോഹിതൻ:—

മൃഗനിപ്പാദി ബാലയെ സുരിസ്പരുവം
കാന്തിച്ചാർത്തോന്നപ്പരസ്തിത്മരുടെ.

(എല്ലാവകം ആയുര്യം നടിക്കുന്നു.)

രാജാ:— ഓരോ മുൻപുതന്നു അതു സുരിയുടെ കാലും തജ്ജി
ക്കളുണ്ടെന്തെല്ലു? ഉഞ്ഞംകൊണ്ടെന്തുംപലം? പുരോഹി
തൻ ചെന്ന വിത്രമിച്ചാലും.

പുരോ:— മഹാരാജാവു് വിജയിച്ചാലും. (പോയി)

രാജാ:— വേതവതി, എനിക്കു് വല്ലാത്ത കഴിക്കം. ഉറക്കരയി
ലെയ്ക്കു വഴികാണിക്കു.

പ്രതീഹാരി:— മഹാരാജാവു് ഇതിലെ എഴുന്നള്ളം. (പോയി)

രംജാവു്:—

31 കൈവിട്ടോൽ മനിസുതയെ-

കേവലമോപ്പിലെ ഞാൻ വരിച്ചുനായു്;

ഇംവിയമെന്തെന്ന് എന്തെ.

വേദുന്നതു നേർക്കറിക്കുയോ!

(എല്ലാവയം പോയി)

അരു റ റ റ സ റ

(നഗരാധികാരി സ്വാല്യം കൈകും പിന്നിൽ ബന്ധിക്കുന്ന ഒരു പുഞ്ചാന നടത്തിക്കൊണ്ട് രണ്ട് ഭടകായം പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഭടകായം:—(തല്ലിയീട്ട്) എടാ കളിൽ, പറ. തന്മുരാൻറെ മണിക്കട്ടിച്ചു ഈ മുറുമോതിരംബുവിടെനിന്നു കിട്ടി?

പുഞ്ചാൻ:—(പെടി നടപ്പിട്ട്) പൊന്നാജമാനന്മാക്ക് ദയ ദയ എന്നും അടിയൻ മുഖിനെന്തുള്ള വന്നാനുണ്ടല്ല.

കനാമൻ:—മഹാഖ്യാവമണ്ണനെന്നു കയതി തന്മുരാൻനിന്നു ക്ഷണിണ്ണായി തന്നതാണോ?

പുഞ്ച:—ഹതുകേൾക്കണം. അടിയൻ ശങ്കാവതാരത്തിനാട്ടിന്തു താമസിക്കുന്ന ദേശ മുക്കുവന്നാണു്.

രണ്ടാമൻ:—കഴി, നിന്നെന്ന ജാതി ചോദിച്ചുവോ തേങ്ങരം?

സ്വാല്യം:—റൂചക, അവൻ പറഞ്ഞു തീരട്ടു. അതിനിടയ്ക്കു തടങ്ങുണ്ടാ.

രണ്ടുപെയം:—അരങ്ങെന്തെ ഉത്തരവു പോലെ. എടാ, പറ.

മുക്കുവൻ:—ഒടിയൻ വല, ചൂണ്ടൽ മുതലായവകൊണ്ട് മഞ്ഞം പിടിച്ചു നിത്രുപുത്തി കഴിക്കുന്നു.

സ്വാല്പ:—(ചീഴു) പരിഗ്രാമമായ ജീവിതം!

മുക്കവൻ:—അങ്ങിനെ ഉത്തരവാക്കുത്

1. കലയർക്കുമതെങ്കിലെത്തും

നിലതാണെള്ളുതുമാദരാസ്തം;

കൊലചെയ്യുവതില്ലയോ ദയാ—

കലനാം ധാരണികനം വരുക്കെളി?

സ്വാല്പ:—പിന്നെ, കാര്യം യോ.

മുക്കവൻ—തെ ദിവസം തോൻ പിടിച്ച തെ ചെമ്പല്ലിമീൻ മറിച്ചേനോകിയപ്പോൾ അന്തിനീൻറെ വയറിൽ ഈ രത്നംപതിച്ച മോതിരം കണ്ടു. അതു അങ്ങാടിയിൽ വിൽക്കാൻ കൊണ്ടുവന്നപ്പാഴാണ് യജമാനന്മാർ എന്ന പിടിക്രൂഡിയതു് കൊന്നാലും ശരീ, വിട്ടാലും ശരീ, ഇതാണ് പരമാഥ്മം.

സ്വാല്പ:—ജാനക, ഇവൻറെ നേലിലെ നാറവും അക്കപ്പാ ടെയുഷ്ടി മട്ടംകൊണ്ടു് ഇവൻ മുക്കവനാജോന്നന്തിനും സംശയമില്ല. ഈ അംഗീയം ഇവൻ മത്സ്യത്തി സ്ത്രീ വയറിൽ കണ്ടെത്തണിനെയാജോന്നു അങ്ങലാ ചീപ്പാണെളി. നമ്മുടെ കൊട്ടാരത്തിലേക്കു തന്നെ ഫോ കൊം.

ഭന്നാർ:—എടാ കഴുത്തുപ്പാ, നടക്കു

(എല്ലാവരും ചുററി നടക്കുന്ന)

സ്വാല്പ:—സുചക, ഇവനെ കൊട്ടവാതുക്കൽ കയതലോടെ നോക്കിക്കൊള്ളി. തോൻ മഹാരാജാവിനെ ഈ മോ തിരത്തിനീൻറെ സംഗതി അറിയിച്ചു് കല്പന കേട്ട മട അഞ്ചി വരും.

ഭന്നാർ:—അങ്ങുനു് അക്കത്തു കടക്കുന്നും. തന്നുരാൻ പ്രസാദി സിംഗ്.

(സ്വാല്പപോഴി)

എന്നാൻം:—ജാനകി, അഞ്ചുന്ന പോളിട്ട് കരയുന്നേരം ആയ
പ്ലീ.

രണ്ടാമൻ:—തന്യുറാക്കുമ്പോൾ കാണാൻ സമയം നോക്കണം
യോ?

നോ:—ജാനകി, ഇവന്ന കൊലമാലയിടിക്കാൻ എൻ്റെ
കൈ തരിക്കുന്ന. (ശ്രദ്ധവശം വേരെ മഷ്ടിച്ചത്തു കാണി
ക്കുന്ന.)

മുക്കവൻ:—യാജമാനൻ എന്നു കാരണമില്ലാതെ കൊല്ലുന്നതേ.

രണ്ടാമൻ:—(നോക്കിയിട്ട്) ഈതാ നമ്മുടെ സ്വാമി രാജക്കുന്ന
യുംകൊണ്ട് ഈഞ്ചോട്ട് വരുന്നു. ഈനിനീ കഴുക്കരിങ്കു
ഇരയാകും, അല്ലെങ്കിൽ നാഡ്രൂഡക്കും.

(അവേശിച്ച്)

സ്വാല്ല:—സുചക, ഈ മുക്കവനെ വിഞ്ഞുക്കു. മുദ്രാംഗളിയത്തി
നീരു വിവരം ഈവൻ പറഞ്ഞതുതന്നുണ്ട്.

സുചകൻ:—അഞ്ചുന്ന പറയുന്നതുപോലെയാക്കു.

ജാന സ്ത്രീ:—ഈവൻ കാലൻനീരു അട്ടക്കാർത്തുവന്നു് മടങ്ങിവനു.
(മുക്കവനു കെട്ടശിച്ച വിടുന്ന.)

മുക്കവൻ:—(സ്വാല്ലൈ തൊഴുതുകൊണ്ട്) യാജമാനന്നു, എൻ്റെ
ഉപജീവനം എത്രത്രത്തിൽ നടക്കും?

സ്വാല്ല:—ഈവനു മുദ്രാംഗളിയത്തിനീരു വിലു മഹാരാജാ
വു് കല്പിച്ച തയവിച്ചിരിക്കുന്നു. (പണക്കിഴി മുക്കവനു
കൊടുക്കുന്നു)

മുക്കവൻ:—(വണ്ണം വാസ്തീക്കാണ്ട്) യാജമാനനെ, എൻ്റെ
നല്ലകാലം.

സുചകൻ:— ഈ അന്നറഹം ശ്രദ്ധവത്തിൽനിന്നിരക്കി ആന്ത്യം
റത്തു കയറുകയാണു്.

ജാനകൻ:- ഇത് സമ്മാനങ്കാണ്ടി മനസ്സിലാക്കുന്ന അതു ദോ
തിരം സ്പാഷിസ് എത്തും പ്രിയപ്പെട്ടതായിരിക്കു
ണമെന്നു്

സ്വാല്പൻ:- റത്നത്തിന്റെ വിലയെക്കരിച്ചുപി മഹാരാജാവിനു്
അന്തിൽ പ്രത്യേകത എന്ന തോന്നുന്നു. അതു കണ്ണ
പ്ലോറം മഹാരാജാവിനു് എതോ ഒരു ഇഷ്ടജനത്തെ
കരിച്ചു് ബാമ്പവനു. പ്രത്യും ശംഭീരനാണെങ്കി
ലും കരളിട കണ്ണകളിൽ കണ്ണീർ നിറവത്രു.

സുചകൻ:- എന്നാൽ തന്നുരാനു് അഞ്ചേനു് ഒരു ഉപകാര
ഡാനാല്പൂ ചെയ്യുതു്

ജാനകൻ:- “ഈ മുക്കവൻമുപ്പുക്ക്” എന്ന പറയ.
(എന്ന മുക്കവനെ അസുരയോടുകൂടി നോക്കുന്നു.)

മുക്കവൻ:- യജമാനന്മാരേ, ഒരു ഉത്സാഹത്തിനു് ഇതിൽപ്പോ
തി നിങ്ങൾക്കും ഇരിക്കും.

ജാനകൻ:- ഉചിതമായി അതു്.

സ്വാല്പൻ:- മുക്കവാ, ഇപ്പോറാ നീ എൻ്റെ ഉറപ്പച്ചാതിയാ
യിത്തീന്തിരിക്കുന്നു. നമ്മുടെ ഇത് പ്രമഥസ്സും ഉ
റപ്പിക്കേണ്ടതു് പാനീയശാലയിൽവെച്ചുണ്ടു്. അതു
കൊണ്ടു് അഞ്ചോട്ടുനു പോകാം.

(എല്ലാവകം പോയി)

പ്രവേശകം കഴിഞ്ഞു.

(ശാഖാരം ആകാശ തിലുടെ സാനമതി എന്ന അസ്സാസ്സി
പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സാനമതി:- അസ്സാസ്സിത്തുടിൽ ഉള്ള എൻ്റെ തവണ ക
ഴിഞ്ഞു. മിറാജനാദിക്കുള്ള അഭിശേഷക സമയവും
ആണും. ഇനി ആ രാജപ്പിയുടെ നധിതി ചെന്ന കാ
ണക തന്നു. മേനുകയോടുള്ള അട്ടപ്പും നിമി

തന്മ എൻ്റെ സ്വന്തമാണല്ലോ ശക്കത്തു. മേനക്ക മുൻപു തന്നെ മകൾക്കവേണ്ടി ഇക്കാര്യം അറിവാൻ എന്നെ എല്ലിച്ചിട്ടും ഉണ്ടെല്ലോ. (ചുരു നോക്കീടു്) എന്നാണിതു്? വാസന്താസവം തുടങ്ങീടും രാജയാ നിയിൽ യാതൊരു ഉത്സവവും കാണണമീലു. ദിവുദി ഷ്ടിരക്കാണ്ടു് എനിക്കു് എല്ലാം ഒന്നും ലിലാക്കാം എങ്കി ലും മേനകയുടെ താല്പര്യം തൊൻ ബഹുമാനിക്കണമ ല്ലോ. അതുകെട്ട്, തിരഞ്ഞെരളിക്കാണ്ടു് മറത്തു് ഈ ഉള്ളാനപാലിക്കഥാരകെട അട്ടക്കത്തിനു് എല്ലാംകേട്ടി മന്നുംലാക്കാം. (ഇരണ്ണി മറത്തുനാണ്ടും.) (ഈന്തംം ഒരു ഫേറ്റി മാനുശാട്ടുക്കും നോക്കിക്കാണ്ടു് ഫുംബാക്കാണു്. അവളുടെ പിന്നാലെ വേദാത്തതിയും.)

പ്രമു—

2. ചെംപച്ചുച്ച വെള്ളത്തോരു
മംഡുമൊട്ടു, വസന്തജീവിതമേ!
സംപ്രതി നിന്നെനക്കണ്ണേൻ
തൊൻ പുജിക്കുന്ന മധുസുമംഗളമേ!

പ്രതീയ—പരഭ്രതികേ, നീ എന്നാണു് രാറയ്ക്ക മന്ത്രിക്ക നാതു്?

പ്രമമ—മധുകരികേ, ഈ പരഭ്രതിക മാവു പുത്രു കണ്ടിട്ടു് ഉത്സാഹം പൂണ്ടിരിക്കുന്നു.

പ്രതീയ—(സന്ന്താപിച്ച ചേഗം അട്ടത്തുചെന്നു്) വസന്തകാലം വന്നു, അണ്ണേ?

പ്രമമ—മധുകരികേ, ഈപ്പാഴിണാണും നിന്നക്കു് മദിച്ച ഹാ ടാനിളു കാലം.

പ്രതീയ—സവി, എന്നെ നേൻ താങ്കു. തൊൻ കാലുയൽത്തിനീ നു് ഈ മാവിന്റെ പുകലു എത്തിപ്പറിച്ചു് കാമരു വന്നു അച്ചിക്കൊട്ട.

പ്രമത:—എനിക്കം അച്ചിച്ചപ്പലം പാതി തരണേ.

പ്രിതീയ:—പറയാതെ താനാ ലഭിക്കുമല്ലോ. നമ്മുടെ ജീവൻ നോല്ലോ! ശരീരമേ രണ്ടുള്ളൂ. (തോഴിയെ താങ്കിക്കൊണ്ടോ മാനുംഹാട്ടോ പറിക്കൊന്നോ.) ഹാ! മൊട്ടകൾ നല്ലവണ്ണം വിരിഞ്ഞിട്ടില്ലെങ്കിലും പോട്ടിച്ചു ഉടനെ നല്ല വാസനയുണ്ട് (എന്നോ ഒക്കങ്ങവിളിൽ പുഡോ ഏടുപിടിച്ചോ)

3. സരസം നാൻ വില്ലേയ്യും

സോരനേകീടനാ ചൃതകോരകമേ!

വിരഹിണിമാരകട നേക്കായു

ശരമദ്ദിലുമേ മികച്ചവര ഭവാൻ.

(പുമൊട്ടകൾ അച്ചിക്കൊന്നു)

(ബഖപ്പുട്ട് പ്രവേഗിച്ചു—കോപത്രാട)

കഞ്ചകി:—അത്തും, തുന്നില്ലാത്തവാലേ! മഹാരാജാവും വസന്താത്സവം മുടക്കിയിരിക്കുന്ന ഇക്കാലത്തും എന്നാണോ നീ ശാന്തുമാട്ടു ടീക്കുന്നതും?

രണ്ടുപേരും:—(പേടിച്ചു) അതും പ്രസാദിക്കുന്നും. ആ വിവരം അറിഞ്ഞെതവരല്ല താഴെയാണ്.

കഞ്ചകി:—വസന്തത്തിലെ വുക്ഷലതാദികളിൽ അവയെ ശത്രുവിക്കുന്ന പറവകളിൽ കൂടി അന്നസരിക്കുന്ന മഹാരാജാവിന്റെ കല്ലുന നിങ്ങൾ അറിഞ്ഞില്ലെന്നാണുള്ളതോ,

4 ഒട്ടായുംപുഷ്ടല പുണ്ട് ചൃത, മിനിച്ചും

ചേന്നില്ലതിൽ പുണ്യാടി,

മൊട്ടാന്നംബൈള്ളാത ചെങ്ങരിഞ്ഞിയുമതേ

മട്ടണ്ട നിൽക്കുന്നതും,

വിട്ടിട്ടും ശിഗിരത്തും കോകിലമഹോ
കുക്കന്നതിപ്പേരുമേ,
ശ്രീകൃഷ്ണ തന്നെയിട്ടും മാരന്തിൽനി
ന്തുരും ശരം ഭീതിയാൽ.

സാന്നമതി:—ശരിതാനാ. മഹാരാജാവിന്റെ പ്രഭാവം അതു
കുറും!

പ്രമാഥ:—എൻ, കരിച്ച ലിവാസദേ അത്യിട്ടിള്ള രാജബന്ധുവാ
യ നിത്രാവസ്ഥ എങ്ങനെയെ തന്നും ശ്രദ്ധയുടെ മുത്രുഷ
യും നിയമിച്ചിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെ തന്നെപറ്റം മുഴു അ
നേരുപുരോദ്ധാനം നോക്കി രക്ഷിക്കേണ്ടും. അതി
നാൽ മുഴു വൃത്താന്തം മുതിനു മുന്തും തന്നെപറ്റം കേ
ടില്ല.

കമ്പ്യൂകി:—എന്തു, ഈനി മുഖ്യമിനേന്താനം ചെയ്യുന്നതും.

രണ്ടിപ്പോയും:—എന്തു, ഒന്ന് അറിയാൻ കൈമള്ളുകടക്കണ്ടും. ഒ
പ്രാഥികൾ കേരംകാൻ പാട്ടിള്ള താജാനക്കിൽ പറയ
ണം. എന്തിനാണും മുഴു വസന്താസ്വം മഹാരാജാ
വും നിശ്ചയിച്ചിരിക്കൊന്തും?

സാന്നമതി:—മനഃപ്രാർ ഉത്സവപ്രായരാണല്ലോ. അതിനാൽ
തക്കൊരണം ഉണ്ടായിരിക്കുന്നും.

കമ്പ്യൂകി:—പരക്കെ അറിവത്തിരിക്കുന്ന മുത്രും എന്തുകാണ്ടു
പാരാത്തുകുംഡാം ശക്കന്തളും പരിത്രജിച്ച കമ്മ നി
ങ്ങൾ കേട്ടിട്ടില്ലോ?

രണ്ടിപ്പോയും:—മോതിരം കണ്ടകിട്ടിയതുവരെ രാജസ്വാലൻ ത
നോ പരഞ്ഞതു കേട്ടി.

കമ്പ്യൂകി:—(ആമഹതം) എന്നാൽ കരിച്ച പരഞ്ഞതാൽ മതി.
(പ്രകാശം) ആ മോതിരം കണ്ടിരു മുതൽക്കും മഹാരാ
ജാവും ശക്കന്തളും മുൻപും ഗാന്ധർവവിവാഹം ചെ
ണ്ണ കമ്മ ഓമ്മിച്ചു. ഫോഫകോണ്ടും ശ്രീമതിയെ ഉ

പേക്കിച്ചുവല്ലോ എന്നോത്ത് അന്ന മത്തൽ പദ്ധതി
തപാടികയാണ് മഹാരാജാവു്. എന്തെന്നാൽ,

5. ഒന്നിനം രസമില്ല, മന്ത്രികളെ മൻ-
മക്കാട്ട് കാണാറമി—

ല്ലെനം രാവിലൂക്കമെന്നിയുതിള്ളിം
തല്ലത്തിലെപ്പാട്ടമേ,
തന്നെപ്പുരനാരിമാരോട്ടരിയാ
ടാനായി വല്ലപ്പാഴം
ചെന്നാൽ പേരത്തു മാറിയോതിയുടെനേ
ലജ്ജിപ്പുതായു് കണ്ണിടം.

സാനമതി:—എനിക്ക് സന്ദേശഭാഷിരിക്കണം.

കഞ്ചുകി:—ഈ വലിയ അസ്പാസ്യംകൊണ്ടാണ് തിരുന്ന
സുകൊണ്ട് വസന്താത്സവം വേണ്ടെന്നുവെച്ചതു്.

രണ്ടാദ്യം:—മനസ്സുംഡായി.

(അണിയിരിയിൽ)

ഹതിലെ, ഹതിലെ എഴുന്നള്ളം.

കഞ്ചുകി:—(അധിച്ചു്) മഹാരാജാവു് ഈങ്ങാട്ടതനു എഴുന്ന
ള്ളം. നിങ്ങൾ നിങ്ങളുടെ ജോലി നോക്കുവിൻ.

രണ്ടാദ്യം:—അണിപ്പന തന്നു (പോയി)

(അന്നത്തോ പദ്ധതിയാത്തപത്തിനോത്തു വേഷത്തിൽ രാജാവും
കൂടും വിക്രിക്കനും പ്രതീക്കാരിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കഞ്ചുകി:—(രാജാവിനെ നോക്കു) അഹോ! എത്ര സ്ഥിതിയി
ലും മഹാരാജാവിന്റെ ആകൃതി രമ്മനീയമാണ് തന്നു. ഈ
തരയും മനിക്ഷേരമുണ്ടായിട്ടിം തിരുമേനിയുടെ ദർഘനും
പ്രീതികരമഞ്ഞ. എന്തെന്നാൽ,

6. മിന്നം മറദ വിത്രുഷണമെല്ല വെടി
 ഞൈതാരാരയ്യിടംകൈയതിൽ
 പൊന്നിന്കാപ്പു ധരിച്ചു, ചുണ്ടുകൾ പരം
 വീർപ്പോര ചോപ്പോരമേ,
 എന്നം ചിന്തകളുണ്ടാകമെഉവാ
 യേററം തളന്ക്കുകികൾ,
 നന്നായു് ചാണക്യിൽവെച്ചു തേച്ചു മണിപോ
 ലേരന്ന തേജോഗ്രാംണം.

സാന്നമതി:—(രാജാവിനെ കണ്ടിട്ടു്) ഇല്ലേഹം ശക്കന്തളുഡെ അ
 വമാനിച്ചുപേക്ഷിച്ചിട്ടു് അവർം ഇല്ലേഹത്തെക്കരി
 ച്ചു വൃസന്നിക്കന്നാതു് യുക്തം തന്നെ.
 രാജാവു്:— (ധ്യാനിച്ചുകൊണ്ടു് പത്രക്കെ ചുറവിന്തനു്)

7 മുന്നം മാന്മിഴിയെൻപ്രിയ
 വനു വിളിച്ചിട്ടുമന്നണന്നില്ല;
 ഇന്നാഹതപ്പോദയം താൻ
 നന്നായു് പദ്മാത്തപിപ്പുതിനണന്നം.

സാന്നമതി:—ഈതെല്ലാം തഹസപീനിയായ ശക്കന്തളുഡെ ഭാ
 ഗ്രമാണു്

വിത്രുഷകൻ:—(ഇവംതിരിച്ചു്) ഇല്ലേഹത്തിനു് ശക്കന്തളാവുംഡി
 രണ്ടാമത്രം പിടിച്ചെപ്പട്ട. എങ്ങിനെയാണു് ചികിത്സി
 ക്കേണ്ടതു് എന്ന നിശ്ചയമില്ല.

കണ്ണുകി:—(ഈക്കുളംചെന്നു്) മഹാരാജാവു് ജയിച്ചാലും, ജയി
 ച്ചാലും. ഉദ്ധാനം മുഴിവനും തൊൻ നടന്നേനാകി. തി
 രചന്നുകൊണ്ടു് ഇഷ്ടംപോലെ എഴുന്നാളുംഡിയിരുന്ന
 വിനോദിക്കാം.

രാജാവു്:—വേതുവതി, അമാത്രുൻ ആരുപ്പിത്രുനേനാടു് തൊ
 ൻ പറഞ്ഞത്തുന്നയി പറയണം, ഇന്നാലും ഉടക്കം സുവി

മാവാത്തതുകൊണ്ട് അസ്ഥാനമണ്ഡപത്തിൽ താൻ വരുന്നില്ലെന്നും, വല്ല പേശരകാരുവും അടിയന്തിരമായി ചെയ്യാൻബന്ധപ്പെട്ടിൽ അതു എഴുതി അറിയിച്ചു കൊള്ളി സാമേന്നർ.

പ്രതീഹാരി:—കല്പനപോലെ. (പോയി)

രാജാവു്:—വാതാധന, താനം തന്റെ ജോലി നോക്കു.

കമ്പുകി:—കല്പനപോലെ. (പോയി)

വിക്രിഷകൻ:—തോഴൻ ഇന്ത്യകളെയൊക്കെ അകററി. ഈനി ഇം രഭനീയമായ ഉല്ഘാനത്തിൽ രഹിടത്തിനെന്ന തിരുമേനി വിശ്രമിക്കുന്നെന.

രാജാവു്:—തോഴരേ, പഴുതുകിട്ടുവോം അനന്തമാദം കടന്ന കുടഞ്ഞു പറയുന്നതുപരംതുമാണു് എന്നെന്നനാൽ

3. തങ്ങിമാർമ്മണിതന്നെങ്ങംഗവി-

സുമരണമാമിതള്ളെന്നോഴിയുംപോഴേ
സുമരനിതാ പ്രഹരിപ്പതിനോർത്തു പും—
ശരമെടുത്തു തൊട്ടപ്പു യന്നല്ലിലായു്

വിക്രിഷകൻ:—ഈതാ നില്ലുണ്ട്. ഈ വടികൊണ്ടതനെ തോൻ മദനവ്യാധിയെ തകരുകളുംയാം. (വടി ഉയർത്തി മാനുശാട്ടുകൾ അടിച്ചിടം ഭാവിക്കുന്ന.)

രാജാവു്:—(പുണിരിയിട്ട്) വരെട്ട്. കണ്ണു മുഖമണ്ണതജ്ജസ്സു്. എടോ, എവിടെ ഇങ്ങനാണു് പ്രിയതമങ്ങോട് കരഞ്ഞാൽ സാമൃദ്ധ്യം വിളിക്കുള്ള നോക്കി വിഞ്ഞ ദിക്കേണ്ടതു്?

വിക്രിഷകൻ.—പരിചാരികയായ ചതുരിക്കയോട് ഇവിടനും കല്പിച്ചിട്ടിള്ളുണ്ടു്, ഈ സമയം മല്ലവള്ളിക്കടിലിൽ കഴിച്ചു കുടഞ്ഞും, അവിടനും തന്നെ ശക്കതള്ളുടെ ചരായ എഴുതിയ ചിത്രപ്പലകം അങ്ങോടു കൊണ്ട്

പോരാനമെന്നും?

രാജാവു്:-മനസ്സിനെ ആദ്യപുസിപ്പിക്കാൻ മറ്ററാനും കാണണില്ല. അതുകൊണ്ടു് അരങ്ങേണ്ട തന്നെ വഴി കാണിക്കു.

വിളിഷകൻ:-തിരുമെന്തി, ഇതിലെ, ഇതിലെ.

(രണ്ടുപേരും ചുറ്റി നടക്കുന്നു. സാന്നമതിയും പീനാലെ ചെല്ലുന്നു.)

വിളിഷകൻ:-ഈ മണിത്തറയോട്ടക്രടിയ മാധവീഖണ്ഡം എത്ര മനോഹരഭാഗിരിക്കുന്നു! അതു നമുക്കു സ്വന്ന തംചെരയുള്ള വിളിക്കുന്നതുപോലെ ദേശമുണ്ട്. അതുകൊണ്ടു് ദേശർ അരങ്ങേണ്ട കടന്നു് ഇരിക്കു തന്നെ.

(രണ്ടുപേരും പ്രാവഞ്ചിംഗു് ശരീരക്കുന്നു)

സാന്നമതി:--എൻ്റെ സവിയുടെ ചൊയ്യെ തോൻ ഈ വാഴ്ത്തിക്കടിലിൽ മറഞ്ഞുനിന്നു നോക്കാം. പരിനൊടു തംചാവിൻ്റെ അന്നരാഹവിശ്രേഷ്ഠമാർ അവക്കുള്ളു് ചെന്ന പറയാം (മാറി മറഞ്ഞുകൂട്ടുന്നു.)

രാജാവു്:-സവേ, ഇപ്പോൾ എന്നിക്കു് ശക്തിയുള്ളമായി പണ്ടുകഴിഞ്ഞ സംഗതികൾ കുന്നാഴിയാതെ വാംശവരയും. അനു തോൻ തോഴിരോടു് പറഞ്ഞിട്ടും ഉണ്ടെല്ലാ. അവക്കുള്ള ഉപേക്ഷിച്ചു് സമയത്തു് ദേശർ അടയ്ക്കാനായിരുന്നുണ്ടില്ല. മുൻപു് രീക്കലേങ്കിലും ശ്രീമതിയുടെ നാമം ദേശർ ഉരിയാടിയതും ഇല്ല. എന്നെപ്പോലെ തന്നെ ദേശരും മറന്നപോയിരിക്കും.

വിളിഷകൻ:-തോൻ മറന്നിട്ടും. അനു “എല്ലാം പറഞ്ഞു” എവിൽ “ഇതെല്ലാം തമാശ പറഞ്ഞത്താണു”, കാരു മൊന്നമില്ല” എന്നു് ദേശർ കല്പിച്ചു്. ഈ ചെലി തലയൻ അതു അപ്പടി വിശ്രേണിച്ചു്. അമവാ, വിഘിയെ ആക്ഷേരു തട്ടക്കാം!

സാന്നമതി:—അങ്ങെന്തെന്നായാണുതു്.

രാജാവു്:—(ധ്യാനിച്ചു്) സദേ, എന്ന പിടിച്ചുണ്ടാണ്.

വിശ്വഷകൻ:—തിങ്ങേനി, ഇതെന്താണോ? ഇതു “അംജയ്യും” ഒരു യുക്തമല്ല. മഹാത്മാക്കൾ രാജക്കലും ശോകത്തിനു വഴിപ്പെട്ടുകയില്ല. കൊച്ചുററ്റിച്ചാലും മലകൾ ഇളക്കമോ?

രാജാവു്:—ഉതാഴിരേ, തോൻ പ്രിയരെ വെടിത്തേപ്പാർഡാ അവ ദശഖണ്ഡായ അശാരണമായ നിലയെ വാത്രത്താൽ എന്നില്ലെങ്കിലും അഭ്യന്തരാം അബ്ദിയും ഇല്ല. എന്തെന്നാൽ,

ഓ. വെടിത്താരേ തോനിങ്ങവർം നിജ

ജനത്തോടണ്ണയ്യവാൻ

തൃടന്നപ്പോരം “നിശ്ചി”നാകളി പി
ത്രശിഷ്യൻ പിത്രസമൻ;

ഉടൻ കണ്ണിരേന്തിക്കരിനനി
വനിൽ ചേർത്തമിഴി, എ—
തടം നീറിടന്തു കുട്ടരവിഷം
തേച്ച കണ്ണവോൽ.

സാന്നമതി:—അംഗാ! സപാത്മത ഇത്തരത്തിലുള്ളതാണെല്ലാ. ഇല്ലെങ്കിൽ സന്നാപം എന്തിനും രസാവഹമായിരിക്കും.

വിശ്വഷകൻ:—എനിക്കൊയെ സംശയം തോന്നും, ആകാശവാരികൾ വല്ലവരും ആളിരിക്കുന്നും ശ്രീമതിയെ കൊണ്ടുപോയതെന്നു്.

രാജാവു്:—മറാരാണോ? ആ പതിലുതയെ തൊടാൻ ഉല്ലഭിക്കുക! മേനകയാണോ? അംജയുടെ തോഴിയുടെ മാതാവെന്നു് കേട്ടിട്ടുണ്ടു്. അവളുടെ സഹായിക്കാനികളിൽ ആരെങ്കിലും എടുത്തുകാണ്ട ഫോയിരിക്കുന്നുണ്ടോ? എന്തു ഉള്ളട.

സാന്നമതി:- അനാത്തത ഓമ്മകേടാണ് ആയ്രും, ഇനാത്തത ഓമ്മയല്ല.

വിശ്വാസികൾ:- അംഗാനീന്യാബന്ധങ്ങിൽ ശ്രീമതിയുമായുള്ള സമാരം നിയുദ്ധം.

രാജാവു്:- അതെങ്ങാണിനേ?

വിശ്വാസികൾ:- ഭർത്താവിനെ പരിശീതു ചിഡിക്കുന്ന മക്കളു കുടിക്കാണാണിരിക്കുന്ന മാതാപിതാക്കൾക്ക് സാധ്യമല്ല

രാജാവു്:- തോഴുരേ,

10. മായം, മതിന്റോൻി, കിനാവുതാനോ,
ക്ഷയിച്ചവോ നേടിയ പുണ്യമെങ്കെ!
വോയി മടങ്ങാതപടിക്കുതെനൊഞ്ച
പായുന്ന നിൽക്കാതെ മനോരമദ്ദേശം.

വിശ്വാസികൾ:- അംഗാനെ കളിക്കുത്തു്. വരാനഷ്ടതു് നിശ്ചയ മാറ്റും വന്നു ചേരുമെന്നുള്ള തിന്നു് ഈ മോതിരം തന്നെയാണു് ദിഃ്മാനം.

രാജാവു്:- ('മോതിരം നോക്കിയിട്ടു്') കളിം! ഇതു് അസുലഭമായ സ്ഥാനത്തെ വിട്ടു് ശോചനീയലായിരിക്കുന്നു.

11. നവസൂഷമയേഴും നവഞ്ചെളാത്തു-
ഉള്ളവള്ളടയാളവി വിട്ടുവോന്നതോർത്താൽ
ഈവനൊട്ടസമമംഗ്രലീയമേ, നീ-
യവിതമമെത്തുംലുഭാഗ്യനല്ലോ.

സാന്നമതി:- ഇതു് മരഹംജീടെ കൈയിലാണു് എത്തിയ തെക്കിൽ നിശ്ചയ ഉണ്ടായും ശോചനീയമാകമായിരുന്നു.

വിശ്വാസികൾ:- സപ്രാഖിം, ഈ തീരനാമമുദ്ദയുള്ള മോതിരം എത്തു പ്രതിതന്ത്രം കൂട്ടിയാണു് ശ്രീമതിയുടെ കൈയിൽ ഇടവിച്ചതു്?

സാന്നമതി:- ഇത്താരം ക്ഷണം എനിക്കു തൊന്തീയ കെട്ടതുകാംതു എന്ന തോന്തി.

രാജാവു്:- പറയാം. അതുകൂടുതൽ തിങ്കിന്നു് എന്നും നഗരത്തിലേക്ക് പുറപ്പേട്ടപ്പോൾ എൻ്റെ പ്രാണം ശ്രദ്ധ കുറീകു വീഴ്ച ചീഞ്ഞിക്കൊണ്ടു് ചോദിച്ചു, “എത്ര നാളിനകത്തു് എന്നു അതുപുതുന്ന വിവരം അറിക്കിക്കും?” എന്നു്.

വിക്രഷകൻഃ:- എന്നിട്ടു്?

രാജാവു്:- അപ്പോൾ ഈ മോതിരം അവളിടെ വിരലിൽ ഇട വിച്ചുകൊണ്ടു് എന്നും പറയുന്നു,

12 “അരോ ദിനത്തിലൊരുവള്ളൂമതിന്റെ കണക്കെൻ പേരിൽക്കൊത്തിയതുമെണ്ണി മുഴുവിട്ടേംപോൾ ആരോമലേ, പരിജനം വരുമന്ന നിന്നെന്നും തുരന്തരിയെന്നരമന്നു കമേറുവാനായു്”

എന്നു്. അതാകട്ടെ കരിനച്ചിത്തനായ എന്നും മോഹം, നിശ്ചിഞ്ഞം നിരവേററിയില്ല.

സാന്നമതി:- നല്ലൊരുവയി പിഡി തെററിച്ചു കളഞ്ഞു.

വിക്രഷകൻഃ:- ഇത്തോറിനെ മുക്കവൻ പിടിച്ചു ചെന്നുലീഭീനി സ്ത്രീ വയററിയു എത്തു?

രാജാവു്:- അങ്ങയുടെ തോഴി ശഹീതീത്മം വദിക്കപ്പോൾ അതു പ്രവാഹത്തിൽ ഇത്തു് ഉംഗിപീണം ഫോയി.

വിക്രഷകൻഃ:- ശഹി.

സാന്നമതി:-— അതു കൊണ്ടുതന്നെയാണു് അധമ്മദീജവായു ഈ രാജാവിനു ശക്കന്തളും വിവാഹം ചെയ്യു കമ്പ സംശയരസ്സുമായതു്. അതുവാ, ഈ വിധത്തിലുള്ള

അനന്ദരാഗത്തിന് ഒരു അഭിജന്താനം ഫോട്ടോവനാതാ സം മനസ്സിലാക്കാത്തതു്.

രാജാവു്:-ഹല്ലോറി ഇയ മോതിരത്തെത്തന്നു തൊൻ ശക്കാ റിക്കട്ട.

വിഴുഷകൾ:-(ആദ്യഗതം) ഇപ്പേരുത്തിനു് ഉന്നാദത്തിൻറെ ചീ ധനങ്ങൾ കാണുന്നു.

രാജാവു്:-(മോതിരം നോക്കിയീട്ടു്) അഡ്രൈ അംഗ്രേജീയമേ,

**13. പരം മനോജ്ഞാംഗ്രലി ചേന്നമിനുമാ—
കരം വെടിഞ്ഞെടുന്നു നീരിൽമുണ്ടി നീ?**

അമ്പവാ,

യരിപ്പതില്ലോ ജയമോ ഗ്രാന്തെ, ഡി-
ക്രെച്ചുതെന്തിരതരമോമലാളു തൊൻ!

വിഴുഷകൾ:-(ആദ്യഗതം) എന്നിക്കു് വിശനു പ്രാണൻ പോകുന്നു.

രാജാവു്:-പ്രീഡ, നിന്നു തൊൻ അക്കാരണംബായി തൃജിച്ചു്
ഇപ്പോൾ പദ്ധതിപാടിക്കുന്നു. അനാക്കു തോന്നാ
ഇനിയും ഇഴയുള്ളവനു് ദർന്നം തരുന്നു.

(ചിത്രമലകം എട്ടാം ബബ്ലപ്പെട്ടു് പ്രവേശിച്ചു്.)

ചതുരിക:— ഇതാ ചിത്രത്തിലെ ശ്രീമതി. (ചിത്രമലകം കാണിക്കുന്നു.)

വിഴുഷകൾ:—തോഴുന്നു, അസ്സുലായിരിക്കുന്നു. ഓരോ നിലയും
ഓവവും മധുരമായിരിക്കുന്നു. താണും ഉയൻം ഇരിക്കുന്നു
ഭാഗങ്ങളിലേക്കു് എൻ്റെ ക്രീഡ പത്രിക്കു
ളിയ്ക്കുന്നു.

സാന്ദര്ഥി:—മഹാരാജാവിൻ്റെ നെന്നുണ്ടും ആയ്യുരും. എ
ൻ്റെ സവി മുൻപിൽ നില്ക്കുന്നോപാലെ തോന്നുന്നു.

രാജാവു്:-

- 14.** എന്തേതൊത്തിലു ചിത്രത്തി-
ലതാത്പൂടി മാറിയും,
ഈതിൽ ചേന്നിതവംക്കളെള്ളു-
രേതാൻ മാറ്റ മാതൃമേ.

സാന്നമതി:-പയ്യോത്താപം മേരുവായിട്ടു് വല്ലിച്ചിരിക്കുന്ന
അംഗരാഗത്തിനും ചിത്രരചനാബന്ധപ്പാടുത്തില്ലെങ്കിൽ
അനുഹക്കാരതയ്ക്കും യോജിച്ചിരുത്തേന്ന ശ്രദ്ധ.

വില്ലേഷകൾ:-തിരുമേഖി, ഇവിടെ മുന്ന് അനീമതിമാരെ കാണു
നാണില്ലോ. എപ്പോവയും കാണാൻ ഒക്കാഴ്ചയുന്നവ
രാണു്. ഇവരിൽ എതാൻു് അനീമതി ശക്തിയുള്ളു?

സാന്നമതി:-ഈതു സുഖരമായ ഗ്രാഫത്തു ഇവനു് തിരിച്ചറി
യുവാൻ കഴിയുന്നില്ലെങ്കിൽ ഇവരുൾക്കു കണ്ണു് വിഹാ
ലാ തന്നെ.

രാജാവു്:-എത്താബന്നനാണു് താൻ ഉംഗീക്കുന്നതു്?

വില്ലേഷകൾ:-താൻ ഉംഗീക്കുന്നതു പറയാം. കെട്ടശിശി
തലമുടിയിൽനിന്നു പുറത്തു കാണുന്ന കുമുഖങ്ങളോടും
മുഖത്തു് വിയർപ്പുത്തുകളോടും, ഏററവും തള്ളൻ
താനു കൈകളോടുകൂടി, വെള്ളം ഷണ്ടു് നന്നത്ത
തള്ളിക്കളുള്ള തേനോവിശ്വാസാ ഒരു ഭാഗത്തു് തള്ളൻ
നിലയിൽ എഴുതപ്പെട്ടവശ്വാണു് ശക്തിയുള്ളു, മണറവർ
രണ്ടും സവികളും.

രാജാവു്:-താൻ നിപുണന്തന്നെ. ഇതിൽ എൻ്റെ ഭാവചി
ഹണ്ണങ്ങളും കാണാം.

- 15.** ഇഞ്ചേക്കുംകൈ വിയർത്തൊങ്കി-
കെകവിരൽ വെച്ചുരു മലിനമായു് കാണ്ണു,
കവിളിൽ കണ്ണീർ വീണതു—
മിവിടേ വീഞ്ഞുള്ള വർത്തിക കരിപ്പു.

ചതുരിക്കേ, ഇന്ത വിനോദസ്ഥാനം പക്കിയേ എഴു
തിക്കഴിവെന്തുള്ളൂ. ഫോയി ചായവും കോലും എടുത്ത
കൊണ്ടുവാ.

ചതുരിക്:-ആരുമാഡവു, ഇന്ത ചിത്രപ്ലകം നന്ന വെച്ചുള്ളൂ
ഞാൻ ഫോയി വേഗം വരാം.

രാജാവു്:-ഞാൻ തന്നെ ഇതു വെച്ചുകൊള്ളാം. (വാദ്യനാ.)
(ഫെറി ഫോയി)

രാജാവു്:-എൻ്റെ സ്ഥിതി നോക്കു,

16. പണ്ണിഞ്ഞ മീറ്റപിലബന്ധം പ്രിയയേ വെടിത്തു
കൊണ്ടാടിടന്നിവനമിനു തലീയചിത്രം,
വേണ്ടം ജലംപെരുക്കമപ്പുച പിന്നിലിട്ട്-
കൊണ്ടിനു ഞാൻ മരമരീചിക്കയെക്കാതിപ്പു.

വിശ്വാസകൾ:-(അത്യഗതം) സത്യമാണ്. ഇത്തോടു നലി കട
നാട്ട് മുഗ്രതുജ്ഞയെ പ്രാപിക്കുന്ന. (അകാശം) തിരുമെ
നി, ഇന്നിയും എന്താണ് എഴുതാനുള്ളതു്?

സാനമതി:-എൻ്റെ സഖിക്ക് എററവും ഇഷ്ടമുള്ള വസ്തുക്കൾ
ഉണ്ട് ഇത്തോടു എഴുതാൻ വിചാരിക്കുന്നതു്.

രാജാവു്:-കേരളാക്കു.

17. ചേരാൻഡിനി മാലിനീനദി മണൽ
തതിട്ടാനെന്നാരന്നാദാളും,
ചാരത്തായു് ഹരിണാദാം ചേന്നഹിമവാൻ
തന്നുബുണ്ണുപാദദാളും,
ചീരം തുകിയ ശാവയോത്ത തയവിൻ
താഴത്തിടംകണ്ണകോ-
ണ്ണാരാഞ്ഞ തന്നിണ്ണതണ്ണേരു കൊന്പിലുരസും
മാന്നപേടയും, തോഴരേ!

വിദ്വാഷകൾ:—(അമ്മഗതം) ഞാൻ വിചാരിച്ചതു് നീംടെ താടി യോച്ചക്രമിയ താപസമാരകക്കാണ്ട് ഈ ചീതും നി രജുക്കവന്നണ്ണെന്നായിരുന്നു.

രാജാവു്:—ഒത്താഴരേ! ശക്തിയുടെ അലങ്കാരങ്ങളുിൽ ചീല തു് ഞാൻ വിചാരിച്ചതും വിച്ഛേഡിക്കണ്ട്.

വിദ്വാഷകൾ:—എന്താണതു്?

സാന്നമതി:—വന്വാസത്തിനും സൗഖ്യരൂപത്തിനും യോജിച്ച തു് വല്ലതും അധിരിക്കണം.

രാജാവു്:—

18. വരച്ചതില്ലപ്പി കവിംതടങ്ങളിൽ
ശരിക്ക തുണ്ടന ശിരിഷക്ക്ളിക;
വരച്ചതില്ലാ മലകംക്കിടഞ്ഞേടോ
ശരനിലാവൊത്ത മണാളസുത്രവും.

വിദ്വാഷകൾ:—തിരമെന്നി, എന്താണു് ശ്രീമതി ചെന്താമരത്ത കൂത്രപോലെ ശ്രാംകണ കൈകൊണ്ട് മുഖം മറച്ച വല്ലാതെന്തെപ്പെട്ടു വിരയുന്നതുപോലെ നില്ക്കുന്നതു? (സ്കണ്ദിച്ച സാക്ഷിയിട്ടു്) മനസ്സിലായി. ഈ പുന്നത്തിൽ കളിൽ, തേവിടിറ്റി മകൻ വണ്ടു്, ശ്രീമതിയുടെ മുഖത്തെ ആക്രമിക്കുകയാണു്.

രാജാവു്:—ഈ അധികപ്രസംഗിയെ തുടക്കേതോ?

വിദ്വാഷകൾ:—ഈവനെ അകറാൻ വലന്മാരെ ശിക്ഷിക്കുന്ന അവിടുതേയേം, അതു.

രാജാവു്—അംഗിനേതന്നു. അല്ലയോ പുംബികർക്കു് പ്രിയനായ അതിമേ, ഇവിടെ പറന്നകൊണ്ട് എന്തിനു കാഴ്ചപ്പെട്ടുന്നു?

19. മധുകരി നിന്നപ്പിയ നിന്നേ
മധുപാ, കാതതിഞ്ചിരിപ്പ് കസുമതതിൽ;
സതി നിന്നേക്ഷടാതവദി
മധു നകരാ ഭാഹമേരാമാന്നാല്ലോ.

സാന്നമതി:—മല്ലാദയാഡിക്രാണം പോവാൻ പറഞ്ഞതു്.
വിഴുഷഃ:—അകററിയാലും ഒഴിവെളുമാരാത്ത ജാതിയാണിതു്.
രാജാവു്:—അംഗങ്ങെന്നെയാ? തൊൻ പറഞ്ഞതാൽ അന്നസരിക്കു
യില്ലയോ? എന്നാൽ ഇപ്പോൾ നോക്കിക്കൊള്ളുക്കു,

20. പണ്ണാമലാളിടെയിളംതളിരോത്ത ചെണ്ടു—
ശ്വാശേൻ രതോസ്വവമതിൽ കനിവോച്ചതനേ;
പണ്ണേ, കടന്നിതു തൊടാൻ ത്രട്ടുന്നതാകിൽ
തണ്ണാരകത്തടവിലാണിയി നിന്നേറ വാസം.

വിഴുഷകൻ:——ഈ കിന്നദണ്ഡനത്തിൽ ദയപ്പെട്ടാത്തതാർ!
(ചീരിച്ചു് ആരംഗം) ഇപ്പേരുത്തിനു് ഓറുതനേ ഈ
ദ്വാഹരിക്കുന്ന ചെച്ചുകൊണ്ടു് തൊനും അഞ്ചിനേത
നോയായി. (പ്രകാശം) തിരുമേനി, ഈ ചിത്രമാണു്
രാജാവു്:—എത്രു്! ചിത്രമോ?

സാന്നമതി:—തൊൻകുടി അതു് റാത്തതു് ഇപ്പോഴാണു്. എ
നാഡിക്രാണോ എഴുതിയപോലെ മനസ്സിൽ സകല്ലിക്ക
നാ ഇപ്പേരം!

രാജാവു്:—തോഴരേ, എന്തിനു് എന്നോടു് ഈ കട്ടംകൈക
കാണിച്ചു്?

21. മുൻപിൽ കൊണ്ണപ്പടി
തൊൻ പ്രിയയെക്കണ്ട സുവമന്ത്രവിക്കേ
സംപ്രതി തീയോർക്കിപ്പി—
ചെൻപ്രിയ ചിത്രത്തിലായു് വീണ്ടും
(കരയുന്ന)

സാന്നമതി:—ഹദ്ദേഹത്തിന്റെ വിരു മഭിഷ്വം പുർണ്ണാഹരവിൽ
ബാധായി കാണുന്നു.

രാജാവു്:—തോഴൻ, തൊനിഞ്ചിനെ ഒരു വിത്രുമാവും കിട്ടാതെ
ഭിവിക്കുന്നല്ലോ.

22. സപ്പള്ളത്തിലവരാതൻ ചേച്ച്
സൗഹ്യിയില്ലാണ്ടലഭ്യമായോ,
ഹദ്ദോറം ചിത്രത്തിലും കാണംമാൻ
ബാഘ്യത്താലാവതില്ല മേ.

സാന്നമതി:—ശകന്തളയെ പരിത്രജിച്ചതിനും ഹദ്ദോറം അം
നഭവിക്കുന്ന ഭിവം വേണ്ടിവോളം പരിഹാരമായി.

(അവൈശ്ചര്യ)

ചതുരിക:—മഹാരാജാവു ജയിത്രാലും, ജയിത്രാലും. അടിയൻ
ചായപ്പുട്ടിയും എടക്കുതകൊണ്ടു് ഹജ്ജാട്ട് വരികയാ
യിരുന്നു.

രാജാവു്:—എന്നാട്ടു്?

ചതുരിക:—അഹദ്ദോറം തരളികയോടുകൂടി വസുമതീപേഡി എ
ഴുന്നുള്ളി എൻ്റെ കൈയിൽനിന്നു് അതു വാങ്ങി
“തൊൻ താന അത്രപുത്രനു് ഇതു കൊണ്ടുകൊട്ട
ക്കൊം” എന്ന പറഞ്ഞു.

വിച്ഛേഷകൻ:—ഭാഗ്യം തന്നെ നിന്നെ വിട്ടു.

ചതുരിക:—ദേവിയുടെ ഉത്തരീയം ഒരു ശാഖയിൽ തടങ്കത്തു
തരളിക വിടക്കിയൊരിയിനും. അതു തരം നോക്കി
തൊൻ ഭാറിക്കുണ്ടതു.

രാജാവു്:—തോഴൻ, ഒരുപങ്കും ദേവി പ്രണായകോപത്രേണം
ടെ ഹജ്ജാട്ടു് കടന്ന വന്നോക്കാം. തോഴർ ഇന്ത ചി
ത്രം നേരു സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

വിളിഷ്കൻ:—“അവനവെന്നതെന്നു” എന്നാണ് പറയേണ്ടതും (ചിത്രഹലക്ഷം ഏഴു ഏഴുന്നേര) വസുമതീദേവിയുടെ കോപത്തിൽനിന്ന് അവിട്ടു രക്ഷ ദ്രാവിച്ചാൽ മേഘപ്രതിഷ്ഠാപണം ചെയ്യുന്നതിലീ കമ്മ എന്നു വിളിച്ചാൽമതി. (വെഗം കടന്നപോയാ)

സാന്നമതി:—മനസ്സും മററാരേടത്താണെങ്കിലും ഇത്തോം ഇപ്പോൾ അത്യുത്തെ വേദ്യം മാനിക്കുന്നു. ആ സ്നേഹം ശിമിലമായിട്ടണ്ടതാണോ.

(കൈകയിൽ ഒരുംതോട്ടട്ടട പ്രവേശിച്ചിട്ടും)

പ്രതീഹാരി:—മഹാരാജാവും ജയിച്ചാലും, ജയിച്ചാലും.

രാജാവും:—വേഗത്തി, നീ വരുന്നാവഴിക്കും ലേവിയെ കണ്ടുവോടി

പ്രതീഹാരി:—കണ്ടി. എഴുത്തും കൊണ്ടുവയ്ക്കു എന്നു കണ്ടുമടങ്ങിപ്പോയി.

രാജാവും:—കാരുജയയാണും ഭേദവി. ഒരിക്കലും അവർ ഒരു സ്ത്രീ കാര്യത്തിനു വിധ്യനും വരുത്താറില്ല.

പ്രതീഹാരി:—മഹാരാജാവേ, മന്ത്രി അറിയിക്കുന്നു, “മുതലി സ്ത്രീ കണക്കുകൾ അധികം പരിശോധിക്കാനണം തിരുന്നതിനാൽ പെണ്ണരകാര്യം നന്ന മാത്രമേ നോക്കാൻ ഇടയായില്ല. അതും ഈ പത്രത്തിൽ കൂറിച്ചിട്ടും തുക്കാൻ പാക്കംമാറാക്കണം” എന്നും.

രാജാവും:—ആ പുതുക്ക ഇങ്ങനൊട്ടുക്കും.

(പ്രതീഹാരി തുന്നകാണിക്കുന്നു.)

രാജാവും:—(വായിച്ചേരുക്കിട്ടും) “ധനമിത്രൻ എന്ന സമുദ്രവും പാലി കുപ്പത്ത് മുണ്ടി അംബായപ്പെട്ടു പോയി.. അവൻ സന്തതിയില്ല. അവൻറെ മുതലെല്ലാം പണ്ണാരവകയും” ചേരേണ്ടതാണും” എന്നാണും മന്ത്രി എഴുതിയിരിയ്ക്കുന്നതും. സന്തതിയില്ലായുമെ മഹാകഴ്ചം ത

സാന്നമതി:—ഇള്ളേഹത്തിന്റെ വിരചനക്കിടം പുഞ്ചാപരവിൽ
ലഭമായി കാണുന്നു.

രാജാവു്:—തോഴിരേ, തൊനിങ്ങിനെ ഒരു വിത്രുമ്പും കിട്ടാതെ
ഭിവിക്കുന്നല്ലോ.

22. സപ്പള്ളത്തിലവർത്തൻ ചേച്ച്
സൗഖ്യിയില്ലാത്തലഭ്യമായോ,
ഇപ്പോൾ ചിത്രത്തിലും കാണുമാൻ
ബാധ്യതാലാവതില്ല മേ.

സാന്നമതി:—ശകന്തളയെ പരിത്രജിച്ചതിനും ഇപ്പോൾ അ
നഭവിക്കുന്ന ഭിവം വേണ്ടവോളും പരിഹാരമായി.

(അവൈശ്ചര്യ)

ചതുരിക:—മഹാരാജാവു ഇയിച്ചാലും, ഇയിച്ചാലും. അടിയൽ
ചായപ്പേട്ടിയും എടുത്തുകൊണ്ട് ഇങ്ങനൊട്ട് വരികയാ
യിരുന്നു.

രാജാവു്:—എന്നാട്ടു്?

ചതുരിക:—അപ്പോൾ തരളികയോടുകൂടി വസുഭതീദേവി എ
ഴുന്നാശ്വരി എൻ്റെ കൈയിൽനിന്നു് അതു വാങ്ങി
“തൊൻ താനാ അരുപ്പത്രനു്” ഇതു കൊണ്ടുകൊട്ട
ക്കൊം” എന്ന പറഞ്ഞു.

വിഴുഷകൻ:—ഭാഗ്യം തന്നെ നിന്നെന്ന വിട്ടു.

ചതുരിക:—ദേവിയുടെ ഉത്തരീയം ഒരു ശാഖയിൽ തടങ്കത്തു
തരളിക വിടക്കിയൊരുതന്നു. ആ തരം നോക്കി
തൊൻ നാറിക്കല്ലെന്തു.

രാജാവു്:—തോഴിരേ, ഒരുപക്ഷേ ദേവി പ്രണബക്കോപത്രോ
ടെ ഇങ്ങനൊട്ട് കടന്ന വന്നോക്കാം. തോഴർ ഇതു ചി
ത്രം നേരു സൃഷ്ടിക്കുന്നു.

വിളിഷ്കൾ:—“അവനവെന്തതനു” എന്നാണ് പായേണ്ടത്. (ചിത്രമലക്കും ഏഴു ഏഴുന്നൂറ്) വസുമതീദേവിയുടെ കോപത്തിൽനിന്ന് അവിട്ടു രക്ഷ ദ്രാവിച്ചാൽ മേഖലത്തിലുംജാളികയുടെ പുരയ്ക്കിരിക്കുന്ന എന്ന വിളിച്ചാൽമതി. (വഗം കടന്നപോയാ)

സാന്നമതി:—മനസ്സു് മരറാരേടത്താണെങ്കിലും ഇരുപ്പേം ഇപ്പോൾ അതുപരെ വേഴ്ത്തേയ മാനിക്കനു. ആ സ്നേഹം ശിമിലമായിട്ടണ്ടതാണോ.

(കൈകയിൽ ഒരുഡണ്ടാടക്കടി പ്രവേശിച്ചിട്ടു്)

പ്രതീഹാരി:—മഹാരാജാവു് ജയിച്ചാലും, ജയിച്ചാലും.

രാജാവു്:—വേതവതി, നീ വരനാവഴിക്കു് ലേവിയെ കണ്ടുവോടി

പ്രതീഹാരി:—കണ്ടി. എഴുത്തു് കൊണ്ടവജ്ഞനു എന്നു കണ്ടുമടങ്ങിപ്പോയി.

രാജാവു്:—കാരുജനയാണു് പേബി. ഒരിക്കലും അവർ ഒരു കാര്യത്തിനു വിശ്വാസം വരുത്താറില്ല.

പ്രതീഹാരി:—മഹാരാജാവേ, ഉന്തി അറിയിക്കുന്ന, “മുതലി നീരു കണക്കുകൾ അധികം പരിശോധിക്കാൻണെന്നു തിരുന്നതിനാൽ പെണ്ഠകാര്യം നീ മാത്രമേ നോക്കാൻ ഇടയായിള്ളു. അതു് ഇതു പത്രത്തിൽ കുറിച്ചിട്ടുള്ള തുക്കൻ പാക്കമാറാക്കണം” എന്നു്.

രാജാവു്:—ആ പുതുക്കി ഇങ്ങോട്ടുക്കു്.

(പ്രതീഹാരി തുന്നകാണിക്കുന്ന.)

രാജാവു്:—(വായിച്ചേരാക്കിട്ടു്) “ധനമിതും എന്ന സമുദ്രവും പാശിക്കപ്പെട്ട മുണ്ടി അപായപ്പെട്ടു പോയി. അവനു് സന്തതിയില്ല. അവൻറു മുതലെല്ലാം പണ്ണാവെക്കയും “ചേരേണ്ടതാണു്” എന്നാണു് മന്ത്രി എഴുതിയിരിയ്ക്കുന്നതു്. സന്തതിയില്ലായുമെ മഹാക്ഷും ത

எனி! ஒது பக்ஷி, வலிய யநவாகாயித்தொடுக்கை எடுக்க அவர்கள் அங்கே காம் ஹருமங்களையித்தொரிக்கொ அவரிடத் தெருக்கிலும் ஹபூர் டாக்டரிலினியாயிடு அள்ள ஏன் அங்கேப்பிகேள்ளதான்.

புதீஹாரி:—மஹாராஜாவே, ஸ்ரீகேதனத்திலே ஒது செட்டிய எட மக்களுயிர் யந்திடுக் கூட ஹருயுள்ளு. அவர்கள் ஹற்றுக்கூட பூங்களில் கஷித்ததாயிர கேட்டு.

ராஜாவு:—தெருத்திலிரிக்கும் ஶித்து பிரதாவிரென்ற முதலி கா அவகாசியானபூர். போயி அது அமாதூர் நோடு பாயு:

புதீஹாரி:—கழுங்கவோலை. (புரைப்புத்து)

ராஜாவு:—வனு, நெங்குடி பரயானள்ளு

புதீஹாரி:—அந்தியன்.

ராஜாவு:—ஸந்ததி உள்ளதியித்தொால்லது ஹபூக்கிலெறு:

28. உருவுபூச்சுவர்ணாக்க

· செராங் பாவங் பெடாபூட்டி ·

குராங் ஜோஷிக்க-துஷ்புந்தன்

ஒருவழங்கை வூபூச்சுவாயு

புதீஹாரி:—அது அந்தியன் விழுங்குரங் சென்றுக்கொ: (போயிடி மக்கைவு) மஹாராஜாவிரென்ற விழுங்குரங் காபு தடிட்டுப்பூத்துமுதிருப்பாலை மஹாஜங்காரம் ஸபீகரித்து.

ராஜாவு:—(“பீற்றுக்கொண்ட விடு”) ஹபூக்கென்யானபூர் ஸந்ததி கிழுங்கு பூத்துக்கொண்ட நாஶத்திடத் தெருக்கொண்ட ஸ்ரீத்தினமுக்கு கரதி. ஏதென்ற மேசும் பூத்துவங்குருவு அங்காவத்திடத் தீர்த்து நிலங்கவோலை அதியித்தீ குமத்துவ.

പ്രതീക്ഷാരി:- അമംഗലമൊന്നും വരാതിരിക്കേണ്ട്.

രാജാവു്:- കൈകലെണ്ണെത്തു ഭാഗ്യത്തെ തൃജിച്ച മുഖന്ത്രണ്ണ തോറ്റ!

സാന്നമതി:— എൻ്റെ സവിശേഷതനെ മനസ്സിൽക്കുത്തിയാണ് ഈദേഹം തന്നെത്താനെ. നിങ്ങിക്കുന്നതു് സംശയമില്ല.

രാജാവു്:-

24. കലത്തിനുന്നാകിയ കാന്തയാളി-
കളെഞ്ഞിതെൻ്റെ വീര്യമണ്ണപ്പോതിൽ,
ഹലം പരം പാത്രം വിതച്ച വിത്രു
വിളഞ്ഞതാം ഭ്രമിയെയെന്ന പോലെ.

സാന്നമതി:- ഭവാന്റെ സന്തതി തുടർന്നുകൊണ്ടുതന്നെ പോകം.

ചതുരിക:-(പ്രതീക്ഷാരിയോടു് സപകാര്യമായി) ഈ പ്രാഹരിയും ഒരു വൃത്താന്തം നിമിത്തം മഹാരാജാവിന്റു് ഭിംബം ഈ ക്രിച്ചിരിക്കുന്നു. മഹാരാജാവിനെ ആദ്യപസിപ്പിക്കാൻ മേഖലപ്രതിച്ഛേദമാളികയിൽചെന്നു് മാസ വുനെ ക്രൂരിക്കൊണ്ടു രാറിക്കുന്നു.

പ്രതീക്ഷാരി:- ശ്രീയാണു് പറഞ്ഞത്രു്. (പോയി)

രാജാവു്:- അധോ! ഭിഷ്മന്റെ പിണ്ണംവെയ്ക്കുന്നവക്കു് ഈനിംതു് കിട്ടുന്നതു് സംശയംതന്നെ. എന്തെന്നാൽ,

25. ഇന്നിന്തു് സന്തതിയെഴുത്തു കലത്തിലെണ്ണു പിന്നാൽ ചെയ്യുകയുംകൂടിയ വേണ്ടപോലെ!
എന്നതും കഴക്കി മിച്ചമിവൻ കൊടുക്കാം. മനീരമാണവർ കടപ്പാട്ടിപ്പു വിത്രുക്കളിരുന്നും!

(മുർച്ചുക്കണ്ണ)

ചതുരിക:—(പരിമാശു നോക്കീട്) തിങ്മേനി ആദ്യപസിക്ക എന്നു.

സാന്നമതി:—കഴും! കഴും! ദീപം ജപലിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കു മറവുനിമിത്തം ഇള്ളേഹം അന്യകാരാ അന്നഭവിക്കുന്നു. ഇപ്പോൾതന്നെ ഇള്ളേഹത്തെ തൊൻ അനുശപസിപ്പിച്ചാലോ! അല്ല, അഡിതിദേവി തന്നെ ഇഞ്ചിനെ പറത്തു് ശക്രതുളയെ ആദ്യപസിപ്പിക്കുന്നതു് തൊൻ കേട്ടിട്ടുണ്ടല്ലോ, “യജ്ഞത്വാഗത്തിൽ താല്പര്യത്വാടു കൂടിയ ദേവന്മാർതന്നെന്ന നിന്നെ ഭർത്താവിന്റെ ധന്മ പത്രിയാക്കാൻ ഉടനെ ഉത്സാഹിക്കും” എന്നു്. അതോടൊക്കെ അതുവരെ കാക്കുതന്നു. എന്നാൽ ഇന്ന് സംഗതിക്കുള്ളിലും പറത്തു് ശക്രതുളയെ തൊൻ സമാദപസിപ്പിക്കുന്നു. (മേലോദ്ധേക്ഷം പോതാ മരണ്ടു.)

(ആകാശത്തിൽ)

ബ്രഹ്മംനുനു കൊല്ലുന്നോ!

രാജാവു്:—(മേതന വീണ്ടും വന്നു് മെവിയോത്തിട്ടു്) ഈ മാസമുണ്ടും അത്തസ്പദം പോലിരിക്കുന്നു. അതവിടെ?

(പ്രദേശിച്ചു്)

പ്രതീഹാരി:—(സംഘമത്തോടെ) പാഖാൻ പോകുന്ന തോഴരെ പോന്നതിങ്ങളും രക്ഷിക്കുന്നു.

രാജാവു്:—അതരാണിങ്ങിനെ ബ്രഹ്മംനുനു പിടിക്കുന്നതു?

പ്രതീഹാരി:—എതോ ഒരു കാണാൻവയ്ക്കാത്ത സത്തപം അംഗേ ഹത്തിനെ പിടിക്കുടി മേഘപ്രതി മുട്ടുമാളികയുടെ മുകളിൽ കൊണ്ടുപോയിരിക്കുന്നും.

രാജാവു്:—(എഴുന്നുന്നു) അതു പാടില്ല. എന്നും ഗ്രഹത്തും ഭ്രതങ്ങൾ ബാധിച്ചുവോ! അമുഖം,

26. പിന്നേനേ നാമറിയാതെ ചെയ്യും

കനത്ത തെരോട്ടിവാനശക്കും,

ജനങ്ങളാരേതുവഴിക്കു പോമെ—

നൃനാപ്പടാതാരിവാൻ പ്രത്യല്ലെൻ?

(അണിയരയിൽ)

അഭ്യും തോഴുരു, വേഗത്തിലാട്ടു, വേഗത്തിലാട്ടു!

രാജാവു്:- (ബഖപ്പുട്ടു ചുറി നടന്ന) തോഴുരു ദയപ്പുടണ്ണു,
തോൻ വഞ്ഞ.

(അണിയരയിൽ)

(വിഞ്ചം സാതു തന്നു പറഞ്ഞിട്ടു്) എങ്ങിനെ ദയപ്പുടാ
തിരിക്കും? അങ്ങരാ രഹം എൻ്റു കഴുത്തു പിന്നോ
ട്ടു വള്ളു് കരിന്തു രോഹലു ടടിക്കുന്ന.

രാജാവു്:- (അണ്ണുമിന്നും നോക്കി) വില്ലേവിടെ?

(വില്ലേട്ടുകൊണ്ടു് പ്രവേശിച്ചു്)

യവനി:- തിരമേനി, ഈതു വില്ലും കൈയ്യുറയും.

(രാജാവു് വില്ലുമും വാദിക്കുന്ന)

(അണിയരയിൽ)

27. ശാർദ്ഗുലം പത്രവിനേയെന്നപോലെ നിന്നെ

രക്താത്മം കരളയുറ്റു കൊല്ലുവൻ ണാൻ,

ആർത്തമാക്കിയെമതിനു വില്ലേട്ടതാ

ഭഷ്യുന്നൻ റവതി വരട്ടു നിന്തുണ്ണുണ്ടായു്.

രാജാവു്:- (കോപത്തേടു) എറ്റു്! എന്നാത്തനു ഉള്ളശി
ക്കുന്നോ? മുസ്രാക്ഷം, നില്ലു്, നില്ലു്, നിന്നുന്ന കമ
ഇല്ലോഡം കഴിഞ്ഞുക്കൊം. (വില്ലുകലച്ചു്) വേദവതി,
കോൺഗില്ലുടിയിലേക്കു് വഴി കാണിക്കു്

പ്രതീഹാരി:- മഹാരാജാവു് ഈതിലെ എഴുന്നള്ളിം.

• (എല്ലാവരും ബഖപ്പുട്ടു അണേണ്ടു് ചല്ലുന്ന)

രാജാവു്:—(ചൂഡാനാക്കി) ഇവിടെ ആരോധം കാണുന്നീല്ല
പ്ലോ.

(ശബ്ദിയറയീൽ)

വേഗം വരുണ്ടോ. തൊൻ ഇവിടെന്നീനു് അവിട്ടതെങ്കിൽ
കാണും. അവിട്ടനു് എന്നു കാണുന്നീല്ല. പൂച്ച
ചിട്ടിച്ചു എലിഞ്ചേപ്പാലെ പ്രാണനിൽ ആരുളില്ലോ
തായിത്തീന്നിരിക്കുന്ന എന്നിക്കും.

രാജാവു്:—എന്നോ, തിരുപ്പരന്നിക്കാരാ, എന്നർ ശരം നീ
നു കാണും. ഇവനിതാ ശരം തൊട്ടക്കുന്ന

28. മാരണം വല്യുന്നേക്കിട—

മാരണനിയു രക്ഷയും,
നീരിനേ വിട്ടതിൽ വേദം
ക്ഷീരം ഹംസം ഗ്രഹിപ്പുതേ.

(അസുംതൊട്ടക്കുന്ന.)

(അനാന്തരം വിഴുഷകനെ വിട്ടു മാതലി ഫോഗിക്കുന്ന.)

മാതലി:—രാജൻ,

29. വലാരി നിന്നലക്ഷ്യമതാക്കി ദേത്യുരേ,
വലികയൈവില്ലവർത്തന്നർ നേക്ക താൻ;
തൃഖ്യമമ്പവല്ല തൃപാകടാക്ഷമാ—
ണലം പതിപ്പിപ്പുത ശിശ്തരിഷ്ടരിൽ.

രാജാവു്:—(അസും വീണേട്ടതിട്ടു്) മാതലിയോ? മേഹദ്രാശാര
മീക്കു് സപാഗതം.

(ഫോഗിച്ചു്)

വിഴുഷകൻ:—എന്നു ധാരപത്രവിനെപ്പോലെ അരുക്കാൻ ഭാ
വിച്ച ഇംഗ്യാരു സപാഗതംചെയ്യു അഭിനന്ദിക്കയോ
ണു്!

മാതലി:-(പ്രഖ്യാതിയീട്) രാജാവു, എന്തിനാണ് എന്ന ഒരു വേദാർഥ അംഗങ്ങളുടെ അരികിൽ അയച്ചതെന്ന് കേൾക്കണം.

രാജാവു്:-ഞാൻ ശ്രദ്ധയോടെ കേൾക്കണം.

മാതലി:-കാലഭന്മിയുടെ പുത്രരാധി ഭർജ്ജയരുന്ന് തെങ്കുടം അബ്ദുരഹ്മാന്തണ്ട്.

രാജാവു്:-ഉണ്ട്. നാരഭൻ പരഞ്ഞുകൂട്ടിട്ടണ്ട്.

മാതലി:-

30. കൈവന്നില്ലവരോട് വെററിയുന്നപരക്കാണം, നീ വന്നിട്ടവരെ ഹനിക്കണം രണ്ടായിൽ; രാവിനംളളിത്തളിനെ നീക്കവാൻ രവിക്കൊട്ടാവുന്നില്ലതിനു ഹിമാംഗ്രതെന്ന വേണം.

അതിനാൽ മഹേഷ്വാരതനെ ഭവാൻ വില്ലും അനും ധരിച്ചു് മുഴുവൻ മാസവൃംഘാട് ഭവാൺ മുണ്ടിനെ പ്രവത്തിച്ചതിനും രേതു മനസ്സിലാക്കില്ല.

രാജാവു്:-മഹേദ്രാവൻ മുഴുവൻ കയണ്ടായാൽ ഞാൻ അനാഗ്രഹി തന്നായി. എന്നാൽ മാസവൃംഘാട് ഭവാൺ മുണ്ടിനെ പ്രവത്തിച്ചതിനും രേതു മനസ്സിലാക്കില്ല.

മാതലി:-അതും പറയാം. എന്തോ സംഗതി നീമിത്തം അവിട്ടും ഉന്നിങ്ങുമ്പേതോടകൂടി മുരിക്കുന്നതു ഞാൻ കണ്ടു. അപ്പേം ഭവാനെ കുറ മുളക്കവാൻ ചെയ്തു താണു് എന്തുനാൽ,

31. കനലിളക്കിൽ തീരെയരിയും,
ഹണി കോപിക്കിൽ ഹണം വിത്തീടും,
തന്ത്രമുണം കാണിപ്പുത്ര
എനു കേഷാഡിച്ചിട്ടെന്നൊഴംഞഞവുതും.

രാജാ:—(മാസവ്യനോട് സപകാര്യമായി) തോഴിരേ, മഹേദ്രുദൻറ കല്പന ലംഘിച്ചുകൂടാ. അതിനാൽ ഇവിടെ നടന്നതു് ധരിപ്പിച്ചു് അംഭാതൃപിത്രനോട് ഇതു് തൊൻ പരിത്തതാഴി പറയണം.

32 “കരമരിപ്രജാരക്ഷി-
ഡ്രാറാഡ്ര മതി നിന്മതി;
മരരാനം ചെയ്യാനേരു ഞാ-
ണേരിയോരിസ്തുരാസനം”
എന്നോ.

വിശ്വഷകൻ:—കല്പനപോലെ. (പോയി)

മാതലി:—രാജാവേ, രമത്തിൽ കയറിയാലും.

(രാജാവു് രമാരാഹണം നടിക്കുന്ന.)

(എസ്റ്റാവക്കം ട്രോയി.)

രംഗ ഫ റ റ സ റ

(അഥവാ അക്കാദമാസ്ത്രത്തിലൂടെ രമത്തിൽ കയറി രാജാവും മാതലിയും പ്രവേശിക്കുന്ന.)

രാജാവു്:—മാതലേ, മഹേദ്രുദൻറ ആരജണതയ തൊൻ നിരവേ റിക്കയക്കിലും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ സർക്കാരത്തെങ്കിൽ റിച്ചു് ചിന്തിക്കുന്നോടു എന്നാക്കാണ്ടു് ഒരു ഉപകാരവും സാധിച്ചുവെന്നോ തൊൻ വിചാരിക്കുന്നില്ല.

മാതലി:—(ചന്ദ്രിസിയൈടു്) അതുകൂൾ, രണ്ടുരേഖക്കും തുള്ളിയായി ക്ലേണ്ട് തോന്നുന്ന.

1. മഹാവാനപകാരമേകി നീ
 ലഹുവായോർപ്പിതു സൈശവ്രദ്ധത്തിനാൽ,
 അമ നിന്നവാനമോത്തു താൻ
 ബഹുമാനിച്ചുതു പോരയെന്നവൻ.

രാജാവു്:-മാതലേ, അങ്ങനെനയല്ല. യാതു പറയുവോഴുള്ള സ
 റക്കാരം വിചാരിക്കുവാൻ ആകന്നതിലും കവിജന്തു
 ഷോയി. എന്ന ദേവസഭയിൽ തന്റെ അല്ലാസന
 തതിൽ ഇരുത്തിട്ടു്,

2. മുൻപേ കൊതിച്ചുപ്പരിക്കതിരിക്കും
 തന്മുത്രുനെപ്പുണ്ണിരിയിട്ടു നോക്കി
 അമ്മാരണിച്ചുപ്പനമേരു വിഞ്ചു—
 നന്മാലയെന്നെലണിയിച്ചു ശക്രൻ.

മാതലി:-സുരേശപരാൻ എത്തൊരു സർക്കാരംമാണു് അഥവി
 ടന്നു് അർഹാരിക്കാത്തതു്! നോക്കു,

3. അനഘ്രജിച്ചു സുരേശനിരിക്കുവാൻ
 മനജബാധയൊഴിച്ചുതു രണ്ടുതാൻ;
 വിനതവർദ്ധകമിന്ന ഭവച്ഛരം
 മനജകേസരി തന്റെ നവം പുരാ.

രാജാവു്:- അതിലും ശതക്രൂഹിന്റെ മഹിമയെത്തന്നാണു്
 വാഴു് നേരണ്ടതു്

4. ചൊല്ലുംണ്ണ കൃത്യമവിലം നിറവേററിട്ടു—
 തക്കിക്കരർ പ്രളിഞ്ഞുണ്ടാക്കി നിമിത്തമായെ,
 അക്കംഗൾ മുൻപേബാധവദം ലഭിയാതിരുന്നാൽ
 വായ്ക്കും. തമസ്സുംണബന്ധങ്ങെന നീക്കിട്ടു!

മാതലി:-അതും ശരി. (കംഡ്യൂട്ടിനും ചേരുന്നിട്ട്) ആണുംജീൻ, നാകലോകത്രിൽകൂടി പ്രതിജ്ഞിതമായിരിക്കുന്ന ഒരാൺറ കീത്തിബൈസ്റ്റഭാഗ്യം. ഈതാ നോക്ക,

5. പൊട്ടിട്ട തന്റുകാനുകരം വിട്ട വണ്ണം-
ശ്രീകാലെ വിശ്വവൃക്ഷദയാടത്തനിൽ
വാട്ടിനു വറും പടി നിന്ന് ചരിത്രം
കുടിച്ചുമച്ചുംതെഴുതുനു വാനോർ.

രാജാവു്:-മാതലേ, ഈനാലെ തൊൻ ദ്രോഹിലേക്ക് ഫോകും വാഡിക്കും അസുരയുല്ലത്തിലുള്ള ഏതുകൂടും നിമിത്തം സപർദ്ദമാർഗ്ഗം സുക്ഷിച്ചുനോക്കിയില്ല. നാം ഈ ഏപ്പാൾ എത്തുമത്തിനേൻറ മാർഗ്ഗത്തിലാണ് എന്തും കിരിക്കുന്നതു്?

മാതലി:-

6. സപർദ്ദംഗയേയുമരുഭാല്ലാട്ടമഞ്ചേണ്ടി-
വർദ്ധിച്ചേരുയുമതതിൻവഴിയായ് തിരിക്കും
ചോൽക്കാണ്ഡാരപ്രവഹനിങ്ങ ചരിപ്പുംനാം-
ആക്കാലുവെച്ചു ഹരിയിണ്ടിരം നീക്കി മുണ്ടാണ്.

രാജാവു്:-മാതലേ, അന്തുക്കാണിഡായിരിക്കുന്നം എണ്ണേൻറ ബാഹ്യങ്ങളിലും അല്ലെന്തുരുജ്ജീവികളിലും അതു കിരണാജിഓലാട്ടകൂടി ആത്മാവു് നിർവ്വതി പ്രാപിക്കുന്നതു്. (ഉരുളുക്കും നോക്കിട്ട്) നാം മേഖലാർഗ്ഗത്തിലേയുള്ള മുറങ്ങിയിരിക്കുന്നു.

മാതലി:-അതു് എങ്ങനെന്ന മനസ്സിലായി?

രാജാവു്:-

7. ഉത്തരാധിക്യിട്ടുടെ ചാതകങ്ങൾ പറന്നും,
ഹരികളുടെ പുറത്തായു് മിന്നം മിന്നിപ്പുരനും,
ഉത്തരംപുറവടിയിൽപ്പും പുണ്ണമേ, നിർവ്വഹംകാർ-
നിരയുടെ പുറമേ തേരെ പോവതായിക്കുന്നിപ്പും.

മാതലി:—ഈന് ക്ഷണിനരംകൊണ്ട് അതുള്ളിൽ അവിട തെര അധികാരത്രേഖിയിൽ എത്തു.

രാജാവു്:—(താഴോട് നോക്കീട്) ഇരഞ്ഞനാതിരിൻറെ വേഗം നിമി തും ഭൂതിയുടെക്കാഴ്ച അത്യുരും ഇനിപ്പിക്കണം. ഈതാ,

8. നേരേ പൊങ്ങിട്ടമല്ലിന്റുംഗമതിൽനി നീപ്പാരിംസുനിതോ?
ചേരം പച്ചിലനൽപ്പുതപ്പുയുമാ
പുക്കാദിം മാറ്റനിതോ?
പാരം പുണ്ണതയാന്തിട്ടന ചെരതായു
നീരോടുമാരോക്കെയോ—
നാരോ പൊക്കിയെട്ടതിവന്നരികിലായു
ചേഷ്ടനിതോ ഭ്രമിയേ?

മാതലി:—ശരിയാണു് (ബഹുമാനത്താട്ടുടി നോക്കീട്) അന്തേ, എററവും രമണീയംതന്നെ ഭ്രഹ്മാകാ!

രാജാവു്:—മാത്രേ, പുഞ്ചപദ്ധതിമസദ്ദുരുളു തൊട്ടുകൊണ്ട്
ഉത്തരിക്കിയാഴിക്കുന്ന സപ്രാംപോലെയും സന്ധ്യാസ
മഹത്തെ ദേഹനിരപോലെയും ഇരിക്കുന്ന ഇതു പബ്ലു
തും എതാണു്?

മാതലി:—അതുള്ളിൽ, ഇതാണു് മഹാപിംബന സിലിസ്മാന
മായ കിംപുതശപബ്ലുതം. നോക്കു,

9. വിഡിസുനമരീചിക്ക
സുതനാകം പ്രജാപതി,
താതൻ ദേവാസുരക്കിങ്ങു
സദാരൻ വാഴ്വു സുഖതൻ.

രാജാവു്:—എന്നാൽ ഫ്രേഡഗ്ഗുകൾ സഹാദരിക്കാതിരിക്കു
തു്. മര്ച്ചിപ്പുതനായ പ്രജാപതിയെ പ്രദക്ഷിണം
ചെയ്തിട്ടു് പോകാം.

മാതലി-ഉത്തമമായി ഇം വിചാരം.

(ഇന്നുണ്ടായി നടിക്കാം.)

രാജാ:-(ആശ്വര്യത്വാട)

10 ഉരഞ്ഞിടനില്ല നിലം തൊടായ്ക്കുയാ,-
ലിരപിടനില്ല തള്ളന നേമിക്കിൾ,
വറനിടനില്ല രജസ്സ്, നിന്മം തേ-
രിന്നുംനോളിയുന്നതില്ലതു.

മാതലി: - ഇതുണ്ണു യുള്ള ഇത്രവേഗം ഭവാന്വേഗം രദ്ദണ്ഡം
തമിൽ വൃത്താസം.

രാജാവു്: -മാതലേ, എത്ര ഭാഗത്തായിട്ടാണ് മാരീചാൻ അ
അമം?

മാതലി:-(ചുണിക്കാണിച്ചിട്ടു്)

11. പാനിന്റേബുരി പുണമത്തനവിനെ
പുറോറാവും മുടിയും,
വന്വേലികളുടെത്തിൽ വലയം.
ചെങ്ഗേറാവും തൈക്കിയും,
അൻപിൽ പക്ഷിക്കിൾ തുട്ട തീർത്ത ജടയ-
തേബാളിൽ പർന്നം, നിരാ-
കവം സ്ഥാണം കണക്കു സുരനേതിരാ
യത്താവസന്നില്ലിടം.

രാജാവു്: -മഹാതാപസന്ന നമസ്കാരം.

മാതലി: - (കടിന്താണം മരക്കിയിട്ടു്) മഹാരാജാവേ, ഇതാ നാം
അംഗിതി നട്ടവളർത്തിയ മദാരവുക്കുണ്ടോടു കൂടിയ
പ്രജാപതിയുടെ അഗ്രഗമനത്തിൽ എത്തി.

രാജാവു്: -സ്വർദ്ധങ്ങിലെക്കാളും നുഖം തോന്നുന്ന ഇവിടെ.
അമുതകയെത്തിൽ മരക്കിയപോലുയി നോക്ക.

മാതലിഃ—(സ്ഥാനിത്തിട്ടം) മഹാരാജാവു് ഇരണ്ണാം.

രാജാവു്—(ഇഷ്ടിട്ടം) മാതലേ, ഭവാൻ എന്തുചെയ്യാൻ ഭാവിക്കുന്നു?

മാതലിഃ—രട്ടം തോൻ നിത്തി. തോനം ഇരഞ്ഞുനു. (ഈപ്പിനെ ചെണ്ണിട്ടം) ഇതിലെ നടക്കാം. (ചുറിനടന്നം) ഇവിടെ ആശികളുടെ തഹോവനസ്ഥാനങ്ങൾ നോക്കിക്കണ്ണാലും.

രാജാവു്—ഇവയെല്ലാം നോക്കംതോടു വിസ്തൃതം വലർക്കുന്നു.

12. നല്ലാക്കല്ലവന്നേളിൽ തരമൊടെ
കാദ്ദണ്ട ജീവിക്കൽ പൊൻ,
ഹൃസ്താബുംജപ്പാടിവിശ മഞ്ഞനിറമാം
നിറവിൽ മുതാമജജനം,
സപ്രല്ലോകാംഗനമാർന്നടക്ക യമ,മാ
ഖ്യാനം മണിപ്പാരമേ,
ലെല്ലാം ഭ്രമനിമാർ കൊതിച്ചിട്ടിട്ടിട
തല്ലോ തപസ്സേപ്പിവർ.

മാതലിഃ—മേൽക്കമേലുള്ള ഉത്കവ്യംഭാണാല്ലോ മഹാനാർ പ്രാ
ത്മിക്കന്നതു്. (ചുറിനടന്നം—ആകാശത്തിൽ) അല്ലയോ
റുഖശാകലു്, ദേവാൻ മാരീചൻ എന്നാണു് അനു
ജ്ഞിക്കന്നതു്? എന്തുപറയുന്നു? “ഭാക്ഷാധാനിയോടും
മഹാപിപ്പത്തിമാരോടും പതിമുതാധമ്മത്തപ്പറ്റി
പ്രസംഗിച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു” എന്നോ?

രാജാവു്—(ചെവിയോത്തിട്ടം) എന്നാൽ അവസ്ഥം പാത്രത്തിൽ നി
രക്ഷക്കതന്നു.

മാതലിഃ—(രാജാവിനെ നോക്കി) അവിട്ടനു് ഈ അശോകവു
ക്കുത്തിക്കുറ ചുവട്ടിൽ കുരച്ചുനിരിക്കുക. എണ്ണ

ചെന്ന് ഇരുത്തവിനെ വന്നിപ്പാൻ അവസരം ഒരു പ്ലാറ്റിംഗന്ന് അനേപഷിക്കാം.

രാജാവു്:—ഭവാൻറെ ഇള്ളംപോലെ. (നിഃ്ണാം.)

മാതലി:—രാജാവേ, തും വന്നൊക്കാം. (ശ്രദ്ധാ)

രാജാവു്:—(നിമിത്തം നടച്ചിട്ടു്)

13. ഒന്നമാശയ്യിലു മാർഗ്ഗം,
സൂര്യിപ്പു കരമേ! പുമാ;
മുനംകൈവിട്ട സൗഖ്യം
പിന്നെയെത്തിട്ടവാൻ പണി.

(അണിയറയിൽ)

വിക്രതിത്തരം വിച്ച. ജാതിസ്പദാവം തന്റെ കാണി ക്ഷേമം.

രാജാവു്:—(ചെവിപ്പോത്തിട്ടു്) ഇവിടെ അവിനയത്തിനു് അവ കാശമില്ലപ്പോ. പിന്നെ ആരോധ്യാണിങ്ങിനെ വില ക്ഷൗം! (ശ്രദ്ധം കേട്ട ദിക്കിലേക്കു് നോക്കിട്ടു്—ആശ്വാസ്യത്തോടെ) അഹോ! രണ്ടു താപസിമാത്രങ്ങൾ അടച്ചക തു നിൽക്കുന്ന വിക്രമിയായ ഇം ഉണ്ണി ആരാധിരി യുള്ളു!

14. കടച്ച തജ്ജതന്നസ്ത്രം
മുടിയും മുന്നമേക്കിവൻ
വിടച്ചിപ്പിപ്പു സടയിൽ
കുംഡിപ്പാൻ സിംഹമോലനെ.

(അന്നത്തെ മുൻപറഞ്ഞതുപോലെ മുവത്തിക്കുന്ന ഒരു ബാലൻ രണ്ടു താപസികളോടുള്ള പ്രവേശനിക്കുന്നു.)

ബാലൻ:—വായു് നല്ലവണ്ണം തുറങ്കു, സിംഹക്കു; നിനക്കെതു പല്ലുവണ്ണിനേ നോക്കു.

പ്രമാം:— ഇന്നുംതുറ്റും കാട്ടേനോ! എന്തിനാണ് ത്വങ്ങൾ മക്കളെപ്പോലെ വളരുന്ന ഈ ജന്മക്കളെ ഉപദാവിക്കുന്നതു്? കഷ്ടം! നിന്റെ അധികാരം മുത്തുപോയി. ഔഷികൾ നിനക്ക് ‘സത്യമെന്നു്’ എന്ന പേരിട്ടതായല്ലോ.

രാജാവു്:— എന്താണെന്നിക്കു് ഈ ഉണ്ടിയോടു് സ്വന്തം പുത്രനോടെന്ന പോലെ വേഴ്ത്തു തോന്നുന്നതു്! സന്തതിയില്ലാത്തതുകൊണ്ടായിരിക്കും എന്നിക്കു് ഈ വാസല്ലും.

ച്ചപിതീയഃ:—നീ ആ സിംഹക്കടിയെ വിടാത്തപക്ഷം അതിൻ്റെ തിരുത്തി നിന്റെ നേർച്ച ചാടി വീഴും.

ഖാലൻ:—(ചുണ്ണാരിയിട്ടു്; എന്നാൽ തൊന്ത പേടിയുംപോയി! (അയരംകാണിക്കുന്ന.)

രാജാവു്:—

15. ഉർക്കുപ്പുതേജ്ഞാബീജംതാ—
നിക്കട്ടിയതു നിന്ന്‌യം.
കത്രീഡാൻ വിറകും കാത്തു
നില്ലും തീപ്പോരി പോലവേ.

പ്രമാം:—ക്കേണ്ട, ഈ സിംഹക്കടിയെ വിടേക്ക. നിനക്കു് എന്നു് വേറൊരു കൂലിപ്പാട്ടം തരാം.

ഖാലൻ:—എവിടേ തന്ത്ര. (കൈനീട്ടും.)

രാജാവു്:—(കട്ടിയുടെ കൈ കണ്ണിട്ടു്) ഇവന്നു് ചക്രവർത്തിലക്ഷ്യം കാണുന്നു കാണുന്നണണല്ലോ. എന്തനുാൽ,

16. വിളങ്ങിട്ടന്തു കൈതിപ്പുണ്ടു കൈതലലം
മലർത്തവേ നല്ലിട്ടുന്തു കൈവിരൽ,
പുലച്ചയാംപോതു പരസ്പരം വിടാ—
തുലന്നിട്ടു പക്ഷജപത്രമെന്നപോതു,

പെരിയീയ:—സുപ്രത്യേ, ഇവനെ വാക്കെക്കാണ്ടി മാത്രം അന്നുസരിപ്പിക്കാൻ ചുറ്റുകയില്ല. നീ ദോഷി എൻ്റെ പണ്ടംശാലയിൽ റിന്റോ ആചികമാരനായ മാർക്കേജേയ നെന്ന് വേണ്ടി ഉണ്ടാക്കി. ചായം പിടിപ്പിച്ചു മൾമ്പിലിനെ എടുത്തുകൊണ്ടിരുന്നു എന്ന് ഇവനു കൊടുക്കു.

ആമ്മ:—അങ്ങിനെതന്നെന്ന. (പോയി)

ബാലൻ:—അതുവരെ തോൻ ഇതിനെപ്പാണ്ടിതന്നു കൂട്ടിക്കും. (താപസിയെ നോക്കി ചീഡിക്കുന്നു.)

രാജാവു്:—ഈ വിള്ളതിക്കട്ടിയിൽ എന്നിക്കു് കൈത്തുകും തോന്നുന്നു.

17. സൈപരം ചിരിച്ചു രദ്ദാങ്കരപ്പെട്ടി കാട്ടി—
എഞ്ചപ്പമാൻ കളിവാക്കുകൾ കൊണ്ടിയോതി
കുറോട് വന്ന മടിയിൽ കയറം മക്കൻ്റെ
ചോന്നമെയോ പുണ്ടുവോൻ പുത്രപുണ്യശാലി

താപസി:—ഹരിക്കെടു എന്നു ഈ കട്ടി കുട്ടാക്കുന്നില്ല. (തീരി നേരുന്നോക്കി) ആചികമാരനാർ വല്ലവയം ഉണ്ടായിരിക്കും. (രാജാവിനെ കണ്ടിട്ടു്) തുംബൻ, നോഞ്ചു വരുമോ? ഈ ബാലൻ കളിക്കാൻഡിവന്നും ഉറപ്പായി പിടിച്ചുകൊണ്ടു് ഉപദ്രവിക്കുന്ന സീംഗാരാജ്ഞിരെയും ഒന്ന് പിടിക്കുന്നു.

രാജാവു്:—(അടച്ചതു ചുന്നു—പുത്രപുണ്യാരിഹിച്ചുകൊണ്ടു്)

18. ഇത്തരം മനിവിതലുവുത്തിയാൽ
സത്തപ്പും സുവവുമൊരു സംയുക്തം
ഉണ്ടുമാകിട്ടിവതെന്നു, ചുന്നു.
കൂദാശപ്പുണ്ടിരുവെന്ന പോലെ നീ?

താപസി:— ഇവൻ മനികമാരന്മു.

രാജാവു്:— ആകൃതിയും പ്രകൃതിയും കൊണ്ടുതന്നു മനസ്സിലുാ കുന്നംട്ട് ഇതു സ്ഥലത്തിനും പ്രത്യേകതകൊണ്ട് തൊനിങ്ങിരുന്ന ഉള്ളടിച്ചു പ്രോത്സാഹം (സിംഹക്ക കൂടിയെ വിചുവിക്കുന്നോരു കൂട്ടിയുടെ അംഗസ്ത്രം ലഭിച്ചിട്ടു്. ആത്മഗതം.)

19. എതോ കലത്തികലുഡിച്ചുാരിക്കു—

ഞതിതേവിയാ, മുഖ്യസ്വം തദ്ദേശാർ,
എതാരാമടക്കിത്തട്ടിലിവൻ വളന്ന്—
തദ്ദേശന്മുന്നേരം പുഞ്ചസൗഖ്യമെന്താം!

താപസി:— (ഒണ്ടപ്പേരെയും സുക്ഷിച്ച നോക്കിട്ടു്) ആയുരും!
ആയുരും!

രാജാവു്:— അതും, അതെന്താണു്?

താപസി:— ഇതു കൂട്ടിയുടും അജായുടും ആകൃതികൾക്കു സാമ്മാം കണ്ടിട്ടു് തൊൻ വിസ്തൃതിച്ചുപ്രോത്സാഹാണു്. അപരിവിതനാണും ഇതു കൂട്ടി അജായേണ്ടു് ഈ മുഴക്കുടു കാണിക്കുന്നു ഇല്ല.

രാജാവു്:— (കൂടിയെ ലാളിച്ചുകൊണ്ടു്) ഇവൻ മനി കമാരന്മുാത്ത പക്ഷം എത്ര കലത്തിൽ ഇനിച്ചുവന്നാണു്?

താപസി:— പുതിയംഗത്തിൽ.

രാജാവു്:— (ആത്മഗതം) എന്നും വംശം തന്നെങ്ങും! അതായി റിക്കാം ചുരന്നുപൂശാല ചിരിക്കാശവന്നു് താപസി പറഞ്ഞത്തു് ഇങ്ങിനെന്നുണ്ടെന്നു പെത്തരവ നാഡുടെ അന്ത്യംായ കലപ്പതം.

20. ഭവനങ്ങളിലോരനാം രമിച്ചി—

ടവനിപാലനമോത്തു വാർത്തെന്നാണു
അവരക്കലപത്തിമാരോടൊപ്പും
തപമാളിനു തദ്ദേശഭാരതൻ ചുവട്ടിൽ.

(പ്രകാശം) മനഷ്യർ ഈ സ്ഥലത്തു് സേപ്പട്ടപോലെ വരാറില്ലെല്ലാ.

താഹസി:-ഭവാൻ ചരിയന്നതു ശരിയാണോ. എന്നാൽ ഈ സ്ഥലം മാതാവിനു് അപ്പരസ്യംബന്ധമുള്ളതുകാണോ. അവർം ഈ ചന്ദ പ്രാശവിച്ചതു് ഭേദഗ്രാന്തിവിശ്വർ ഈ തഴപ്രാവന്തിലാണോ

രാജാവു്:- (ആത്മഗതം) ഈ വീണ്ടം ആഗ്രഹയ്ക്ക് വഴിവെയ്ക്കുന്നു.

(പ്രകാശം) എന്നാൽ അതു തീരുമതി ഏതു രാജംഡിയും യഥ്മപതാകയാണോ?

താഹസി:-യഥ്മപതാകയെ തുജ്ജിച്ചു അവബന്ധം പേരു പറയാൻ ആരു ഈപ്പും!

രാജാവു്:- (ആത്മഗതം) ഈ കമ എന്നൊ ഉദ്ദേശിച്ചതനു. എന്നാൽ ഈ കട്ടിയുടെ അമമയുടെ ഫേർ ഫോഡി ക്കാം. അമവാ, ആന്ത്രോകളിടുടെ പ്രസംഗം നമ്മുടെ മരുബന്ധലൈ.

(മൺമധീരിനു ഏട്ടുകൊണ്ടു പ്രാബന്ധിച്ച)

താഹസി:-സ്വീകരണ, നോക്കു ശക്കനലാവന്നു.

ബാലൻം:- (അങ്ങമിങ്ങും ഗോക്കാ) ഒരു അമമയോ? എവി എ?

രണ്ടുപേരും:-അമമയുടെ പേരിലെ അക്ഷരങ്ങൾ കേട്ടു് മാത്രം വത്സലനായ ഈ ഭൂമിച്ചപോയി.

പ്രിതിയിരിയാ:-മകനേ, ഈ ദയിൽപ്പാവയുടെ അഴകു നോക്കു എന്നാണോ നിന്നോടു പാഠത്തതു്.

രാജാവു്:- (ആത്മഗതം) ഈ കട്ടിയുടെ അമമയുടെ ഫേരു് ശക്കന്ത്രിയെന്നോ! പരക്ഷ, ഫേരു നാശയേണും നന്നിലയി കുറ ഫേച്ചു് ഉണ്ടാകുമല്ലോ. ഈ ഫേരു് എന്നൊ കു

ഈ സ്ത്രീകൾ പോലെ ഭേദപ്പീച്ച് വിശ്വാസം വിഷയിപ്പിക്കാൻ പോകുന്നതാണ്.

ബാലൻം:- അമേരിക്ക, ഈ മധ്യിൽപ്പാറ എനിക്ക വളരെ ഇഷ്ട പ്ലേട്ടിരിക്കുന്നു. (പാവരെ വാങ്ങുന്ന)

പ്രമാഥഃ—(ബോക്കി-പരിഗ്രാമത്തിന്) അഡ്രോ! കൂടിയുടെ രക്ഷ ക്രൂട്ട് മണിക്കേട്ടിൽ കാണുന്നില്ലപ്പോ.

രാജാവു്:- പരിഗ്രാമിക്കാനൊന്നുംലില്ല. അതിനാ. സിംഹക്കട്ടി യെ പിടിച്ചുവലിച്ചു കളിക്കുന്നോരും വീണാപോയ തായിരിക്കണം. (എടക്കാൻ ഭാവിക്കുന്ന)

രണ്ടുപേരും:- അരയത്തെ, അതു തൊട്ടുതേ. എത്തു്! എടുത്തു വോ! (ആശയുമുള്ള നെഞ്ചിൽ കൈവെച്ചുംകൊണ്ട് അ നേരുന്നും നോക്കുന്ന.)

രാജാവു്:- എന്താണു് എന്നൊ തട്ടെത്തത്തു്?

പ്രമാഥഃ- ഭവാൻ കേട്ടാലും ഈ “അപരാജിത” എന്ന ഒഴിയി ഭവാൻ മാരിചും ഇവൻറെ ജാതകമംസമയ തു് രക്ഷയായി ധരിപ്പിച്ചതാണ്. ഈ നിലത്തു വീണാൽ ഇവൻ മാതാപിതാക്കൾക്കും ഒഴികെ ഉറും ചീം തൊട്ടുകുടം.

രാജാവു്:- ഒരു പക്ഷേ തൊട്ടുപോയാലോ?

പ്രമാഥഃ- അപ്പോൾ അതു് സപ്പുമായി മാറി കടിക്കും.

രാജാവു്:- ഇതെപ്പോഴെങ്കിലും പ്രത്യുക്കമായി സംബന്ധിച്ചിട്ടു് നിങ്ങൾ കണ്ടിട്ടുണ്ടാണ്

രണ്ടുപേരും:- അരുനേകം പ്രാവശ്യം.

രാജാവു്:- (സംഗതാപ്രതീക്കാട്ടം_അതുശ്രദ്ധം) എൻ്റെ ആറുമാം പുണ്ണമായി പഠിച്ചിട്ടും തൊനേന്താണു് സംഗതാപ്രകാരത്തു്! (കൂടിയെ ആലപിംഗനം ഏച്ചുന്ന)

പ്രിതീയ:—സുമുത്രേ, വത്ര. ഈ വത്തഭാനം നിയന്ത്രിക്കുന്ന നിമഗ്നയായ ശക്തിയോട് നമുക്കു ചെന്ന പറയാം.

(രണ്ടുപേരും പോയി.)

ബാലൻ:—എന്നു വിടണം. അമ്മയുടെ അട്ടത്തുപോകവും.

രാജാവു്:—മകനേ, അമ്മയുടെ അട്ടത്തേതക്കു് എന്നും വരാം.

ബാലൻ:—എൻറു അച്ചും ദശ്വരന്തനാണു്, നീങ്ങളും.

രാജാവു്:—(പഞ്ചാംഗിക്കിട്ടു്) ഈ വിവാദംതന്നെ വേണ്ട തെളിവായി.

(അന്നത്തോ എക്കവേണ്ടിയായായ ശക്തിയും പ്രാഹിക്കുന്ന)

ശക്തിയു്:—സത്ര്യദമനാന്റു രക്ഷയ്ക്കുടു് വികാരം പ്രാപിക്കാതെ
യിരുന്നവെന്നു കേട്ടിട്ടു് എൻറു ഭാഗ്യത്തെക്കുറിച്ചു്
എനിക്കു വിശ്വാസം വരുന്നില്ല. അമ്മവാ സാന്നതി
പറത്തതുപോലെ സംഭവിച്ചുകൂടുന്നില്ല.

രാജാവു്:—(ശക്തിയെ കണ്ടിട്ടു്) ശക്തിയല്ലോ ഈതു്! ഈ
ഉംകട്ടു,

21. നിറമററിടമാട ചുററി, യോററ—

പ്രിതിയായു് വേണി, മാവംമെലിഞ്ഞു നോൺപാൽ,
പുതനിഞ്ഞയെന്നെന്നയോത്രു നീളിം.
വിരഹം സാഖ്യപ്രി സഹിപ്പി ശാന്തമായി.

ശക്തിയു്:—(പഞ്ചാംഗപാഠകാണ്ടു് വിവർണ്ണനായ രാജാവിനെ കണ്ടിട്ടു്)
അതുപുതരെന്നപ്പോലെ ഇരിക്കുന്നില്ലപ്പോ. ഒരു
നാൽ പിന്നെ അരുരാണു് രക്ഷയോടുകൂടിയ എൻറു
കണ്ണതിനെ അലിംഗനം ചെയ്തു് ഇങ്ങിനെ ദശിപ്പി
ക്കുന്നതു്?

ബാലൻ:—(അമ്മയുടെ അട്ടത്തുപൊന്നു്) അഃമ, അരുരോ എന്നു
യിതാ ‘മകനു’യെന്നു വിളിച്ചു് അലിംഗനം ചെയ്തു
നു.

രാജാവു്:-പ്രീയേ, എന്ന് നിങ്ങനാട് ചെയ്തു കൂട്ടുപൊലും ഒ
ട്ടവിൽ അറക്കുലമായിട്ടാണു് തീന്ത്രതു് ഇപ്പോൾ
വേതി എന്നു ഭർത്താവാണെന്നു ഒന്നും ലിലാക്കിരെന്നു
വിശ്വസിക്കുന്നു.

ശക്കതളു്:- (ആര്യഗതം) എന്തുമോ! അരുംപൊസിക്കു, അരുംപൊസി
ക്കു. മത്സരം വെടിപ്പെട്ടു് അനന്തരാവു കാണിക്കവാൻ
തുടങ്ങി വിധി. ഇതു് അരുപ്പുത്തൻ തന്നു.

രാജാവു്:-പ്രീയേ,

23. മോഹതമസ്തുക്കലവെ നീ
മോഹനമാവി, മനിൽ നില്പുതെന്നിംഗ്രാമം
അഹണമൊഴിഞ്ഞ - ശ്രദ്ധാക്കന്ന
രോഹിണി തരമോടണ്ണെന്തു മേഘനു.

ശക്കതളു്:-അതുപ്പുത്തൻ ഇയിച്ചാലും, ഇയിച്ചാലും. (പക്തി പ
റഞ്ഞു് ഗുംഗംകൊണ്ടു നിന്തുന്നു.)

രാജാവു്:-സുഖാണി,

24. കണ്ണം കണ്ണീർ തടഞ്ഞിട്ടും
വേണ്ടപോലായി മംഗളം,
കണ്ണവല്ലോ സ്വയം ചോപ്പ
പുണ്ഡ ചുണ്ണാത്ത നിന്മമിവം.

ബാലൻ്റു്:-അരുംമും, ഇപ്പോൾമാരാണു്?

ശക്കതളു്:-നിന്നെന്ന മഹാഭാഗ്യത്തോട് തന്നു ചോദിക്കു

രാജാവു്:- (ശക്കതളിയുടെ പാദങ്ങളിൽ നാമസ്ത്രിച്ചിട്ടു്)

24. കളക കളിവാണി നീ ഞാൻ വി
ട്ടുഫന വെരപ്പുതാൻ,
വള്ളതമൊരു മേഘത്താലുന്നുനു
മനസ്സു മറിഞ്ഞുപോയു്;

വലിയൊരിക്കാം ബാധിപ്പോക്കിപ്പോൽ
പ്രസ്തി ശ്രദ്ധാളിൽ,
തലയിലിട്ടമഹാല്പം വാന്നെ
നകറിടമന്യം.

ശകന്തളി:—അതരുച്ചതുന്ത് എഴുന്നേള്ളുന്നു. നിശ്ചയമായും എൻ്റെ ജന്മന്ത്രദശം തുടർക്കാണായിരിക്കുന്നും അവ കാലത്തു് പ്രത്യും അന്നകവാർഡാലിയായ ആരുചു തുന്ത് എന്നിൽ വെള്ളു തോന്നിയതു്.

(രാജാവു് എഴുന്നേള്ളുന്ന.)

ശകന്തളി:—പിന്നെ എങ്ങിനുന്നു ഇന്ത്യവാഗിനിയായ എൻ്റെ ഓമ്മ അതരുച്ചതുന്ത് ഉണ്ടായതു്?

രാജാവു്:—എൻ്റെ വിഷദ്ദത്തെ അകററി പിന്നൊപറയാം;

25. വന്നേറു മോഹമത്രക്കണ്ടു വെടിഞ്ഞു തോന്ത്രം നീന്തു കിന്നു വരുമ്പോൾ കണ്ണിൽ, ഇന്നായതിയിമകളിൽ തടയുന്നതോക്കേ നന്നായു് ത്രിടച്ചു തുതുതൃത പൂണ്ഡിട്ടേ.

(പറഞ്ഞപോലെ ചെയ്യുന്ന)

ശകന്തളി:—(ഈപാംഗളിയം കണ്ണിട്ട്) അതരുച്ചതു, ഇതാണെല്ലോ ആ അംഗളിയം!

രാജാവു്:—ഈ അംഗളിയം കണ്ടുകിട്ടിയതുകൊണ്ടു തന്നെ യാണു് എന്നിക്കു് വീണ്ടും ഓമ്മയുണ്ടായതു്.

ശകന്തളി:—എന്തോടു കിടിനക്കിള്ളുണ്ടു് ഇതു ചെയ്യുതു്! ആ രൂപത്രം ഓമ്മപ്പെട്ടതാൻ നോക്കിയപ്പോൾ കണ്ടില്ലപ്പോ.

രാജാവു്:—അതുകൊണ്ടു് വസന്തസമയം വന്ന ലക്ഷ്യം കാണിപ്പുന്ന് ലത കസുമത്തെ അണിയട്ടേ. (അംഗളിയം, നൽകവാൻ ഭാവിക്കുന്ന.)

ശക്കതളി:— ഇതിനെ എനിക്ക് വിശ്വാസമില്ല. അതുപുതൻ തന്നെ ഇതു ധരിച്ചാൽ മതി..

(അനന്തരം മാതലി പ്രവേശിക്കുന്ന)

മാതലി:— ഭാഗ്യവശാൽ ധമ്പവന്നീസമാഗമംകൊണ്ടം എത്ര മുഖദർശനംകൊണ്ടം മഹാരാജാവു് വിജയിക്കുന്ന.

രാജാവു്:— ഏൻ്റെ അതുപരിശോഭാല്ലൂം അതിമധുരങ്ങളായി ഫലിച്ചു. മാതലേ, മഹേദുൻ ഈ വസ്തുതയെന്നും അറിഞ്ഞില്ലല്ലോ.

മാതലി:— (പ്രബ്ലിഡിയാട) ഈശ്വരന്മാർക്ക് പ്രത്യക്ഷമല്ലാത്ത തായി വല്ലതും ഉണ്ടോ! ഈങ്ങാട്ടു വന്നാലും. ദൗഖ്യാന്തരിച്ചിട്ടും മാരീചന്ന് അങ്ങേയ്ക്കു് ദർശനം തയ്യാറാണ് കാത്തുനില്കുന്ന.

രാജാവു്:— ശക്കതളി, മകനെ പിടിച്ചുകൊള്ളി. ഭവതിയേ മുൻപായി നടത്തിക്കൊണ്ടതനെ ദൗഖ്യാന്തരിച്ചിട്ടും അതുപരിശോഭാല്ലോ.

ശക്കതളി:— നാലുപുത്രനോന്നിച്ചു് മുത്തസമീചിത്തിൽ ചെല്ലുന്ന തിന്നു് എനിക്കു ലഭ്യമാണ്.

രാജാവു്:— അല്ലെങ്കാലങ്ങളിൽ ഇങ്ങനെന്നയാണു് അച്ചാരം. വത്ര, വത്ര. (എല്ലാവക്കു ചുററിനടക്കുന്ന.)

(അനന്തരം ഇങ്ങനെകൊണ്ടു് മാരീചനും അദിതിയും പ്രവേശിക്കുന്ന.)

മാരീചന്:— (ഉംഖംവിനെ നോക്കി) ഭാക്ഷായണി,

26. അറുളുക്കായടരിടങ്ങളിൽ മുൻ നടനു നിശ്ചേഷകർമ്മമത്തോ! നിറവേറി വാല്ലാൽ, മുഖ്യന്തനാം ഗ്രവനിവൻ തവ പുത്രനിന്നു നാൽചുന്നമാന്നാൽ വിത്രേഷംമാക്കി വരും.

അഡിതി:— ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ അതുതി ബഹുംഖിക്കേതെങ്കിൽ മാഹാത്മ്യത്താട്ടകൂടിയിരിക്കും.

മാതലി:— രാജാവേ, ഈതാ ഭവപ്പിതാക്കളായ ഇവർ പുത്രനി സ്ഥാപിച്ചേഷം അഞ്ചെല്ലാത്തന്നൊന്നാക്കിക്കാണ്ടിരിക്കുന്നു. അങ്ങോടു ചെല്ലുകതന്നു.

രാജാവു്:— മാതലേ,

27. പണ്ഡപാദഗ്രസംഖ്യരാധൈവരിലാ
ശണ്ഡായതാദിത്യർ, വൈ—
ക്ഷൗം താനജനൈക്കിലും തന്മനാ
ധൈവക്ക് സംജാതനായു്,
ഉണ്ഡായൈവരിലത്രിലോകപതിയാം.
ദേവേശൻം ജന, മാ—
രണ്ഡാം ക്ഷേമരീചിമകളീവരോ
ധാതാവുതൻ പെഞ്ഞരാം.

മാതലി:— അഞ്ചിനെ തന്നു.

രാജാവു്:— (അടുത്ത ചന്ദ്രം) രണ്ടുപോതരഞ്ഞും വാസവം കീഴിൽ കുറഞ്ഞു ചില്ലുതന്നു നമസ്കരിക്കും.

മാരീചൻ:— വസ, ചിരജീവിക്കായി ഭ്രമിക്കു രക്ഷിക്കുക.

അഡിതി:— മകനേ, അപ്രതിരമനായി ഭവിച്ചുപാലും.

ശക്രതി:— മകനാട്ടകൂടി തൊനം മുള്ളാദാശഭൂ നമസ്കരിക്കും.

മാശിചൻ:— മകക്കേ,

28. ഇത്രുന്ന ത്രില്ലും ഭർത്താവു,
നമന്നൾ തഞ്ചുതേവേമൻ,
വിന്നെയേന്താതിടാമാണാ,—
സ്ത്രീസ്ത്രിക്കൊത്തു വാഴ്തു നി.

അമ്മിതി:-മുകളേ, ഭർത്താവിനു് അഭിമതയായി ഭവിക്കുക. എത്രും ദീർഘായുസ്സാടെ ഇതുകലത്തിനും സന്തോഷം വരുത്തുന്നതു. ഇരിക്കവിൻ.

(എല്ലാവകം പ്രജാപതിയുടെ ചുറ്റമായി ഇരിക്കുന്ന.)

മാരീചന്:- (കാരാങ്കത്തരായും നോക്കീടു്)

29. ശ്രദ്ധയിസ്യാദ്യപ്രിയാം പത്രി,
വിത്തമീയുത്തമൻ സുതൻ,
വിധി നീ തന്നെ; ഭാഗ്യത്താ—
ലൊആത്തു ചേന്നിത്തു മുന്നമേ.

രാജാവു്:-ഭഗവൻ, അത്മം അഭിഷ്ടസില്പി; പിന്നെ ദർശനം. അതുകൊണ്ടു് അവിട്ടതെത്ത അന്നത്രമം അന്ന്യാദ്ദേശമഹിമയോടുകൂടിയതായി. എന്നെന്നും,

30. ജനിപ്പു മനം മലർ, പിന്നെയപ്പോലും;
ഭവിപ്പു കാർ മൻപിലതിനു പിന്നു നീർ;
ഇവണ്ണമേ ഹേതുമലങ്ങളും
തവപ്രസാദത്തിനു മൻപിലുന്നതി.

മാതലി:- ഇങ്ങിനെയെല്ലാബാണു് ലോകഗ്രാമക്കരം പ്രസാദിക്കണാതു്.

രാജാവു്:-ഭഗവാനെ, അവിട്ടതെത്ത ഇതു അഞ്ചുക്കരിയെ തൊൻ ഗാന്ധർവ്വിയിപ്രകാരം വിവാഹം കഴിച്ചു. കന്ദി നാറം കഴിത്തെപ്പോറാം മുന്നുജനങ്ങൾം ഇവഞ്ചു എന്നുറ അട്ടക്കലേപ്പും യച്ചു. എങ്കിലും റാമംകന്ദി വിനാൽ തൊൻ തിരുപ്പുരിച്ചു. അതുകൊണ്ടു് അവിട്ടതെത്ത സന്ദേശാത്മനായ കണ്പമഹൻപിക്കു് തൊൻ അപരാധിയായി. പിന്നെ അംഗ്രേഷിയം കണ്ടതു കൊണ്ടു് അദ്ദേഹത്തിന്നു മക്കളെ വിവരിക്കം ചെയ്യു

കമ ഓൺ വന്ന. ഈ തമിലാം അതുവെരുമായി തോന്നും.

31. അട്ടത്തു നില്ലു ബന്ധാധതാനയല്ല,
കുന്നപോയിട്ടു വിശക കൊംവു,
ഉടൻ പദം കണ്ണതു നിന്ന് യിപ്പു,
കുട്ടൻ മച്ചിത്തവികാരമിതമം.

മാരീചൻ:—വത്സ, അത്രമാപ്രായത്തെത്തഃസറിച്ചു് ശക്കിക്കേണം.
നിന്നക്കു് സമേഖാർഡം വന്നവേചന്നതാണു് കേട്ടാലും.

രാജാവു്:—തോൻ ശ്രദ്ധാപൂർണ്ണം കേൾക്കേണ.

മാരീചൻ:—മേനക അപ്പുംസ്തീതിമത്തിനാട്ടക്കൽ കേണ്ണകോ
ണ്ടിനനാ ശക്കന്തളെയ എട്ടത്തു് ഭാക്ഷായണിയുടെ
അരികിലേക്കു് വന്നപ്പോർത്തനു മുൻ്നാസസ്സിന്റെ
ശാപംരകാണാണു്, മരറാനുംകൊണ്ടുമല്ല, നീ ഈ
പതിപ്പുതയായ ധർമ്മപത്രിയെ രൂജിച്ചുതെന്നു, അതു
ശാപത്തിന്റെ ശക്തി അംഗ്രേഖിയദർന്നുംകൊണ്ടു്
അവസാനിക്കേണും എനിക്കു് ധ്യാനബഹ്യത്താൽ മു
ന്ത്രിലായി.

രാജാവു്:—(ഉച്ഛ്പാസത്തോടുള്ളി) തോൻ ഭ്രാക്കാപവാദത്തിൽ
നിന്നു വിമുക്തനായി.

ശക്കന്തളു്:—(സ്വന്തം) ഭാഗ്യവരാൽ, കാരണം കുടാതലു അതു
ലുച്ചതും എന്നു ഉച്ചപക്ഷിച്ചതു്. എന്നാൽ ഇങ്ങനെ
ഒരു ശാപം ഉണ്ടാക്കാതായി തോൻ അരിഞ്ഞതില്ല
ല്ലോ. അമവാ, വിരമംകൊണ്ടു് ശ്രദ്ധപ്പേരും
യി കഴിത്തപ്പോഴായിരിക്കാം അതു ശാപം സംഭവി
ച്ചതു്. അതുകൊണ്ടുതന്നുഖായിരിക്കുന്നും ഭാര്യ
വിനെ ശാതിരം കാണിക്കേണും എന്നു് സവിശാൾ പു
റവത്തും.

മാരീചൻ:- മിക്കളും, ചരിത്രാത്മയായല്ലോ നീ. ഭത്താവിന്റെ മേൽ ഇനി പരിഞ്ഞം വേണ്ടും. ഇതാ,

32. കുറരു തള്ളി പതി വിസ്തൃതികൊണ്ട്, ശാപം വേറിട്ടോതില്ലവനിന്നാമ താൻ നീ; ചുറാൻ പ്പുണ്ണമതിൽ പ്രതിബിംബമെല്ലാം, ചേരന്നതുണ്ട് വെള്ളിവായും തെളിവേററിട്ടുണ്ടാം.

രാജാവു്:— ഭഗവാൻ അങ്ങളിച്ചെഴുതു തന്നുയാണോ ശരി.

മാരീചൻ:— മകനേ, ശക്കന്തളിയിൽ ജനിച്ച നിന്റെ ഇം പുത്ര നീ താൻ ജാതകമ്മശ്ശല്ലാം വിധിപ്പോലെ അന്ന ഒരു ചുരുക്കിരിക്കുന്നു. നീ അവനെ അഭിനന്ധിച്ചുവോ?

രാജാവു്:— ഭഗവാനെന്ന്, ഇവന്നാണല്ലോ എൻ്റെ വാശപ്രതിജ്ഞ.

മാരീചൻ:— അഞ്ചിനെയുള്ളിൽ ഇവൻ മേലാൽ ചക്രവർത്തിയാക്കുമെന്നോ അരിഞ്ഞെന്നുകൊംക്ക. എന്തനുാൽ,

33. ശരിക്കോടീട്ടുന്നാരമെത്തു നടത്തി
ക്കടൽക്കട-
നന്നാതിസ്തോമം വെന്നലകിവന്നക്കം
നിവിലവും,
കൈതേതരീട്ടുനോതിവനിവിഡെയിസ്സു
ർവമമന്നു
ചീരംലോകം വാലിപ്പുതിൽ വിത്തനായും പേര്
ഭരതനാം.

രാജാവു്:— ഭഗവാൻ ജാതകമ്മം നടത്തിയ ഇവനിൽ ഇതെല്ലാം സംഭവിക്കും.

അഭിതി:— ഭഗവാനെ, മകളുടെ അതുകൂടാണില്ലോ സച്ചല അദ്ദൂയിട്ടുള്ളില്ലെന്നു ഇം പുത്രാന്തം കണ്ടപെന്ന് വേഗം അറിയിക്കേണ്ടയോ? പുതുവിത്തുലയായ മേനക ഇവിടെത്തന്നു എന്നു ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടും താമസിക്കുന്നുണ്ട്.

ശക്കത്തു്:—(ആമഹതം) ഭഗവതി പറഞ്ഞത്തു് എഴുന്നർ ആരു
ഹം തന്നൊളാണു്

ഭാരീചൻ:—ഈതത്ത്വാം തപസ്യേക്കാണ്ടു് അംദ്രഹം അറീ
ഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

രാജാവു്:—അതു തന്നൊയാണു് മഹമ്പി എന്നോടു കോപിക്കു
തിരുന്നതു്.

മാരീചൻ:—എന്നാലും ഈ സന്ദേശവും തന്നും അളക്കിയതു്
റിയിക്കുണ്ടെന്നു് അതുകാഡവിടെ?

(അവേശിച്ചിട്ടു്)

ശിഷ്യൻ:—ഈതാ തോൻ്റു്.

മാരീചൻ:—ഈവും, ഇപ്പോൾതന്നു അകാശഭാർദ്ദാഖി
പോകി തോൻ്റു പറഞ്ഞത്തായി ഈ സന്ദേശവും തന്ത്രം
മാനും കാശപുണി അറിയിക്കുന്നും, “ശാപാവസ്ഥ
തതിൽ വാമ്പും വന്ന ഭിഷ്ണുവൻ ഒരു നോട്ടുടുക്കുടെ ശക്ക
നീളുന്ന സപീകരിച്ചിരിക്കുന്നു” എന്നു്

ശിഷ്യൻ:—കല്ലുന്നപോലെ (പോയി)

മാരീചൻ:—മകനേ, പുത്രനോടും ഭാര്യയോടും കുട്ടി നീങ്ങും സു
രഹതായ ഇത്രെൻ്റെ രമത്തിൽ കയറി രാജധാനി
യിലേക്ക് പുറപ്പെടുവാലും.

രാജാവു്:—ഭഗവാൻനും ആശ്രിത ദോബലെ.

മാരീചൻ:—ഈനിയും എന്തു പ്രിയമാണു് തോൻ്റു ചെയ്യുണ്ടതു്?

രാജാവു്:—ഈതുകൊണ്ടു് എപ്പോൾ പ്രിയവും സിദ്ധിച്ചു. ഈനി
യും ഭഗവാൻ അനന്തരമിപ്പാൻ ഇഷ്ടിക്കുന്നവേങ്കിൽ
ഈതുംകുട്ടി വെിക്കേഞ്ഞു്.

(ഭാതവാക്യം)

34. ജനങ്ങൾക്ക് ഹിതമരചന്ന് നടത്തണം,
ജയിക്കുണ്ടും സുകവിസുഭാഷിതം സദം,
എനിക്കമാഭ്യവതിയെങ്ങാത്തോരീശ്രദ്ധന്
ജനിക്കയോമിലോഴിവാൻ തുണ്ണുണ്ണണം.

(എപ്പോൾ പോയി)

